

ΠΡΟΚΑΤΑΚΛΥΣΜΙΑΙΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΓΡΑΦΕΣ...

4, 9, 111, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 1, 4, 5, 7, 8, 9, 1, 4, 5, 7, 8, 9

Γραφή Δισπηλιοῦ Καστοριάς (5.250 π.Χ.).

1 5 4 v x p d

Γραφή Γιούρων Ἀλοννήσου (6.000 π.Χ.).

x, 4, >, 1, 4, 5, 7, 8, 9, 1, 4, 5, 7, 8, 9, 1, 4, 5, 7, 8, 9

Γραφή Διμηνίου καὶ Λέρνας.

... καὶ χρονολόγηση τῶν κατακλυσμῶν
τοῦ Ὠγύγου καὶ τοῦ Δευκαλίωνος
μὲ νέα θετικὰ ἀστρονομικὰ στοιχεῖα

**ΤΑ «ΜΑΥΡΑ» ΔΙΕΘΝΗ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ
ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ**

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό
Κυδαθηναίων 29, Πλάκα
105 58 'Αθήνα.
Τηλέφωνα: 3223957, 9841655.
Τηλεμοιότυπος: 3314997.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ («Internet»):
<http://www.davlos.gr>
'Ηλεκτρονική 'Αλληλογραφία:
davlos@otenet.gr

Τά Γραφεία του «Δ» λειτουργούν
πρωινές ώρες 9.30 - 13.30
καθημερινά (και Σάββατο).

'Ιδρυτής-'Ιδιοκτήτης-
'Εκδότης-'Διευθυντής:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ
'Αχυλλέως - Μουσών 51
Παλαιό Φάληρο.

Φωτοστοιχειοθεσία - 'Ατελιέ:
PRESS LINE
Μάγερ 11, 'Αθήνα, τηλ.: 5221792.
'Εκτυώσεις:
Π. ΚΟΚΚΑΛΗΣ
Βιβλιοδεσία:
Κ. ΚΟΝΤΟΠΩΡΟΣ

- Τιμή αντιτίπου: 1.200 δρχ.
- Δωδεκάμηνη συνδρομή: 12.000 δρχ.
- 'Οργανισμών κ.λπ.: 18.000 δρχ.
- Φοιτητών: 8.000 δρχ.
- 'Εξωτερικού: 65 δολλ. ΗΠΑ.
- 'Η συνδρομή καταβάλλεται
κατά την έγγραφη.
- 'Η συνδρομή ανανεώνεται
αυτόματως μετά την λήξη του
12μήνου. Διακοπή της συνδρομής
γίνεται μόνον κατόπιν
τηλεφωνήματος του ενδιαφερομένου.

**ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ**

Τά χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

"Όλες οί συνεργασίες και τά
ταχυδρομικά ἐμβόσματα στη διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ, Μουσών 51
175 62, Π. Φάληρο, 'Αθήνα.

Παρακαλούνται οί συνδρομητές
που αλλάζουν διεύθυνση, νά τό
γνωστοποιούν στο περιοδικό.

'Επιτρέπεται ή αναδημοσίευση
κειμένων του «Δ», με την προϋ-
πόθεση ότι θά αναφέρεται ρητώς
ή πηγή τους.

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

ΣΕΛΙΣ 11664:

Γιά μία Νέα 'Αναγέννηση

Δ.Ι.Α.

ΣΕΛΙΣ 11665:

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

**Ν. ΝΟΚΑΣ, Β.Α. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ, Ε. ΦΟΥΝΤΑΣ, Μ.
ΤΣΑΜΗΣ, Σ.Β., Δ. ΧΑΛΕΑΣ, Β. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ**

ΣΕΛΙΣ 11671:

Οί ἐπιπτώσεις νεωτέρων διαστημικών
ἐρευνών στο θρησκευτικό κοσμοείδωλο

Ι.Γ. ΚΥΜΑΙΟΣ

ΣΕΛΙΣ 11763:

Συνέντευξη του γλύπτη Τάκη Παρλαβάντζα

ΠΑΝ. Α. ΚΟΥΒΑΛΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 11679:

Προκατακλυσμαίτες έλληνικές γραφές

ΚΩΝ. Β. ΚΟΥΤΡΟΥΒΕΛΗΣ

ΣΕΛΙΣ 11695:

Χρυσή πλάκα των 'Ινκας εξηγεί
τόν τρόπο αυτόματης ώκεανοπορίας
των παναρχαίων 'Ελλήνων εξερευνητών

Π. ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ

ΣΕΛΙΣ 11706:

Δύο φωτογραφίες άρχαιοτήτων του Γιουκατάν

Κ.Χ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΣΕΛΙΣ 11711:

Τά «μαύρα» διεθνή παρασκήνια
της Μικρασιατικής Καταστροφής

ΑΘΑΝ. ΚΟΥΚΟΒΙΣΤΑΣ

ΣΕΛΙΣ 11721:

Τά χημικά στοιχεία δεν υπερβαίνουν τά 120

Μ.Η. ΕΙΔΙΚΟΣ

ΣΕΛΙΣ 11726:

'Επιστήμη - θρησκεία - θεοκρατία

ΠΑΝ. Α. ΚΟΥΒΑΛΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 11729:

'Ο Γ. Πλήθων ως πρόδρομος της αναστάσεως
της ελληνικότητας και του 'Ελληνισμού

Α.Γ. ΠΕΤΡΟΥΖΑΚΟΣ

ΣΕΛΙΣ 11733:

Γιγάντιες έλληνικές αρχαιότητες
στο Νεμρούτ-δάγ του Κουρδιστάν

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΣΠΙΩΤΗΣ

ΣΕΛΙΣ 11737:

Στόν 'Ισκιο του 'Ολύμπου

ΑΘΑΝ. ΔΑΡΔΟΥΜΠΑΣ

ΣΕΛΙΣ 11742:

Τά άπίστευτα των 'Ενόπλων Δυνάμεων

Ω.

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

Ο ΚΑΛΑΘΟΣ ΤΩΝ ΑΧΡΗΣΤΩΝ: σελ. 11678 • Ο ΑΛΛΟΣ
ΛΟΓΟΣ: σελ. 11708 • ΟΙ ΓΕΝΝΗΤΟΡΕΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ: σελ. 11709 • ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΕΙΑ: σελ. 117718 •
Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΡΟΠΑΤΟΡΩΝ ΗΜΩΝ: σελ.
11727 • ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ: σελ. 11731 • Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ
ΙΔΕΩΝ: σελ. 11731.

ΤΟΜΟΣ ΙΣΤ' • ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 190 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1997

Για μία Νέα Ἀναγέννηση

Δεχθήκαμε (τ. 187), ὅτι ἡ ἀκριβὴς γνώση τῶν γενομένων τοῦ Χθὲς ἀποτελεῖ τὸν μοναδικὸ ἀσφαλῆ δείκτη, πὺν διαθέτει ἡ ἀνθρωπότητα, γιὰ τὴν ἔγκυρη κατανόηση τῶν γινομένων τοῦ Σήμερα ἀλλὰ καὶ τὸν μοναδικὸ ὁδηγὸ γιὰ τὴν ὀρθὴ ἔλλογη πρόβλεψη τῶν γενησομένων τοῦ Αὔριο καὶ συνεπῶς τὴν ἀκίνδυνη πορεία στὸ Μέλλον· καὶ ὅτι (τ. 188-189) ὁ κίνδυνος τῆς ἀνεξέλεγκτης κινήσεως στὸν ἀόρατο ὀρίζοντα τοῦ Χρόνου προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀγνοία ἢ ἀτελῆ γνώση ἢ ἀπόκρυψη καὶ διαστρέβλωση τοῦ Χθὲς, πὺν ἀφήνει ἐλεύθερο ἔδαφος στὴν ἀντικατάσταση τῆς ἱστορικῆς πείρας ἀπὸ τὰ ἰδεολογήματα, δηλαδὴ τὴν ὑποδούλωση τῆς γνώσεως στοὺς (ἐξουσιαστικούς) σκοποὺς –καὶ συνεπῶς στὴν ἀχρηστεύση της.

Ἡ ἀκριβὴς γνώση τοῦ Χθὲς, ἡ ἀποκαθαρμένη ἀπὸ τὴν ἀλλοίωση, τὴν λήθη καὶ τὴν πλάνη πὺν ἐπέφεραν ἀνὰ τοὺς αἰῶνες τὰ διάφορα θρησκευτικὰ καὶ πολιτικὰ ἰδεολογήματα, θεμελιώνει δύο μεγίστης καὶ πανανθρώπινης σημασίας ἀλήθειες: α) ὅτι ἡ ἀρχαιότερη συνεχὴς ἱστορικὴ πείρα εἶναι τὰ δεδομένα πὺν διαθέτουμε ἀπὸ τὸ παρελθὸν τοῦ Ἑλληνισμοῦ· β) ὅτι οἱ πληροφορίες, οἱ κατακτήσεις καὶ οἱ πράξεις, πὺν ἔφθασαν ἕως ἐμᾶς ἀπὸ τὸ ἐλληνικὸ παρελθὸν (= Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς), εἶναι οἱ πιὸ πλούσιες, οἱ πιὸ πολυτίμες ἀλλὰ καὶ οἱ πιὸ καθοριστικές, ἀπ' ὅσες ἄλλες ὑπάρχουν, γιὰ νὰ μᾶς χρησιμεύσουν ὡς ἐπαρκὴς σφαιρικὴ γνώση-ὁδηγὸς γιὰ τὴν συνειδητοποίηση τῆς κρισιμώτατης ἱστορικῆς καμπῆς πὺν περνᾷ σήμερα τὸ ἀνθρώπινο εἶδος καὶ βεβαίως γιὰ τὴν χάραξη τοῦ καλύτερου δυνατοῦ δρόμου γιὰ τὴν ἀκίνδυνη καὶ εὐδαίμονα ἐπιδίωξή του. Γεωλογία, παλαιοανθρωπολογία, ἀρχαιολογία, ὁλόκληρη ἡ ἱστορία τοῦ Πολιτισμοῦ, τῆς Ἐπιστήμης κ.λπ., κ.λπ. στοιχειοθετοῦν τὴν ἀκρίβεια τῆς ἐκτιμῆσεώς μας αὐτῆς. Στὶς ἄνω τῶν 11.500 σελίδες τοῦ «Δαυλοῦ» μπορεῖ ὁ ἐνδιαφερόμενος νὰ βρῇ πληθώρα ἀποδείξεων καὶ γιὰ τὴν καθοριστικὴ-μοναδικὴ-δημιουργικὴ σημασία τοῦ ἐλληνικοῦ παρελθόντος καὶ γιὰ τὴν Ἱστορικὴ Ἐκτροπή, πὺν ἐπέφερε ὁ Ἐξουσιασμός διὰ μέσον τῶν αἰώνων, ἀκριβῶς διότι ἀθέτησε, ὅσο μπόρεσε, καὶ ἀπενεργοποίησε, ὅσο μπόρεσε ἐπίσης, τὴν ἐλληνικὴ ἱστορικὴ πείρα.

Μὲ σκεπτικὸ τὰ προαναφερθέντα προκύπτει ἓνα πόρισμα κρισιμώτατο γιὰ ὁλόκληρη τὴν παραπαίουσα σημερινὴ ἀνθρωπότητα, πὺν κρινόμενο ἀπὸ ἄλλη σκοπιὰ θὰ μποροῦσε νὰ χαρακτηρισθῇ καὶ ὡς τὸ μοναδικὸ εὐεργέτημα πρὸς ἀξιοποίησιν, πὺν ἔχει στὴν διάθεσή της. Τὸ πόρισμα ἢ εὐεργέτημα αὐτὸ εἶναι ἡ κατανόηση τῆς ἀνάγκης ἀπαλλαγῆς ἀπ' ὅ,τι ὑπαγορεύει ἡ ἐσκεμμένη σκοποθηρία καὶ ἡ ἐξουσιαστικὴ ἐκτροπή· καὶ παράλληλα ἡ ἔγκυψη καὶ βαθύτατη γνώση τοῦ ἀ-ληθινοῦ, μὴ λησμονηθέντος, (ἐλληνικοῦ) Χθὲς, μὲ σκοπὸ νὰ χρησιμοποιηθῇ αὐτὸ γιὰ τὴν ἐπανόρθωση τοῦ ἐκτροχιασμένου ὁχήματος τῆς Ἱστορίας. Ἄν στὸν Μεσαίωνα ἢ Ἀνα-γέννηση (δηλαδὴ τὸ ξαναγέννημα τῆς Ἑλλάδος) ἦταν ἀπλῶς ἀναγκαία, σήμερα, στὸν Νέο Μεσαίωνα, πὺν οἱ κίνδυνοι εἶναι δεκαπλάσιοι, ἢ Νέα Ἀνα-γέννηση (δηλαδὴ τῆς Ἑλλάδος) εἶναι δεκαπλάσιως ἀναγκαία.

Δ.Ι.Λ.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα κατὰ τὸν Μάρτιν Χάιντεγκερ

Κύριε Λάμπρου,

Κάθε φορά που φθάνει στο νοῦ μου, στὰ μάτια ἢ στ' αὐτιά μου κάποια ἀναφορὰ γιὰ τὴν γλῶσσα τὴν Ἑλληνική, ἡ σκέψη μου αὐτομάτως σταματᾷ στὸν «Δαυλό». Δὲν ἔχω ὅλα τὰ τεύχη τοῦ περιοδικοῦ σας. Σᾶς στέλνω καὶ τ' ἀκόλουθα γιὰ δημοσίευσιν, εἰς περίπτωσιν ποὺ δὲν ἔχουν ἀναφερθῇ.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς κορυφαίους φιλοσόφους τοῦ αἵωνα, ὁ Μάρτιν Χάιντεγκερ, στὸ βιβλίο του «Εἰσαγωγή στὴ Μεταφυσική» (μετάφραση Χρ. Μαλεβίτη) ἀναφέρει καὶ τὰ ἑξῆς: «Γιὰ τοὺς Ἕλληνες ἡ ὕψιστη προῖκα τους εἶναι ἡ γλῶσσα τους, στὴν ὁποία ἡ παρουσία (φιλοσοφικός ὅρος) ὡς τοιαύτη φθάνει στὴν ἐκκάλυψη καὶ στὴν κάλυψη. Ὅποιος δὲν μπορεῖ νὰ δῇ τὴν δωρεὰ ἐνὸς τέτοιου δώρου πρὸς τὸν ἄνθρωπο καὶ ὅποιος δὲν μπορεῖ ν' ἀντιληφθῇ τὸν προορισμὸ ἐνὸς τέτοιου πεπωμένου, καθόλου δὲν θ' ἀντιληφθῇ τὸν λόγο περὶ τοῦ προορισμοῦ τοῦ εἶναι, ὅπως ὁ φυσικός τυφλὸς δὲν μπο-

ρεῖ ν' ἀντιληφθῇ, τί εἶναι τὸ φῶς καὶ τὸ χρῶμα» (σελὶς 250).

Ἐπίσης ὁ Χάιντεγκερ τὸ βιβλίο του «Εἶναι καὶ χρόνος» τὸ ἀρχίζει μὲ τὰ λόγια τοῦ Πλάτωνος ἑλληνιστί: «Δῆλον γὰρ ὡς ὑμεῖς μὲν ταῦτα πάσαι γινώσκετε, ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ μὲν ὀόμεθα, νῦν ἡπορήκαμεν». Στὰ βιβλία του αὐτὰ σχεδὸν δὲν ὑπάρχει σελίδα, ποὺ νὰ μὴν ἀναφέρεται «εἷς τι τὸ ἑλληνικόν». Γράφει κάπου ἄλλου ὁ Χάιντεγκερ: «Τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικά δὲν εἶναι μία γλῶσσα, ἀλλὰ «*Η ΓΛΩΣΣΑ*»».

Υ.Γ.: Δὲν διανοούμεθα νὰ κάνουμε κριτική τῆς φιλοσοφίας τοῦ Χάιντεγκερ, ἀπλῶς σημειώνουμε τὴν ἀπόψή του γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα. Κι ἡμεῖς συμπληρώνουμε, ὅτι τὸ χρέος τοῦ πολιτισμένου κόσμου πρὸς τὸν Ἑλληνισμὸ παραμένει.

Μετὰ τιμῆς
Νικ. Νόκας
Πτέραρχος ἐ.ά.
Μελίσσια

Σκοπὸς τῶν «Ἀφροϊστῶν» ὁ σκοταδισμὸς καὶ ὁ νέος μεσαίωνας

Κύριε διευθυντά,

Δὲν νομίζω ὅτι οἱ ἐφευρέτες τοῦ «Ἀφροϊσμοῦ» (βλ. «Δαυλός», Μάιος, σ. 11406) εἶναι τόσο ἀνόητοι, ὥστε νὰ μὴν βλέπουν, ὅτι μόνον γελοιοποιοῦνται, ἀφοῦ πράγματι οὐδὲ ὑποψία ἐνδείξεως ἀνευρίσκεται μέσα στὸν ὠκεανὸ τῶν γραπτῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων πολυειδῶν πηγῶν καὶ τεκμηρίων, ποὺ νὰ ἔρχεται ἀρωγὸς στίς τερατολογίες τους, τερατολογίες οἱ ὁποῖες κυριολεκτικὰ «σηκώ-

νουν τὶς τρίχες» στὶς κεφαλές μας. Τότε;

Τὸ ἐρώτημα εἶναι πράγματι καίριο ὅσο καὶ σημαντικό, ὅπως σημαντικώτατη κατὰ τὴν ἀπόψή μου εἶναι καὶ ἡ ἀπάντησις. Καὶ δὲν εἶναι μόνον, ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς στέκει ἀποφασιστικὸ ἐμπόδιο στοὺς ἐξουσιαστὲς γιὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν κοσμοκρατορικῶν σχεδίων τους καὶ γιὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐκλείψῃ ἀπὸ προσώπου Γῆς· εἶναι, πιστεύω βαθύτατα, κατὰ περισσότερο φρι-

κιαστικό: Θεωρῶ, ὅτι μὲ τὴν ἀσύλληπτη θρασυτήτά τους καὶ τὴν ἀπροσχημάτιστη ὠμότητά τους ἔρχονται νὰ δηλώσουν ἀπερίφραστα στὸ ὑπὸ ἀποκτηνωση ἀνθρώπινο εἶδος καὶ κυρίως στὸ δημιουργικὸ πνεῦμα του, ὅτι πλέον καὶ εἰς τὸ ἔξης καταργοῦνται καὶ ἀπαγορεύονται οἱ κανόνες τῆς ἐπιστήμης, δὲν θὰ χρειάζονται δηλαδή ἀποδείξεις γιὰ ὅτιδήποτε οἱ ἐπίδοξοι παγκόσμιοι κατακτητὲς θὰ λέγουν καὶ θὰ ἰσχυρίζονται, τὸ μόνο δὲ πού θὰ ἰσχύη, θὰ εἶναι ἡ δύναμις καὶ μόνον ἡ δύναμις. Καταργεῖται καὶ ἀπαγορεύεται ἡ ἐπιστήμη, ἡ τέχνη, ἡ φιλοσοφία, ἡ ποίηση, ἡ καλλιτεχνία, αὐτὰ ὅλα πού ἤξεραν οἱ Ἕλληνες, κυρίως ἐκεῖνοι, γιὰ τοῦτο καὶ οἱ ἀπόγονοί τους, πού ἐφιλοδόξησαν νὰ συνεχίσουν καὶ νὰ λαμπρύνουν μὲ ἀκόμη μεγαλειωδέστερα κατορθώματα τίς κατακτήσεις τους, θὰ χτυπηθοῦν καὶ θὰ συντριβοῦν μέχρις ἐξαφάνσεως. Στὸ ἔξης νόμος ἐπὶ Γῆς θὰ ἀπομείνη καὶ θὰ κυριαρχῇ τὸ ἐγκλημα καὶ τὸ χρῆμα.

Λοιπόν, μᾶς λέγουν οἱ «ἀφροῖσται», δὲν χρειάζονται ἀποδείξεις γιὰ ὅ,τι λέμε, διότι ἐμεῖς δὲν κάνουμε ἐπιστήμη, δὲν εἴμαστε ἱστορικοὶ ἢ ἀρχαιολόγοι ἀλλὰ μόνον ἡ Δύναμις! Καὶ ὅποιος ἀμετανόητος δὲν τὸ ἀντιλαμβάνεται τοῦτο, ὥστε νὰ συμμορφωθῇ, καὶ ἐννοεῖ νὰ «κάμῃ ἐπιστήμην», ἐκεῖνος θὰ πληρώσῃ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ πείσματος τοῦ καὶ τῆς ἀσυγχώρητης βλακειᾶς του νὰ πα-

ραμένη πεπαλαιωμένος.

Καὶ κάτι ἀκόμη, πάντοτε κατὰ τὴν ἀποψή μου: Ἡ Ἀφρική δὲν ἐπελέγη (διότι περὶ ἐπιλογῆς πρόκειται) τυχαῖα, καὶ φυσικὰ καμμία σκέψη δὲν ἔγινε ἀπὸ τοὺς ἐφευρέτες τῆς ὅλης «μηχανῆς», ὅτι τάχα ἡ ἡπειρος ἐκείνη διαθέτει ἀποδεικτικὰ τῶν ἰσχυρισμῶν τους, ἀφοῦ, καθὼς διατεινόμεναι, οἱ ἄνθρωποι τὰ ἔχουν ὑπερβῇ ὅλα αὐτὰ: ἡ Ἀφρική εἶναι γνωστὴ τοῖς πᾶσιν καὶ ὡς «ἡ μαύρη ἡπειρος» καὶ ὡς –μέχρι χθὲς– ἡ γῆ τῶν ἀγρίων καὶ τῆς ἀγρίας φύσεως τῆς «ζούγκλας». Νά, οἱ νέοι παγκόσμιοι τύραννοι τί ἐπιδιώκουν νὰ ὑποβάλουν στὶς συνειδήσεις μας: «Ὁ νόμος τῶν ἀγρίων, τὸ μαῦρο, δηλαδή τὸ σκότος, ἔρχεται καὶ θὰ ἐπιβληθῇ· δὲν μᾶς χρειάζεται νὰ τὸ δικαιολογήσουμε ἢ νὰ τὸ καλύψουμε· αὐτὸ μᾶς κάνει, αὐτὸ θέλουμε καὶ αὐτὸ θὰ δεχθῇτε γιὰ τὰ χίλια χρόνια πού ἔρχονται. Τὸ πνεῦμα θὰ πεθάνῃ, γιὰ νὰ βασιλέψουμε ἐμεῖς. Ὁ Ἀφροῖσμός δὲν λέει, ὅτι ἀπὸ τὴν Ἀφρική τάχα ἤρθε τὸ φῶς· λέει, ὅτι τὸ μαῦρο, τὸ σκοτάδι, ὁ ἀτελείωτος μεσαιώνας φθάνει καὶ θὰ ἐπιβληθῇ ἐπὶ Γῆς. Ἐκεῖνοι πού καταλαβαίνουν τὸ μήνυμά μας καὶ σκέπτονται νὰ συμμορφωθοῦν, ἴσως ἐπιδιώσουν...».

Μετὰ τιμῆς
Β.Α. Παπαντωνίου
102 10 Ἀθήνα

Σκέψεις καὶ συναισθήματα ἀπὸ μία ἐπίσκεψιν στὴν Ὀλυμπία

Κύριε διευθυντά,

Ἐπίσκεψιν στὴν Ὀλυμπία. Κυριακάτικο πρωινὸ τοῦ Ἰουνίου. Λαμπερὴ ἡμέρα, κόσμος πολὺς ἀπὸ τὴν ἄκρην τοῦ κόσμου, κάμερες στὰ χέρια, φωτογραφικὲς μηχανὲς ἀπαθανατίζουν ὅ,τι βλέπουν γύρω τους καὶ βλέπουν ὅ,τι ἀπέμεινε ἢ ὅ,τι ἄφησαν νὰ ἀπομείνῃ, γιὰ νὰ μὴ φαίνεται τί ἔγινε, γιὰ νὰ μείνῃ αὐτὸ πού δὲν φαίνεται τί ἦταν τότε πού ἔγιναν αὐτὰ πού ἐμείναν γύρω, γιὰ νὰ τὰ βλέπουν. Μπερδεμένα λόγια... Ὅλες αὐτὲς οἱ σκέψεις γίνονται μὲ κλειστὰ τὰ μά-

τια καὶ σφραγισμένα χεῖλη, ἀπαγορεύεται καὶ τὸ γέλιο, χωρὶς νὰ γνωρίζῃς γιατί, δὲν ὑπάρχει ἄλλωστε κάποια ἐπιγραφή γι' αὐτὸ τὸν σκοπὸ, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑπῆρχε, θὰ ἦταν περιττή, γιατί τὸ περιβάλλον ἔτσι τὸ ἀποφάσιζε.

Μπερδεμένα λόγια, μπερδεμένες σκέψεις, ἀνάλογα συμπεράσματα. Γιατί; Μεγάλῃ ἀπορία, πού ὀδηγεῖ ἴσως στὸ πουθενά, ἴσως γιατί τὰ μάτια δὲν εἶναι ἐξειδικευμένα, οἱ γνώσεις ὄχι εἰδικοῦ, ἱστορικοῦ, ἀρχαιολογικοῦ. Γνώσεις ἀπλὲς ἐνὸς ἀπλοῦ, ἐνὸς ἀστοῦ;

Ναί, ντροπή καμμιά! Αυτό λέγεται πρόοδος. Δέν εἶναι ντροπή νά μή ξέρης. Ντροπή εἶναι νά μή θέλῃς νά μάθῃς. Γιατί, ὅταν μάθῃς, ξεχνᾷς τίς «Μερσεντές» καί τήν ὑψηλή τεχνολογία τους. Ἀπλά μία τέτοια «γερμανίδα» σέ πηγαίνει ἄνετα ἐκεῖ, γιά νά δλέπῃς, καί σέ γυρίζει πίσω στήν βάση σου, γιά νά μή δλέπῃς. Γιατί τὸ ἄλλο πρῶι θά δλέπῃς τὰ ἄλλα, τὰ σύγχρονα πού σοῦ ἔφτιαξαν, γιά νά δλέπῃς, ἐκεῖ πού θιώνεις, ἐκεῖ πού πορεύεσαι, ἐκεῖ πού ἀναπνέεις, στίς ὁσμές τοῦ νέφους καί τῶν ρύπων, τοῦ σουβλακιοῦ καί τῆς «πίτσας», τοῦ «ἐσκαλόπ» τοῦ Γάλλου, τοῦ «σπαγγέτι» τοῦ Ἰταλοῦ, τοῦ «χάμπουργκερ» τοῦ Ἀμερικανοῦ. Μακριά ἀπὸ τὰ χαλάσματα καί τίς πέτρες. Αὐτὲς οἱ πέτρες, ριγμένες δεξιὰ-ἀριστερὰ, καί τί δέν λένε! Φωνάζουν σιωπῇ, ἀντίλαος εἰκότων, ἱαχὲς δόξας, οἱ ἥχοι ἀπὸ τὸ στάδιο, ἡ παλαίστρα, τὸ ἀγκομαχητὸ τοῦ ἀθλητῆ μπροστὰ στήν εὐτυχία τῆς νίκης, πού τὴν φαντάζεται ἀπὸ τὸν οὐρανό, πού ἀπέχει λίγο, πολὺ λίγο, γιά νά τὴν ἀγκαλιάσῃ· ἐκεῖ περήφανα στὸ θάθρο οἱ Ἑλλανοδίκες κρίνουν δίκαια, στεφανώνουν τὸ περήφανο κεφάλι μὲ τὰ φλογισμένα μάτια, τὸ ἰδρωμένο μέτωπο μὲ κλαδι ἀργιειλιάς. Ναί, γι' αὐτὸ τὸ πολὺ ὑψηλὸ «πρίμ» κλαδι ἀργιειλιάς καί μόνο γι' αὐτό. Τίποτε ἄλλο, ἔτσι ἀπλὰ καί σοβαρά, γιατί πράγματι σοβαρὸ πολὺ εἶναι αὐτὸ πού συμβαίνει. Θᾶχῃ ἄλλωστε ἄλλη τέτοια εὐκαιρία στήν ὑπόλοιπη ζωὴ του; Θὰ τὸ ξαναζήσῃ; Μιὰ φορὰ καί μόνη εἶναι ἀρκετὴ γιά μιὰ ὁλόκληρη ζωὴ. Καί τί ζωὴ! Ζωὴ μὲ φῶς, μὲ ἥλιο, μὲ γαλάζιο, μιὰ ἀγκαλιά, μιὰ

σπίθα φλόγας Ὀλύμπιας, ἓνα παραμιλητὸ πνεύματος. Γιατί; Καί ὅλα αὐτὰ τὰ γιατί χωρὶς «Βαρελάδικα-Σφακιανὰκηδες».

Γιατί; Ποῦ ἔφυγες, πνεῦμα; Ποῦ πῆγες; Γιατί χάθηκες; Γιατί; Γιατί δέν γυρνᾷς ν' ἀνοίξῃς δρόμο καθαρὸ μέσα στὰ ζιζάνια, νά θερίσῃς τὰ παράσιτα, τὸν ὄλεθρο, τὴν καταστροφὴ, νά φέρῃς τὴν ἀλήθεια, τὴν ὁμορφιά γυμνὴ στὸ γυμνὸ σου σῶμα, ἔτσι ἀπαλλαγμένο ἀπὸ τὸ ροῦχο τῆς ντροπῆς; Ὡ Πραξιτέλῃ, τί θέλεις νά πῇς μὲ τὸν Ἑρμῇ, πού θέλεις χρόνο, πολὺ χρόνο νά παρατηρῇς, γιά νά ἔχῃς κάτι ἄλλο νά πῇς ἐκτὸς ἀπὸ: «ἀπίθανο, καταπληκτικὸ, ἀπίστευτο»; Πόσο φτωχὴ εἶναι ἡ γλῶσσα μπροστὰ σου, Ἑρμῇ! Τὰ μάτια μποροῦν μὲ τὴν ἀπορία τους νά ποῦν αὐτό, πού δέν μπορεῖ ἡ γλῶσσα· καί τὸ μολύδι ἀδυνατεῖ νά γράψῃ κάτι παρὰ πάνυ. Γιατί, κί ἂν γράψῃ, εἶναι σὰν νά γεμίξῃ λευκὸ χαρτί.

Γιατί; Τί ἔχω κάνει στήν ζωὴ μου; Τί πληρώνω; Τί χρωστῶ; Τί δέν πρέπει νά δῶ; Τί δέν πρέπει νά ξέρω; Μήπως δέν πρέπει νά ξέρω αὐτὸ πού ἤμουν; Μήπως δέν πρέπει νά ξέρω, ὅτι σ' αὐτὸ τὸν κόσμον τόσους καί τόσους αἰῶνες δέν εἶναι μόνο ὁ χρόνος καί ἡ φθορὰ του, ἡ κλοπὴ, ἡ καταστροφὴ σεισμῶν καί καταποντισμῶν; Ὅλα αὐτὰ τὰ χαλάσματα δέν ὀδηγοῦν καί σέ κάτι ἄλλο; Στὸ ἀνθρώπινο χέρι; Στὸ «ἐξ ἑδαφος φέρειν»;

Γιατί; Ὡ Ἑλληνα, ΓΙΑΤΙ!

Μετὰ τιμῆς
Εὐθύμιος Φούντας
Ἐπιχειρηματίας
Χαλάνδρι

Ἀς ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ κάθε σύνδρομο ἀδικημένου

Κύριε διευθυντά,
Φθάνοντας σὲ μιὰ ὀριακὴ ἀπὸ πολλὰς ἀπόψεις πολιτισμικὴ ἐποχὴ ἀναπόφευκτα θέτομε τὰ θεμέλια ἐνὸς νέου πολιτισμοῦ, εἴτε τὸ θέλουμε καί τὸ κατανοοῦμε εἴτε ὄχι. Στούς ὧμους μας πέφτει βαρὺ φορτίο ἀλλὰ καί τιμὴ μεγάλη. Ὡστόσο μᾶλλον δυσσιῶνες προβλέπονται οἱ ἐξελίξεις. Ὅσοι ἀπὸ

τούς Ἕλληνες ἀνακαλύπτουν τὰ ἀδικήματα πού διεπράχθησαν κάποτε σὲ βάρος τῶν εὐγενῶν προγόνων μας, τὰ ὁποῖα πληρώνουμε ἀκόμη, δικαιολογημένα εἶναι ἀδύνατον νά συγκρατήσουν τὴν ὀργή τους. Ὁ διαχωρισμὸς τοῦ κόσμου σὲ καλοὺς καί κακοὺς—μιὰ καθαρὰ «σατανικὴ» σκέψη—ἐξέβρασε τὰ γεννήματα τῆς Ὀμηρικῆς Σκύλ-

λας. Πεπλάνηται ὁ πλάνος· οὗς ἔθρεψεν ἡ Μήτηρ ἐκίνησαν τὴν πτέρναν κατὰ τῆς εὐεργέτου. Ἱεροσυλίες στὸ ὄνομα ἑνὸς ἀγνώστου θεοῦ ἐξ ἀποκαλύψεως, ἰδεοληψίες καὶ ἡθικολογίες περικλειστές ἀπὸ ἀγνωμοσύνη, ἄγνοια καὶ φόβο διασύρουν καὶ χλευάζουν τὴν ἀγνότητα· ὅ,τι δὲν σέρεται δουλοπρεπῶς στὸ χῶμα θεωρεῖται ἐπικίνδυνο καὶ διώκεται ἀπηνῶς. Ὁ Ὅλιος ἐσκοτείνιασε καὶ ἡ Γαῖα συνεταράχθη.

Ἡ Μεγάλῃ Νύκτι αἰῶνες διαρκεῖ. Ἀκόμη οἱ κραυγὲς πλανῶνται στὸν ἄνεμο μαζί με τὴν ὁσμὴ τῶν ἀπανθρακωμένων θυμάτων. Παρέμεινε ἡ ἀσέβεια πρὸς τοὺς θεοὺς πάνω στίς κόγχες τῶν τσακισμένων μαρμάρων, στὰ θεμέλια τῶν ἱερῶν ναῶν, στίς στάχτες τῶν καμμένων διβλίων. Κάτω ἀπὸ τὶς ξυσμένες ἐπιγραφὰς προοσμένουν ἀκόμη σιωπηλὲς οἱ Μοῦσες· ἡ σμίλη δόνησε καὶ χάραξε βαθιὰ τὰ λόγια τῶν σοφῶν. Τὰ θραύσματα τῶν μαρμάρων, ποὺ ἔπεσαν κάποτε στὸ χῶμα, φυτρώνουν τώρα κι αὐτὰ σὰν στάχνα μέσ' στίς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων.

Μὲ τὴν παλάμη στὸν ἥλιο δὲν μπορεῖς νὰ τὸν κρύψῃς παρὰ μόνον ἀπ' τὰ δικά σου μάτια. Μὲ διατάγματα θνητῶν θεοὶ δὲν κα-

ταγοῦνται. Παρὰ ταῦτα ὅσοι αἰσθάνονται Ἕλληνες ἄς σεβασθοῦν τὴν ἀναναγνὴ μεγαλωσύνη τῶν προγόνων μας κι ἄς μὴν διασύρουν τὴν μνήμη τους σὲ ἐριστικὲς διαμάχες με ἀφράδμονες. Καλῶ λοιπὸν ὅλους τοὺς Ἕλληνες νὰ ἀπαγκιστρωθοῦν λίαν συντόμως ἀπὸ ὁποιοδήποτε σύνδρομο ἀδικημένου, διότι εἶναι ἀνάρμοστο γιὰ τὰ ἐγγόνια τῶν ἐνδόξων φιλοσόφων καὶ ἡρώων –μὲ τέτοια κληρονομιά στὰ χέρια τους– νὰ νοιώθουν ἀδικημένοι μπροστὰ σὲ ταπεινοὺς. Στρέψτε τοὺς ὀφθαλμοὺς σας στὸν Παρθενῶνα, νοιώστε ὑπερήφανα, ἐνδοξα παιδιὰ τῶν Ἑλλήνων, ποὺ δὲν ὀφείλουν ἐπεξηγήσεις σὲ νήιδες καὶ ταπεινοὺς. Θάψτε τους στὰ Τάρταρα, νεκρώστε τους μέσα σας ὀριστικά, σὰν νὰ μὴν ὑπῆρξαν ποτέ. Χαρῆτε τὸν ἥλιο ποὺ ἀνατέλλει καὶ πίσω μὴν κυττάτε. Ἀκολουθήστε με τόλμη τὸν δρόμο τῆς ἀρετῆς –χωρὶς τὸ δῆρος μιᾶς ἀνεπίστρεπτα πεπερασμένης ἐποχῆς– ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὰ ἔργα τῶν προγόνων μας· αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ πλέον δίκαιη καὶ συμφέρουσα ἀπόφαση γιὰ τὸ μέλλον τοῦ τόπου μας.

Μὲ ἐκτίμηση
Μανώλης Τσάμης
Ἀθήνα

«Ἐξ Ἀνατολῶν τὸ φῶς» καὶ στὰ Βρεταννικὰ μουσεῖα

Ἀξιότιμε κ. διευθυντά,

Πρὸ μηνὸς ἐπισκέφθηκα τὸ ἀρχαιολογικὸ μουσεῖο τοῦ Μπέρμινγχαμ τῆς Ἀγγλίας καὶ διεπίστωσα ἰδίους ὁμμασιν, ὅτι τὸ δόγμα «Ἐξ Ἀνατολῶν τὸ φῶς» ἐπικρατεῖ οὐσιαστικά καὶ ἐκεῖ. Δὲν ἀναφέρομαι στὰ ἀρκετὰ σὲ ἀριθμὸ αἰγυπτιακὰ ἐκθέματα, ἀλλὰ χαρακτηριστικὰ στὰ ἐκθέματα μιᾶς αἰθούσης, στὴν ὁποίαν παρουσιάζονται κατὰ χρονικὴν σειρὰν ἐκθέματα μετὰ συντόμων σχολίων ἀπὸ διαφόρους πολιτισμοὺς. Τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς ὑποθέσεως εἶναι, ὅτι κατὰ τὰ λεγόμενά των ὁ Ἕλληνικὸς πολιτισμὸς ἀρχαιότερος εἶναι μόνον τοῦ Ρωμαϊκοῦ. Ἐξ ἄλλου οἱ προηγηθέντες Κύπριοι δὲν εἶναι καὶ πολὺ «βέροι» Ἕλλη-

νες, ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ πολιτισμὸς των καὶ οἱ ἴδιοι κατὰγονται ἀπὸ τὴν Ἀνατολή... Μάλιστα δὲ πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τούτου πλησίον τῶν σχολίων κάθε πολιτισμοῦ παρατίθεται καὶ μία ἀνθρώπινη φιγούρα, γιὰ νὰ καταδείξῃ προφανῶς τὰ ἀνθρώπινα χαρακτηριστικὰ προσώπων κάθε μέλους τῶν πολιτισμῶν καὶ πῶς ἐνεδύνοντο.

Στὴν ἴδια αἴθουσα μία πινακίδα ἐξηγώντας τὴν καταγωγή τοῦ ἀλφαδήτου ἀναφέρεται στὴν σφηνοειδῆ γραφὴ τῶν Ἀσσυρίων, οὐδεμία νύξιν κάνει περὶ τῶν Γραμμικῶν (ἀπὸ συμπατριώτη τους ἀποκρυπτογραφήθηκε ἡ Β), καταλήγει δὲ στὴν θέσιν τὴν γνωστήν.

Ἐπισκεφθεὶς δὲ καὶ τὸ ἀρχαιολογικὸ

Μουσείο της Ὁξφόρδης εἶδα τὰ κυκλαδικά καὶ μινωικά ἐκθέματα τῆς αἰθούσης πρὸς τιμὴν τοῦ Ἑβανς. Σίγουρα καὶ σὲ ἄλλα μουσεῖα εὐρίσκονται κυκλαδίτικα καὶ μινωικά ἐκθέματα.

Θέλω νὰ καταλήξω στὸ ἐξῆς: Τὸν τελευταῖο καιρὸ γίνεται ξανὰ λόγος γιὰ τὰ «Μάρμαρα τοῦ Παρθενῶνα», ποὺ φυλάσ-

σονται στὸ Βρεταννικὸ Μουσεῖο στὸ Λονδῖνο. Δὲν ἔχω ἀκούσει τίποτα γιὰ τὰ Ἑλληνικά ἐκθέματα τὰ ἀρχαιότερα τῶν Κλασσικῶν. Μήπως ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἀμφισβητοῦμε τὴν ἐλληνικότητά των;

Μὲ θερμοὺς χαιρετισμοὺς

Σ.Β.

Φοιτητῆς, Ξάνθη

Σιωπὴ τοῦ Κράτους γιὰ τὴν ἀναστήλωση ναοῦ ἀπὸ δωρητὴ

Ἀξιότιμε κ. διευθυντά,

Φαίνεται, ὅτι εἶναι τῆς μοίρας ὅσων ἀπὸ ἐμᾶς αἰσθανόμεθα Ἑλληνες καὶ ὄχι Ρωμαῖοί, νὰ δοκιμάζεται τὸ νευρικό μας σύστημα ἀπὸ τὶς ἐνέργειες μερικῶν Ρωμαίων, ποὺ κακῇ τῇ μοίρᾳ ἔχουν πιάσει τὶς καρτέκλες τῆς ἐξουσίας καὶ διαχειρίζονται τὰ δημόσια πράγματα τῆς πατρίδος μας.

Ἐδῶ, στὸ Σικᾶγο, ὅπου ζοῦμε 300.000 Ἑλληνες καὶ βέβαια καὶ Ρωμαῖοί, ὑπάρχει ἓνα τηλεοπτικὸ πρόγραμμα τὸ «Rapos Production». Πρόσφατα λοιπὸν εἶδαμε μιὰ συνέντευξη ἐνὸς Ἑλλήνα πρὸς ἓνα δημοσιογράφο. Ὁ Ἑλλήν αὐτὸς λέγεται Ἰωαννίδης. Καὶ εἶπε, ὅτι ἐργάσθηκε στὴν Γερμανία δώδεκα χρόνια, ἔφερε στὴν πατρίδα τὶς οἰκονομίες του, ἐπούλησε τὰ δύο του σπίτια καὶ σχεδίασε τὴν ἀναστήλωση τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς στὴν Ὀλυμπία. Τὰ ἔξοδα ἦσαν πάνω ἀπὸ 100.000.000 δρχ. καὶ τώρα μένει κάπου μὲ νοίκι. Τὸ παράπονό του ὅμως δὲν εἶναι αὐτό. Εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι: ἐνῶ ἔχει στείλει στὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ μακέττες τοῦ ἔργου, καὶ βέβαια σὲ ἄλλους φορεῖς τοῦ κράτους, μέχρι σήμερα δὲν ἔχει λάβει ἀπάντηση. Ἐὰν αὐτὸ ἀληθεύῃ, δὲν μπορεῖ, παρὰ αὐτοὶ οἱ φορεῖς νὰ εἶναι ἀνθελληνικοί. Ἐκτὸς ἂν ἐλληνικὸ μνημεῖο θεωρεῖται μόνον ὁ,τι ἔχει σχέση μὲ τὸ ἀνθελληνικὸ Βυζάντιο, μὲ τοὺς Θεοδόσιους, τοὺς Ἀλάριχους, τοὺς Μιλέτιους, τοὺς Ἰουστινιανούς καὶ ὅλους αὐτούς, οἱ ὅποιοι ἐσκύλευσαν τὸ σῶμα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, γιατί δὴθεν ἦταν εἰδωλολατρική.

Ἀλλά, ἀγαπητὲ κ. Ἰωαννίδη, φαίνεται,

ὅτι δὲν παρακολουθεῖς τὰ γεγονότα τοῦ Ρωμαίου μικροκρατιδίου. Ἡ ἔχεις ξεχάσει, ὅτι ἓνας Κολοκοτρώνης μῆπκε φυλακή, ἢ ὅτι οἱ δωρητὲς τῆς ἐθνεγεροῦς πέθαναν ὅλοι στὴν ψάθα, ἢ ὅτι οἱ ἥρωες, γιὰ νὰ ζήσουν, κατήντησαν ληστές, ἢ ὅτι ὁ Ἑλλήν Καποδίστριας ἐδόλοφονήθη, ἢ ὅτι οἱ ἥρωες ἀποκαλοῦνται προδότες καὶ οἱ προδότες ἀνακηρύσσονται «μεγάλοι» τοῦ ἔθνους τῶν Ρωμαίων... Ἀγνωστὲ μου κ. Ἰωαννίδη, τί περιμένεις ἀπὸ τὸ ρωμαῖκο κρατίδιο, ποὺ σὲ ἔστειλε στὴν Γερμανία καὶ ἐμᾶς στὰ τέσσερα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντα καὶ γέμισε τὴν Ἑλλάδα μας μὲ ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ χρώματα καὶ τὰ ἐγκληματικά κατακάθια; Τί περιμένεις ἐσύ ἢ ὁ Ἑλλήν Πουλιανὸς ἢ ὁ Ἑλληνὶς Σουλδατζῆ ἢ ὁ ἱερέας τῆς Σαλαμῖνος γιὰ τὸν τάφο τοῦ Καραϊσκάκη ἢ ἐμεῖς οἱ Ἑλληνες τῆς Ἀμερικῆς, ποὺ μᾶς ἀπεκάλεσαν «πολίτες ξένης χώρας» καὶ μάλιστα ὑπουργοί;

Σήμερα, φίλε κ. Ἰωαννίδη, γιὰ νὰ σὲ δεχθοῦν οἱ «μεγάλοι» τοῦ Ρωμαίου, πρέπει νὰ εἶσαι κανένας μαστουρωμένος ἢ καμμιὰ σουσοῦ μὲ ὠραῖες γάμπες... Γιὰ νὰ ἔχῃς πέρραση στὸ Ρωμαῖκο, πρέπει νὰ δγάξης ὅλους τοὺς Ἑλληνες προπάτορες ἡμῶν «ἀνώμαλους», πρέπει τὸν Μέγα Ἀλέξανδρο νὰ τὸν ὀνομάσῃς «σφαγέα τῶν λαῶν»... Τί καὶ ἐὰν οἱ Καλὰς, οἱ Ἑλληνες τῶν Ἰμαλαίων καὶ οἱ Ἑλληνες τῶν Ἰνδῶν περιμένουν τὸν Μέγα Ἀλέξανδρο ἀκόμη (Ἰσκαντέρ τὸν λένε), τί καὶ ἐὰν ἀκόμη Ἑλληνες τῆς κάτω Ἰταλίας περιμένουν; Τὸ Ρωμαῖκο μικροκρατίδιο ἀγρὸν ἠγόρασε. Ἀλλὰ καὶ ἐσύ, ἀνθρωπὲ μου, δὲν πηγαινε νὰ

φτιάξης κάτι πού νάχη σχέση μέ τὸ Βυζάντιο ἢ τὴν Τουρκοκρατία; Τί τὸν ἤθελες τὸν ναὸ τοῦ Δία μας; Δὲν ξέρεις, ὅτι οἱ μελανοχίτωνες τοῦ Ἀλάριχου τὰ γκρέμισαν, γιὰ νὰ συνεχίσουν οἱ ὅμοιοι τους χαραιοφάδες ἀπὸ τὸ Ρωμαϊκο μικρόψυχο κρατίδιο, πού ἀγνοεῖ τίς πυραμίδες τῆς Ἀργολίδος, τὸν ἀρχάνθρωπο τῶν Πετραλώνων, τὴν

11.000.000 ἐτῶν κνήμη τῆς Μακεδονίας καὶ τόσα ἄλλα. Μὴ ζητᾷς ἀπὸ τὰ ἀνθρωπάκια αὐτὰ νὰ καταλάβουν καὶ νὰ ἀξιοποιήσουν τὸ ἔργο σου, εἶναι πολὺ μικροί, γιὰ νὰ ἐννοήσουν μία τόσο μεγάλη προσφορά καὶ ἔργο καὶ ἰδέα.

Μετὰ τιμῆς
Δημήτριος Χαλέας
Σικάγο, ΗΠΑ

Ἡ κατάργηση τῆς δουλείας καὶ ἡ χειραφέτηση τῆς γυναίκας

Ἀγαπητέ κ. Λάμπρου,

Τὸ τεῦχος 182 τοῦ Φεβρουαρίου πραγματεύεται τὸ θέμα δύο πανάρχαιων θεσμῶν, τὴν θέση τῶν δούλων στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα καὶ τὴν θέση τῆς γυναίκας στὸ Βυζάντιο [...].

Ὅσον ἀφορᾷ στὸν θεσμὸ τῆς δουλείας, πρέπει νὰ ξεκινήσουμε ἀπὸ τὴν στιγμή πού ὁ πρωτόγονος πρόγονός μας γῆγχε ἀπὸ τὸ σπήλαιο καὶ ἐσπείρε μερικοὺς σπόρους σιτάρι. Ἔτσι ἄρχισε ἡ ἀγροτική παραγωγή μὲ μοναδική δύναμη τὰ χέρια τῶν δούλων. Εἶτε μᾶς ἀρέσει εἶτε ὄχι, πρέπει νὰ παραδεχτοῦμε, πὼς οἱ δοῦλοι χτίσανε πόλεις, ὑδραγωγεῖα, πυραμίδες καὶ Παρθενῶνες. Χωρὶς τὸν θεσμὸ τῆς δουλείας ὁ ἄνθρωπος θὰ ἦταν ἀκόμα στὰ σπήλαια. Ἔτσι ἐξηγεῖται, γιὰτί ὅλα τὰ κράτη, ὅλες οἱ θρησκείες, ὅλες οἱ διακηρύξεις περὶ ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων δὲν μποροῦσαν καὶ ὄχι δὲν θέλανε νὰ καταργήσουν τὴν δουλεία. Ἐδῶ πρέπει νὰ ποῦμε ἀκόμα, πὼς μέτοικοι, ἄποικοι, πάροικοι καὶ εἰλωτες ἦσαν σκλάβοι καὶ κτῆμα κάποιου ἀφέντη. Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρω μία συζήτηση πού ἐγίνε στὰ μέσα τοῦ περασμένου αἰῶνα στὴν βουλή τῶν Λόρδων, ὅταν κάποιοι ζητοῦσαν τὴν κατάργηση τῆς δουλείας. Ἡ συζήτηση ἀπάντησε ὡς ἑξῆς: «... ἂν καταργήσουμε τὴν δουλεία, ὁλόκληρη ἡ αὐτοκρατορία μας θὰ καταρρεύσῃ». Πιὸ εὐγλωττὴ ἐξήγηση δὲν γίνεται. Ἡ αὐτοκρατορία λοιπὸν δὲν κατέρρευσε, κατέρρευσε ὅμως ἡ δουλεία. Μάλιστα ἡ δουλεία δὲν καταργήθηκε· ἀπλῶς κατέρρευσε μὲ τὴν ἀνακάλυψη τοῦ ἀτμοῦ. Ὁ ἀτμὸς γίνε-

ται ἀμέσως τεράστια κινητήριος δύναμη, πού ἀλλάζει ὅλα τὰ γνωστὰ μέσα παραγωγῆς. Τὸ πλοῖο γίνεται ἀτμόπλοιο, τὰ ἐργοστάσια μηχανοκίνητα, τὸ ἄλτρετι γίνεται τρακτέρ καὶ ἡ παραγωγή μὲ τὰ ἐργατικά χέρια εἶναι πλέον ἀσύμφορη. Σήμερα ἡ δουλεία εἶναι ἀνάμνηση.

Ὅσον ἀφορᾷ στὸ δεύτερο θέμα, συμφωνῶ στὰ ὅσα ἀναφέρει ὁ κ. Μ. Δημόπουλος· Ἀπολλώνιος, διερωτῶμαι μόνο πὼς ἐξηγεῖ τὸ γεγονός, ὅτι ὁ χριστιανισμὸς τοῦ Βυζαντίου θέλει μὲν τὴν γυναῖκα χωρὶς ἀνθρώπινη ὑπόσταση, ἀλλὰ τὴν δέχεται ἰσοτίμη στὴν ἀγιοσύνη. Τὸ δέβαιο εἶναι ὅμως, πὼς ἡ γυναῖκα ἦταν ἀνέκαθεν, μέχρι καὶ πρὶν πενήντα χρόνια ἀκόμα, ὑποδεέστερη τοῦ «πάτερ φαμίλια». Σήμερα ὅμως ὄχι μονάχα ἔφτασε, ἀλλὰ καὶ σὲ ὠρισμένους τομεῖς ὑποσκελίσε τὸν ἄντρα. Ποῦ ὀφείλεται αὐτό; Μά ἀπλούστατα στὸν πόλεμο. Στὰ 1940 λοιπὸν ὁ ἀνδρικός πληθυσμὸς τῆς γῆς εἶχε ἐπιδοθῇ στὸ θεάρεστο ἔργο ἀλληλοεξόντωσης ἐαυτῶν καὶ ἀλλήλων. Ὁ πόλεμος χρειαζόταν ὅμως ὅπλα καὶ ψωμί, καὶ ἄλλη λύση δὲν ὑπῆρχε, ἔπρεπε ἡ γυναῖκα νὰ ὑποκαταστήσῃ τὸ ἀνδρικό φύλο. Μπῆκε στὰ ἐργοστάσια, τὰ γραφεῖα, τὸ ἐμπόριο, ἀκόμα καὶ στὴν Βουλὴ, καὶ σήμερα δὲν δγαίνει πιά μὲ καμμιὰ δύναμη. Μποροῦμε λοιπὸν νὰ ποῦμε, πὼς «μὲ τὸ σπαθὶ τῆς» (ἂν καὶ ἄοπλη) ἐγίνε ἐπιτέλους ὁμοούσιος τῷ ἀνδρὶ, δι' οὗ τὰ πάντα δὲν ἐγένετο.

Μὲ τιμῆ
Β. Γεωργιάδης
Ἀμπελόκηποι

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΣΤΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΚΟΣΜΟΕΙΔΩΛΟ

Οί ύαθειές φιλοσοφικο-θρησκευτικές επιπτώσεις, πού επιφέρουν σήμερα και θα επιφέρουν πιό έντονα μελλοντικά οί πρωτοφανείς σέ σημασία και σοβαρότητα διαστημικές έρευνες, έχουν προκαλέσει τήν προσοχή και διεγείρει τόν προβληματισμό όχι μόνον τών άπ' ευθείας ενδιαφερομένων έπιστημόνων αλλά και διανοητών, φιλοσόφων, λογίων, πολιτικών και γενικά τού ευρέως κοινού τής εποχής μας· άκόμη δέ περισσότερο τών θεολόγων και αντιπροσώπων θρησκευτικών δογμάτων και κυρίως χριστιανικών, ιουδαϊκών και ισλαμικών, λόγω τών βαθειών δονήσεων πού προκαλούν στίς άρχές τών δογμάτων αυτών οί έπαναστατικές διαστημικές έρευνες. Οί επιπτώσεις τών κοσμογονικών αυτών ανακαλύψεων τής έπιστήμης είναι άνάλογες με τήν θεολογική φιλοσοφία κάθε θρησκευτικού δόγματος και επί πλέον με τήν ιδεολογική επίδρασή της στίς άντιλήψεις τών όπαδών του.

Ο θεολόγος-κοινωνιολόγος δρ. Γ. Μουστάκης στο βιβλίο του «Οί Πέντε Μεγάλες Θρησκείες τού Κόσμου - Τά ύπέρ και τά κατά», τó όποιο απέσπασε τήν εύφημη μνεία τής 'Αρχιεπισκοπής 'Αθηνών, σύμφωνα και με γνώμες άλλων κοινωνιολόγων κατατάσσει τίς θρησκείες σέ αυτές πού έχουν θείστική θεολογία όπως ό χριστιανισμός, ό ιουδαϊσμός, ό ισλαμισμός, και σέ αυτές πού έχουν άθείστική-μηδενιστική όπως ό ίνδουϊσμός, ό ουδδισμός, ό βραχμανισμός κ.λπ. Οί θείστικές θρησκείες βασιζόμενες στήν πρωτόγονη κοσμογονία τής «Γενέσεως» τής *Παλαιάς Διαθήκης* (Π.Δ.) θά πρέπει νά διασκευάσουν ή νά δώσουν πιό σύγχρονη ή άλληγορική ή άλλη έρμηνεία στά μονολιθικά παραδοσιακά «πιστεύω» τής θρησκευτικής τους φιλοσοφίας. Αυτό έγινε έξ άλλου στο παρελθόν από τήν Καθολική 'Εκκλησία με τήν άναγνώριση ύστερα από 467 χρόνια τού ήλιοκεντρικού μας συστήματος τών 'Αρίσταρχου-Κοπέρνικου και πρόσφατα ύστερα από 136 χρόνια τής θεωρίας τού Δαρβίνου, δίνοντας στήν έξαήμερη δημιουργία τής Γης, τού ζωικού ύασιλείου και τού άνθρώπου μίαν άλλη, πιό «σύγχρονη», άλληγορική, αλλά όμιχλώδη και όχι κατά λέξιν δογματική, όπως παλαιά, έρμηνεία.

Είναι άλήθεια, ότι οί δυνατότητες προσαρμογής τής θρησκείας στίς κάθε φορά έπιστημονικές ανακαλύψεις είναι πολλές. άρκει τó θρησκευτικό δόγμα νά έμπνέεται από τó πνεύμα τής συνδιαλλαγής με τήν έπιστήμη. Αυτό εκφράζεται πολύ παραστατικά και από τήν παρέμβαση τού καθηγητού τών θρησκευτικών σπουδών στο πανεπιστήμιο τού Κολοράδο R. Taylor (R.T.) σέ έπιστημονικό συνέδριο γιά τίς επιπτώσεις από τήν πιθανή ανακάλυψη ίχνών ζωής στον 'Αρη, όπου ειπε: «Κάθε θρησκεία μπορεί νά ανασχεματισθεί τίς βασικές της "άλληγορίες", γιά νά επιτύχει συμβιβασμό με αυτά πού γίνονται γνωστά στο γύρω μας σύμπαν». 'Αναφέρει επί πλέον τά λόγια τού άμερικανού φιλόσοφου W. Stace στο ίδιο θέμα, ό όποιος φρονεί, ότι «ή θρησκεία μπορεί νά ανταποκριθί σέ κάθε είδους άστρονομία, γεωλογία, βιολογία, φυσική. Δέν μπορεί όμως νά συμφωνήσει σέ ένα χωρίς σκοπό και χωρίς σημασία σύμπαν». Τά λόγια αυτά αντιπροσώπων τής θρησκείας ή φιλοσόφων άντικατοπτρίζουν τίς παραδοσιακές θρησκευτικές πεποιθήσεις, άν και πολλές, θεμελιώδεις, από αυτές άμφισβητούνται από διακεκριμένους έπιστήμονες. Πρέπει όμως νά άναγνωρίσωμε τήν ευρύτητα πνεύματος, πού διακρίνει τούς διανοητές αυτούς, όταν, όπωσ ό R.T. αναφέρει στήν παρέμβασή του σχολιάζοντας τó πιθανό μικρόδιο από τόν 'Αρη, «τό μικρόδιο αυτό, άν έτσι άποδειχθί ή φύση του, διευρύνει τήν ικανότητά μας νά σκεφθοΰμε τήν επέκταση τής ζωής σέ πολλές μορφές μέσα στο σύμπαν» («Planetary Report», Νο1, 97)

Στό φώς τών άνωτέρω θά μπορούσαμε έδω νά ύπογραμμίσουμε, ότι καμμία έως τώ-

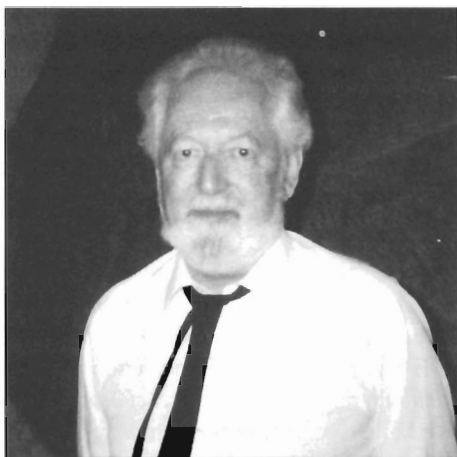
ρα θρησκεία, δημιουργία τοῦ ἀνθρώπινου νοῦ, δὲν πλησιάζει καὶ τὴν εὐρύτητα, τὴν οἰκουμενικότητα, τὴν βαθειὰ φιλοσοφικὴ πρόγνωση καὶ τὴν ὀρθὴ ἐπιστημονικὴ διατύπωση τῆς ἀρχαιοελληνικῆς πνευματικῆς κληρονομιάς. Πολὺ δὲ περισσότερο αὐτὰ ἰσχύουν καὶ γιὰ τὰ κοσμολογικὰ δεδομένα καὶ τὴν δημιουργία τῆς ζωῆς ἐπὶ τῆς Γῆς, ὅπως αὐτὰ ἀναφέρονται στὴν Π.Δ. Ἡ σύγκριση καὶ ἡ σύγκρουση ὅλων αὐτῶν τῶν θεολογικῶν κοσμολογικῶν θεωριῶν μὲ τὴν ἐπιστημονικὴ διατύπωση τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν καὶ τῶν σημερινῶν συνεχιστῶν τοῦ προαιώνιου ἔργου τους εἶναι πρόδηλη καὶ ἀποκαλυπτική. Πρῶτον, ἡ σύγκριση αὐτὴ ἐκφράζει τὴν ἐπιτυχεῖ διατύπωση τοῦ κοσμολογικοῦ προβλήματος ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους σοφοὺς σὲ ἀντιπαράθεση μὲ τὶς προφητικὰς φαντασιώσεις καὶ τοὺς μύθους μιᾶς προαιώνιας ἀγροτοκτηνοτροφικῆς κοινωνίας τῆς Π.Δ. Δεύτερον, ἡ σύγκριση αὐτὴ γιὰ τὴν ἀπαράμιλλη ἀνωτερότητα τῆς ἀρχαιοελληνικῆς σκέψης ἐνισχύεται καὶ ἐμπεδώνεται μὲ ὅλη τὴν ἐγκυρότητα καὶ τὴν πειραματικὴ ἀπόδειξη τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης στὰ πρόθυρα τῆς τρίτης χιλιετίας.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ καὶ γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ἂς δώσουμε τὸν λόγο στὸν ἐπιφανὴ ἀστροφυσικὸ ἐπιστήμονα, πρωτοπόρο τοῦ προγράμματος «Seti», C. Sagan (C.S.), ὁ ὁποῖος στὸ μόλις πρὶν τὸν ἀπροσδόκητο θάνατό του ἐκδοθὲν βιβλίο του μὲ τίτλο «*Δαίμων, ὁ Ἐφιάλτης τοῦ Κόσμου*» γράφει: «*Καμμία σημερινὴ θρησκεία καὶ ἀκόμα ἡ πίστη στὴ Νέα Ἐποχὴ κατὰ τὴν γνώμη μου δὲν δίνει ἀρκετὴ σημασίαν στὸ μεγαλεῖο, τὴν μεγαλοπρέπεια, τὴν εὐφυΐα, τὴν λεπτότητα καὶ τὴν περιπλοκότητα τοῦ σύμπαντος, ποὺ ἀνακαλύπτεται ἀπὸ τὴν ἐπιστήμη. Τὸ γεγονὸς ὅτι τόσο λίγα ἀπὸ τὰ δεδομένα τῶν ἀνακαλύψεων αὐτῶν ἔχουν προβλεφθῇ ἀπὸ τὶς Ἁγίες Γραφὰς ρίχνει στὴν σκέψιν μου τὴν σκιά τῆς ἀμφιβολίας γιὰ τὴν θεϊκὴ ἔμπνευση. Ἀλλὰ θεβαίως ἴσως σφάλω*» (σελ. 35), καταλήγει ὁ διανοητὴς ἀστρονόμος, κλείνοντας τὰ λόγια αὐτὰ τῆς ἀμφιβολίας μὲ ἀναφορὰ στὴν βασικὴ ἀρχὴ τῆς ἐπιστήμης, ποὺ λέγει, ὅτι «*τὸ κάθε τι μπορεῖ νὰ ἀμφισβητηθῇ*». Εἶναι καὶ αὐτὸ μία ἐνδειξη τῶν αἰτιῶν τῶν καταπληκτικῶν ἐπιτευγμάτων τῆς ἐπιστήμης, ἡ μεθοδολογία καὶ φιλοσοφία τῆς ὁποίας βασιζέται πάνω σὲ αὐτὴν τὴν ἀρχαιοελληνικὴ θεμελιώδη ἐπιστημονικὴ ἀρχή. Θὰ μπορούσαμε ἐδῶ νὰ συγκρίνουμε τὴν ἀρχὴ αὐτὴν μὲ ἄλλες ἀρχές τοῦ θρησκευτικοῦ δόγματος γιὰ τὸ «ἀλάνθαστον τοῦ Πάπα», τὸ «θεόπνευστον» τῆς Π.Δ. καὶ τὶς ἀμφιβολίες γι' αὐτὸ τοῦ C.S. καὶ ἄλλων ἐπιστημόνων.

Ἐπάρχει ὅμως καὶ μία ἄλλη «συκοφαντικὴ δυσφήμιση» τῆς ἐπιστήμης ἀπὸ κύκλους ἰδιαζόντων συμφερόντων: γιὰ ἔλλειψη πνευματικότητας στὴν ἐπιστήμη. Στὴν δυσφημιστικὴ αὐτὴν προπαγάνδα ὁ διαπρεπὴς ἀστρονόμος ἀπαντᾷ καὶ ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ πνευματικότητα δὲν εἶναι ἀποκλειστικὴ ιδιότητα τοῦ θρησκευτικοῦ δόγματος, γράφοντας: «*Ἡ ἐπιστήμη δὲν εἶναι μόνο σὲ ἀρμονία μὲ τὴν πνευματικότητα, εἶναι μία βαθειὰ πηγὴ τῆς πνευματικότητας*» καὶ πάρα κάτω ἐξηγεῖ τὰ αἰτία καὶ τὴν οὐσία τῆς πνευματικότητας αὐτῆς: «*Ὅταν ἀναγνωρίζωμ τὴν θέση μας σὲ μία συμπαντικὴ ἀπεραντωνὴν ἐτῶν φωτός, τὴν περιπλοκότητα, τὴν ὁμορφιά καὶ τὴν λεπτότητα τῆς ζωῆς, τότε αὐτὸ τὸ ὑψιπετὲς αἶσθημα, αὐτὴ ἡ αἴσθησις τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς ταπεινοφροσύνης στὸν ἀμοιβαῖο συνδυασμό τους, αὐτὸ εἶναι ἀσφαλῶς πνευματικότητα*» (σελ. 29).

Σὰν συμπέρασμα τῶν ἀνωτέρω θὰ μπορούσαμε νὰ διατυπώσουμε τὴν γνώμη, ὅτι ἡ ἐπιστήμη ἀντικαθιστᾷ σταδιακὰ τὶς προαιώνιες θρησκευτικὰς δογματικὰς ἀπόψεις σὲ θέματα κοσμολογίας καὶ συμπαντικῆς θεολογίας καὶ ἐπὶ πλέον, ὅπως δείχνουν τὰ γεγονότα, κατὰ τὴν ἐπερχόμενη τρίτη χιλιετία θὰ συναγωνισθῇ τὶς ἀπόψεις αὐτὲς καὶ σὲ θέματα πνευματικότητας καὶ ὀρθολογικῆς προσέγγισης τοῦ ὑπερβάτου.

Ι.Γ. Κύμαιος

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΑΔΕΙΧΘΗ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ

Συνέντευξη
του ζωγράφου-γλύπτη
Τάκη Παρλαβάντζα

«Η Έλληνική Παιδεία παίζει σημαντικό ρόλο στην τέχνη μου. – Η αρχαιοελληνική τέχνη δεν ύπηρετεί το δόγμα και την έξουσία. – Υπάρχει Έλληνική Τέχνη πριν από 10.000 χρόνια. – Η πρόοδος της σημερινής τέχνης στην Ελλάδα έκαλυψε πολλούς αιώνες σκότους. – Ο πιστός των δογμάτων δεν μπορεί να είναι καλλιτέχνης. – Η πρώιμη βυζαντινή ζωγραφική ελήφθη από την έλληνιστική, αλλά εξελίχθηκε σε θεοκρατούμενη. – Η σύγχρονη «άνεικονική» τέχνη και ο Πλάτων. – Δεν έχει αξιοποιηθεί ιδεολογικά ο θρίαμβος των επιστημών και της τεχνολογίας.»

[Ένας είναι ο τομέας πολιτισμού, που στην σημερινή Ελλάδα της επιστημονικής νέκρας και της απέραντης πνευματικής έρημίας, παρουσιάζει ζωντάνια και δημιουργικότητα, που πολύ συχνά δεν χωρεί μέσα στα σύνορα του Ρωμαϊκού κρατιδίου και παίρνει ευρύτερες διαστάσεις και αναγνώριση: ο τομέας τέχνης. Για τον λόγο αυτόν ο «Δ» επιδιώκει πολύ συχνά να δίδει τον λόγο στους ανθρώπους της τέχνης, οι οποίοι πράγματι «έχουν να πουν», σε αντίθεση προς τους ανθρώπους π.χ. της πολιτικής, της επιστήμης, της Έκκλησίας κ.λπ., που τα λεγόμενά τους συνήθως αφήνουν έκκλητο τον στοιχειωδώς σκεπτόμενο άνθρωπο για την τραγική διανοητική νάρκη, που αποκαλύπτουν.

Ο διακεκριμένος στην Ελλάδα και διεθνώς ζωγράφος και γλύπτης κ. Τάκης Παρλαβάντζας έπαληθεύει στην συνέντευξη που ακολουθεί την ανωτερότητα των ανθρώπων της τέχνης στην σύγχρονη Ελλάδα, ανασκάπτοντας σε βάθος όχι μόνο φαινόμενα της ειδικότητάς του αλλά και γενικότερα ζητήματα της γενικής πνευματικής καταστάσεως του καιρού μας, αλλά από τα όποια αποτελούν τμήματα της ευρύτερης προβληματικής του «Δαυλού».]

ΕΡ. Κύριε Παρλαβάντζα, η πορεία της ζωής σας είναι ταυτισμένη με την πορεία της σύγχρονης ελληνικής τέχνης και κυρίως της γλυπτικής και της ζωγραφικής. Μετά από μιά τέτοια μακρά ταύτιση μπορείτε να μάς προσδιορίσετε την πηγή των καλλιτεχνικών σας έμπνεύσεων;

ΑΠ. Τις πηγές των καλλιτεχνικών έμπνεύσεων πρέπει να τις αναζητήσουμε στην φύση του

ανθρώπου. 'Ο άνθρωπος είναι μιὰ σύνθεση νοητικῶν καὶ συγκινησιακῶν στοιχείων. Εἶναι αὐτὸ πὺν λέμε μυαλὸ καὶ καρδιά. Καὶ σὲ κάθε ἄνθρωπο αὐτὴ ἡ σύνθεση πραγματοποιεῖται μὲ διάφορες ἀναλογίες. 'Εγὼ προσωπικὰ φθάνω σὲ μιὰ ἰσορροπὴ σύνθεση, καὶ ἐδῶ παίζει σημαντικό ρόλο ἡ ἑλληνικὴ μου παιδεία, ἡ ἑλληνικὴ ἀντίληψη τῶν πραγμάτων. Εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἰσορροπία τῶν διονυσιακῶν καὶ τῶν ἀπολλώνειων στοιχείων. Αὐτὴ ἡ ἰσορροπία δίνει τὸ «κλασσικό». Τὸν 5ο αἰῶνα π.Χ. στὴν Ἀθήνα αὐτὸ ἀκριβῶς πραγματώθηκε.

ΕΡ. *Μιὰ καὶ μιλήσατε γιὰ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ τέχνη, ἡ σπουδαιότητά της ἀλλὰ καὶ ἡ ιδιαιτερότητά της σὲ ποιά χαρακτηριστικά της στοιχεῖα ἐστιάζεται;*

ΑΠ. Γιὰ νὰ κατανοήσῃ κανεὶς καλύτερα τὴν ἀρχαιοελληνικὴ τέχνη, σωστὸ εἶναι νὰ τὴν συγκρίνῃ μ' αὐτὴν ἄλλων ἀρχαίων λαῶν. Ἄν τὴν συγκρίνουμε μὲ τὴν τέχνη τῶν Ἀσσυρίων, τῶν Βαβυλωνίων, τῶν Αἰγυπτίων, θὰ δοῦμε, ὅτι ἐκεῖ ὑπάρχει ἓνα θεοκρατικὸ ἰδεῶδες, πὺν ἐπιβάλλεται στοὺς ἀνθρώπους μὲσω τῶν δυναστειῶν. Ἡ τέχνη εἶναι στρατευμένη, ὑποδουλωμένη στὴν ὑπηρεσία τῆς ἐξουσίας. Ἀντίθετα στὴν Ἑλλάδα ἡ τέχνη λειτουργεῖ ἐλεύθερα. Αὐτὴ εἶναι ἡ οὐσιώδης διαφορὰ. Ἐπίσης μιὰ πολὺ σημαντικὴ διαφορὰ σὲ σχέση μὲ τὴν πολυσυζητημένη αἰγυπτιακὴ τέχνη εἶναι, ὅτι ἡ τελευταία πέρα ἀπὸ τὴν ἐξουσία ὑπῆρξε καὶ τὸν θάνατο, ἦταν ἡ τέχνη τοῦ θανάτου. Ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα ἦταν τέχνη τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὁμορφίᾳς της, ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τὸ ἱερατεῖο καὶ τὴν πολιτικὴ. Λειτουργοῦσε ἐλεύθερα μὲ γνώμονα καὶ μὲ κατευθυντήρια γραμμὴ τὴν αἰσθητικὴ. Αὐτὸ πὺν προσπαθοῦσε πάντοτε ὁ καλλιτέχνης ἦταν νὰ εἶναι τὸ ἔργο του γεμᾶτο, νὰ εἶναι πλῆρες αἰσθητικῶν ἀξιών. Ἄν καὶ τὰ μεγάλα ἔργα γίνονταν μὲσω κρατικῶν παραγγελιῶν, ἐν τούτοις αὐτὸ δὲν ἐπηρέαζε τὴν ἐλευθερία τῶν δημιουργῶν. Ὁ παραγγέλλων, πὺν θὰ ἦταν πάντοτε ἓνας Περικλῆς ἢ μιὰ Ἀσπασία, εἶχε τὴν ἴδια αἰσθητικὴ ποιότητα μὲ τὸν δημιουργό, πὺν πάντοτε θὰ ἦταν ἓνας Φειδίας, ἀφοῦ καὶ οἱ δύο ἦταν φορεῖς τῆς ἐλεύθερης ἑλληνικῆς παιδείας.

ΕΡ. *Τὸ φιλοσοφικὸ ὑπόβαθρο τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, πὺν ὠθεῖ τοὺς δημιουργοὺς σ' αὐτὴν τὴν αἰσθητικὴ ἀπογείωση, ποῖο ἀκριβῶς εἶναι;*

ΑΠ. Εἶναι ἡ ἀναζήτηση τῆς ἀλήθειας, πὺν καλλιτεχνικὰ ἐκφράζεται μὲ τὴν ἀγάπη πρὸς τὴν τελειότητα, μὲ τὴν ἐπιδίωξη δημιουργίας τελείων μορφῶν. Αὐτὸ εἶναι τὸ «ἰδεῶδες κάλλος», τὸ ὁποῖο γίνεται αἰσθητικὴ ἀξία καὶ λειτουργεῖ καθαυτὸ, ὡς αὐταξία. Αὐτὴ ἡ ἀναζήτηση τοῦ ἀληθινοῦ, πὺν ἐκφράζεται καλλιτεχνικὰ μὲ τὴν ἐπιδίωξη τοῦ τελείου, ὠδηγοῦσε σὲ κάτι πολὺ σημαντικό: στὴν ταύτιση μορφῆς καὶ περιεχομένου. Πάντοτε οἱ Ἕλληνες ἐβλεπαν τὴν μορφὴ ὡς αἰσθητοποίηση ἑνὸς πνευματικοῦ περιεχομένου. Αὐτὸ εἶναι μιὰ μεγάλῃ ἀρετὴ τῆς ἀρχαιοελληνικῆς τέχνης. Ποτὲ δὲν κυριαρχεῖ τὸ περιεχόμενο στὴν μορφὴ οὔτε τὸ ἀντίστροφο, ἐπιτυγχάνεται μιὰ ταύτιση. Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι ἓνα διαχρονικὸ αἶτημα τῆς αἰσθητικῆς. Θέλουμε νὰ ποῦμε Α καὶ μὲσω τῆς μορφῆς λέμε Α.

10.000 χρόνια Ἑλληνικῆς Τέχνης

ΕΡ. *Ἡ διαχρονικότητα, ἡ «κλασσικότητά» της πῶς ἐξασφαλίσθηκε;*

ΑΠ. Κατ' ἀρχάς, ὅταν μιλάμε γιὰ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ τέχνη, ἀναφερόμαστε σὲ μιὰ περίοδο χρονικὴ, πὺν ξεπερνᾷ τὰ δέκα χιλιάδες χρόνια ἑλληνικῆς ἱστορίας (μόνο τὸ ἐπίσημο ἑλληνικὸ κράτος καὶ οἱ πολιτικοὶ του μιλοῦν γιὰ τὴν «τρισεχιετὴ ἱστορία μας»). Ἡ διαχρονικότητα ἐξασφαλίσθηκε ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι σὲ κάθε φάση τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας ἡ τέχνη ἦταν σύγχρονη καὶ ἀντιπροσωπευτικὴ μὲ τὴν ἐποχὴ, πὺν τὴν παρήγε. Οἱ Ἕλληνες δὲν κυττοῦσαν πρὸς τὰ πίσω προσπαθώντας νὰ μιμοῦνται τὸ παρελθόν. Κάθε ἐποχὴ, κάθε φάση τῆς ἐξέλιξης παράγει μιὰ τέχνη, πὺν ἀντιστοιχεῖ στοῦ ἐπίπεδο τῆς κοινωνίας, τῶν ἰδεῶν, τῆς αἰσθητικῆς ἀντίληψης. Αὐτὸ πὺν λένε, ὅτι ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται, εἶναι μιὰ μεγάλῃ ἀνοησία, διότι

γίνεται μιὰ θεώρηση τῆς ἱστορίας ἀπὸ τὰ «ἄνω» πρὸς τὰ «κάτω». Ὁ Ἡράκλειτος εἶπε: «*Δίς ἐν τῷ αὐτῷ ποταμῷ οὐκ ἂν ἐμβαίης*». Ὅταν δηλαδὴ ξαναβάλουμε τὸ χέρι μας στὸν ἴδιο ποταμό, δὲν εἶναι ἴδιο τὸ νερό, τὸ πρῶτο νερὸ ἔχει φύγει. Ἄλλωστε ἂν οἱ Ἕλληνες ἔμεναν προσηλωμένοι στὴν τέχνη μιᾶς ἐποχῆς π.χ. τῆς Μυκηναϊκῆς, τότε δὲν θὰ παρήγαν τὴν τέχνη τῶν νεώτερων αὐτῆς περιόδων. Τὸ «κλασσικὸ» λοιπὸν παράγεται, ὅταν ἡ τέχνη ἐκφράζη τὴν ἐποχὴ τῆς πραγματικῆς.

Τεράστιο ἐπίτευγμα τῆς νεώτερης ἐλληνικῆς τέχνης

ΕΡ. *Ἡ σύγχρονη Ἑλλαδικὴ τέχνη, δηλαδὴ ἡ τέχνη ποὺ παράγεται ἐντὸς τοῦ Κρατιδίου, σὲ τί ἐπίπεδο θρῖσκεται σήμερα καὶ ποιά ἡ σχέση τῆς μὲ τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνική;*

ΑΠ. Θὰ πῶ πρῶτα γιὰ τὴν γενιὰ τῶν καλλιτεχνῶν τοῦ Γύζη καὶ τοῦ Ἰακωβίδου, οἱ ὁποῖοι πέτυχαν κάτι, ποὺ δὲν τοὺς ἔχει ἀναγνωρισθῇ: Κατάφεραν νὰ καλύψουν τὸ καλλιτεχνικὸ κενὸ τοῦ ἐλλαδικοῦ χώρου σὲ ἐλάχιστο χρονικὸ διάστημα καὶ νὰ φτάσουν στὸ ἐπίπεδο τῶν ἄλλων Εὐρωπαίων ζωγράφων. Αὐτὸ εἶναι ἓνα τεράστιο ἐπίτευγμα. Κάλυψαν αἰῶνες σκότους μέσα σὲ λίγα χρόνια. Ἀπὸ κεῖ καὶ ἔπειτα ἡ σημερινὴ ἐλλαδικὴ τέχνη συμπορεύεται στὸ ἴδιο ἐπίπεδο μὲ τὶς ἀντίστοιχες εὐρωπαϊκὲς καὶ ἀμερικανικὲς. Τὸ κοινὸ «δυτικὸ» πρότυπο ζωῆς ἰσχύει καὶ στὸν χωρὸ τῆς τέχνης.

Μορφολογικὰ λοιπὸν δὲν εἴμαστε κοντὰ στὴν ἀρχαιοελληνικὴ τέχνη, ἀλλὰ ὡς φορεῖς τῆς αὐτῆς καλλιτεχνικῆς παιδείας, ὡς περιεχόμενο δηλαδὴ, εἴμαστε πολὺ κοντὰ τῆς. Ὅταν σπούδαζα στὴν Εὐρώπη, ἐγὼ καὶ οἱ Ἕλληνες συνάδελφοί μου ἤμασταν οἱ καλύτεροι.

Ὁ πιστὸς τῶν δογμάτων δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι καλλιτέχνης

ΕΡ. *Ποιά εἶναι ἡ σχέση τῆς τέχνης μὲ τὴν θρησκεία καὶ μὲ τὸ δόγμα γενικώτερα;*

ΑΠ. Πράγματι δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε, ὅτι καὶ ὁ σημερινὸς κόσμος στὴν μεγάλη του πλειοψηφία κυριαρχεῖται ἀπὸ δόγματα, κυρίως θρησκευτικὰ. Πολὺ φοβᾶμαι, ὅτι ὁ ὁποιοσδήποτε «πιστὸς» δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι καλλιτέχνης μὲ τὴν ἐξῆς ἔννοια: Ἐάν κυριαρχῇ τὸ εἶναι τοῦ ἀπὸ μιᾶς θρησκευτικῆς θεοκρατικῆς ἀντίληψης, θὰ θελήσῃ καὶ τὴν τέχνη τοῦ νὰ τὴν θέσῃ στὴν ὑπηρεσία αὐτοῦ τοῦ «ιδανικοῦ». Ὅπως καὶ ἓνα κοινὸ «πιστῶν» δὲν κατανοεῖ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ καλλιτέχνη καὶ τὸν ἀπορρίπτει, ἐνῶ παράλληλα δοξάζει τοὺς στρατευμένους καλλιτέχνες τοῦ δόγματος, ποὺ πιστεύει. Τὸ πρότυπο τοῦ «καλλιτέχνη», τοῦ καλοῦ «καλλιτέχνη», ὅπως καὶ αὐτὸ τοῦ «ἐπιστήμονος», πηγάζουν μέσα ἀπὸ τὸ πρότυπο τοῦ «Ἕλληνος». Ἡ τέχνη δὲν μπορεῖ νὰ λειτουργήσῃ ὑπὸ καθεστῶς ἀνελευθερίας. Ὁ καλλιτέχνης πρέπει νὰ ἔχῃ μιὰ εὐρύτητα πνεύματος, ὥστε νὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑποτάσσεται σὲ κάποια θρησκεία ἢ σὲ ὁποιοδήποτε δόγμα.

Ἐπίσης, ἂν δοῦμε τὴν στράτευση μὲ μεγαλύτερη εὐρύτητα, θὰ διαπιστώσουμε, ὅτι καὶ τὸ νὰ κἀνῃς αὐτὰ ποὺ ζητᾷ ἓνα μεγάλο χαμηλῆς παιδείας κοινὸ, συνιστᾷ ἓνα εἶδος στράτευσης. Ὑπάρχουν συνάδελφοι, ποὺ κάνουν «αὐτὸ ποὺ θέλει ὁ λαός». Αὐτὸ τοὺς ἐξασφαλίζει τὴν «ἐπιτυχία», τὴν φήμη ἀλλὰ καὶ τὰ χρήματα. Στὸ πλαίσιο αὐτὸ κινήθηκαν ὁ Τσαρούχης, ὁ Φασιανός, ὁ Μυταράς. Ὅμως ὁ πραγματικὸς καλλιτέχνης κάνει αὐτὸ ποὺ πιστεύει, ἔστω καὶ ἂν δὲν θρῖσκεται σὲ ἀρμονικὴ σχέση μὲ τὸν περίγυρό του. Ὁ διάσημος Ὁλλανδὸς ζωγράφος Ρέμπραντ λόγου χάριν, ὅσο ἔκανε «φιλολαϊκά» ἔργα, εἶχε φήμη καὶ δόξα. Ὅταν ὅμως προχώρησε πρὸς τὰ πέρα, τὸ πολυπληθὲς κοινὸ του τὸν ἐγκατέλειψε στερῶντας του τὰ πάντα.

Χριστιανικὴ καὶ ἀρχαιοελληνικὴ τέχνη

ΕΡ. *Ποιά ἡ σχέση τῆς χριστιανικῆς - καὶ κυρίως τῆς βυζαντινῆς - τέχνης μὲ τὴν ἀρχαιοελληνική;*

ΑΠ. Είναι ή ίδια, με την σχέση που έχει ή ελληνική γλώσσα με τὰ Εὐαγγέλια. Αὐτοὶ ποὺ προήγαγαν καὶ ἐδραΐωσαν τὶς ἀρχές τοῦ χριστιανισμοῦ, κυρίως ὁ Παῦλος, πρέπει νὰ εἶδαν στὴν τέχνη καὶ ἓνα τρόπο διάδοσης καὶ ἐπιβολῆς. Ὡς ἀρχὴ χρησιμοποίησαν τὴν τέχνη στρατεύοντάς τὴν στὴν ὑπηρεσία τῶν σκοπῶν τους. Καὶ ἀφοῦ δὲν ὑπῆρχε ἰουδαϊκὴ τέχνη, χρησιμοποίησαν τὴν διάχυτὴ τότε ἑλληνιστικὴ. Τὰ πρῶτα βυζαντινὰ ἔργα εἶναι ἀκριβῶς παρμένα ἀπὸ τὶς προσωπογραφίες ποὺ βρέθηκαν στὸ Φαγιούμ τῆς Αἰγύπτου, ποὺ ἦταν ἑλληνιστικὰ νεκρικὰ πορτραῖτα. Ἡ εἰκόνα τῆς Παναγίας εἶναι παρμένη ἀπὸ ἑλληνιστικὰ ἐπιτύμβια ἀνάγλυφα. Ὁ ἅγιος Γεώργιος εἶναι ὁ Δεξιλέως τοῦ Κεραμικοῦ. Ὅσο ἐπιβαλλόταν τὸ δόγμα, προχώρησαν, ἀπομακρύνθηκαν ἀπὸ τὴν ζωντάνια τῶν μορφῶν καὶ κατέληξαν σὲ ἓνα εἶδος γεωμέτρησης τῶν μορφῶν, τὸ ὁποῖο εἶναι ἀξιόλογο. Ἡ βυζαντινὴ τέχνη διευκολύνει τὴν ἐπικράτηση τοῦ νέου τύπου ἀνθρώπου, τοῦ «χριστιανοῦ», μέσα ἀπὸ ἓνα δανεισμὸ μορφῶν, οἱ ὁποῖες ἀντιστοιχοῦν σὲ ἓνα νέο πλέον περιεχόμενο, θεοκρατικὸ, δογματικόν. Ἐγινε αὐτὸ ποὺ προσπάθησαν νὰ κάνουν οἱ Πάτερρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰδικὰ οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες, χρησιμοποιοῦντας τὸν πλοῦτο τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, κρατώντας τὴν γραμματικὴ μορφή τῶν λέξεων καὶ δίδοντάς τους νέες σημασίες ἐντελῶς ξένες πρὸς τὶς προηγούμενες. Ἡ βυζαντινὴ τέχνη ὅμως δὲν εἶναι κάτι ποὺ τὴν προσπερνᾷ κανεὶς εὐκολὰ ὅπως ἄλλωστε καὶ τὰ πατερικὰ κείμενα πάντα ὡς πρὸς τὴν ἑξωτερικὴν τους μορφή, ἢ ὅποια καὶ στίς δύο περιπτώσεις εἶναι ἑλληνικὴ. Τὸ περιεχόμενο ὅμως –ποὺ αὐτὸ ἴσως ἔχει μεγαλύτερη σημασία– ὑποτάσσεται στὴν θεοκρατία.

Ἡ βυζαντινὴ τέχνη σχετίζεται καὶ αὐτὴ με τὸ παράδοξο τοῦ «ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ», τὸ ὁποῖο εἶναι καίριο ζήτημα τῆς Ἱστορίας μας καὶ δικαίως ἀπασχολεῖ τὸν «Δαυλόν». Τὸ δόγμα καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψης δὲν μποροῦν νὰ συνδυαστοῦν, καὶ ὅμως συνυπάρχουν.

Ἡ μὴ ἀναπαραστατικὴ - «ἀνεικονικὴ» τέχνη

ΕΡ. Ἐσεῖς προσωπικὰ ποιοὶ ἀπὸ τὰ σύγχρονα καλλιτεχνικὰ ρεύματα ἀκολουθεῖτε;

ΑΠ. Περνώντας ἀπὸ τὸ στάδιο ἀντιγραφῆς τῆς φύσης κατέληξα στὴν λεγόμενη «ἀνεικονικὴ» τέχνη, δηλαδὴ σὲ δημιουργίες παρὰλληλες καὶ ἰσότιμες πρὸς τὴν φύση, χωρὶς ὅμως νὰ τὴν ἀντιγράφουν. Μὲ τὴν «ἀνεικονικὴ» τέχνη ἐκφράζει κανεὶς τὸν ἐσωτερικὸν τοῦ κόσμου, τὶς σκέψεις, τὶς ἰδέες, τὰ αἰσθηματά του, ὅχι μὲ ἔργα ποὺ ἀντιγράφουν τὶς φυσικὲς εἰκόνες ἀλλὰ μὲ πρωτογενεῖς δημιουργίες. Σύμφωνα με τὴν Αἰσθητικὴ ὡς ἐπιστῆμη καὶ ὡς κλάδο τῆς φιλοσοφίας ἡ φύση εἶναι «ἀναισθητικὴ», δὲν ἔχει δηλαδὴ αἰσθητικὸ ἐνδιαφέρον, δὲν εἶναι οὔτε ὡραία οὔτε ἄσχημη. Τὰ «ἀνεικονικά», τὰ μὴ ἀναπαραστατικὰ δημιουργήματα ξεπερνοῦν τὴν φύση καὶ τὴν θεολογικὴ ἀποψη, ὅτι ἡ φύση εἶναι ὡραία, ἐπειδὴ τὴν ἔφτιαξε ὁ Θεός.

ΕΡ. Μήπως αὐτὴ ἡ ἀποψη πηγάζει ἀπ' τὶς ἀπόψεις τοῦ Πλάτωνα γιὰ τὴν τέχνη;

ΑΠ. Βεβαίως. Ὁ Πλάτων θεωροῦσε, ὅτι ἡ τέχνη τῆς ἐποχῆς του δὲν ἦταν ἄξια λόγου, ἀφοῦ ἀποτελοῦσε ἀντιγραφὴ τῆς φύσης. Καὶ προχωροῦσε ἀκόμη περισσότερο λέγοντας, ὅτι ἡ καλὴ ζωγραφικὴ θὰ περιλάμβανε τέλεια σχήματα γεωμετρικά (τρίγωνα, τετράγωνα κ.λπ.), τὰ ὁποῖα θὰ ἦταν χρωματισμένα με τὰ ἀπλὰ βασικὰ χρώματα, δηλαδὴ τὸ κίτρινο, τὸ κόκκινο καὶ τὸ μπλέ. Ἐκεῖνος ποὺ ἔκανε ἀκριβῶς αὐτὸ ποὺ διετύπωσε ὁ Πλάτων ἦταν ὁ Ὀλλανδὸς ζωγράφος Μόντριαντ. Ἐκανε συνθέσεις, ποὺ βασίζονταν στίς ἀρμονικὲς σχέσεις σχημάτων γεωμετρικῶν καὶ τῶν βασικῶν χρωμάτων. Δὲν γνωρίζω, ἂν ὁ Μόντριαντ διάβασε τὸν Πλάτωνα καὶ ἐφάρμοσε τὶς ἰδέες του ἢ ἂν ἤρθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, γιὰ νὰ γίνουν στὴν πράξη αὐτά, ποὺ εἶχε ὁραματισθῇ ὁ Πλάτων.

ΕΡ. Μπορεῖ τὸ κοινὸ νὰ κατανοήσῃ καὶ νὰ τοῦ ἀρέσῃ ἓνα μὴ ἀναπαραστατικὸ ἔργο;

ΑΠ. Πρέπει νὰ σᾶς πῶ, ὅτι ἡ μουσικὴ εἶναι μιὰ τέχνη συνήθως «μὴ ἀναπαραστατικὴ», μετὰ τὴν ἐννοία ὅτι οἱ μουσικὲς συνθέσεις δὲν ἀντιγράφουν τοὺς φυσικοὺς ἤχους, ἀλλὰ ἀποτελοῦν

αυτότελη δημιουργήματα τῶν καλλιτεχνῶν. Ἐν τούτοις ὁ ἀκροατὴς ἐνὸς μουσικοῦ ἔργου γνωρίζει πολὺ καλύτερα τοὺς κώδικες τῆς μουσικῆς παρὰ ὥς θεατὴς τοὺς κώδικες ἐνὸς «ἀνεικονικοῦ» ἔργου ζωγραφικῆς. Φαίνεται, ὅτι οἱ κώδικες τῆς μουσικῆς εἶναι ἀρχαιότεροι καὶ ἦταν περισσότερο συνδεδεμένοι μετὰ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ ἀνθρώπου. Στὶς πρωτόγονες κοινωνίες, ὅταν τὸ «τάμ-τάμ» χτυποῦσε μὲ ἓνα συγκεκριμένο τρόπο, καταλάβαιναν ὅλοι, ὅτι τοὺς ἐπιτίθεται ἡ γειτονικὴ φυλὴ καὶ ὅτι βρῖσκονται ἐν κινδύνῳ. Ἄν χτυποῦσε τὸ ἴδιο ὄργανο μὲ διαφορετικὸ τρόπο, πάλι καταλάβαιναν, ὅτι πρόκειται γιὰ προσκλητήριον ἐορταστικῆς συγκέντρωσης. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι καταλάβαιναν κάποιους κώδικες· καὶ αὐτοὶ λειτουργοῦν ἕως σήμερα. Ὅποιοσδήποτε, ὅταν ἀκούσῃ μιὰ μουσικὴ χωρὶς λόγια, λέει «αὐτὸ εἶναι γρήγορο», «αὐτὸ εἶναι χαρούμενο», «αὐτὸ εἶναι πένθιμο», τὸ καταλαβαίνει ἀμέσως. Τέτοιου εἶδους κώδικες ὑπάρχουν καὶ στὴν ζωγραφικὴ, ἀλλὰ δὲν εἶναι τόσο γνωστοί. Παραδείγματος χάριν ἓνα ἔργο ποῦ εἶναι φτιαγμένο μὲ τέτοιον τρόπο, ὥστε νὰ ἐπικρατοῦν τὰ «ψυχρὰ» χρώματα (πράσινο, μπλέ, βιολεὲ κ.λπ.) μᾶς δημιουργεῖ ἓνα συναίσθημα ἡρεμίας ἢ θλίψης, κατάθλιψης. Ἀντίθετα τὰ «θερμὰ» χρώματα (κίτρινο, πορτοκαλί, κόκκινο) δίνουν συναισθήματα εὐφορίας, εὐθυμίας, ἐρωτισμοῦ, χαρᾶς.

Πάντως ἡ κατανόηση ἐνὸς καλλιτεχνικοῦ ἔργου γενικώτερα εἶναι ζήτημα τῆς παιδείας ἀλλὰ καὶ τῆς ἐμφυτῆς δεκτικότητος, ποῦ κάποιοι –πολλές φορές ἀγράμματοι– διαθέτουν. Ἐκεῖνο ποῦ εἶναι ἐπικίνδυνον εἶναι ἡ ἡμιμάθεια, ὅταν δηλαδὴ ἔχῃ χαθῇ ἡ ἀγνότητα τοῦ μὴ γνωρίζοντος, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἡ γνώση τοῦ γνωρίζοντος.

Ἡ εὐθύνη τῶν ἀνθρώπων τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς Τέχνης

ΕΡ. Μιλήσατε γιὰ παιδεία. Κρίνοντας μὲ ποιοτικὰ κριτήρια, πῶς ἀξιολογεῖτε τὸ ἐπίπεδο τῆς νόησης τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου; Πῶς γίνεται γιὰ παράδειγμα ἓνα μεγάλο μέρος «μορφωμένων» ἀνθρώπων, κλείνοντας τὸν ἠλεκτρονικὸν τοὺς ὑπολογιστὴν ἢ ἀποχωρῶντας ἀπὸ τὸ ἱατρικὸν ἐργαστήριον σὲ καθημερινὴν βία, νὰ ἀφιερῶνουν τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τοὺς σὲ συμμετοχὴ τοὺς σὲ παραθηροσκευτικὰ ὁργανώσεις, ὅπου ἐπικρατεῖ ἡ ψύχωση καὶ τὸ παράλογο;

ΑΠ. Πράγματι ὑπάρχει ἓνα σοβαρὸ πρόβλημα παιδείας στὸν σημερινὸν κόσμον. Ὅλα τὰ παραπάνω ποῦ περιγράψατε καταμαρτυροῦν, ὅτι δὲν ἔχει ἀξιοποιηθῇ ἰδεολογικὰ ὁ θρίαμβος τῶν ἐπιστημῶν, τῆς τεχνολογίας, οἱ ἀπεριόριστες δυνατότητες τῆς ἀνθρωπίνης σκέψης. Ὑπάρχει μιὰ μὴ ἀφομοιωθεῖσα παιδεία, μιὰ παιδεία ποῦ περνάει «ξυστά» τὴν συνείδηση τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι σήμερα ἐπικοινωνοῦν μὲ τὴν ἐπιστῆμην μηχανικὰ, τεχνικὰ. Ὅπως ὁ ἓνας μαθαίνει νὰ φτιάχνῃ παπούτσια, ὁ ἄλλος μαθαίνει νὰ «ἀνοίγῃ» καρδιές. Καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ ἔγκειται ἡ εὐθύνη τῶν ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τέχνης. Θὰ πρέπει νὰ ὑποστηρίξουν καὶ νὰ ἀναδείξουν ἰδεολογικὰ καὶ φιλοσοφικὰ τὶς ἀνεξάντλητες δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἀνθρωπισμό. Οἱ περισσότεροι καλλιτέχνες ζητοῦν τὴν καταξίωσίν τοὺς καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τοὺς ἀπὸ ἓνα κοινὸ χαμηλοῦ αἰσθητικοῦ ἐπιπέδου. Αὐτὸ ἔχει φοβερὸ ἀντίκτυπο, ἔλκει τὰ πράγματα πρὸς τὰ κάτω, ὥστε νὰ ἔλθουν στὸ ἐπίπεδο τῶν πολλῶν.

ΕΡ. Κύριε Παραδάντζα, σὰς εὐχαριστῶ πολὺ.

ΑΠ. Ἐγὼ σὰς εὐχαριστῶ. Τὸ θεωρῶ ἰδιαίτερα τιμητικὸ γιὰ μένα, ὅτι μέσα ἀπὸ τὶς στήλες ἐνὸς περιοδικοῦ ὅπως ὁ «Δαυλὸς» θὰ περάσουν μερικὲς σκέψεις μου. Πιστεύω, ὅτι εἶμαι ἓνας ἀπὸ αὐτοὺς –δυστυχῶς δὲν εἶμαστε πολλοί–, ποῦ δίνουμε στὸν ὄρο «Ἕλληνα» τὸ σωστὸ του περιεχόμενο σὲ σχέση μετὰ τὴν Ἱστορίαν, τὴν Φιλοσοφίαν, τὴν Τέχνην, τὴν Δημοκρατίαν, ἓνα περιεχόμενο ποῦ δὲν συνειδητοποιεῖται ἀπ' τοὺς περισσότερους. Καὶ ἴσως εἶναι αὕτῃ ἡ διαφορὰ τοῦ Ἕλληνος ἀπὸ ὅποιονδήποτε ἄλλον.

Παν. Α. Κουβαλάκης

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ Ἑλληνικά

Τῶν ἀγίων προπατόρων ὑμῶν ἡ γλῶσσα τὰ ἑβραϊκὰ εἶναι, καὶ δὲν θέλω ἀντιρρήσεις ἐπ' αὐτοῦ. Δὲν σηκώνω κουθέντα. Αὐτὴν πρέπει νὰ διδάσκεσθε ὅλοι. Καταργήστε ὅλες τὶς ἄλλες, δηλαδὴ τὰ ἑλληνικά. Ἀχρείαστα εἶναι. Ἄλλωστε μήπως εἶναι γραμμένο καὶ κανένα ἱερὸ βιβλίον σ' αὐτὴ τὴν γλῶσσα; Ὅλα τὰ ἀντιδραστικά βιβλία τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς φιλοσοφίας ἔχουν γραφῇ σ' αὐτὴν τὴν νεκρὴ γλῶσσα. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ καταργήσαμε ἀπὸ τὴν Μέσην Ἐκπαίδευσιν. Αὐτὸ μᾶς ἔλειπε δά! Νὰ βρεθῇ κανένας κουφιοκεφαλᾶκης δάσκαλος καὶ ν' ἀρχίσῃ νὰ τοὺς μιλάῃ γιὰ Πλάτωνα καὶ Ἀριστοτέλη. Γιαχθε φυλάξοι!!! Ἑβραϊκὰ λοιπόν· ἑβραϊκὰ καὶ στὰ Γυμνάσια καὶ τὰ Λύκεια. Νὰ μαθαίνουν τὰ παιδιά γιὰ τὸν Μωυσῆ, γιὰ τὸν Ἀβραάμ, τὸν Λῶτ· νὰ μαθαίνουν γιὰ τὸν φοβερὸ Γιαχθε καὶ τὶς φρικτὲς τιμωρίες, ποὺ τὰ περιμένουν, ἂν δὲν ὑπακούουν σὲς ἐντολὰς τοῦ ἡ ἔστω τῶν ἀντιπροσώπων του. Νὰ φωλιάσῃ ὁ φόβος μέσα τους· νὰ γίνουν δοῦλοι τοῦ Γιαχθε καὶ τῶν ἐκλεκτῶν του. Ἄλλωστε κι ἐγὼ τί εἶμαι; Νὰ μάθουν καὶ στὸ πρωτότυπο τὸ τί φροντίζουν νὰ πάθουν οἱ μυσαροί, οἱ τὰ ἑλληνικά δεξιόντες μαθήματα, ἀπὸ τὸν Γιαχθε καὶ τοὺς προφήτες του, ὥστε νὰ τὰ ἀπαρνηθοῦν τελείως. Δὲν πιστεύω νὰ εἶναι πολλοὶ αὐτοί, ποὺ νὰ θέλουν νὰ τοὺς περάσουν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ μαχαιριοῦ, νὰ τοὺς βγάλουν τὰ ἐντόσθια μέσα ἀπὸ τὰ δόντια καὶ νὰ μετατρέψουν τὴν πατρίδα τους σὲ μάντρα ποιμνίων. Φόβος Θεοῦ, φόβος προφητῶν, φόβος τῶν ἐκλεκτῶν ἀντιπροσώπων του καὶ ὑπακοὴ τυφλῇ τῶν δούλων αὐτοῦ καὶ αὐτῶν.

Κι ὅλα αὐτὰ σπουδασμένα στὴν πρωτότυπη γλῶσσα, στὴν μία, στὴν μοναδική. Ἄλλωστε καὶ τί ἔχει μείνει ἀπὸ τὴν ἑλληνική; Λίγο ἀκόμα καὶ τῶν ἐκλεκτῶν βοηθούντων σὲ λίγο καιρὸ δὲν θὰ ἔχῃ μείνει τίποτα. Μέχρι λατινικὸ ἀλφάβητο θὰ ἐπιβάλω. Τίποτα δὲν θὰ μείνῃ, νὰ θυμίζῃ τοὺς Ἕλληνες, παρὰ μόνο ἡ θαυμαστὴ ἐξίσωσις τοῦ Παπαρρωμιοῦ: Ὁρθόδοξος-Ρωμιὸς = Ἕλληνας. Γιατὶ οἱ Ρωμιοὶ κρατοῦν καλὰ τὸ μυστικὸ τῆς ἐρμηνείας τῆς λέξεως. Ὁνειρεύομαι ἓνα λεξικό, ποὺ θὰ γράφῃ: «EOSFOROS. Ο ΣΑΤΑΝΑΣ». Τί ἄλλο μπορεῖ νὰ εἶναι αὐτὸς ποὺ φέρνει τὸ φῶς, τὴν γνῶσιν; Μόνον ἓνας σατανᾶς. Ἐνας ἐχθρὸς τοῦ Γιαχθε. Τώρα θὰ μοῦ πῆτε, ὅτι τὸ σωστὸ εἶναι, ὅτι ὁ Γιαχθε εἶναι ὁ ἐχθρὸς τοῦ Ἑωσφόρου. Δὲν εἴπαμε, ὅτι πρέπει νὰ ἀντιστρέψουμε τὶς ἐννοιες, γιὰ ν' ἀποδεικνύουμε τὸ δίκιο μας; Μόνον ἔτσι θὰ προχωρήσουμε. Καὶ γιὰ νὰ προχωρήσουμε σωστά, μόνον μία γλῶσσα χρειάζεται, ἡ ἑβραϊκή. Ἐχει τόσον πλοῦτον, ὅσον χρειάζεται ἡ ὑπακοὴ καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῆς ἐξουσίας μου. Ἄντε τὸ πολὺ πολὺ νὰ μαθαίνουν καὶ τὰ χαλδαϊκὰ καὶ τὰ σουμεριακά, γιὰ νὰ ἐρμηνεύουν σωστά τὰ ὠροσκοπία. Τί νὰ τὰ κάνουν τὰ ἑλληνικά λοιπόν; Νὰ μαθαίνουν γιὰ τὸν Ἀρίσταρχο καὶ τὴν ἀστρονομία; Ἐκὰς, ἐκὰς οἱ ἐπιστήμες... Ἐκὰς ἡ φιλοσοφία. Ἐκὰς... καὶ μάλιστα γρήγορα, γιατί μᾶς πῆρε καὶ μᾶς σήκωσε τὸ

Σάβωθρον

ΚΩΝ. Β. ΚΟΥΤΡΟΥΒΕΛΗΣ

Προκατακλυσμιαίες Έλληνικές γραφές ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΩΝ ΜΕ ΝΕΑ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

1. Είσαγωγή

Ο καθηγητής Ν. Ανδριώτης στο διβλίο του «Γλωσσολογία-Ιστορία της Έλληνικής Γλώσσας» παραθέτει γενικά σχόλια για το πρόβλημα του αλφαβήτου και εκθέτει τις γενικές απόψεις και θεωρίες, από τις οποίες ό Γ.Γ. Μωραλίδης σε ανάλογη επιστολή του, που δημοσιεύθηκε στο τεύχος 68-69/1987 του «Δαυλού» μεταφέρει διάφορα αποσπάσματα. Ένα εκ τούτων αναφέρεται στο πότε εισήχθη ή γραφή στην Ελλάδα, όπου λέγει: «*ἐπὶ τούτου ἡ παλαιὰ ἀντίληψη ἦταν τούτη: Σὰν ἦλθαν οἱ “Ἕλληνες” καὶ θοῆκαν τοὺς Προέλληνες, δὲν εἶχαν δική τους γραφή (οἱ νεοφερμένοι Ἕλληνες). Ἀπὸ προελληνικὲς ὅμως ἐπιγραφὲς διαπιστώνεται, πὼς οἱ Προέλληνες εἶχαν γραφή. Ἀλλὰ ὅπως πάντα συμβαίνει, οἱ κατακτητὲς (νεοφερμένοι) Ἕλληνες κατέστρεψαν κάθε τι τὸ προελληνικὸ, ἀκόμα καὶ τὴν γραφή. Ἔτσι οἱ (νεοφερμένοι) Ἕλληνες καὶ οἱ ἐναπομείναντες Προέλληνες) ἔμειναν ἀγράμματοι γιὰ πολλοὺς αἰῶνες, ὥσπου εἰσήγαγαν νέο ἀλφάβητο, τὸ Φοινικικόν. Οἱ ἀνασκαφὲς συχνὰ ἔφερναν στὸ φῶς ἐπιγραφές, πὼν τὶς θεωροῦσαν Προελληνικές. Μὰ τοὺς ἦταν ἄγνωστο τὸ κλειδί, καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ τὶς διαβάσουν».*

Ἡ καταστροφή τοῦ κάθε τι «προελληνικοῦ» ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὰ λεγόμενα τῆς «*Ιστορίας τῆς Ἀνθρωπότητος*» τῆς UNESCO (ἔκδ. Χ. Τεγοπούλου-Ν. Νίκα, τόμος Β', σελ. 793, 1970), ὅπου ἀναφέρεται: «*οἱ ἀρχαιότατες περιόδοι τοῦ πολιτισμοῦ τῆς λιθίνης ἐποχῆς, πὼν λείψανά τῆς ἀνακαλύφθηκαν στὴν Ἑλλάδα, ὑπῆρξαν χωρὶς ἀμφιβολία ἔργο ὅχι τῶν (νεοφερμένων Ἰνδοευρωπαίων) Ἑλλήνων, ἀλλὰ τῶν αὐτόχθονων (προελληνικῶν) λαῶν, πὼν ζοῦσαν ἐκεῖ (στὸν ἑλληνικὸ χῶρο τοῦ Αἰγαίου) πρὶν ἀπὸ αὐτοὺς (τοὺς νεοφερμένους Ἕλληνες)». Καὶ στὴν συνέχεια στὴν σελίδα 794 τοῦ ἰδίου τόμου σημειώνεται: «οἱ (νεοφερμένοι Ἰνδοευρωπαῖοι) Ἕλληνες ὑποδούλωσαν αὐτοὺς τοὺς προελληνικοὺς (αὐτόχθονες) λαοὺς καὶ πληθυσμούς, πὼν ἐξακολουθοῦσαν ν' ἀναπτύσσουν τοὺς χαρακτηριστικὸς ἐκείνους πολιτισμοὺς τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὁρειχάλκου (στὴν συνέχεια τῶν πολιτισμῶν τῆς Λιθίνης καὶ τῆς Χαλκίνης ἐποχῆς, ὅπως σημειώνεται πὺδ πάνω), πὼν ἀνάλογα μὲ τὴν σφραγίδα τῆς περιοχῆς (ὅπου ἕκαστος ἀνεπτύχθη) τοὺς ὀνομάζουμε “Μινωικοὺς” στὴν Κρήτη καὶ “Κυκλαδικούς” στὶς νησιώτικες ζῶνες, ἀλλὰ δὲν τοὺς ἐξόντωσαν τελείως (ὅλους τοὺς αὐτόχθονες προελληνικοὺς λαοὺς). Ἡ Ἑλληνικὴ Χερσόνησος κατεχόταν ἀπὸ τοὺς (νεοφερμένους) Ἕλληνες εἰσβολεῖς ἀπὸ αἰῶνες, σὲ μιὰ ἐποχὴ πὼν οἱ γηγενεῖς πληθυσμοὶ (δηλ. οἱ αὐτόχθονες, ὅπως ἀναφέρεται πὺδ πάνω) ἦσαν ἀκόμη ἐλεύθεροι κάτοικοι τῶν νησιῶν καὶ τῶν Ἀσιατικῶν ἀκτῶν. Μόλις κατὰ τὸν 15ον καὶ 14ον αἰῶνα π.Χ. ὑπέκνυσαν τὰ Μινωικὰ βασίλεια τῆς Κρήτης (στοὺς νεοφερμένους Ἕλληνες εἰσβολεῖς) καὶ στὴ θέση τοὺς δημιουργήθηκαν νέα ἑλληνομυκηναϊκὰ κράτη (καλὰ, τὰ νέα ἑλληνοκράτη δημιουργήθηκαν ἀπὸ τοὺς νεοφερμένους Ἰνδοευρώελλληνες) εἰσβολεῖς, τὰ Μυκηνοκράτη ὅμως ἀπὸ ποιούς λαοὺς ἔγιναν;), ἐνῷ ταυτόχρονα ἰδρύθηκαν οἱ πρῶτες ἑλληνικὲς πόλεις στὶς ἀσιατικὲς ἀκτὲς, (ἄραγε αὐτὲς οἱ πόλεις ἦσαν ἀμειγεῖς ἑλληνικὲς καὶ δὲν ἦσαν ἑλληνομυκηναϊκές;).».*

Πότε ἦλθαν αὐτοὶ οἱ περιδόητοι «Ἰνδοευρώελλληνες» εἰσβολεῖς; Στὴν περίοδο τῆς Λιθίνης Προελληνικῆς ἐποχῆς; Στὴν περίοδο τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὁρειχάλκου; Ἡ κατὰ τὴν περίοδο τοῦ 15ου πρὸς τὸν 14ον αἰῶνα π.Χ., ὅπως ἀναφέρεται πὺδ πάνω; Τὸ μόνο καλὸ ἦταν, ὅτι: «δὲν ἐξόντωσαν τελείως ὅλους τοὺς πληθυσμοὺς (αὐτόχθονες καὶ γηγενεῖς), πὼν ζοῦσαν ἐδῶ πρὶν ἀπὸ αὐτοὺς» γιὰ τὸν ἀπλούστατο λόγο, ὅτι δὲν ἦλθε ποτὲ ἐδῶ τέτοιος «Ἰνδοευρωπαϊκὸς» λαὸς μὲ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἑλληνικός».

Στὰ παραπάνω ἐρωτήματα ἀπαντᾷ ὁ Ἡρόδοτος («Κλειώ», παρ. 57) καὶ λέγει: «ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ προήρχετο ἐκ τῆς προελληνικῆς φυλῆς τῶν Πελασγῶν καὶ ἀπεχωρίσθη τούτων (μέσα στὸν ἑλληνικὸν χώρον)». Ἐπίσης καὶ ὁ Ι. Κορδάτος στὴ «Μεγάλῃ Ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλάδος» (ἐκδ. 20ῦς Αἰῶνας, τόμος Β, σελ. 35, 1955), λέγει: «Στὶς δύο πλευρὲς τοῦ Αἰγαίου καὶ στὴν Κρήτη, ὅπως προκύπτει ἀπὸ ἀρκετὲς πηγές, ζοῦσαν οἱ Πρωτοἑλληνες ἢ Προἑλληνες καὶ ἀποτελοῦνταν ἀπὸ τὶς φυλὲς τῶν Πελασγῶν, Λελέγων, Φρυγῶν, Καρῶν καὶ ἄλλων». Καὶ στὴν σελίδα 107 προσθέτει: «Ἀπ' ὅσα γράφουν οἱ ἀρχαῖοι ἱστορικοὶ δὲν προκύπτει ἀπὸ πούθεν, πῶς τὰ ἑλληνικὰ φύλα ἦλθαν στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Βαλκανικὴ» (ἢ ἀπὸ κάπου ἄλλου, ὅπως ἀπεδείχθη στὴ μελέτῃ μου «Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα ὁμιλεῖται ἐδῶ καὶ 28.000 χρόνια» («Δαυλός», τ. 176-177/1996).

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἐπιβάλλεται μία οὐσιαστικὴ παρένθεση ἀναλύσεως τοῦ ὅρου «Λιθινὴ Ἐποχὴ» στὸν ἑλληνικὸν χώρο, διότι ἡ ἐποχὴ αὕτῃ δὲν ἔχει λάβει συγκεκριμένα χρονολογικὰ ὅρια. Γιὰ τὴν περίοδο πού ἀναφέρεται ὡς «Παλαιολιθικὴ» ἢ «Ἀρχαιολιθικὴ ἐποχὴ» ἢ «Παγκόσμιος Ἱστορία τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν τῆς (πρώτῃς) ΕΣΣΔ» (Τόμος Α1, σελ. 139) λέγει, ὅτι: «διήρκεσε ἑκατοντάδες χιλιάδες χρόνια [...]. Ἡ περίοδος κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπικρατοῦν ἡ «Μεσολιθικὴ» καὶ ἡ «Νεολιθικὴ» ἐποχὴ, καθορίζεται ἀπὸ τοὺς ἀρχαιολόγους συμβατικά μεταξὺ τῆς 13ης καὶ 4ης χιλιετίας πρὸ Χριστοῦ». Ὅμως στὴν σελίδα 176 προστίθεται: «Τὰ μνημεῖα τοῦ πρώτου νεολιθικοῦ συνοικισμοῦ στὴν Κρήτη τὰ λογαριάζουν, πῶς ἀνήκουν στὴν 5η χιλιετία π.Χ. Τὰ εὐρεθέντα ἀγγεῖα δὲν εἶναι μόνο ἀπλῶς καλοσχηματισμένα, ἀλλὰ καὶ λειασμένα ἀπ' ἔξω καὶ ἀπὸ μέσα. Τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία. Αὐτὸ ἀκριδῶς ἀναγκάζει τοὺς ἀρχαιολόγους νὰ ὑποθέτουν, πῶς ἡ ἀρχὴ τῆς «Νεολιθικῆς Ἐποχῆς» στὴν Εὐρώπῃ (ἀρχομένης ἀπὸ τὴν Κρήτη) ἀνάγεται στὴν 6η χιλιετία». Ὁμοίως στὴν σελίδα 177 παρατίθεται ἡ πορεία διαδόσεως τοῦ «Νεολιθικοῦ Πολιτισμοῦ»: «Τὸ πέρασμα στὸν νεολιθικὸ τρόπο ζωῆς ἐπεκτείνεται στὰ δότρια τῆς Κρήτης –στὴν σημερινὴ Βαλκανικὴ Χερσόνησο– στὴ Θεσσαλία, στὴν Μακεδονία [...], στὸ λεκανοπέδιο τοῦ Δούναβη, ὅπως εἶναι οἱ οἰκισμοὶ τοῦ Βίντς Ι, κοντὰ στὸ Βελιγράδι καὶ στὸ Τσόκ, κοντὰ στὸ Σέγκετ τῆς Οὐγγαρίας, πάνω στὸν ποταμὸ Τίσα, κοντὰ στὰ σύνορα Ρουμανίας καὶ Γιουγκοσλαβίας, ὅπου ἀνακαλύφθηκαν ὑπολείμματα νεολιθικοῦ καταναλισμοῦ τῆς 4ης χιλιετίας π.Χ., πού δείχνουν μία χονδροκομμένη κεραμικὴ σὲ σκοῦρο χρῶμα ἀλλὰ μὲ διακοσμήσεις, οἱ ὁποῖες στὴν τεχνικὴ τοὺς ὁμοιάζουν τώρα μὲ ἐκεῖνες πού χαρακτηρίζουν τὴν νεολιθικὴ κεραμικὴ τῆς Κρήτης».

Τὰ προηγούμενα στοιχεῖα ἐπαληθεύουν τὰ δεδομένα τοῦ Ἡροδότου, τοῦ Ι. Κορδάτου καὶ τῆς παραπάνω ἀναφερθεῖσης μελέτης μου καὶ ἀποδεικνύουν τὴν ἀντίστροφη πορεία ἐξελίξεως καὶ προωθήσεως τῶν σχετικῶν πολιτισμῶν. Ἐπὶ τούτων περισσότερες λεπτομέρειες δίδονται καὶ πιὸ κάτω. Τέλος ἀγνοεῖται παντελῶς ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ Α. Ἐβανς, πού ἀναγᾷ τὴν ἐμφάνιση τῆς Νεολιθικῆς ἐποχῆς στὴν Κρήτη στὸ 14.000 πρὸ Χριστοῦ. Σὲ ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα, ἀπὸ τὴν Λιθινὴ ἐποχὴ τοῦ Α. Ἐβανς καὶ μετὰ, οἱ ἄνθρωποι πού ζοῦσαν ἐδῶ, ἀπὸ τὴν Κρήτη μέχρι τὸν Δούναβη, κι ἐφτιαζαν τοὺς πολιτισμοὺς τῆς Λιθίνης καὶ Χαλκίνης καὶ τῆς Ὀρειχαλκίνης ἐποχῆς, ἄραγε δὲν εἶχαν μάθει νὰ φτιάχνουν γραμμὲς καὶ κύκλους ἢ καὶ νὰ γράφουν;

2. Ἀποδεικτικὰ εὐρήματα γραφῆς

Τὰ ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα τῶν εὐρημάτων γραφῆς σὲ διάφορα γεωγραφικὰ διαμερίσματα τῆς Εὐρώπης κατατάσσονται κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ ἀνακαλύψεως τούτων ὑπὸ τῶν ἐνεργούντων τὶς ἀντίστοιχες ἀρχαιολογικὲς ἀνασκαφές.

α. –Οἱ Γ. Μαματζάκης καὶ Κ. Λεμπιδάκης στὴ μελέτη τους «*Μινωικὴ Γραφὴ καὶ Δίσκος τῆς Φαιστοῦ*», πού δημοσιεύθηκε στὸ περιοδικὸ «Στρατιωτικὴ Ἐπιθεώρηση» τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ (τεῦχος Ἀπριλίου 1986, σελ. 395), ἀναφέρουν ὅτι: «*Πρῶτος ὁ Α. Ἐβανς τὸ 1894, ἔξι ὁλόκληρα χρόνια πρὶν ἀρχίσῃ τὶς ἀνασκαφές του στὴν Κρήτη, εἶχε μιλήσῃ διεξοδικὰ γιὰ τὴν ὑπαρξὴ μιᾶς προϊστορικῆς γραφῆς στὸν ἀνατολικὸ Μεσογειακὸν χώρον μὲ κέντρο τὴν Κρήτη. Τὴν γραφὴν αὕτῃ τὴν χαρακτήρισε τότε Προφονικικὴ. Ὁ Ἐβανς τότε εἶχε στηριχθῇ κυρίως σὲ μυστηριώδη σημεῖα πάνω σὲ σφραγίδες (συνήθως τρίπλευρες), πού ἔμοιαζαν μὲ ἱερογλυ-*

φικά». Ὁ Ἔβανς στὶς ἀρχαιολογικὲς ἐρευνες στὴν Κνωσὸ τῆς Κρήτης (1900-1905) «βρῆκε πά-
νω ἀπὸ χίλιες πηλινες πινακίδες ψημένες ἀπὸ τὴν πυρκαϊὰ πὺν συνόδεψε κάποια καταστρο-
φή». Πιὸ πάνω ἐγίνε λόγος γιὰ ἀγγεῖα καλοσηματισμένα τῆς 5ης χιλιετίας. Αὐτὰ δὲν ἦσαν ψη-
μένα; Ἡ μὴ πως καὶ αὐτὰ ψήθηκαν ἀπὸ κάποια τυχαία καταστροφή; Οἱ J. B. Bury καὶ R. Meiggs
στὸ βιβλίο τους «*Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος*» (ἐκδ. Καρδαμίτσα, σελ. 25, 1978) λένε: «ἡ
γραφὴ σ' αὐτὲς τὶς πινακίδες ἦταν διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν γραφὴ τῶν πινακίδων πὺν βρέθηκαν
στὰ ἄλλα ἀνάκτορα καὶ θεωρήθηκε ἀπὸ τὸν Α. Ἔβανς σὰν μεταγενέστερη ἐξέλιξη τῆς πρώτης
(πὺν ἔμοιαζε μὲ ἱερογλυφικὴ). Γραμμικὴ Α καὶ Γραμμικὴ Β θεωρήθηκαν κατάλληλες ὀνομα-
σίες γι' αὐτὲς τὶς γραφές».

Ὁ Κ. Τσαντσανόγλου στὴν μελέτη του «*Ἡ Μυκηναϊκὴ Γραφὴ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Προϊστορία*»
δημοσιευθεῖσα στὸ περιοδικὸ «Φιλολόγος» (τεῦχος 1ον, Ἰαν.-Ἀπρ. 1964, σελ. 28) σημειώνει:
«Ὁ Ἔβανς εἶχε διακρίνει στὰ δείγματα αὐτὰ (στὶς πινακίδες Μάλλιων, Ἀγ. Τριάδος, Φαιστοῦ
κ.ά. τῆς Κρήτης) τρεῖς ξεχωριστὲς κατηγορίες γραφῶν, πὺν φαίνονταν ν' ἀποτελοῦν ἡ μία ἐξέ-
λιξη τῆς ἄλλης· οἱ γραφές ὀνομάστηκαν ἡ πρώτη ἱερογλυφικὴ (ἄσχετη βέβαια πρὸς τὴν Αἰγυ-
πτιακὴ), ἡ δευτέρη Γραμμικὴ Α καὶ ἡ τρίτη Γραμμικὴ Β. Ἡ χρονολόγησή τους εἶναι δύσκολη
καὶ συχνὰ ἀνθαίρετη, ὅπωςδὴποτε ὅμως ὁ Ἔβανς τοποθετοῦσε τὴν ἱερογλυφικὴ γύρω στὰ

α. Σημεῖα Γραμμικῆς Γραφῆς Α

Τ, Α, Α, Β, Θ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ, Σ, Τ, Υ, Φ, Χ, Ψ, Ω, +, 4, Υ,
Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ, Σ, Τ, Υ, Φ, Χ, Ψ, Ω, +, 4, Υ,

β. Σημεῖα Γραμμικῆς Γραφῆς Β

Τ, Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ, Σ, Τ, Υ, Φ, Χ, Ψ, Ω, +, 4, Υ,
Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ, Σ, Τ, Υ, Φ, Χ, Ψ, Ω, +, 4, Υ,
Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ, Σ, Τ, Υ, Φ, Χ, Ψ, Ω, +, 4, Υ,

Σχῆμα 1. Σημεῖα παραστάσεως Γραμμικῆς Γραφῆς Α καὶ Β. («Δαυλός», τ. 126/1992).

2.000-1.800 π.Χ., τὴν Γραμμικὴ Α στὰ 1800-1450 π.Χ. καὶ τὴν Γραμμικὴ Β στὰ 1400 π.Χ.» (ὅπως-
δὴποτε ἀνθαίρετα, ἀφοῦ ἐβασίζετο στὶς ἄχρηστες πλέον παραδοσιακὲς χρονολογήσεις). Ἀντι-
προσωπευτικὰ σχηματικὰ δείγματα τούτων παρέχονται στὸ σχῆμα 1. Ἡ Γραμμικὴ Γραφὴ Α δια-
θέτει 40 διαφορετικὰ σημεῖα παραστάσεως καὶ ἡ Γραμμικὴ Γραφὴ Β 48 τέτοιες παραστάσεις.
Ἐκ τούτων τὰ 30 σημεῖα εἶναι κοινὰ, ὅπως μπορεῖ κανεὶς νὰ διακρίνῃ συγκρίνοντας τὰ σχή-
ματα 1α καὶ 1β.

β. – Ὁ Λ. Περνιέρ τὸ 1908 ἀνεκάλυψε στοὺς ἀποθέτες τοῦ ἀνακτόρου τῆς Φαιστοῦ τὸν πε-
ρίφημο πλέον πῆλινο «Δίσκο τῆς Φαιστοῦ» μὲ ἀρκετὰ μεγάλο κείμενο τυπωμένο (ὄχι χαραγ-
μένο ἢ γραμμένο) καὶ στὶς δύο πλευρὲς ἐλικτὰ (σὲ σχῆμα σπείρας) μὲ ἰδεογραφικὰ στοιχεῖα,
ἓνα εἶδος ἱερογλυφικῶν, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν καμμίαν ἀπολύτως σχέση μὲ τὰ Αἰγυπτιακὰ ἱερο-
γλυφικά, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ Στ. Κατσιγιάννης στὴν μελέτη του «*Ἀπὸ τὴν Προϊστορίαν τὸν
Πρῶτο Εὐρωπαϊκὸ Πολιτισμὸν*», δημοσιευθεῖσα στὴν Στρατιωτικὴ Ἐπιθεώρηση» τοῦ Γ.Ε.Σ. (τ.
Ἰαν.-Φεβρ.-Μάρτ. 1981, ἀπὸ σελ. 315 κ.έ.), συμπληρώνοντας ὅτι ἡ πινακίδα δὲν ἔχει ἀποκρυ-
πτογραφηθῇ ἀκόμη. Διατυπώνεται ἡ ἄποψη, ὅτι τὸ κείμενο τοῦ Δίσκου ὁδεύει ἀπὸ τὴν περι-
φέρειαν πρὸς τὸ κέντρο τοῦ κοιλία, ἀλλὰ τοῦτο ἀντίκειται πρὸς τὴν πρακτικὴ κατασκευὴ καὶ
τυπώσεως τοῦ Δίσκου, ἐφ' ὅσον ὁ χώρος μπορούσε νὰ ἐπεκταθῇ ἐπὶ τῆς περιφέρειας, γιὰ νὰ
ἐπαρκέσῃ στὴν καταχώρησιν ὁλοκλήρου τοῦ κειμένου. Ἀλλωστε τὸ τέλος τοῦ κειμένου καὶ στὶς

δύο πλευρές τοῦ Δίσκου σημειώνεται ἐπὶ τῆς περιφερείας μὲ τέσσαρες στιγμές.

γ. –Τὸ 1908 κατὰ τὰ δεδομένα τοῦ Στ. Κατοιγιάννη στὴν σελίδα 113 τῆς ἀναφερθείσης μελέτης του ὁ Γιουγκοσλαῦος Μίλοτζε Βάσιτς, ὁ ὁποῖος πρῶτος ἔσκαψε στὸν χώρο τῆς Βίντσα, πλησίον τοῦ Βελιγραδίου (πρὸς τὶς ὄχθες τοῦ Δουνάβεως ποταμοῦ), «*βρῆκε ἀπλῶ χάλκινα ἀντικείμενα, ὁμορφα ἀνθρώπινα ἐδώλια καὶ μερικά πῆλινα πινακίδια, σκαλισμένα μὲ διάφορα σημεῖα, ἀνάλογα μὲ αὐτὰ πού εἶχαν βρεθῇ πρὶν πέντε χρόνια (τὸ 1903) στὴν περιοχή Τόρδος τῆς Ρουμανίας καὶ στὴν Κρήτη*». Ἀργότερα, ὕστερα ἀπὸ νέες ἐρευνες, ἔδγαλε τὸ συμπέρασμα, ὅτι «*οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Βίντσα ἔπρεπε νὰ εἶναι Ἕλληνες (δηλαδή Προέλληνες)*».

Στὴν συνέχεια, τὸ ἔτος 1929, ὁ Ἀγγλος ἀρχαιολόγος Γκόρντον Τσάιλντ ἀνεγνώρισε στὴν Βίντσα, ὅτι «*ὁλόκληρη ἡ περιοχή εἶναι κορεσμένη μὲ Αἰγαιακὰ στοιχεῖα*» καὶ θὰ ἦταν μάταιο ν' ἀναζητηθῇ ἡ ἀκριβὴς τους προέλευση, ἀφοῦ ἀπὸ μόνα τους τὰ εὐρεθέντα ἀντικείμενα ὡδηγοῦν στὴν κυρίως Ἑλλάδα, στὰ νησιά της καὶ στὴν Κρήτη. Γιὰ τὸν Τσάιλντ ἡ Βίντσα, ἀναγομένη κατὰ τὴν Μεγάλῃ Σοβιετικῇ Ἐγκυκλοπαίδεια (τόμος 5ος, σελ. 452) στὸ τέλος τῆς 5ης χιλιετίας «*ἦταν ὁ κρῖκος πού ἔνωνε τὸ Αἰγαῖο μὲ τὴν Κεντρικὴ Εὐρώπη*». Ὁ ἴδιος ὁ Τσάιλντ τὸ 1927 γράφει: «*τὸ σύνολο τῆς (πολιτιστικῆς) καλλιέργειας τῆς Βίντσα εἶναι δεμένο μὲ τὴν πολιτιστικὴ καλλιέργεια τῆς ἀνατολικῆς Μεσογείου. Τὰ πῆλινα ἀγγεῖα τῆς Βίντσα εἶναι φτωχὲς παραλλαγές τῶν μαύρων πηλίνων Αἰγαιακῶν ἀγγείων καὶ τὰ ἀγαλματίδια ἀνήκουν ἀπόλυτα στὴν Αἰγαιακὴ καλλιέργεια. Ἀκόμη πολλὰ ἀπὸ τὰ περιέργα σημάδια πού βρέθηκαν χαραγμένα σὲ πῆλινους δίσκους στὴν Βίντσα (τῆς Γιουγκοσλαβίας), στὸ Τόρδος καὶ στὴν Γκουλμενίτσα (τῆς Ρουμανίας) μοιάζουν μὲ τὰ ἀντίστοιχα πού βρέθηκαν στὴν Κρήτη καὶ στὶς Κυκλάδες καὶ ἀκόμη περισσότερο μ' αὐτὰ πού βρέθηκαν στὴν Τροία*».

Τὰ παραπάνω στοιχεῖα ἐπαληθεύουν στὴν κυριολεξία τὴν θέση τοῦ καθηγητοῦ Neustupny, κατὰ τὴν ὁποία «*ὁ πολιτισμὸς τοῦ Ἀξιοῦ-Μοράβα προήρχετο ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ προχώρησε πρὸς βορρᾶν διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Ἀξιοῦ ποταμοῦ καὶ κατ' ἐπέκταση ἔφθασε στὴν Βίντσα καὶ τὶς ἄλλες παραδουνάβιες περιοχές*». Ἐκ τούτων ἀποδεικνύεται ἐπίσης, ὅτι, ἀντὶ νὰ κατέλθουν ἀπὸ τὸν χώρο τοῦ Δουνάβεως οἱ (Ἰνδοευρωπαῖοι) Ἕλληνες πρὸς τὸν ἐλληνικὸν χώρον, ὅπως ἀναφέρουν ἡ *Ἱστορία τῆς Ἀνθρωπότητος* τῆς UNESCO καὶ τὸ πλῆθος ἐρευνητῶν τῆς προϊστορίας, ἀνέβηκαν οἱ προέλληνες (οἱ Πελαγοῖ) πρὸς τὰ ἐκεῖ περὶ τὸ 4.200-4.000 π.Χ., ὅπως γράφει ἡ Μεγάλῃ Σοβιετικῇ Ἐγκυκλοπαίδεια (τόμος 5ος, σελ. 452), φέροντας μαζί τους καὶ τὴν «*Πρωτο-προ-ελληνικὴ γραφὴ τους*».

δ. – Ὁ Ἐμίλ Φραντὲν καὶ ὁ παπποῦς του Κλώντ τὸ 1924, ὅπως γράφει ὁ Robert Charroux στὸ βιβλίο του «*Ἡ Ἀγνοστὴ Ἱστορία τῶν Ἀνθρώπων πρὶν 100.000 Χρόνια*» (μετ. Ντ. Γαρουφαλιά, ἐκδ. Ὁρῶρα, σελ. 51) στὴν πόλη Γκλοζέλ τῆς Γαλλίας, 20 χιλιόμετρα δυτικὰ τοῦ Βισῦ, «*βρῆκαν τοῦβλα, πινακίδες χαραγμένες, δύο σμίλες, δύο μικρὰ τσεκούρια καὶ δύο πέτρες, χαραγμένες μὲ μία γραφὴ, ἡ ὁποία χαρακτηρίστηκε τότε μὲ τὸν τίτλο "ἄγνοστη"*». Ἡ ἀνακάλυψη αὐτὴ προκάλεσε τότε μεγάλῃ ἀναταραχὴ καὶ σύγχυση, ἐπεὶδὴ τὰ ἀνακαλυφθέντα ἀντικείμενα ἦσαν ἀνθεντικά καὶ παλαιότερα τῆς ἐποχῆς τῶν μετάλλων, ὅπως διαπίστωσε ἡ ἀντίστοιχη ἐπιτροπὴ ἐπιστημόνων» (ἀκαδημαϊκῶν, καθηγητῶν, διευθυντῶν μουσείων καὶ μηχανικῶν) στὸ ἀπὸ Δεκεμβρίου 1927 ὑπόμνημά της.

Γιατὶ ὅλ' αὐτά; Ἀπλούστατα. Μαρτυροῦσαν μὲ θρασύτητα, ὅτι ἡ γραφὴ τους ἀνῆκε στὴν «*Ἀρχαία Νεολιθικὴ Ἐποχὴ*», ὅπως χαρακτηρίσθηκαν ἀπὸ τοὺς P. A. Bayer καὶ Loth, ἀφοῦ ἦταν «*παλαιότερη τῆς ἐποχῆς τῶν μετάλλων*» καὶ ἀντιστοιχοῦσε στὴν Γραμμικὴ Γραφὴ τύπου Α. Τοῦ λόγου τὸ ἀληθὲς ἀπεδείχθη ἀπὸ τὸν Καλλιμάχο Διογένηος στὰ ἄρθρα του «*Ἀποκρυπτογράφηση Γραμμικῆς Γραφῆς Α*» («*Δαυλός*», τ. 126/1992) καὶ «*Ἡ Ἀγνοστὴ Γραφὴ τῆς Γκλοζέλ εἶναι ἡ Μινωικὴ Γραμμικὴ Α*» («*Δαυλός*», τ. 127/1992), τῆς ὁποίας ἡ σχηματικὴ παράσταση τῶν χαρακτῆρων δίδεται στὸ σχῆμα 2. Ἡ σύγκριση τῆς σχηματικῆς παραστάσεως τῶν 40 σημείων τῆς Γραμμικῆς Γραφῆς Α τοῦ σχήματος 1α μὲ τὰ σχήματα τῶν 32 σημείων τῆς Γραφῆς τῆς Γκλοζέλ ἀποδεικνύει ὁμοιότητα 13 σημείων, χωρὶς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ φωνητικὴ τους σύνθεσις. Ὁμοίως ἡ σύγκριση τῶν 48 σημείων τῆς Γραμμικῆς Γραφῆς Β τοῦ σχήματος

16 με τὰ 32 σημεία της Γραφής της Γκλοζέλ παρουσιάζει ομοιότητα σὲ 12 σημεία. Ὁ Αρα οἱ τρεῖς Γραφές Α, Β καὶ Γκλοζέλ ἔχουν κοινὴ καταγωγὴ καὶ προέρχονται ἀπὸ τὴν Κρήτη, ἀπὸ τὴν Νεολιθικὴ ἐποχὴ τοῦ Α. Ὁ Εὐανς τοῦ 14.000-12.000 πρὸ Χριστοῦ. Ἐκ τούτου ἀποδεικνύεται ἀδίαστα ἡ παρουσία τῶν Ἑλλήνων μετὰ τῆς γραφῆς τους πολὺ πέραν τῶν δυτικῶν γεωγραφικῶν ὁρίων, ὅπου τοὺς τοποθετοῦν οἱ διάφοροι ἐρευνητές τοῦ κόσμου.

«*Ἡ ἀνακάλυψη τῆς Γκλοζέλ εἶναι καταπληκτικὴ καὶ ἀποτελεῖ μίαν Νεολιθικὴ διδλιοθήκη μὲ πάνω ἀπὸ ἑκατὸ πινακίδες χαραγμένους μὲ ἀλφabetικούς χαρακτήρες... Στὴν Γκλοζέλ ἡ ἐπιστήμη καὶ ὁ κόσμος βρίσκουν τὸν ἀδιαμφισβήτητο κρίκο, ποὺ ἐνώνει τὸν πολιτισμὸ μας μὲ τὸν πολιτισμὸ τῶν μακρυνῶν μας προγόνων*», γράφει στὴν σελίδα 54 τοῦ παραπάνω βιβλίου τοῦ ὁ Robert Charroux. Καὶ συμπληρῶνει πιο κάτω, ὅτι: «*Σὲ μία ἐποχὴ ἀνάμεσα στὰ 15 μὲ 10 χιλιάδες χρόνια πρὶν (ἀπὸ τὸ σήμερον ἢ 13.000-8.000 π.Χ.), στὴν Μαγδαληναία περίοδο κατὰ τὰ δεδομένα τῶν ἐιδικῶν, οἱ ἄνθρωποι ἔφτιαξαν εἰδῶλα καὶ ἀγγεῖα ἀπὸ πηλὸ, ποὺ ἀναπαρίσταναν παράξενα ὄντα*». Καὶ πιο κάτω, στὴν σελίδα 56, σημειώνει: «*ἕνας πολὺ προχωρημένος πολιτισμὸς προὔπηξε τῆς προϊστορικῆς μας ἐποχῆς καὶ τὴν διαστημικὴ περιπέτεια, ποὺ πρόκειται νὰ ζήσουμε, τὴν ἔζησαν κι ἄλλα ἀνθρώπινα ὄντα*».

ε. –Κατὰ τὴν περίοδο 1930-31, ὅπως ἀναφέρει ὁ πρόεδρος τῆς Ἑταιρείας Ἑλλήνων Φιλολόγων Π. Κ. Γεωργουίντζος σὲ ἀντίστοιχ ἑπιστολὴ του, ποὺ δημοσιεύθηκε στὸν «*Δαυλὸ*» (τ. 107/1990), στὰ Πιλικᾶτα τῆς σημερινῆς Ἰθάκης διενεργήθησαν ἀρχαιολογικὲς ἀνασκαφές, ὅπου μετὰ τῶν ἀνευρεθέντων ἀντικειμένων ὑπῆρχαν καὶ δύο ὄστρακα κεραμικά, ἐπὶ τῶν ὁποίων διεκρίνοντο χαραγμένα διάφορα συμβολικὰ σχήματα (γραφῆς). Ὁ καθηγητὴς Paul Faure, ὁ ὁποῖος ἔκανε τίς ἀνασκαφές, περιέγραψε τὰ συμπεράσματά του στὸ περιοδικὸ B. S. A., τόμος 25ος/1934-35, παραθέτοντας καὶ ἀνάλογες φωτογραφίες. Τὸ 1989 ὁ ἴδιος καθηγητὴς δημοσιεύει στὸ ἀμερικανικὸ περιοδικὸ τῆς κλασσικῆς ἀρχαιολογίας «*Nestor*» (ἔτος 16ον, σελ. 2288) τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἰνδιάνας περιληπτικὴν ἀνακοίνωση, ἐκ τῆς ὁποίας προκύπτει, ὅτι τὰ συμβολικὰ σχήματα τῶν δύο ὄστράκων τῆς Ἰθάκης ἀποτελοῦν σύμβολα γραφῆς τῆς Γραμμικῆς Α τῆς πρωτοελλαδικῆς ἐποχῆς. Τὰ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα τῆς Ἰθάκης παρέμειναν στὰ ἀζήτητα ἐπὶ 60 περίπου χρόνια, κι ὅταν ἀρχισε νὰ δημιουργητὰ κάποιο ἐπιστημονικὸ ρεῦμα ὑπὲρ τῶν Γραμμικῶν Πρωτοπροελληνικῶν Γραφῶν, ἀρχισε δειλὰ-δειλὰ ἡ παρουσίαισ τους, χωρὶς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν πόσα ἄλλα ἀρχαῖα εὐρήματα παραμένουν ξεχασμένα ἢ πεταμένα στὶς ἀποθήκες τῶν ξένων μουσείων.

στ. –Τὸ 1939 ὁ καθηγητὴς Μπλέγκεν δρῆκε στὴν Πύλο τῆς Μεσσηνίας (Ἐπάνω Ἐγκλιανὸ) ἕνα ἀνάκτορο κι ἕνα σωρὸ πινακίδες, στίς ὁποῖες χρησιμοποιοῦνταν τὰ ἴδια σύμβολα καὶ εἰκόνες μὲ αὐτά, ποὺ ὑπῆρχαν καὶ στίς πινακίδες τῆς Κνωσοῦ (ἡ σχηματικὴ τους παράσταση δίδεται στὸ σχῆμα 3). Ἡ σύγκριση τῶν σχηματικῶν παραστάσεων τῆς Πύλου, χωρὶς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ φωνητικὴ τους ἀπόδοση, μὲ τὴν Γραφὴ Α παρουσιάζει ομοιότητα σὲ 12 σημεία καὶ μὲ τὴν Γραφὴ Β τοῦ σχήματος 16 τὰ ὅμοια σημεία εἶναι πάλι 12. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι ἡ Γραφὴ τῆς Πύλου ἔχει τὴν ἴδια καταγωγὴ μὲ τίς Γραμμικὲς Γραφές Α καὶ Β.

ζ. – Ὅπως ἀναφέρει ὁ Στ. Κατοιγιάννης στὴν σελίδα 300 κ.έ. τῆς ἀναφερθείσης μελέτης του, στίς ἀνασκαφές ποὺ ἔγιναν στὸν χώρὸ τοῦ κύκλου Β ἔξω ἀπὸ τὰ κυκλώπεια τεῖχη τῶν Μυκηνῶν ἀρχικὰ ἀπὸ τὸν κ. Παπαδημητρίου τὸ 1951 καὶ συνεχίστηκαν ἀπὸ τὸν καθηγητὴ Τσοῦντα καὶ ἀπὸ τὸ 1951 ἀπὸ τὸν Ἀγγλὸ Ἀλλαν Βέιτ «*δρέθηκαν ὑπὸ τοῦ τελευταίου μέσα στὰ σπῖτια τῶν κοινῶν κατοικῶν πῆλινα πινακίδια μὲ ἐπιγραφές, ποὺ ἀποδείκνυναν, ὅτι οἱ Μυκηναῖοι εἶχαν ἕνα σύστημα γραφῆς, ποὺ δὲν τὸ χρησιμοποιοῦσαν μόνο στὸ ἀνάκτορο, ἀλλὰ ἦταν κτῆμα καὶ τῶν κατοικῶν*». Ἀραγε τί ἔγιναν αὐτά τὰ πῆλινα πινακίδια τῶν Μυκηνῶν καὶ ποῖος ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἀποκρυπτογράφισή τους;

η. –Στίς ἀρχές τοῦ ἔτους 1994, ὅπως γράφει ἡ ἐφημερίδα «*Ἀπογευματινὴ*» τῆς 17ης Φεβρουαρίου 1994, ὁ καθηγητὴς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Γ. Χουρμουζιάδης στίς ἐργασίες τῶν ἀνασκαφῶν στὸ Δισπηλιὸ τῆς Καστοριάς ἀνεκάλυψε οἰκισμὸ μὲ ὄργανωμένον πολιτισμὸ τῆς καλλιερρείας τῆς γῆς διὰ δημητριακῶν. Ἐπίσης ἀνεκάλυψε ξύλι-

νη πινακίδα προερχομένη από ύπολείμματα θάρκας, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχουν χαραγμένες δέκα σειρές μὲ σχήματα γραφῆς. Ἡ πινακίδα χρονολογήθηκε στὰ ἐργαστήρια τοῦ «Δημοκρίτου» μὲ τὴν μέθοδο τοῦ ραδιενεργοῦ ἀνθράκα (C14), ὅτι ἀνήκει στὸ ἔτος 5.250 πρὸ Χριστοῦ. Ἐκ τούτου προκύπτει, ὅτι δημιουργήθηκε πρὶν ἀπὸ 7.250 χρόνια σὲ περιοχὴ τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου ἀπὸ Πρωτο-προ-ελληνικά, τῶν «Ἰνδοευρωπαίων» Ἑλλήνων, χέρια. Ἀλλὰ ἀμέσως ἄρχισε ἡ δολιοφθορὰ τῶν εὐρημάτων, ἀφοῦ ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα «Ἐθνος» τῆς 15ης Φεβρουαρίου 1994 χαρακτηρίζεται «ὡς ἡ μοναδικὴ γραφὴ σὲ ξύλο αὐτῆς τῆς περιόδου καὶ ἡ πινακίδα μπορεῖ νὰ ἔνταχθῇ στὸ σύστημα τῆς «παλαιευρωπαϊκῆς» γραφῆς καὶ μάλιστα στὴν πρώιμη φάση τῆς». Ποιό εἶναι αὐτὸ τὸ «παλαιευρωπαϊκὸ σύστημα γραφῆς», ἀπὸ ποῦ ξεφύτρωσε καὶ γιατί; Τὸ «Δισπηλιτικὸ σύστημα γραφῆς», ὅπως ἀπέδειξε ὁ Καλλιμάχος Διογένης στὸ τεῦχος 147/3/1994 τοῦ «Δαυλοῦ», «παρουσιάζει ἀντιστοιχίαν ὁμοιότητος τῶν γραμμάτων μὲ τοὺς χαρακτῆρες τῆς Γραμμικῆς Γραφῆς Α», ὅπως τὰ εὐρήματα τῆς Γκλοζέλ στὴν Γαλλία καὶ στίς Παρραδουνάδιες χώρες, ποὺ ἀναφέρθηκαν πρὶν ἀπάνω, καὶ ὅπως δείχνει τὸ σχῆμα 4. Τὰ σημεῖα τοῦ Δισπηλιοῦ συνολικὰ εἶναι 16. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ 4 ὁμοιάζουν περίπου μὲ τὰ σημεῖα τῆς Γραμμικῆς Γραφῆς Α καὶ 6 ἀπὸ αὐτὰ ὁμοιάζουν μὲ τὴν Γραφὴ Β, ποὺ ἀποδεικνύουν τὴν ἐκ τοῦ νότου προέλευσίν τους. Στὸ Δισπηλιὸ ὅμως, ὅπως γράφει ἡ ἐφημερίδα «Ἀδέσμευτος Τύπος» τῆς 14ης Φεβρουαρίου 1997, βρέθηκε καὶ τὸ ἀρχαιότερο μουσικὸ ὄργανο, ἕνας κοκκάλινος αὐλός, ποὺ χρονολογήθηκε στὸ ἔτος 5.800 π.Χ., παρουσιάζοντας μίαν σημαντικὴ χρονολογικὴ διαφορὰ 550 χρόνων σὲ σχέση μὲ τὴν προηγούμενη πινακίδα τοῦ Δισπηλιοῦ. Γιατί; Μήπως ὑπάρχει κανένα λάθος στὸν ὑπολογισμό;

Γ, λ, L, L, θ, τ, x, 7, γ, J, I, ≠, <, T, M, V, Λ, F, O, Z, H, H,
P, ⊗, Δ, =, Y, H, T, Σ, F.

Σχῆμα 2. Σημεῖα παραστάσεως Γραφῆς Γκλοζέλ Γαλλίας. (Π. Ἰωαννίδης, «Ἡ Ἀγνωστὴ Προϊστορία τῶν Ἑλλήνων»).

✱, A, 5, π, ⊕, Σ, T, ≠, I, F, Υ, ≠, 2, B, H, A, F, X, E, Ψ, ⊙

Σχῆμα 3. Σημεῖα Γραφῆς Πύλου. («Δαυλός», τ. 125/1992).

4, A, III, E, J, 4, J, Γ, M, 1, H, S, 7, A, F, P

Σχῆμα 4. Σημεῖα Γραφῆς Δισπηλιοῦ Καστοριάς. («Δαυλός», τ. 147/94).

J S A V Y P O

Σχῆμα 5. Σημεῖα Γραφῆς Γιούρων Ἀλοννήσου. (Ἐφημ. «Ἀδέσμευτος Τύπος», 13/2/97).

Θ. -Τὴν 13η Φεβρουαρίου 1997 ἡ ἐφημερίδα «Ἀδέσμευτος Τύπος» δημοσιεύει τὴν ἀκόλουθη πληροφορία: «Ὁ ἀρχαιολόγος κ. Ἀδ. Σάμψων, ἐκτελῶν ἀπὸ τὸ 1992 ἀνασκαφὴς στὴν σπηλιὰ τοῦ Κύκλωπα στὸ νησάκι Γιοῦρα, πλησίον τῆς Ἀλοννήσου, ἀνεκάλυψε, ὅτι τὰ ἀρχαιολογικὰ στρώματα τοῦ σπηλαίου ἐμφανίζουν μίαν ὁμαλὴ διαδοχὴ ἀπὸ τὴν Μεσολιθικὴ ἕως τὴν νεώτερη Νεολιθικὴ ἐποχὴ II, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ 8.500 μέχρι τὸ 4.000 π.Χ. Στὸ στρώμα τῆς νεώτερης Νεολιθικῆς I, ποὺ χρονολογεῖται ἀνάμεσα στὸ 5.000 καὶ 4.500 π.Χ., εὐρέθῃ ὄστρακο, τὸ ὁποῖο φέρει χαραγμένα σύμβολα», ποὺ σχηματικὰ φαίνονται στὸ σχῆμα 5. Τὸ νέο εὕρημα τοῦ κ. Σάμψων ἀλλάζει ἄρδην τὸ σκηνικὸ τῶν θεωριῶν περὶ γραφῆς καὶ ἀλφαβῆτου, καὶ μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα δείγματα τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου ἀπὸ τὴν Κρήτη μέχρι τὸν Δούναδη σχεδιάζουν τὸν πίνακα τῆς πορείας τῆς γραφῆς, ἡ ὁποία, ὅπως ἦταν φυσικὸ, ἀκολουθοῦσε τὴν πορεία τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας. Παράλληλα ὅμως στὴν ἴδια ἐφημερίδα καταχωροῦνται τὰ σχήματα τῶν σημείων

υπάρχουν και 8 σημεία, τὰ ὁποῖα ταυτίζονται τόσο σχηματικῶς ὅσο και φωνητικῶς μετὰ τὰ ἀντίστοιχα σημεία τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμικῶν Γραφῶν Α και Β, ὅπως φαίνεται στήν σελίδα 66 τοῦ ἀναφερθέντος βιβλίου τοῦ κ. Chadwick. Ἄρα και ἡ ἀρχική Κυπριακή Γραφή ἐντάσσεται στοῦ ἴδιου Μεσο-κατακλυσμαῖο χρονικὸ ὄριο μετὰ τὴς Ἑλληνικῆς Γραμμικῆς Γραφῆς Α και Β, συμπληρωθεῖσα και μετὰ ἄλλα συλλαβογράμματα.

Ἡ χρονολογική κατὰταξη τῶν εὐρεθέντων δειγμάτων γραφῆς στὰ διάφορα μέρη τοῦ ἀρχαίου κόσμου τὰ τοποθετεῖ, σύμφωνα μετὰ ὅσα ἀναφέρθηκαν πιὸ πάνω, μεταξύ τῶν 13.000-8.000 ἐτῶν π.Χ. μέχρι και τὸ 4.000 πρὸ Χριστοῦ. Ἡ ἀναζήτηση και ὁ προσδιορισμὸς τῶν ὁρίων τούτων θὰ μποροῦσε νὰ διαλύσῃ τὸ ὑπάρχον πέπλο ἀσαφείας και νὰ δώσῃ μία σαφὴ λύση τοῦ προβλήματος. Εἶναι γνωστὸ ἀπὸ πάρα πολλὰς ἀρχαῖες πηγές, ὅτι στὸν Αἰγαιακὸ χῶρο συνέβησαν κατὰ τὴν ἀπωτάτη προϊστορική ἀρχαιότητα δύο μεγάλοι κατακλυσμοί. Ὁ πρῶτος φέρει τὸ ὄνομα τοῦ Ὠγύγου και ὁ δεῦτερος ἔχει τὸ ὄνομα τοῦ Δευκαλίωνος. Ἡ χρονολογική τους κατὰταξη μέχρι στιγμῆς εἶναι ἄγνωστη. Εἶναι ὅμως καιρὸς, οἱ δύο αὐτοὶ κατακλυσμοὶ νὰ πάρουν τὴν ἱστορική τους θέση διὰ τῆς ἀναλύσεως τῶν ἀστρονομικῶν στοιχείων τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, πού μέχρι σήμερα μένουν παραπεταμένα στὰ ἄχρηστα. Καὶ αὐτὸ ἐπιβάλλεται ἀκόμη περισσότερο, ἐπειδὴ κάθε μέρα παρουσιάζονται διὰ τῶν διαφόρων ἀνασκαφῶν, πού γίνονται σὲ διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, πλείστα ὅσα ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα χρειάζονται μιὰ συγκεκριμένη χρονολογική κατὰταξη, γιὰ ν' ἀπαγγισθῶν ἀπὸ τὸν κλοιὸ τῶν παραδοσιακῶν χρονολογήσεων.

3. Ὁ κατακλυσμὸς τοῦ Ὠγύγου και ὁ Φαέθων

Οἱ κάτοικοι πολλῶν περιοχῶν τοῦ Πρωτο-Ἑλληνικοῦ και τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου, ὅπου κι ἂν ἐφθάναν τὰ ὅριά του κατὰ τὴν ἀπωτάτην ἀρχαιότητα, ἄλλαξαν συχνὰ τὴν ὀνομασία τους, παίρνοντας τὸ ὄνομα τοῦ ἐκάστοτε κρατοῦντος τὴν ἐξουσία. Ἐνα δεῖγμα τῆς διαδοχῆς διαφόρων ὀνομασιῶν τῶν Ἀθηναίων δίνει ὁ Ἡρόδοτος στὴν «Ὀὐρανία» (μετ. Γ. Α. Σκαλίδου, ἐκδ. ἐφημ. «Ελευθερὸς Ἀνθρωπὸς», 1933, σελ. 410), ὅπου λέγει: «οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Πελασγῶν, οἱ ὁποῖοι κατεῖχον τὴν σήμερον καλουμένην Ἑλλάδα, ἦσαν Πελασγοὶ καὶ ὀνομάζοντο Κραναοί. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κέκροπος ὀνομάσθησαν Κεκροπίαι. Ἐν συνεχείᾳ, ὅταν παρέλαβε τὴν βασιλείαν ὁ Θησεύς, μετωνομάσθησαν εἰς Ἀθηναίους. Τέλος, ὅταν ὁ Ἴων τοῦ Ζεῦθου ἐγένινεν ἀρχηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ἔλαβον ἀπὸ τούτου τὸ ὄνομα Ἴωνες». Σημειώνεται, ὅτι ὁ Ἡρόδοτος κάνει λάθος στὴν τελευταία μετονομασία τῶν Ἀθηναίων, διότι ἀπὸ Κεκροπίδες πρῶτα ὀνομάσθησαν Ἴωνες και μετὰ Ἀθηναῖοι.

Ὁ Ἡρόδοτος στὴν παρ. 56 τῆς «Κλειούς» συμπληρώνει, ὅτι: «οἱ Ἀθηναῖοι κατήγοντο ἐκ τῶν ἀρχαίων Πελασγῶν», οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τὴν γενέτειρά τους Ἀρκαδία εἶχαν ἐξαπλωθῇ πρὸς τὰ τέσσαρα σημεία τοῦ ὁρίζοντος και εἶχαν ἐγκατασταθῇ στοῦ Παλλάντιο τῆς Κεντρικῆς Ἰταλίας (Παυσανίας, «Ἀρκαδικά», ἐκδ. Πάπυρος, τόμος Γ, κεφ. 43 και Στράβων, «Γεωγραφικά», βιβλ. Ε, κεφ. 3ον) και στοῦ Οἰνῶτρο τῆς Νοτιοδυτικῆς Ἰταλίας (Α. Κωνσταντινίδης, «Λεξικὸν Μυθολογίας καὶ Ἱστορίας» ἐκδ. Καγιαλάρη, σελ. 371, 403, 1968) πρὸς τὴν Δύση. Στὴν Ἀμβρακία, στὴν Θεσπρωτία και στὴν Θεσσαλία (Στράβων, «Γεωγραφικά», βιβλ. Ε, κεφ. Β, παρ. 4), ὁμοίως και στὴν Πίνδο (Ἡρόδοτος, βιβλ. Α', παρ. 56) πρὸς βορρᾶν. Ἀλλὰ και στὴν Πλακία και Σκυλάκη τοῦ Ἑλλησπόντου. Ἐπίσης στὴν Λάρισα, στὴν Κρῶνα τῆς Παφλαγονίας και στὴν Τραπεζοῦντα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας και σ' ὅλα τὰ ἐνδιάμεσα νησιά τοῦ Αἰγαίου Πελάγους πρὸς ἀνατολὰς. Τέλος δὲ και στὴν Κρήτη πρὸς νότον, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον (Ὀδύσσεια τ. 177) και ἀπὸ πλείστες ὅσες ἄλλες πηγές τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων. Εἶναι λοιπὸν φανερό, ὅτι τὸ ἔθνος τῶν Πελασγῶν εἶχε διασπαρῇ σὲ ὁλόκληρο σχεδὸν τὸν σημερινὸ Ἑλληνικὸ χῶρο και ἐνθεν και ἐνθεν τούτου, και τὸ γένος τῶν Ἀθηναίων ἔλαβε πέντε συνεχόμενες ὀνομασίες, οἱ ὁποῖες καταλήγουν στὴν ἀρχική τους καταγωγή, στοὺς Πελασγοὺς.

Ὁ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης στὴν «Ἱστορική Βιβλιοθήκη» του (μετ. Α. Παπανδρέου, ἐκδ. Ἑλλ. Ἐκδ. Ὁργ. Γεωργιάδη, βιβλ. 5ον, παρ. 55) ἀναφέρεται σὲ πρωτοελληνικά στοιχεῖα πολιτισμοῦ

καὶ ἐφευρέσεων, λέγοντας ὅτι «οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Ρόδου ἦσαν οἱ Τελχῖνες, οἱ ὁποῖοι προήρχοντο ἀπὸ τὴν Κρήτη», καὶ κατὰ τὴν Αἰκ. Τσοκάτου-Καρβελῆ στοὺς «Λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Μυθολογίας» (ἔκδ. Σοκολῆ, σελ. 240, 1990) «συγγένευαν μὲ τοὺς Καδεῖρους, Δακτύλους καὶ τοὺς Κουρήτας». Καὶ ὁ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης συνεχίζει πρὸ κάτω λέγοντας, ὅτι «αὐτοί, οἱ Τελχῖνες, ἀνεκάλυψαν μερικὰς τέχνας καὶ εἰσήγαγον καὶ ἄλλα πράγματα χρήσιμα στὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Ἦσαν οἱ πρῶτοι ποὺ ἐφιλοτέχνησαν ἀγάλματα θεῶν. Ἐνας ἐξ αὐτῶν ἦτο καὶ ὁ ὀνομαζόμενος Ἥλιος» (βιβλ. 5ον, παρ. 56), «ὁ ὁποῖος διεσώθη τοῦ κατακλυσμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐγίνετο πρὶν ἀπὸ τοὺς ἄλλους κατακλυσμούς, ὅταν ἡ θάλασσα τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἐξεχύθη εἰς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ κατέκλυσε μέγα μέρος τῶν ἀκτῶν τῆς Μ. Ἀσίας, τῆς Σαμοθράκης καὶ τῆς Ρόδου», ὅπως ἀναφέρει ὁ Σικελιώτης (βιβλ. 5ον, παρ. 47) καὶ συνεχίζει: «Αὐτὸς ὁ Ἥλιος ἐρωτεύθη τὴν Ρόδον, ἐκ τῆς ὁποίας ἔλαβε τὸ ὄνομά του ἡ νῆσος τῆς Ρόδου, καὶ ἀπέκτησε ἐπτά υἱούς, τοὺς ὀνομαζομένους Ἠλιάδας. Αὐτοὶ οἱ Ἠλιάδες ἦσαν σύγχρονοι τοῦ Κέκροπος, ὁ ὁποῖος ἐχρημάτισε βασιλεὺς τῶν Ἀθηναίων».

Ἐκ τούτων προκύπτει, ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Κέκροπος καὶ Ἥλιου ἔλαβε χώραν ὁ πρῶτος κατακλυσμός, ποὺ εἶχε μείνει στὴν μνήμη τῶν πρωτοελλήνων μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Ὠγύγου. Ἐπ' αὐτοῦ ὁ Πανσανίας, στὰ «Βοιωτικά» (μετ. Ν. Μπαξεβανάκη, ἔκδ. Πάπυρος 1975, κεφ. 5ον, παρ. 1) σημειώνει: «τὴν χώραν τῶν Θηδῶν τὴν πρωτοκατοίκησαν οἱ Εὐκτηνες καὶ βασιλείας τους ἦταν ὁ αὐτόχθων ἄνδρας ὀνομαζόμενος Ὠγυγος. Ἀπ' αὐτὸν κατὰ τὴν γνώμη τῶν περισσοτέρων ποιητῶν αἱ Θῆβαι πρωτοονομάσθησαν Ὠγυγίαι. Οἱ Εὐκτηνες, λένε, ὅτι ἀπώλεσθησαν ἀπὸ λοιμώδη ἀσθένεια καὶ στὴν συνέχεια κατοίκησαν στὴν χώρα τοὺς οἱ Ὑαντες καὶ οἱ Ἀο-νες..., οἱ ὁποῖοι ἦσαν Βοιωτικὰ γένη καὶ ὄχι ξένοι». Καὶ συμπληρῶνει ὁ Πανσανίας στοὺς ἴδιους διβλίους (κεφ. 8ον, παρ. 5): «τὸ ὄνομα τῆς Ὠγυγίας, πύλης τῆς πόλεως τῶν (μετέπειτα) Θηδῶν, εἶναι ἀρχαιότατον».

Τὸ Λεξικὸν τοῦ Σουΐδα (ἔκδ. Ἑλλ. Ἐκδ. Ὁργ. Γεωργιάδης, τόμος 6ος, σελ. 1146) ἀναφέρει, ὅτι «ὁ Ὠγυγος ἦταν ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῶν Θηδῶν, ὁ ὁποῖος ἦταν πατέρας τοῦ Κάδμου. Ἡ ἔκφρασις “Ὠγύγια κακὰ” δηλώνει κάτι τὸ ἐνοχλητικὸ ἢ τὸ παλαιὸ ἢ τὸ ὑπερβολικὸ γεγονός». Ἡ σύνδεσις λοιπὸν τοῦ πρώτου κατακλυσμοῦ μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Ὠγύγου ἐπεκράτησε κυρίως λόγῳ τῆς φυσικῆς καταστροφῆς, ἡ ὁποία συνέβη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του. Μάλιστα ὁ Α. Σταγειρίτης στὴν «Ὠγυγία» (ἔκδ. Ἑλευθέριος Σκέψη 1994, τόμος Δ', σελ. 222) ἀναφέρει, ὅτι «κατὰ τὸν κατακλυσμὸν τοῦ Ὠγύγου ἐφάνη σημεῖον παράδοξον εἰς τὸν δίσκον τῆς Ἀφροδίτης, ἐπειδὴ

7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100

Σχῆμα 7γ. Σημεῖα Φοινικικῆς Γραφῆς τοῦ Ναοῦ Ἑρμοῦ τοῦ 400 π.Χ. («Παγκόσμιος Ἑγκυκλοπαίδεια τῶν Νέων», 1961).

μετεδλήθη ἡ διάμετρος, τὸ σχῆμα, τὸ χρῶμα καὶ ἡ τροχία τῆς. Ἀλλὰ κατὰ τὸν Freret (ὅπως ἀναφέρει ὁ Αὐγουστίνος στὸν «Κάστορα», Πολ. Θ' θ Ιη.η) τὸ φαινόμενον ἦτο ἕνας κομήτης (ὁ κομήτης, ποὺ σχετίζεται μὲ τὴν ἀπομυθοποιημένη Ἑλληνικὴ παράδοσι τοῦ Φαέθοντος). Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται, ὅτι ὁ Ὠγυγος, ὁ Κέκροψ καὶ ὁ Ἥλιος ἔζησαν κατὰ τὴν ἴδια χρονικὴ περίοδο. Ἡ περίοδος ὅμως αὕτη συνδυάζεται μὲ τὸ συγκεκριμένο γεγονός τῆς ἐκχειλίσεως τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ συνδέεται ἄμεσα μὲ τὴν λήξη τῶν τελευταίων παγετῶνων, ἡ ὁποία προήλθε ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ τοῦ κομήτου Φαέθοντος στὸ ἡλιακὸ σύστημα, ποὺ ἐπέφερε ποικίλες ἀναστατώσεις στοὺς πλανῆτες τοῦ Ἥλιου, ὅπως στὸν πλανήτη Ἀφροδίτη, καὶ ἀνάλογες καταστροφές ἐπὶ τῆς Γῆς. Τὴν ἀπομυθοποιημένη εἰκόνα τῆς πορείας τοῦ Φαέθοντος τὴν παρουσιάζει ὁ Α. Σταγειρίτης στὴν «Ὠγυγία» (τόμος Α' σελ. 244-245), ὅπου λέγει: «πότε ἀνέβαινε πρὸς τὸν οὐρανὸν, πότε κατέβαινε πρὸς τὴν Γῆν, πότε πλαγίως πρὸς τοὺς δύο πόλους, καὶ ἄλλοτε διαφορετικὰ... Ἡ Γῆ ἄλλοτε κατεκαίετο καὶ ἄλλοτε ἐψυχραίνετο καὶ τότε ἔλυνσαν οἱ πάγοι τῶν πόλων». Ἡ φυσιολογικὴ κατάστασις ἦταν, ὅτι ἡ Γῆ εἶχε ξεφύγει ἀπὸ τὴν κανονικὴν τροχίαν τῆς, καὶ πότε πλησίαζε ἢ ἀπεμακρύνετο τοῦ Ἥλιου, μὲ τὰ ἀνάλογα κλιματικὰ ἀποτελέσματα.

Ὁ Νόννος ὁ Πανωπολίτης στὰ «*Διονυσιακά*» του (ἔκδ. Loeb, 1984, βιβλ. 38ον, στ. 347-392) περιγράφει τὸ φαινόμενο ὡς ἐξῆς: «Ὁ Φαέθων (ὁ κομήτης) ἔτρεχε πολὺ, ὀδηγῶντας τὸ ἄρμα στὸν νότο, στὸν βορρᾶ, πρὸς τὸ μέρος τῆς δύσης καὶ πλησίον τῆς ἀνατολῆς. Κι ἔγινε κλονισμὸς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ διετάραξε τὴν ἁρμονία τοῦ ἀκινήτου κόσμου· καὶ αὐτὸς ὁ διαπεραστικὸς ἄξων στὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ ἔγειρε στὰ πλάγια... Καὶ ἡ ἰσημερία τῆς Γῆς ἀπὸ τὸν ἀστερισμὸ τοῦ Δράκοντα ὥρμησε πρὸς τὸν Ταῦρον... καὶ μὲ θράσος ἐσταμάτησε στὸν ὀκταπόδη Καρκίνου διασκορπισθεὶς σὲ δασύτριχους παλμούς (γραμμές)... Καὶ στὸ πίσω μέρος κοντὰ στὸ πέλμα τοῦ Λέοντος στήν γειτονικὴ Παρθένο ἐκτύπαγε ἡ διψασμένη οὐρά (πρὸς ἀνατολὰς)· καὶ πρὸς τὰ δυτικὰ ὁ ἀστερισμὸς τῶν Ἰχθύων, οἱ γείτονες τοῦ Ὑδροχόου, στὰ δύο μέρη ἀπομακρύνθηκαν, ὁ μὲν πρὸς νότον καὶ ὁ ἄλλος πρὸς βορρᾶν». Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δεδομένων τοῦ Νόννου ἐξάγονται τὰ ἀκόλουθα σημαντικὰ ἀστρονομικὰ στοιχεῖα:

α. – Ἡ εἰσοδος τοῦ κομήτη Φαέθοντος στὸ πλανητικὸ σύστημα τοῦ Ἡλίου μας, ἐμφανισθέντος κατὰ τὴν ἐξοδὸ τοῦ ἀπὸ τὸ περιήλιον, ἦταν ὁρατὴ ἀπὸ τὴν Γῆ καὶ διετάραξε τὴν ὁμαλὴ

♈, ♉, ♊, ♋, ♌, ♍, ♎, ♏, ♐, ♑, ♒, ♓, ♈, ♉, ♊, ♋, ♌, ♍, ♎, ♏, ♐, ♑, ♒, ♓.

Σχῆμα 7δ. Σημεῖα ἀρχαίου Σημιτικῆς ἀλφαβήτου. (G. Reinach, «Ἀθήνα», 1930).

πορεία τῆς, στήν ἀντίστοιχη τροχιά πού εἶχε τότε. Καὶ ἀφοῦ ἡ ἰσημερία ἀπὸ τὸν ἀστερισμὸ τοῦ Δράκοντος βρέθηκε στὸν ἀστερισμὸ τοῦ Ταύρου, σημαίνει, ὅτι ἡ τροχιά τῆς Γῆς τελικὰ ἄλλαξε ἐπίπεδο περιφορᾶς τοῦλάχιστον κατὰ 90 μοῖρες. Ὅποτε στὸ διάστημα τῶν πλανητικῶν ἀναστατώσεων ἡ Γῆ ἄλλοτε πλησιάζουσα πρὸς τὸν Ἥλιο ἐθερμαίνοτο πολὺ ἢ ἀπομακρυνομένη ἐκ τούτου ἐψύχετο.

β. – Ὁ ἄξων τοῦ κόσμου καὶ τῆς Γῆς ἐξετράπη τῆς ἀρχικῆς του θέσεως καὶ ἔγειρε στὰ πλάγια κατὰ τὴν λεγόμενη σήμερα λόξωση τῶν +23°27' τῆς μοίρας.

γ. – Ὁ κομήτης Φαέθων, ὅταν ἐφθασε στὸν ἀστερισμὸ τοῦ Καρκίνου, σταμάτησε καὶ ἡ κεφαλὴ του, συντριβεῖσα, διεσκορπίσθη σὲ πύρινες τριχοειδεῖς γλώσσες, πού διεγράφοντο ἀπὸ τοὺς πλπτοντες μετεωρίτες. Τότε ἡ οὐρά του ἐφθανε πρὸς ἀνατολὰς μέχρι καὶ τὸν ἀστερισμὸ τῆς Παρθένου, ἐνῶ πρὸς τὰ δυτικὰ στὸν ἀστερισμὸ τῶν Ἰχθύων, πού ἦσαν γείτονες τοῦ Ὑδροχόου, ὅπως εἶναι καὶ σήμερα, διεχωρίζοντο ὁ ἓνας πρὸς νότον καὶ ὁ ἄλλος πρὸς βορρᾶν. Τοῦτο θέβαια ἔχει ἄμεση σχέση μὲ τὴν νέα τροχιά τῆς Γῆς καὶ τὴν λόξωση.

δ. – Γιὰ νὰ εἶναι ὁρατὰ ὅλ' αὐτὰ ἀπὸ τὴν Γῆ, ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ Γῆ εὐρίσκετο καὶ αὐτὴ πρὸς τὸν ἀστερισμὸ τοῦ ὀκταπόδη Καρκίνου, ἔχοντας πρὸς ἀνατολὰς τὸν Λέοντα καὶ τὴν Παρθένο καὶ πρὸς δυσμὰς τοὺς Ἰχθεῖς καὶ τὸν Ὑδροχόο, ἐνῶ ὁ Ἥλιος τὴν ἴδια στιγμή εὐρίσκετο στὸ ἀντίθετο μέρος τοῦ Καρκίνου, μεταξὺ τοῦ Αἰγόκερου καὶ τοῦ Τοξότη. Τὸ δεδομένο αὐτὸ ἐπιτρέπει τὸν ὑπολογισμὸ τοῦ χρονικοῦ διαστήματος, πού παρήλθε ἀπὸ τότε μέχρι σήμερα, μὲ τὴν βοήθεια τῶν στοιχείων τῶν σημερινῶν «Ἀστρονομικῶν Ἐφημερίδων» ὡς ἀκολουθῶς:

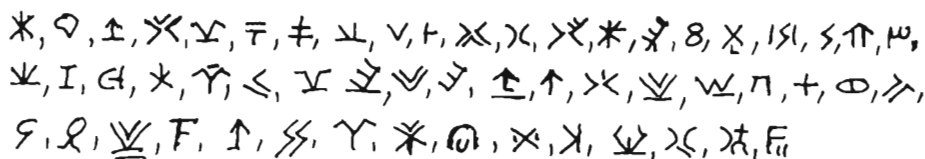
Τὸ ἄστρο (δ) τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Καρκίνου ἔχει σήμερα συντεταγμένη Ὁρθῆς Ἀναφορᾶς (ΟΑ) ἔτους 1997: 08ω 44λ 35δ, πού τρεπόμενη σὲ δευτερόλεπτα εἶναι 31.475 δευτερόλεπτα τῆς ὥρας. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο διαιρεῖται διὰ τῆς μέσης ἐτησίας προηγίσεως τῶν ἰσημεριῶν τῶν 3,07 δευτερολέπτων τῆς ὥρας, καὶ ἔχομε:

$$31.475δ: 3,07 δ. = 10.252 \text{ χρόνια}$$

καὶ 1997 μετὰ Χριστὸν – 10.252 χρόνια = –8.255, ἥτοι 8.255 πρὸ Χριστοῦ

Ἄρα ἡ ἐπιδρομὴ τοῦ κομήτη Φαέθοντος στὸ Ἡλιακὸ μας σύστημα καὶ ὁ πρῶτος κατακλυσμὸς τοῦ Ὠγύγου ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἐκροῆς τοῦ Εὐξείνου Πόντου στὸ Αἰγαῖο Πέλαγος λόγῳ τῆξεως τῶν πάγων τῆς Βορειοανατολικῆς Εὐρώπης ἔγιναν περὶ τὸ ἔτος 8.255 πρὸ Χριστοῦ καὶ ἀπὸ τότε ὁ ἄξων τοῦ κόσμου ἔχει τὴν σημερινὴ κεκλιμένη θέση.

Μετά τις ἐπελθοῦσες καταστροφές καὶ τὸν θάνατο τῶν ἀνθρώπων στὶς πληγεῖσες περιοχές τῆς Γῆς περὶ τὸ ἔτος 8.255 πρὸ Χριστοῦ καὶ ἀφοῦ ἀποκατεστάθῃ μία νέα κατάσταση ἡρεμίας στὸ πλανητικὸ σύστημα, ἀπομένουν στὸ προσκήνιο τῆς παλαιοιστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου ὁ Ὠγυγὸς τῶν Θηβῶν, ὁ Ἥλιος τῶν Τελχίνων, ὁ Κέκροψ τῶν Ἀθηνῶν καὶ οἱ Πελασγοί. Ὁ Κ. Κερένιι στὴν «*Μυθολογία*» του (μετ. Δ. Σταθόπουλος, ἔκδ. Ἑστίας Ι. Δ. Κολλάρου, 1974, σελ. 285) λέγει: «ὁ Κάδμος..., ὅπως μερικοὶ γνώριζαν (κατὰ τὰ περιλαμβανόμενα στὴν *βιβλιοθήκη τοῦ Φωτίου* 2.277.6), ἦταν γυιὸς ἐνὸς γηγενοῦς ἀρχεγόνου ἀνθρώπου, τοῦ Ὠγύγου, στὸν ὁποῖο τότε οἱ γενεαλόγοι δώσανε σὰν πατέρα τὸν τοπικὸ ἥρωα Βοιωτό». Ἐκ τούτου προκύπτει, ὅτι ὁ ἀρχέγονος γηγενὴς Ὠγυγὸς ἐξῆσε καὶ μετὰ τὸν ὁμώνυμο κατακλυσμὸ τοῦ 8.255 π.Χ. στὴν ἐξ αὐτοῦ ὀνομασθεῖσα κατὰ πρῶτον Ὠγυγία, μετονομασθεῖσα στὴν συνέχεια σὲ Καδμεία, ἐξ ἧς καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως ἔλαβε τὸ ὄνομα Καδμείωνες, ὅπως ἀναφέρονται αἱ Θῆβαι καὶ οἱ Θηβαῖοι ἀπὸ τὸν Ὅμηρο (*Ἰλιάδα* Δ 382, Δ 388, Δ 391, Ε 804, Ε 807, Κ 288, Ψ 680· Ὀδύσ-

Σχῆμα 8. Σημεῖα παραστάσεως ἀρχαίου Κυπριακοῦ Συλλαβαρίου. (J. Chadwick, «Γραμμικὴ Β καὶ Συγγενεῖς Γραφές», 1987).

σεια ε' 276). Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ὁ γυιὸς τοῦ Ὠγύγου δὲν ὠνομάζετο Κάδμος ἀλλὰ Καδμείων καὶ δὲν εἶχε καμμία σχέση μετὰ τὸν φερόμενο ὡς Φοῖνικα Κάδμο, διότι, ὅπως λέγει ὁ Στράβων (*Γεωγραφικά*, βιβλ. Θ', κεφ. Β', παρ. 3), «αὐτὸς εἰτείχε τὴν Καδμείαν», πού σημαίνει, ὅτι ἡ πόλη ὑπῆρχε μετὰ αὐτὸ τὸ ὄνομα καὶ μετὰ ἔλαβε τὸ ὄνομα «Θῆβαι». Ἀλλῶστε τὸ ὄνομα «Καδμεία» καὶ «Καδμείωνες» με (ε ι) δὲν μπορεῖ νὰ προέρχεται ἀπὸ τὸ ὄνομα «Κάδμος». Διότι ἐκ τούτου θὰ ἐσηματίζετο τὸ τοπωνύμιον «Καδμία» με (ι) καὶ τὸ ἐθνικὸ «Κάδμοι» με (ι), ὅπως π.χ. Ἄνδρος-Ἀνδριοί, Κνίδος-Κνίδιοι κ.λπ.

Καὶ ὁ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης στὸ Ε' βιβλίον, παρ. 57, συμπληρώνει: «Οἱ Ἥλιαδες (οἱ γυιοὶ τοῦ Ἥλιου) ἀνεδείχθησαν ἀνώτεροι ἀπ' ὅλους καὶ πρὸ παντὸς διακρίθησαν γιὰ τὴν μόρφωσίν τους καὶ εἰδικώτερα στὴν ἀστρονομία. Εἰσήγαγαν (τότε, μετὰ τὸ 8.255 π.Χ.) νέα στοιχεῖα στὴν ναυτιλία καὶ καθιέρωσαν τὴν διαίρεση τῆς ἡμέρας σὲ ὥρες. Ἐνας ἐξ αὐτῶν, ὁ Ἀκτίς, ἀπέπλευσε (ἐκ τῆς Ρόδου) γιὰ τὴν Αἴγυπτον, ὅπου ἐδίδαξε τοὺς Αἰγυπτίους τοὺς νόμους τῆς ἀστρονομίας». Τὰ γεγονότα αὐτὰ λαμβάνουν χώραν μετὰ τὸν κατακλυσμὸ τοῦ Ὠγύγου τὸ 8.255 π.Χ. καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνος.

Μιά μαρτυρία περὶ τῆς ὑπάρξεως γραφῆς πρὶν ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνος παραθετεῖ ὁ Ἀπολλόδωρος στὴν «*Βιβλιοθήκη*» του (βιβλ. Γ, παρ. 194), ὅπου λέγει: «ἡ Φιλομήλα τοῦ Πανδίωνος ὕφανε γράμματα σὲ πέπλον». Ὁ Πανδίων ἦταν γυιὸς τοῦ Ἐριχθονίου καὶ βασιλέψε τῶν Ἀθηναίων στὴν τέταρτη γενεὰ μετὰ τὸν Κέκροπα, δηλαδὴ μετὰ τὸν κατακλυσμὸ τοῦ Ὠγύγου καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνος, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὰ λεγόμενα τοῦ Ἀπολλοδώρου στὶς παρ. 186-192 τοῦ Γ' βιβλίου τῆς «*Βιβλιοθήκης*» του. Ὑπῆρχε λοιπὸν γραφὴ τότε, ἀνήκουσα προφανῶς στὴν Γραμμικὴ Γραφὴ Α, καὶ μάλιστα ἦταν κτῆμα καὶ τῶν γυναικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

5. Ὁ κατακλυσμὸς τοῦ Δευκαλίωνος

Μία ἀπάντηση δίδεται ἀπὸ τὸν Νόννο Πανωπολίτη, πού στὰ «*Διονυσιακά*» του (ἔκδ. Loeb, 1984, βιβλ. βον, στ. 229-239) λέγει γιὰ τὸν κατακλυσμὸ: «ὁ θροχερὸς Ζεὺς κατέκλυσε ὁλόκληρη τὴν Γῆ [...], ὅταν ὁ Ἥλιος ἔλαμπε στὰ νῶτα τοῦ Λέοντος στὸν οἶκον τοῦ [...] καὶ ἡ Ἀφροδίτη κατεῖχε τὸ ἑαρινὸ σημεῖον (τῆς ἰσημερίας) στὸν ἀχέιμωνα Ταῦρον». Καὶ πῶς κάτω στοὺς στίχους

(373-376) τοῦ ἰδίου βιβλίου ὁ Νόννος συνεχίζει: «ἀλλὰ μὲ τις ἱερὲς διαταγὴς τοῦ Διὸς ὁ Ποσειδῶν τοῦ Θεσσαλικοῦ βράχου, τὴν μεσαία κορυφὴ ἀφοῦ ἀνέσκαψε, μὲ τριόδοντη γαιωτομὴ διεχώρισε καὶ διὰ μέσου τοῦ ἀνοιγμένου πρᾶνοῦς ἀπεσύρθη τὸ κρυστάλλινον νερὸ καὶ ἡ ροὴ φανέρωσε ξαφνικὰ τὴν στεριά». Ἐκ τῶν στοιχείων τούτων προκύπτει, ὅτι, ἐνῶ ὁ ἥλιος βρισκόταν περὶ τὸ μέσον τοῦ Ζωδιακοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Λέοντος, «στὸν οἶκον του», περὶ τὴν θερινὴ τροπὴ, ἡ Γῆ βρισκόταν ἀκριβῶς ἀπέναντι, πρὸς τὸν ἀστερισμὸ τοῦ Ὑδροχόου καὶ ἡ Ἀφροδίτη περὶ τὸ σημεῖο τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας, τὸ ὁποῖο βρισκόταν στὸν ἀστερισμὸ τοῦ Ταύρου. Στὸ τελευταῖο δεδομένο βασίσθηκε καὶ ὁ ὑπολογισμὸς τῆς χρονολογίας διεξαγωγῆς τοῦ Τρωικοῦ πολέμου, ὅπως ἀποδεικνύεται σὲ σχετικὸ μου ἄρθρο, ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ τεύχος 158/1995 τοῦ «Δαυλοῦ».

Προσδιορίζονται μὲ ἀκρίβεια οἱ θέσεις τῶν οὐρανίων ἀξόνων τῶν ἰσημεριῶν καὶ τῶν τροπῶν, τῆς ἐποχῆς τοῦ κατακλυσμοῦ, ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι δυνατόν νὰ ὑπολογισθῇ γιὰ μίαν ἀκόμη φορά, πότε ἐγίνε τὸ γεγονός αὐτό. Ἡ παρουσία τοῦ Ἡλίου «στὸν οἶκον του», στὴν θέσιν τῆς θερινῆς τροπῆς, ἀντιστοιχεῖ στὴν 22α Ἰουνίου ἐκάστου ἔτους. Σήμερα ὁ ἥλιος φθάνει στὸ σημεῖο (μ) τοῦ μέσου τῶν ἄστρον (δ) καὶ (ζ) τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Λέοντος μὲ ὁρθὴν ἀναφορά (ΟΑ) 1996, 10ω 45λ 15δ, περὶ τὴν 3ην Σεπτεμβρίου ἐκάστου ἔτους. Ὅποτε μεταξὺ τῆς 22ας Ἰουνίου καὶ 3ης Σεπτεμβρίου μεσολαβεῖ ἓνα διάστημα 73 ἡμερῶν. Ἐκ τοῦ στοιχείου τούτου καὶ κατὰ ἓνα ἀπλό καὶ πρακτικὸ τρόπο μποροῦμε νὰ ὑπολογίσουμε, πότε ἐγίνε ὁ κατακλυσμός. Καθ' ἐκάστην ἡμέραν ὁ ἥλιος φαίνεται νὰ διατρέχῃ κατὰ μέσον ὁρὸ στὸν οὐρανὸ ἓνα τόξο 236,5 δευτερολέπτων τῆς ὥρας. Ὅποτε:

$$73 \text{ ἡμ.} \times 236,5 \text{ δ} = 17.265 \text{ δ.}$$

Τὸ τόξο τοῦτο, ὅταν διαιρεθῇ διὰ τῆς μέσης ἐτησίας μεταπτώσεως ἢ προηγῆσεως τῶν ἰσημεριῶν τῶν 3,07 δ., δίνει κατὰ πρακτικὸ τρόπο τὰ χρόνια ποὺ παρήλθαν ἀπὸ τότε μέχρι σήμερ' ἡτοι:

$$17.265 \text{ δ.} : 3,07 \text{ δ.} = 5.624 \text{ χρόνια} \\ \text{καὶ } 1996 \text{ μ.Χ.} - 5624 \text{ χρ.} = - 3.628$$

ἢ τὸ ἔτος 3.628 πρὸ Χριστοῦ ἐγίνε ὁ κατακλυσμὸς τοῦ Δευκαλίωνος.

Τὴν 22α Ἰουνίου ὁ ἥλιος κανονικὰ εἶχε καὶ ἔχει ὁρθὴν ἀναφορά (ΟΑ) 06ω 00λ 00δ σὲ σχέση μὲ τὸ σημεῖο τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας, ποὺ κανονικὰ πρέπει νὰ εἶχε, καὶ ἔχει ἀκόμη καὶ σήμερα, ΟΑ 00ω 00λ 00δ. Ἐπειδὴ ὅμως ὀρίζεται, ὅτι τὸ ἑαρινὸ σημεῖο τῆς ἰσημερίας βρισκόταν στὸν ἀστερισμὸ τοῦ Ταύρου, ὅταν ἀφαιρέσουμε ἀπὸ τὴν σημερινὴ ΟΑ τοῦ σημείου (μ) τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Λέοντος τῶν 10ω 45λ 15δ. τὴν (ΟΑ) τῆς θερινῆς τροπῆς τῶν 06ω 00λ 00δ. προκύπτει ἡ ΟΑ 04ω 45λ 15δ, ποὺ ἀντιστοιχεῖ ἡ σημερινὴ θέσιν τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας σὲ σχέση μὲ τὸν κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνος. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι τὸ σημεῖο τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ κατακλυσμοῦ βρισκόταν ἀνατολικώτερα τοῦ ἄστρον (α) τοῦ Ταύρου, τοῦ καλουμένου σήμερα Ἀλντεμπαράν. Ἄρα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Δευκαλίωνος μέχρι σήμερα ἡ ΟΑ τοῦ Ἡλίου αὐξήθηκε κατὰ 04ω 45λ 15δ. Τρέποντας τὴν ἐν λόγῳ ΟΑ σὲ δευτέρα λεπτὰ τῆς ὥρας, εἶναι δυνατόν νὰ ὑπολογίσουμε κατὰ ἐπιστημονικὸν τρόπο τὰ χρόνια ποὺ πέρασαν ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνος μέχρι σήμερα καὶ ἐξ αὐτοῦ νὰ εὑρεθῇ καὶ πάλι ἡ χρονολογία τοῦ γεγονότος. Ὅποτε ἔχομε:

$$04\omega \times 60\lambda = 240\lambda + 45\lambda = 285\lambda \times 60\delta. = 17.10\delta. + 15\delta = 17.115\delta.$$

Τὸ τόξο αὐτό, ὅταν διαιρεθῇ διὰ τῆς μέσης ἐτησίας μεταπτώσεως ἢ προηγῆσεως τοῦ ἄξονα τῶν ἰσημεριῶν, δίδει:

$$17.115\delta. : 3,07\delta. = 5.575 \text{ χρόνια} \\ \text{καὶ } 1996 \text{ μ.Χ.} - 5.575 \text{ χρόνια} = - 3.579$$

ἢ τὸ ἔτος 3.579 πρὸ Χριστοῦ.

Μία ἀκόμη ἀπάντησις δίδεται ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ Α. Pochan, ποὺ παρέχει στὸ ἔργο του «Τὰ

Μυστήρια τῶν Μεγάλων Πυραμίδων» (μετ. Δ. Σιμόπουλος, ἔκδ. Ὁρφανίδη, σελ. 105), ὅπου μεταφέρει τὰ ὅσα εἶχε γράψῃ ὁ Ἄραψ Καντί Ἐλ Γκαλίλ Ἀμπού: «*Ἡ ἐμφάνιση τῆς δυστυχίας (ἐνὸς κατακλυσμοῦ), πού ἀπειλοῦσε τὴν Γῆ, πρέπει νὰ εἶχε γίνει, ὅταν ἡ καρδιά (τοῦ ἀστερισμοῦ) τοῦ Λέοντα ἦταν στὸ πρῶτο λεπτὸ τῆς κεφαλῆς τῆς Καραβίδας (ἡ τοῦ Σκορπιοῦ, γιατί αὐτὸς μοιάζει μετὰ τὴν Καραβίδα)*». Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ εἶναι ἀστρονομικὰ καὶ ὁ Α. Σταγειρίτης (*Ωγγυία*, τόμος Β, σελ. 277) προσδιορίζει, ὅτι ἡ καρδιά τοῦ Λέοντα ἀντιστοιχεῖ στὸ ἄστρο (α), πού σήμερα ὀνομάζεται Βασιλίσκος. Ἐκ τῶν ἀστρονομικῶν ἐφημερίδων λαμβάνονται οἱ ἀντιστοιχίες (συντεταγμένες) ΟΑ τοῦ πρῶτου ἄστρου, τὸ ὁποῖο συναντᾷ ὁ ἥλιος στὸν ἀστερισμὸ τοῦ Σκορπιοῦ, τὸ ὁποῖο συμπίπτει μετὰ τὸ ἄστρο (υ) τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Ζυγοῦ καὶ τοῦ Βασιλίσκου τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Λέοντα, καὶ ἔχομε:

* Ἄστρον Σκορπιοῦ (υ) Ζυγοῦ: (ΟΑ, 1996) = 15ω 36λ 46δ

* Ἄστρον Λέοντος Βασιλίσκος: (ΟΑ, 1996) = 10ω 08λ 09δ

Διαφορὰ = 05ω 28λ 37δ

Ἡ διαφορὰ τῶν δύο συντεταγμένων σὲ δευτερόλεπτα ὥρας εἶναι 19.717δ. Τὸ ἐξαγόμενον αὐτὸ διαιρεῖται διὰ τῆς μέσης ἑτησίας μετατοπίσεως τῶν δύο ἄστρων, ἡ ὁποία, ὅπως προσδιορίζεται ἀπὸ τὶς ἀστρονομικὲς ἐφημερίδες, εἶναι 3,5δ τῆς ὥρας, καὶ ἔχομε:

19.717: 3,5δ = 5.633 χρόνια

καὶ 1996 μετὰ Χριστὸν – 5.633 χρόνια = – 3.637

ἢ τὸ ἔτος 3.637 πρὸ Χριστοῦ.

Ἡδη ὑπελογίσθησαν ἀπὸ ἀστρονομικὰ στοιχεῖα τρεῖς χρονολογίες, κατὰ τὶς ὁποῖες ἔλαβε χώραν ὁ περιδότος κατακλυσμὸς τοῦ Δευκαλίωνος καὶ ταυτόχρονα ἐγίνετο τὸ ἀνοιγμὰ τῆς Θεσσαλικῆς λίμνης πρὸς τὴν θάλασσαν. Ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀγνοηθῇ τὸ στοιχείο τοῦ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου, πού καταχωρεῖται στὴν «*Ἱστορικὴ Βιβλιοθήκη*» του (μετ. Α. Παπανδρέου, ἔκδ. Ἑλλ. Ἐκδ. Ὁργ. Γεωργιάδου, βιβλίο Δ, παρ. 14, σελ. 27), ὅπου λέγει: «*Ἡ Νιόδη τοῦ Φορωνέα καὶ ἡ Ἀλκμήνη, ὅπως ἀναφέρεται, διέφεραν κατὰ 16 γενεάς. Ἡ Ἀλκμήνη τοῦ Ἥλεκτρίωνα ἦταν ἡ 16ῃ ἀπόγονος ἀπὸ τὴν γενεὰ τῆς Νιόδης*». Ἡ Ἀλκμήνη ἐξῆσε δύο γενεάς πρὶν ἀπὸ τὸν Τρωικὸ Πόλεμο. Ἄρα ἡ Νιόδη τοῦ Φορωνέα γεννήθηκε 18 γενεάς πρὶν ἀπὸ τὸν Τρωικὸ Πόλεμο. Ἐκ τούτου ἔχομε:

18 γενεές x 30 χρόνια = 450 χρόνια

καὶ 3.087 π.Χ. (Τρωικὸς Πόλεμος) + 540 χρόνια = 3.627 πρὸ Χριστοῦ.

Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτὸ λέγει, ὅτι ἡ Νιόδη γεννήθηκε περὶ τὸ ἔτος 3.627 π.Χ., δηλαδὴ λίγο πρὶν ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνος, ἂν λάβουμε ὑπ' ὄψιν τὸν μέσον ὄρο τῶν ἐξ ἀστρονομικῶν στοιχείων προκυψάντων χρονολογιῶν, πού εἶναι τὸ ἔτος 3.615 π.Χ. Ἡδη στίς τρεῖς χρονολογίες, πού προέκυψαν ἀπὸ ἀστρονομικὰ στοιχεῖα, προστίθεται μία ἀκόμη προερχόμενη ἀπὸ τὴν γενεαλογικὴ διαδοχὴ τῆς Νιόδης. Ἡ ἀπόδειξη τούτου γίνεται φανερὴ ἀπὸ τὰ δεδομένα τοῦ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου στὴν «*Ἱστορικὴ Βιβλιοθήκη*» του (μετ. Α. Παπανδρέου, ἔκδ. Ἑλλ. Ἐκδ. Ὁργ. Γεωργιάδου, βιβλ. 7ον, παρ. 1), ὅπου λέγει: «*Καὶ ὁ Ὀμηρος σύμφωνα μετὰ τὸν Διονύσιον, τὸν συγγραφέα τῶν μυθικῶν κύκλων, ἐξῆσε τὸν καιρὸ τῶν δύο ἐκστρατειῶν, ἐκείνης τῶν Θηβῶν καὶ ἐκείνης τῆς Τροίας. Καὶ ὁ Διοδωρος συμφωνεῖ μετὰ τὸν Διονύσιον, ὅπως καὶ ἀμέτρητοι ἄλλοι*». Δηλαδή ὁ Ὀμηρος γεννήθηκε πρὶν ἀπὸ τὴν ἐκστρατεία τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας. Κατὰ τὸ *Λεξικόν* τοῦ Σουΐδα (ἔκδ. Ἑλλ. Ἐκδ. Ὁργ. Γεωργιάδου, τόμος Δ', σελ. 771) «*ὁ Λίνος τῆς Αἰθούσης ἐξῆσε μετὰ τὸν κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνα καὶ ὁ Ὀμηρος κατὰ τὰ δεδομένα τοῦ ἱστορικοῦ Χάρακα ἀντιστοιχεῖ στὴν 15ῃ γενεὰ ἀπὸ τοῦ Λίνου*». Ὅποτε ὄντας ὁ Ὀμηρος ἡλικίας 50 ἐτῶν κατὰ τὴν ἑναρξιν τοῦ Τρωικοῦ πολέμου εἶχε γεννηθῇ περὶ τὸ ἔτος 3.137 π.Χ. Ἐκ τούτου ἔπεται, ὅτι ὁ Λίνος γεννήθηκε:

15 γενεές x 30 ἔτη = 450 χρόνια

καὶ 3.137 π.Χ. (γένν. Ὀμήρου) + 450 χρ. = 3.587 π.Χ.

ἢ 28 περὶπου χρόνια μετὰ τὸν κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνος.

Ἡ σύγκριση τῶν ἀστρονομικῶν χρονολογιῶν ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ νεώτερη χρονολογία τοῦ 3.579 π.Χ. μὲ τὴν ἀρχαιότερη τοῦ 3.637 π.Χ. παρουσιάζουν μία μέγιστη διαφορὰ 58 χρόνων, ἐνῶ στὰ ἐξαγόμενα τῶν τριῶν ἀστρονομικῶν χρονολογιῶν ἡ διαφορὰ μειοῦται σὲ 49 καὶ 9 χρόνια, ὁπότε ὁ μέσος ὅρος τούτων εἶναι τὸ ἔτος 3.165 περίπου π.Χ., ἀποδεικνύοντας τὴν ἀκρίβεια τῶν χρησιμοποιηθέντων ἀστρονομικῶν στοιχείων, τῶν συλλογισμῶν καὶ τῶν ἀντιστοιχῶν ὑπολογισμῶν. Ἐπίσης ἐπαληθεύονται ἀπὸ τὴν γενεαλογικὴ διαδοχὴ τόσο τῆς Νιόβης ὅσο καὶ τοῦ Αἴνου.

Τὰ ἐπακολουθήσαντα τοῦ κατακλυσμοῦ γεγονότα παρατίθενται ἀπὸ τὸν Διόδωρο τὸν Σικελιώτη (βιβλ. 5ον, παρ. 57), ποὺ λέγει: «Ὅταν ἔγινε ὁ κατακλυσμὸς στοὺς Ἕλληνες καὶ ἀπὸ τὴν νεροποντὴ χάθηκαν οἱ περισσότεροὶ ἄνθρωποι, μαζὶ μ' αὐτοὺς χάθηκαν καὶ τὰ γραπτὰ μνημεῖα (τὰ ὁποῖα ὑπῆρχαν γραμμένα μὲ τὴν «Προφοινικὴ ἢ Προμεταλλευτικὴ» Γραφὴ τῶν Πελασγῶν ἢ τῶν Προελλήνων). Ἀπὸ αὐτὸν τὸν λόγο οἱ Αἰγύπτιοι βρῆκαν τὴν εὐκαιρίαν καὶ ἰδιοποιήθηκαν τὴν γνώση τῆς ἀστρολογίας (ποὺ τοὺς δίδαξε ὁ Ἄκτις τοῦ Ἡλίου) καὶ καθὼς οἱ Ἕλληνες ἀπὸ ἄγνοια δὲν μποροῦσαν πλέον νὰ ἐπικαλεσθοῦν γραπτὲς μαρτυρίες, ἐπεκράτησε ἡ γνώμη, ὅτι αὐτοὶ πρῶτοι ἀνεκάλυψαν τ' ἄστρα» (ποὺ δυστυχῶς γι' αὐτοὺς ἔφεραν Πελασγικά ἢ Πρωτοελληνικά ὀνόματα).

5. Συμπεράσματα

Κατὰ τὰ ἀναφερθέντα στὴν εἰσαγωγὴ τοῦ παρόντος ἡ Μεσολιθικὴ καὶ Νεολιθικὴ Ἑποχὴ συμβατικά καθορίζεται ἀπὸ τοὺς ἀρχαιολόγους μεταξὺ τῆς 13ης καὶ 14ης χιλιετίας. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Α. Ἐβανς (στὴν ἀναφερθεῖσα μελέτῃ τοῦ Στ. Κατσιγιάννη) ἡ ἐμφάνιση τῆς Νεολιθικῆς Ἑποχῆς στὴν Κρήτῃ ἀνάγεται στὸ 14.000 πρὸ Χριστοῦ, ἐνῶ κατὰ τὴν «Παγκόσμια Ἱστορία τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν τῆς (πρώην) ΕΣΣΔ», ἡ ἀρχὴ τῆς Νεολιθικῆς Ἑποχῆς στὴν Εὐρώπῃ (ἀρχομένη ἀπὸ τὴν Κρήτῃ) ἀνάγεται στὴν 6η χιλιετία. Τὰ παραπάνω χρονολογικά ὄρια ἀφήνουν μεγάλαν καὶ ἀσαφὴ περιθώριον ἐντοπισμοῦ τῆς ἀρχικῆς παρουσίας τῆς «Προμεταλλευτικῆς γραφῆς» στὴν Κρήτῃ καὶ τὴν διάδοσιν τῆς πρὸς τὰ λοιπὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος.

Οἱ τέχνες καὶ οἱ ἐπιστήμες ποὺ ἐφεύραν οἱ Ἡλιάδες τῆς φυλῆς τῶν Τελχίνων, οἱ Πελασγοὶ καὶ οἱ ἄλλοι «Πρωτο-Ελληνικοὶ» λαοί, μεταδόθηκαν γρήγορα καὶ στοὺς Κεκροπίδες τῶν Ἀθηνῶν, στοὺς Καδμείους τῶν Θηβῶν, στοὺς ὑπολοίπους Πελασγοὺς καὶ στοὺς ἄλλους λαοὺς τοῦ τότε Πρωτο-Ελληνικοῦ χώρου. Μία τέτοια τέχνη ἢ ἐπιστὴμὴ πρέπει νὰ ἦταν τὰ γράμματα καὶ ἡ γραφὴ. Διότι κατὰ τὴν «Ἱστορίαν τῆς Ἀνθρωπότητος» τῆς UNESCO (τόμος Β', σελ. 557) «ἡ τέχνη τῆς γραφῆς παρουσιάζεται σὰν φυσικὸ καὶ σχεδὸν ἀναπόφευκτο ἐπακόλουθον τῆς δημιουργίας τῶν πόλεων καθὼς καὶ σὰν οὐσιαστικὸς παράγων γιὰ τὴν διατήρησίν τους». Ἡ δημιουργία τῶν πρώτων ἐλληνικῶν πόλεων ἀνάγεται στὰ ἔτη 8.200 καὶ 7.805 πρὸ Χριστοῦ, ὅπως ἀποδεικνύεται στὸ ἄρθρο μου «Ἡ ἀπάτῃ τῆς Ἰνδοευρωπαϊκῆς» («Δαυλός», τ. 150/1994). Δὲν πρέπει ν' ἀγνοηθῇ τὸ δημοσίευμα τῆς ἐφημερίδας «Ἀδέσμευτος Τύπος» τῆς 3ης/11/1996, κατὰ τὸ ὁποῖο στὴν θέσῃ Μαρουλιὰ τῆς Κύνθου βρέθηκε προϊστορικὸς οἰκισμὸς τῆς 8ης-7ης χιλιετίας πρὸ Χριστοῦ, ποὺ ἀποτελεῖ σπανιώτατον εὑρημα στὴν περιοχὴ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους.

Αὐτὸς «ὁ προελληνικὸς λαός», ὅπως γράφει ἡ «Ἱστορία τῆς Ἀνθρωπότητος» τῆς UNESCO (τόμος Β', σελ. 814, χωρὶς νὰ δοθῇ ἰδιαιτέρη σημασία στὶς ἀναφερόμενες χρονολογίες), «ἐπινόησε τὴν Γραμμικὴν Γραφὴν Β, (ἀποσιωπώντας τὴν παρουσίαν τῆς Γραμμικῆς Γραφῆς Α καὶ τὰ κείμενα ποὺ εἶναι γραμμένα μὲ αὐτὴ τὴν Γραφὴ εἶναι Ἑλληνικά». Οἱ διάφοροι ἐρευνητὲς τοῦ θέματος ἀνεγνώρισαν, ὅτι «ἡ Γραφὴ αὕτη εἶναι συλλαβικὴ καὶ προηγείται τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἀλφαβήτου. Ἀργότερα τὸ σύστημα αὐτὸ (τῆς Μεσο-Κατακλυσμιαίας γραφῆς) νιοθετήθηκε ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες», τοὺς ὁποίους οἱ διάφοροι ἐρευνητὲς τοὺς φέρνουν ἀπὸ τὸν βορρᾶ καὶ τοὺς χαρακτηρίζουν ὡς «Ἰνδοευρωπαίους» Ἕλληνες, παρ' ὅλο ποὺ «τὰ κείμενα τῶν γραφῶν Α καὶ Β εἶναι (ἤδη) Ἑλληνικά». Τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἀποδεικνύει τὴν φοβερὴ σύγχυση ποὺ ἐπικρατεῖ στὸ ὅλο θέμα, δεδομένου ὅτι ἡ φυλὴ τῶν Ἑλλήνων ἀποτελεῖ συνέχεια τῆς φυλῆς τῶν Πρωτο-

ελλήνων Πελασγῶν καὶ ἡ γλῶσσα τους ἦταν μία καὶ μόνη, ἐξελισσομένη ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν μαζί μὲ τὴν γραφὴ τους.

Ἡ Γραμμικὴ Γραφὴ Β χαρακτηρίσθηκε ἀπὸ τὸν καθηγητὴ Σπ. Μαρινᾶτο («Δαυλός», τ. 68-69, 1987) ὡς «μία ἀρχαῖκωτάτη ἐλληνική· ἡ Ὀμηρικὴ τῆς Ὀμηρικῆς». Τῆς γραφῆς αὐτῆς ὁμως προηγήθη ἡ Ἑλληνικὴ Γραμμικὴ Γραφὴ Α, ἡ ὁποία ἐρμηνεύτηκε ἀπὸ τὸν συνεργάτη τοῦ «Δαυλοῦ» Καλλιμάχο Διογένους («Δαυλός», τ. 124, 125, 126 καὶ 130/1992). Καὶ στὶς δύο Γραμμικὲς Γραφεὶς Α καὶ Β κυριαρχοῦν τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν Ζεὺς, Ρέα, Δήμητρα, Ἀθηνᾶ, Ἄρης καὶ λοιπῶν τοῦ Πρωτοελληνικοῦ καὶ Ἑλληνικοῦ Πανθέου. Ἀλλά, ὅπως λέγει ὁ Ἡρόδοτος («Εὐτέρπη», παρ. 50), «τὰ ὀνόματα αὐτὰ τὰ καθιέρωσαν οἱ Πελασγοί».

Οἱ Πελασγοί, οἱ λεγόμενοι σήμερα δῆθεν «Προέλληνες», ὅπως ἤδη ἔχει ἀποδειχθῇ, ἦταν ὁ λαὸς ποὺ κατοικοῦσε στὸν Ἑλληνικὸ χῶρο κατὰ τὴν εἴσοδο στὸν διαπλανητικὸ χῶρο τοῦ Ἥλιακοῦ μας συστήματος τοῦ κομήτη Τυφῶνος περὶ τὸ ἔτος 27.810 πρὸ Χριστοῦ (δλέπε ἄρθρο μου «Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα ὁμιλεῖται ἐδῶ καὶ 28.000 χρόνια» («Δαυλός», τ. 176-177/1996). Αὐτὸς ὁ λαὸς ἐπέξετάθη, ὅπως ἀνεφέρθη, σ' ὁλόκληρο τὸν Ἑλληνικὸ χῶρο, στὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, στὴν Κρῆτη, στὴν Μικρὰ Ἀσία καὶ στὴν Ἰταλία, κουβαλώντας μαζί του ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντά του καὶ τὴν Γραμμικὴ Γραφὴ Α, τῆς ὁποίας ἦταν ἐφευρέτης καὶ πρῶτος χρήστης. Κατὰ τὴν ἐπέκτασή του δυνεῖσθηκε μόνον στοὺς παραπάνω χώρους, ἀλλὰ ἐφθασε καὶ πέραν αὐτῶν. Ἀποδείξῃ τούτου εἶναι τὰ ὑπολείμματα Γραμμικῆς Γραφῆς Α καὶ τὰ πολιτιστικὰ εὐρήματα τῶν Παραδουνναβίων περιοχῶν καὶ τῆς Γκλοζέλ τῆς Γαλλίας.

Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, οἱ Πελασγοί, ἐπέζησαν καὶ τοῦ πρώτου κατακλισμοῦ τοῦ Ὠγύγου, ποὺ ἐγίνε περὶ τὸ 8.255 πρὸ Χριστοῦ, καὶ παραμένουν στὸ προσκήνιο τοῦ χώρου μαζί μὲ τοὺς Τελχῖνες, τοὺς Ἡλιάδες, τοὺς Κεκροπίδες, τοὺς Κουρήτες καὶ τοὺς ἄλλους ἐλληνικοὺς λαούς. Τὸ ἕτερο χρονικὸ ὄριο τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων τοῦ εὐρυτέρου Πρωτοελληνικοῦ χώρου ἦταν ὁ κατακλισμὸς τοῦ Δευκαλίωνος, ὁ ὁποῖος συνέβη περὶ τὸ ἔτος 3.615 πρὸ Χριστοῦ, ὅπως προσδιωρίσθη πιὸ πάνω. Μεταξὺ τῶν δύο κατακλισμῶν μεσολαβεῖ ἓνα χρονικὸ διάστημα 4.641 χρόνων, κατὰ τὸ ὁποῖο οἱ παραπάνω λαοὶ ἀνασυντάχθηκαν καὶ συνέχισαν τὴν ζωὴ τους μὲ παντοειδεῖς δραστηριότητες. Μία ἐκ τούτων ἦταν καὶ ἡ ἐφεύρεση καὶ ἡ χρῆσις τῆς περιφημῆς «Πελασγικῆς Γραφῆς», ἀφοῦ τὰ διάφορα δείγματα γραφῆς, ποὺ δρεθήκαν σὲ διάφορες τοποθεσίες τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Δουνάβεως καὶ τῆς Γαλλίας, χρονοεντοπιζόνται μεταξὺ τῶν ἐτῶν 8.255 καὶ 3.615 πρὸ Χριστοῦ ἢ μεταξὺ τῶν δύο κατακλισμῶν, ὅπως ἀναλύεται καὶ ἀποδεικνύεται στὰ προηγούμενα.

Ἄρα ἡ Γραμμικὴ Γραφὴ Α εἶναι ἡ ἀρχικὴ ἐφεύρεση γραφῆς στὸν κόσμον, καὶ ἀφοῦ ἡ Γραμμικὴ Γραφὴ Β χαρακτηρίσθηκε ὡς «ἡ Ὀμηρικὴ τῆς Ὀμηρικῆς» ἢ ὡς «Προφοινικικὴ» ἢ ὡς «Προαλφαιδική», τότε ἡ Γραμμικὴ Γραφὴ Α δικαιοματικὰ ἀνήκει σὲ παλαιότερη χρονικὴ ἐποχὴ, ἡ ὁποία «προηγείται τῆς ἐποχῆς τῶν μετὰλλων», ἐμπίπτουσα στὴν Μαγδαληναία περίοδο (13.000-8.000 π.Χ.), ὅπως γράφει ὁ R. Charroux στὸ ἀναφερθὲν βιβλίον του καὶ ὅπως διεπίστωσαν ἀρκετοὶ σοφοὶ στὸ ἀπὸ Δεκεμβρίου τοῦ 1927 ὑπόμνημά τους γιὰ τὴν Γραφὴ τῆς Γκλοζέλ, ποὺ ἀναφέρθηκε πιὸ πάνω. Αὕτη εἶναι ἡ ἱστορικὴ τοποθέτηση τῆς ἀρχικῆς παρουσίας τῆς γραφῆς στὸν κόσμον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ τὰ ἀναφερόμενα περὶ μεταφορᾶς κάποιου ἀλφαιδοῦ ὑπὸ τῶν Φοινίκων, δὲν ἔχουν καμμία χρονολογικὴ σχέση μὲ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἑλληνικῆς Γραφῆς, ἡ ὁποία ἀρχισε νὰ χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ πλανητικοῦ μας συστήματος τοῦ κομήτη Φαέθοντος καὶ τὸν γενόμενον τότε, περὶ τὸ 8.255 πρὸ Χριστοῦ, κατακλισμὸς τοῦ Ὠγύγου ἢ καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν χρονολογία αὕτη μέχρι καὶ τοῦ κατακλισμοῦ τοῦ Δευκαλίωνος, ποὺ ἐγίνε περὶ τὸ 3.615 πρὸ Χριστοῦ κατὰ τοὺς παρατεθέντες στὰ προηγούμενα ὑπολογισμούς. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστημα ἐμπίπτουν ὅλες οἱ χρονολογήσεις τῶν ἀνευρεθέντων δειγμάτων γραφῆς, ποὺ ἀναφέρθηκαν στὴν παράγραφο 2 τῆς παρούσης ἐργασίας καὶ δὲν μποροῦν νὰ διαψευστοῦν ἀπὸ κανένα, γιατί ἔχουν υἱοθετηθῇ ἀπὸ πολλοὺς ἐπιστήμονες.

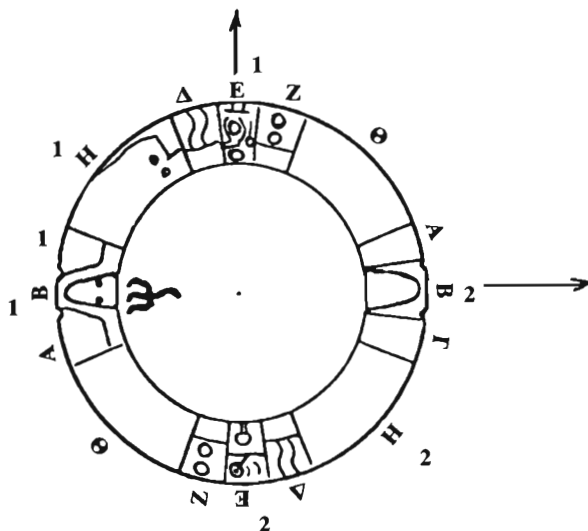
ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ

Χρυσή πλάκα τῶν Ἰνκας ἐξηγεῖ τὸν τρόπο ὠκεανοπορίας τῶν παναρχαίων Ἑλλήνων ἐξερευνητῶν μὲ τὴ δύναμη τῶν κυμάτων (II)

[Στὸ προηγούμενο τεύχος τοῦ «Δαυλοῦ», σελ. 11595-11604, δημοσιεύσαμε τὸ ἀ μέρος τῆς μεγάλης καὶ πρωτότυπης ἔρευνας τοῦ κ. Πασχάλη Καρακατσάνη μὲ τίτλο «Χρυσή πλάκα μὲ παραστάσεις τῶν Ἰνκας ἐξηγεῖ τὸν μηχανισμό ὠκεανοπορίας τῶν παναρχαίων Ἑλλήνων ἐξερευνητῶν τῆς Γῆς μὲ τὴν δύναμη τοῦ κυματισμοῦ», ὅπου μὲ δεδομένα τὶς παραστάσεις τῆς πανάρχαιας γνωστῆς τοιχογραφίας, ποὺ βρέθηκε στὸ Ἀκρωτήρι τῆς Θήρας, σὲ παραβολὴ μὲ τὶς παραστάσεις καὶ τὰ σύμβολα τῆς «Πλάκας Ἐκένικ», ποὺ βρέθηκε στὴ Νότιο Ἀμερική, ἀπεδεικνύετο, ὅτι οἱ ναυτικοὶ τῶν νησιῶν τοῦ Αἰγαίου ἐπεσκέπτοντο καὶ ἐξεπολίτιζαν ὅλα τὰ σημεῖα τῆς Γῆς μὲ δικές τους τεχνικὲς πλεύσεις. Ὅπως εἴχαμε προαναγγεῖλει, συνεχίζουμε στὸ τεύχος αὐτὸ τὴν δημοσίευση τῆς ἔρευνας, ὅπου περιγράφεται ἡ λειτουργία τοῦ αὐτόματου μηχανισμοῦ ὠκεανοπορίας.].

V. Ὁδηγίες γιὰ τὸν τρόπο λειτουργίας τοῦ ἐκκρεμοῦς

Ὅπως προανέφερα, τὰ δύο σύμβολα ποὺ ὑπάρχουν στὴν θέση E τῆς περιοχῆς ΔΕΖ-1 (βλ. σχῆμα 8), ὁ κύκλος (○) καὶ ἡ «δαγκάνα» (𐀓), γιὰ νὰ γίνουν καταννητά, θὰ πρέπει πρῶτα νὰ προχωρήσουμε τὴ μελέτη μας στὰ ὑπόλοιπα σύμβολα τῆς περιοχῆς ΔΕΖ-2. Τὸ γενικώτερο συμπέρασμα ποὺ ἀποκομίσαμε ἀπὸ τὴν

Σχῆμα 8. (Βλέπε στὸ κείμενο).

μελέτη τῶν συμβόλων τῶν περιοχῶν ΔΕΖ-1 καὶ ΔΕΖ-2 εἶναι, πὼς μὲ αὐτὰ γίνε-
ται μία σαφέστατη περιγραφὴ κίνησης τοῦ σκάφους μὲ χειροκίνητα μέσα (⊥).
Λειτουργεῖ μόνο τὸ ἔκκρεμὸς (⊖) καὶ ἀντλεῖται παράλληλα δύναμη ἀπὸ τὰ κύ-
ματα (⋈).

Σὲ ποιές ἐνέργειες ὅμως θὰ πρέπει νὰ προβῇ τὸ πλήρωμα, προκειμένου νὰ ἀπο-
μονωθῇ τὸ κάθετο μέρος τῶν ἀντιδάρων τοῦ σκάφους; Ὅπως ἀντιλαμβάνεται κα-
νεῖς, αὐτὸ παριστάνεται μὲ τὸν κύκλο (○), ποὺ σημαίνει τὰ ἐπάνω μεγάλα καὶ
καθέτως τοποθετημένα σὲ βραχίονες ἀντίδρα, καὶ μὲ τὴν «δαγκάνα» (⌢), ποὺ
σημαίνει τὴν ἀγκίστρωση (ἀπομόνωση) τῶν καθέτων ἀντιδάρων. Ὅπως βλέ-
πουμε, ἐδῶ ἔχουμε μία σαφέστατη ἀναπαράσταση λειτουργίας τοῦ συστήματος
ἐκκρεμοῦς (περιοχὲς ΔΕΖ-1 καὶ ΔΕΖ-2) καὶ μία σαφέστατη ἐπίσης ὁδηγία (μὲ
σύμβολα καὶ παραστάσεις), ποὺ μᾶς πληροφορεῖ γιὰ τὶς ἐνέργειες, ποὺ θὰ πρέ-
πει νὰ κάνῃ τὸ πλήρωμα, προκειμένου νὰ ἀπομονώσῃ τὰ καθέτως τοποθετημέ-
να ἀντίδρα.

Σὲ ποιές περιπτώσεις ὅμως κινεῖται τὸ σκάφος χειροκίνητα καὶ μὲ ἀπομονω-
μένο τὸ κάθετο σύστημα; Μία περίπτωση, ὅπως ἐξήγησα, εἶναι, ὅταν τὸ σκάφος
κινῆται σὲ εὐθεῖα πορεία καὶ ὑπόκειται σὲ πλευρικό κυματισμό. Σ' αὐτὴν τὴν πε-
ρίπτωση παράλληλα μὲ τὴν δύναμη ποὺ καταβάλλουν οἱ κωπηλάτες ἔχουμε καὶ
ἐκμετάλλευση τῶν κυμάτων (⋈). Μία δεύτερη περίπτωση εἶναι, ὅταν τὸ σκάφος
μπαίνει σὲ λιμάνι. Καὶ μία τρίτη περίπτωση εἶναι, ὅταν θγαίνει ἀπὸ λιμάνι (κατὰ
τὸν ἀπόπλου). Πὼς θὰ πρέπει νὰ κινηθῇ ὅμως τὸ σκάφος μετὰ τὸν ἀπόπλου, ὅταν
ὑπάρχῃ κυματισμός, ἀλλὰ μὲ κατεύθυνση κυματισμοῦ ποὺ δὲν εὐνοεῖ τὴν σωστὴ
λειτουργία τοῦ μηχανισμοῦ;

Φυσικά, ὅταν ὑπάρχουν κύματα ἱκανὰ νὰ θέσουν σὲ λειτουργία τὸ σύνολο τοῦ
μηχανισμοῦ (αὐτόματη λειτουργία) καὶ μὲ κατεύθυνση μὴ εὐνοϊκὴ σὲ σχέση μὲ
τὸ στίγμα, τὸ σκάφος θὰ πρέπει νὰ κινηθῇ «ζιγκ-ζάγκ» (⌢). Πράγματι,
ὅπως βλέπουμε, ἀπὸ τὸ ἀκρότατο σημεῖο τῆς θέσης Δ τῆς ΔΕΖ-1 περιοχῆς ξεκινᾷ
μία γραμμὴ σὲ σχῆμα «ζιγκ-ζάγκ» καὶ προχωρεῖ πρὸς τὴν κεντρικὴ περιοχὴ.
Ἀξιοσημείωτο εἶναι καὶ τὸ ἑξῆς: Ὅπου ὑπάρχουν αὐτὲς οἱ γραμμές, στὸ σημεῖο
ἐκκίνησης τῆς γραμμῆς ὑπάρχουν πάντα καὶ δύο τελεῖες. Ἐχω συμπεράνει λοι-
πόν, πὼς οἱ δύο τελεῖες σημαίνουν «αὐτοδύναμη πορεία τοῦ σκάφους». Ὁ συμ-
βολισμὸς αὐτὸς καὶ ἡ σημασία του πιστεύω, πὼς προέκυψε ἀπὸ τὶς δύο ὁπὲς τῆς
πλώρης τοῦ πλοίου, οἱ ὁποῖες ὑπάρχουν στὴν περιοχὴ ΑΒΓ-1 στὴν θέση Β. Δε-
δομένου λοιπόν ὅτι τὰ σύμβολα τῆς περιοχῆς ΑΒΓ-1 περιγράφουν αὐτοδύναμη
πορεία τοῦ σκάφους, ὁ χαρακτὴς χρησιμοποιεῖ τὶς δύο ὁπὲς ποὺ ὑπάρχουν στὴν
πλώρη καὶ τὶς παρουσιάζει σὰν σύμβολο αὐτοδύναμης πορείας.

“Ὅπως θὰ δοῦμε στὴν συνέχεια, ὁ μηχανισμὸς μετατροπῆς ἀπὸ χειροκίνητη σὲ αὐτόματη καὶ ἀπὸ αὐτόματη σὲ χειροκίνητη λειτουργία ἐνεργοποιεῖται καὶ σὲ μία ἀκόμη περίπτωση. Καὶ ἡ περίπτωση αὕτη εἶναι, ὅταν τὸ σκάφος κινῆται σὲ πορεία «ζιγκ-ζάγκ» καὶ τὴν στιγμή πού θὰ πρέπει νὰ ἀλλάξῃ πορεία.

“Ἀς κάνουμε ὅμως τώρα καὶ μία ταξινόμηση τῶν συμβόλων ἀπὸ τὶς περιοχὲς ΔΕΖ-1 καὶ ΔΕΖ-2 καὶ ἂς ἐξετάσουμε τὴν σημασία, πού ἔχει τὸ καθένα ἀπὸ αὐτά.

Περιοχὴ ΔΕΖ-1

Θέση Δ: Ἐδῶ παριστάνονται κύματα (λ).

Θέση Ε: Στὴν θέση Ε ὑπάρχουν τέσσερα σύμβολα: α) ἀνάποδο πῖ ($\perp$), πού συμβολίζει μηχανισμὸ χειροκίνητης λειτουργίας ἐκκρεμοῦς (δ), β) ἐκκρεμές (δ), γ) κύκλος ($\odot$) = τὰ κάθετα ἀντίδρα τοῦ μηχανισμοῦ καὶ δ) «δαγκάνα» ($\angle$), πού συμβολίζει τὴν ἀγκίστρωση (ἐκτὸς λειτουργίας τῶν κάθετων ἀντιδράων). Θέση Ζ: Ἐδῶ ὑπάρχουν δύο ὅμοιοι κύκλοι ($\odot$), πού συμβολίζουν, ὅπως προανέφερα, τὰ ἀντίδρα τοῦ ἐκκρεμοῦς.

Περιοχὴ ΔΕΖ-2

Θέση Δ: Καὶ ἐδῶ παριστάνονται κύματα (λ).

Θέση Ε: Ἐδῶ ἔχουμε μία ἐμφανέστατη καὶ ἀπολύτως σαφῇ ἀπεικόνιση τοῦ ἐκκρεμοῦς σὲ δύο θέσεις. Μία «προφίλ» ($\odot$) καὶ μία «ἀνφάς» ($\angle$).

Θέση Ζ: Καὶ ἐδῶ ἔχουμε τοὺς δύο ὅμοιους κύκλους ($\odot$), πού συμβολίζουν τὰ ἀντίδρα τοῦ ἐκκρεμοῦς.

“Ὅπως ἀντιλαμβάνεσθε, μὲ τὰ σύμβολα τῶν περιοχῶν ΑΒΓ-1, ΑΒΓ-2, ΔΕΖ-1 καὶ ΔΕΖ-2 γίνεται μία τέλεια περιγραφὴ τῆς λειτουργίας τοῦ μηχανισμοῦ σὲ κίνηση «εὐθείας πορείας» τοῦ σκάφους, στὴν πρώτη περίπτωση μὲ κυματισμὸ «πλώρη-πρύμα» καὶ μὲ αὐτόματη λειτουργία τοῦ μηχανισμοῦ, ἐνῶ στὴν δευτέρη μὲ πλευρικό κυματισμὸ καὶ μὲ χειροκίνητη λειτουργία τοῦ ἐκκρεμοῦς. Καὶ στὶς δύο περιπτώσεις τὸ σκάφος κινεῖται σὲ εὐθεῖα πορεία μέσα σὲ ὠρισμένα ὅρια. “Ὅπως φαίνεται, πέραν αὐτῶν τῶν ὁρίων, τὰ ὁποῖα καθορίζονται καὶ περιγράφονται μὲ διάφορα σύμβολα πάνω στὴν Πλάκα, τὸ σκάφος θὰ πρέπει νὰ κινήθῃ ρομβοειδῶς ($\diamond$).

Τὸ σύνολο τῶν περιοχῶν πού καλύπτονται μὲ εὐθεῖα πορεία τοῦ σκάφους ἀντιπροσωπεύονται στὸ μισὸ μέρος τῆς Πλάκας. Οἱ περιοχὲς αὐτὲς εἶναι χωρισμένες σὲ 12 θέσεις. Δηλαδή τὸ σκάφος στὶς 12 θέσεις κινεῖται σὲ εὐθεῖα πορεία εἴτε αὐτοδύναμα εἴτε μὲ χειροκίνητη λειτουργία τοῦ ἐκκρεμοῦς. Πῶς καὶ μὲ ποιὸ τρόπο καλύπτεται τὸ ὑπόλοιπο ἡμισυ μέρος τῆς Πλάκας;

VI. Σύμβολα καὶ παραστάσεις ἀπὸ τὸ κεντρικὸ μέρος τῆς Πλάκας

Ἔχω ἀφήσει τελευταία τὴν ἐξήγηση τῶν συμβόλων τῶν παραστάσεων, ποὺ ὑπάρχουν στὸ κέντρο τῆς Πλάκας, διότι θεώρησα σκόπιμο νὰ γίνῃ παράλληλα καὶ κάποια ἀντιπαραβολὴ μὲ τὸν μηχανισμό αὐτόν, ποὺ προέκυψε ἀπὸ τὴν μελέτη ποὺ ἔκανα σὲ εὐρήματα τῶν Κυκλάδων.

Ὅπως θὰ δοῦμε, καὶ ἐδῶ ἔχουμε μία ἀρκετὰ σαφὴ ἀπεικόνιση τοῦ μηχανισμοῦ, στὸν ὁποῖο ἀναφερόμαστε· καὶ τὸ πιὸ καταπληκτικό: ὑπάρχει καὶ διάγραμμα, στὸ ὁποῖο ἀπεικονίζεται «ἀρχὴ κωπηλασίας - ἀνώτατο σημεῖο ἀντλησης καὶ τέλος κωπηλασίας».

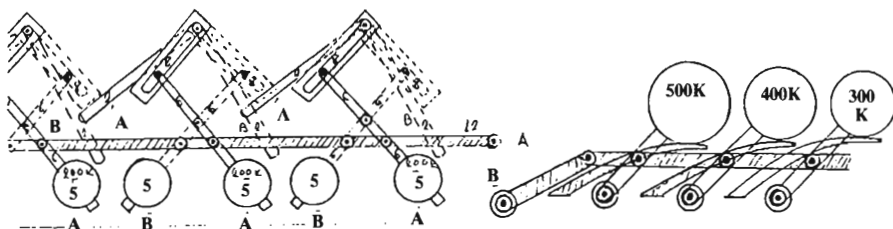

Σχήμα 9. (Βλέπε στὸ κείμενο).

Ἄς πάρουμε ὅμως τὰ πράγματα μὲ τὴν σειρά: 1) Ἐδῶ ἔχουμε ἀπεικόνιση τρίαινας, συμβόλου τοῦ Ποσειδῶνος (τὸ σχῆμα τῆς εἶναι κυματοειδές: βλ. σχῆμα 9). 2) Στὸ σημεῖο 2, πιστεύω, πῶς παριστάνονται τὰ καθέτως τοποθετημένα ἀντίβαρα. (Γιὰ νὰ γίνῃ κατανοητὴ ἡ παραπάνω ἄποψη, θὰ πρέπει νὰ προχωρήσουμε στὴν μελέτη καὶ τῶν ὑπολοίπων παραστάσεων). 3) Στὸ σημεῖο 3 εἶναι ἐμφανέστατο, πῶς ἀπεικονίζεται ἔκκρεμής. Στὸ κέντρο τοῦ ἀντίβαρου ὑπάρχουν δύο μικροὶ κύκλοι, οἱ ὁποῖοι, ὅπως προανέφερα, συμβολίζουν τὰ ἀντίβαρα τοῦ ἐκκρεμοῦς. 4) Τὰ δύο ἀνθρώπινα πρόσωπα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοῦ ἐκκρεμοῦς ἔρχονται νὰ ἐπιβελαιώσουν, πῶς τὸ ἐκκρεμὲς λειτουργοῦσε καὶ χειροκίνητα μὲ δύο ἀνθρώπους στὴν κάθε σειρά, πρᾶγμα ποὺ φαίνεται καὶ στὴν τοιχογραφία τοῦ Ἀκρωτηρίου Θήρας. Πράγματι οἱ ἐπιβαίνοντες στὰ πλοῖα τῆς τοιχογραφίας κάθονται ἀνὰ δύο καὶ ἀντικρουτά.

[Παρατήρηση: Ἀπὸ τίς μελέτες ποὺ εἶχα κάνει στὰ διάφορα εὐρήματα τῶν Κυκλάδων, εἶχα φαντασθῇ, πῶς, γιὰ νὰ λειτουργῇ αὐτόματα καὶ ἀποτελεσματικά ὁ μηχανισμός, θὰ πρέπει τὰ καθέτως τοποθετημένα ἀντίβαρα νὰ ἔχουν τὸ διπλάσιο βάρος ἀπὸ τὰ ἀντίβαρα τοῦ ἐκκρεμοῦς. Ὅπως βλέπουμε, ὁ ὑπολογισμὸς ποὺ ἔκανα ἦταν σωστός, διότι καὶ στὴν ἀπεικόνιση ποὺ γίνεται στὴν Πλάκα φαίνεται, πῶς τὰ καθέτως τοποθετημένα ἀντίβαρα ἦσαν διπλάσιου βάρους. Τοῦτο ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ γεγονός, πῶς στὴν Πλάκα ἀπεικονίζονται δύο ἀντίβαρα ἐπάνω (τὰ δύο καθέτως τοποθετημένα) καὶ ἓνα τοῦ ἐκκρεμοῦς. Πιθανῶς τὰ κα-

θέτως τοποθετημένα ἀντίδαρα νὰ ἦσαν ἀρμοσμένα σὲ δύο σειρές, ἐνῶ τὸ ἐκκρεμές μὲ τὰ ἀντίδαρα σὲ μία σειρά (βλ. σχ. 10). Δηλαδή τὰ καθέτως τοποθετημένα ἀντίδαρα ἦσαν διπλάσια σὲ ἀριθμὸ ἀλλὰ καὶ σὲ βάρος].

Σχήμα 10. (Βλέπε στὸ κείμενο).

Τὸ ὅτι τὰ ἐπάνω καθέτως τοποθετημένα ἀντίδαρα ἦσαν διπλάσιου βάρους συμβολίζεται καὶ μὲ τοὺς δύο κύκλους ($\odot$), μεγάλον καὶ μικρόν, στὶς θέσεις Γ, ὅπου τὸ σκάφος κινεῖται αὐτοδύναμα.

Ὅπως βλέπουμε, ἐδῶ ὑπάρχει μία σαφὴς ἐξήγηση τοῦ συμβολισμοῦ τῶν δύο προσώπων (σημεῖο 4), ἀλλὰ καὶ μία σαφὴς ἐξήγηση τῆς ἔννοιας ποὺ ἔχουν οἱ δύο μικροὶ κύκλοι ($\circ$), ποὺ ὑπάρχουν στὸ ἐκκρεμές (σημεῖο 3). Τὸ συμπέρασμα ποὺ συνάγεται εἶναι, πῶς οἱ δύο κύκλοι συμβολίζουν τὸ ἐκκρεμές καὶ τὰ δύο πρόσωπα τὴν χειροκίνητη λειτουργία τοῦ μηχανισμοῦ. Ὁ ἀριθμὸς 2 κύκλων καὶ ἀντίστοιχα 2 προσώπων σημαίνει κωπηλάτες τοποθετημένους σὲ δύο σειρές. Ἄρα τὰ τέσσερα ἀνθρώπινα πρόσωπα, ποὺ δρῖσκονται στὴν περιφέρεια τῆς Πλάκας, συμβολίζουν καὶ αὐτὰ τὴν χειροκίνητη λειτουργία τοῦ μηχανισμοῦ. Οἱ δύο ὅμοιοι κύκλοι τῶν περιοχῶν ΔΕΖ-1 καὶ ΔΕΖ-2 στὶς θέσεις Ζ συμβολίζουν τὴν λειτουργία ἀποκλειστικά καὶ μόνο τοῦ ἐκκρεμοῦς ($\circ$). Ἄρα σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι τὸ σκάφος κινεῖται χειροκίνητα ($\odot$).

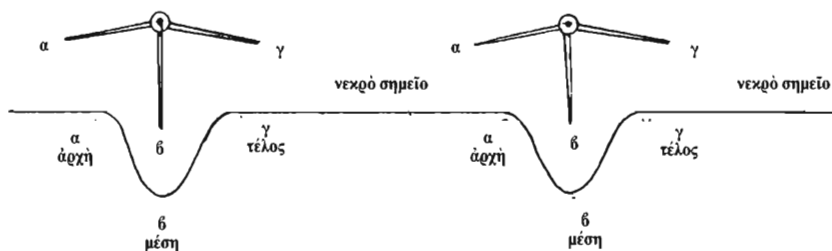
5) Στὸ σημεῖο αὐτὸ (5) βλέπουμε κάτι, ποὺ μοιάζει μὲ διάγραμμα. Μεταξὺ δύο κοιλωμάτων τοῦ διαγράμματος ὑπάρχουν δύο σχήματα, ποὺ μοιάζουν μὲ πλώρες πλοίων. Ἐχουν δηλαδὴ σχῆμα ὅμοιο μὲ αὐτὸ τῆς πλώρης, ποὺ ἀπεικονίζεται στὶς περιοχὲς ΑΒΓ-1 καὶ ΑΒΓ-2. Ὅπως βλέπουμε ἐπίσης, παρόμοια σχήματα ὑπάρχουν καὶ στὸ σημεῖο 6. Γιὰ νὰ γίνῃ κατανοητὸ τὸ τί ἀκριβῶς συμβολίζει τὸ παραπάνω σχῆμα, θὰ πρέπει νὰ προχωρήσουμε στὴν ἐπεξήγηση τῶν συμβόλων, ποὺ ὑπάρχουν στὸ σημεῖο 6.

6) Ὅπως βλέπουμε, καὶ ἐδῶ ὑπάρχουν ἑπτὰ σχεδιασμένες πλώρες πλοίων. Ὁ ἀριθμὸς 7 μᾶς βάζει τὴν ὑπόψιν, πῶς πρόκειται γιὰ πελασγικὸν συμβολισμόν, ποὺ ἔχει σχέση μὲ τὸν πελασγικὸν μῦθον περὶ δημιουργίας, μὲ τοὺς δημιουργοὺς Εὐρυνόμη καὶ Ὀφίονα, ὅπου ἀνατίθεται ἡ ἐξουσία τῆς γῆς στὰ ἑπτὰ ζεῦγη Τιτανίδων καὶ Τιτάνων. (Σημείωση: Γιὰ νὰ γίνουν κατανοητοὶ οἱ μῦθοι, ποὺ μᾶς ἄφησαν οἱ πρόγονοί μας, ἀπαιτεῖται ἀπὸ τὸν ἐρευνητὴ νὰ καταβάλλῃ μεγάλες προσπάθειες καὶ πολλὴ σκέψις. Προσωπικά ἔχω καταλήξῃ στὸ συμπέρασμα, πῶς οἱ διάφοροι

μύθοι εἶχαν διφορούμενες ἔννοιες. Για παράδειγμα: Ὁ Ποσειδῶν ἦταν θεὸς τῆς θάλασσας, ἀλλὰ καὶ ἡ ἴδια ἡ θάλασσα. Γίγαντες ἦσαν τὰ δουνά, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι ποὺ ζοῦσαν σ' αὐτά, ὅπως ἐπίσης καὶ τὰ ἡφαίστεια. Κύκλωπες ἐπίσης ἦσαν τὰ ἡφαίστεια ἀλλὰ καὶ οἱ σιδηρουργοί, ποὺ ἐκμεταλλεύονταν τὴν λάβα τῶν ἡφαιστείων. Τιτᾶνες κατὰ τὴν ἀποψή μου ἦσαν τὰ μεγάλα κύματα τῶν ὠκεανῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ποὺ κατάφεραν νὰ τὰ δαμάσουν. Τιτᾶνες ἐπίσης ἦσαν καὶ τὰ παλιρροϊκὰ κύματα, ποὺ δημιουργοῦνταν στὸ Αἰγαῖο ἀπὸ ἐκρήξεις ἡφαιστείων καὶ ἀπὸ μεγάλους σεισμούς). Οἱ μύθοι δηλαδή, οἱ ὅποιοι ἀναφέρονται σὲ πολέμους μεταξὺ θεῶν καὶ Τιτάνων, θεῶν καὶ Γιγάντων, ἔχουν σχέση μὲ τὸν ἀγῶνα τῶν ἀνθρώπων τοῦ Αἰγαίου ἐνάντια στὰ στοιχεῖα τῆς φύσης. Τὸ ὅτι στὸν μῦθο ἀναφέρεται, πῶς οἱ Τιτᾶνες τελικὰ ἐξορίστηκαν κάπου στὴν Βόρεια Θάλασσα (σὲ κάποιο Βρεταννικὸ νησί) ὑπονοεῖται πῶς μετὰ τὴν καταστροφὴ ποὺ ὑπέστησαν οἱ κάτοικοι τοῦ Αἰγαίου ἀπὸ παλιρροϊκὰ κύματα, γιὰ νὰ ὑπάρξῃ ἐφησυχασμὸς τῶν ἐπιζησάντων, ἀναφέρεται ἡ ἐξορία τῶν Τιτάνων στὴν Βόρεια Θάλασσα. Καὶ ἐπειδὴ στοῦ Κρόνου τὴν πολιτεία ὑπάρχει μία μόνιμη κατάσταση ὑπαρξῆς τεραστίων κυμάτων («τιτάνων»), κάθε φορὰ ποὺ ὑπῆρξε κάποια μεγάλη καταστροφὴ ἀπὸ παλιρροϊκὰ κύματα στὸ Αἰγαῖο, ἐθεωρεῖτο πῶς εἶναι κύματα («τιτᾶνες») -παιδιὰ τοῦ Κρόνου. Ὁ Κρόνος ἔφτασε νὰ σημαίνει καὶ «χρόνος», διότι παρόμοια φαινόμενα στὸ Αἰγαῖο σημειώονταν κατὰ χρονικὲς περιόδους (χρονικὲς). Ἐπειδὴ ὅμως οἱ Τιτᾶνες (ἄνθρωποι τοῦ Αἰγαίου) κατάφεραν νὰ δαμάσουν τοὺς «τιτᾶνες» (κύματα τῶν ὠκεανῶν), ἔγιναν κυρίαρχοι αὐτοῦ τοῦ κόσμου. Δηλαδή ἔγιναν κυρίαρχοι τῆς Γῆς. Τὸν οὐρανὸ ὅμως τὸν κυδεροῦσαν οἱ 7 πλανητικὲς δυνάμεις. Ἄρα ἔτσι ἔπρεπε νὰ ὀργανωθῇ καὶ ἡ πολιτεία τῶν ἀνθρώπων. Δηλαδή σὲ 7 ζεύγη.

Συμπεράσματα:

- α) Οἱ 7 πλώρες πλοίων τῆς Πλάκας συμβολίζουν τιτᾶνες = πλοῖα (σημεῖο 6).
- β) Οἱ δύο πλώρες πλοίων μεταξὺ τῶν κοιλωμάτων τοῦ διαγράμματος συμβολίζουν τιτᾶνες - κύματα (σημεῖο 5).
- γ) Ὁ μηχανισμὸς ἀντλοῦσε δύναμη ἀπὸ τὰ κύματα (τιτᾶνες).
- δ) Τὸ διάγραμμα εἶναι σχεδιασμένο κάτω ἀκριβῶς ἀπὸ τὸν μηχανισμὸ ἀντλησῆς προωθητικῆς δυνάμεως ἀπὸ τὰ κύματα-τιτᾶνες. Αὐτὸ σημαίνει, πῶς ἔχει ἄμε-

Σχῆμα 11. (Βλέπε στὸ κείμενο).

ση σχέση με τὸν μηχανισμό, ποὺ ἀπεικονίζεται στὸ κέντρο τῆς Πλάκας. Ὑποπτεύεται γιὰ διάγραμμα.

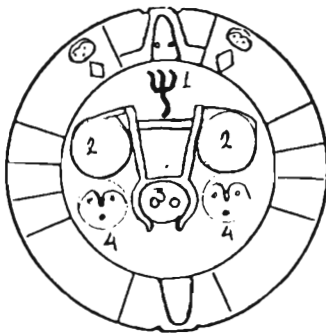
[**Σημείωση:** Ἐπειδὴ δὲν ἔχω ἐξειδικευμένη γνώση ἐπὶ τοῦ θέματος, ἀπλῶς ἐπισημαίνω τὸ πρόβλημα, μὲ τὴν προϋπόθεση πὺς κάποιοι εἰδικοί θὰ ἀναλάβουν νὰ μελετήσουν τὸ θέμα διατυπώνοντας παράλληλα τὴν ἐπιστημονικὴ τους ἀποψη. Ἐγὼ τὸ μόνο ποὺ θὰ μποροῦσα νὰ ἐπισημάνω ἐπίσης εἶναι τὸ ἑξῆς: Ἐπειδὴ τὰ μηχανοκίνητα κουπιὰ αὐτῶν τῶν πλοίων ἐκινοῦντο ἄξονικά, ὑπῆρχε ἓνα κατώτατο καὶ ἓνα ἀνώτατο ὄριο ἀντλησῆς ἱπποδυνάμεως (βλέπε καὶ ἀναπαράσταση σχῆμα 11). Αὐτὸ συνέβαινε, διότι ὑπῆρχε διαφορετικὴ δύθιση μέσα στὸ νερὸ τῶν κουπιῶν κατὰ τὴν κωπηλασίᾳ (ἀρχὴ α, μέση β καὶ τέλος γ τῆς κωπηλασίας). Στὴν συνέχεια ἀκολουθεῖ εὐθεῖα γραμμὴ, δηλαδὴ νεκρὸ σημεῖο].

Ὑποπτεύεται τὰ κουπιὰ κατὰ τὴν κωπηλασίᾳ σπρώχνουν διαφορετικὲς ποσότητες νεροῦ καὶ οἱ δυνάμεις δράσης-ἀντίδρασης αὐξάνονται κατακόρυφα στὸ σημεῖο β (ὅταν τὸ κουπὶ βρῖσκεται πολὺ θυθισμένο μέσα στὸ νερό). Τὸ μεγάλο ἐρώτημα, ποὺ τίθεται στὸ σημεῖο αὐτό, εἶναι: ὑπῆρχε ἄραγε ἐκείνη τὴν ἐποχὴ καὶ ἐπιστημονικὴ γνώση;

Τέλος, ὅσον ἀφορᾷ στὰ διάφορα σύμβολα ποὺ ὑπάρχουν στὸ κέντρο τῆς Πλάκας, θὰ πρέπει νὰ ἐπισημάνουμε καὶ τὴν σημασίᾳ ποὺ ἔχουν τὰ 8 στίγματα, ποὺ ὑπάρχουν ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ τῆς τριάντας. Αὐτὰ τὰ 8 στίγματα, εἴμαι τῆς γνώμης, συμβολίζουν τὴν ἰκανότητα αὐτῶν τῶν σκαφῶν νὰ ταξιδεύουν μὲ ἄνεση ἀντίθετα στοὺς 8 ἀνέμους, τοὺς ἀποκαλούμενους κατὰ τὸν Ταίηλορ «ὀκτώ χωριστοὺς ἀνέμους τῆς Μεσογείου» (Τραμουντάνα-Γκρέκο-Λεδάντε-Σιρόκο-Μετζόντι-Γαρμῖνο-Πονέντε-Μαῖστρο).

VII. Ἡ Ναυπηγικὴ Τεχνολογία τῶν Κυκλαδιτῶν καὶ ἡ «Πλάκα Ἐκένικ»

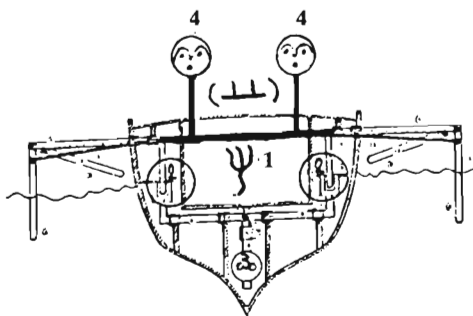
Ὅπως ἤδη διαπιστώσαμε, τὰ ἀναγραφόμενα στὴν Πλάκα Ἐκένικ ἀναφέρονται στὴν οὐσία σὲ πλοῖα ναυπηγικῆς τεχνολογίας τῶν Κυκλαδιτῶν. Πρόκειται γιὰ μιὰ συγκλονιστικὴ διαπίστωση, διότι, ὅπως προανέφερα, ἡ Πλάκα Ἐκένικ βρέ-

Σχῆμα 12. (Βλέπε στὸ κείμενο).

θηκε στην Ἀμερικανική ἥπειρο. Ἄς κάνουμε ὅμως μία πιὸ ἀπλὴ καὶ παραστατικὴ σύγκριση τῶν διαφόρων σχημάτων τῆς Πλάκας μὲ τὰ σχέδια τῆς μελέτης μου, ποὺ ἔκανα σὲ εὐρήματα τῶν Κυκλάδων (βλ. σχῆμα 12). Ἐδῶ ἀπεικονίζονται, ὅπως προανέφερα, τὰ κυρίως ἐξαρτήματα τοῦ μηχανισμοῦ μὲ τὰ καθέτως τοποθετημένα ἀντίβαρα (2) καὶ τὸ ἐκκρεμὲς παγιδευμένο σὲ εἰδικούς βραχίονες (3). Ὅπως φαίνεται, τὰ καθέτως τοποθετημένα ἀντίβαρα θὰ πρέπει νὰ ἦσαν σὲ δύο σειρές: Οἱ δύο σειρές ὅμως ὑποδηλώνουν καὶ διπλάσιο βάρος ἀπὸ τὰ ἀντίβαρα τοῦ ἐκκρεμοῦς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο εἶχα προβλέψει στὴν δεύτερη μελέτη μου ἀπὸ στοιχεῖα, ποὺ ἐντόπισα στὰ πλοιάρια τῶν τηγανόσχημων. Οἱ δύο κύκλοι (Ϟο) ὁμοίου μεγέθους, ποὺ ὑπάρχουν στὸ ἀντίβαρο τοῦ ἐκκρεμοῦς, συμβολίζουν, ὅπως προανέφερα, τὸ ἴδιο τὸ ἐκκρεμές, ἐνῷ τὰ δύο ἀνθρώπινα πρόσωπα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοῦ ἀντιβάρου ὑπονοοῦν τὴν χειροκίνητη λειτουργία τοῦ ἐκκρεμοῦς.

Ἐὰν τώρα ἐπιδιώκαμε νὰ κάνουμε μία παρόμοια ἀναπαράσταση σὲ σκάφος, ποὺ ἔφερε τὸν παραπάνω μηχανισμό, θὰ ἔπρεπε νὰ τοποθετήσουμε ὡς ἑξῆς τὰ παρακάτω σύμβολα (βλ. σχῆμα 13). Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοῦ σκάφους ἔπρεπε νὰ σχηματίσουμε τὰ καθέτως τοποθετημένα ἀντίβαρα (2). Στὸ ἀντίβαρο τοῦ ἐκκρεμοῦς θὰ σχεδιάζαμε δύο κύκλους (ϞϞ) ὁμοίου μεγέθους (3). Καὶ τὶς δύο κεφαλὲς ἀνθρώπων ἔπρεπε νὰ τὶς τοποθετήσουμε πάνω ἀπὸ τὶς εἰδικὲς χειρολαβὲς χειροκίνητης λειτουργίας τοῦ ἐκκρεμοῦς (4) (⊥⊥).

Σχῆμα 13. (Βλέπε στὸ κείμενο).

Βέβαια μία τόσο σαφὴς ἀπεικόνιση λειτουργίας τοῦ μηχανισμοῦ περιέκλειε τὸν κίνδυνο νὰ κατανοηθῇ καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους ἐκτὸς συντεχνίας ἢ ἀκόμη καὶ ἀλλόφυλους ἀνταγωνιστές. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ σύνολο σχεδὸν τῶν σχεδίων καὶ παραστάσεων τῆς Πλάκας ἦταν δυνατόν νὰ κατανοηθῇ μόνον ἀπὸ τοὺς μυημένους τῆς ἐν λόγῳ τεχνολογίας.

Κάτι, στὸ ὁποῖο δὲν μπόρεσα νὰ δώσω μία ἐπαρκῆ καὶ ἀπολύτως ἱκανοποιητικὴ ἀπάντηση (ἀφορῶσα στὴν χειροκίνητη λειτουργία τοῦ ἐκκρεμοῦς), ἦταν ὁ τρόπος χειροκίνητης μετάδοσης κίνησης στὸ ἐκκρεμές. Τὴν ἀπάντηση στὸ πρόβλημα μᾶς τὴν ἔδωσε τὸ σύμβολο ἀνάποδο «Π» (⊥⊥), τὸ ὁποῖο βρίσκεται στὴν περιφέρεια τῆς Πλάκας (περιοχὴ ΔΕΖ-1, θέση Ε). Τὸ ἐξάρτημα αὐτό, ὅπως βλέ-

που με, συνέδεε τοὺς ὀριζόντιους ἄξονες τῶν μηχανοκίνητων κουπιῶν, καὶ οἱ ἀκαθετοὶ μοχλοὶ ἐχρησιμοποιοῦντο σὰν χειρολαβές (βλ. σχῆμα 13). Ἐὰρ γίνεται ἀπολύτως κατανοητό, πῶς: α) οἱ δύο μεγάλοι κύκλοι (2) συμβολίζουν τὰ καθέτως τοποθετημένα ἀντίδαρα· β) ὁ κύκλος μὲ τοὺς δύο μικρότερους κύκλους στὸ κέντρο (60) συμβολίζει τὰ ἀντίδαρα τοῦ ἐκκρεμοῦς· καὶ γ) οἱ δύο ἀνθρώπινες κεφαλές δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοῦ ἐκκρεμοῦς (☺) συμβολίζουν τὴν χειροκίνητη λειτουργία τοῦ ἐκκρεμοῦς.

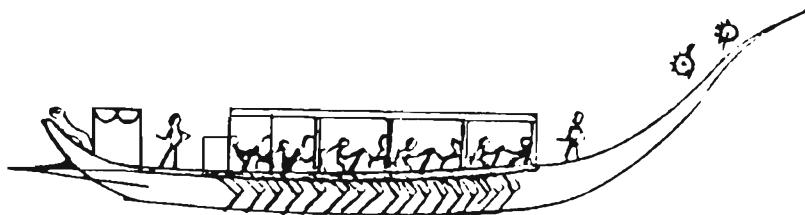
Ἔτσι λοιπὸν γίνεται ἀπολύτως κατανοητὸ τὸ τί συμβολίζουν καὶ οἱ ἀνθρώπινες κεφαλές μὲ τὸν ρόμβο κάτω ἀκριβῶς ἀπὸ κάθε κεφαλὴ (☞) δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῶν περιοχῶν ΑΒΓ-1 καὶ ΑΒΓ-2. Ὑπενθυμίζω, πῶς στὶς ΑΒΓ-1 καὶ ΑΒΓ-2 περιοχὲς ὁ μηχανισμὸς λειτουργεῖ αὐτόματα. Ἐὰρ, γιὰ νὰ καλυφθῇ τὸ ὑπόλοιπο μέρος τοῦ ὀρίζοντα σὲ πλοῦ, τὸ σκάφος θὰ πρέπει ἢ νὰ κινηθῇ χειροκίνητα (☺) ἢ μὲ αὐτόματη λειτουργία τοῦ μηχανισμοῦ, ἀλλὰ σὲ ρομβοειδῇ (◊) πορεία. Δηλαδή θὰ πρέπει νὰ γίνῃ χάραξη πορείας σὲ σχέση μὲ τὸ στίγμα σὲ πλαιοιοπορία, ἄρα μὲ κίνηση «ζιγκ-ζάγκ» (└┐).

Ἄς δοῦμε ὅμως καὶ τὴν χειροκίνητη λειτουργία τοῦ ἐκκρεμοῦς σὲ θέση «ἀνφὰς» μὲ τοὺς ἀνάλογους συμβολισμοὺς καὶ παραστάσεις, ποὺ ὑπάρχουν στὴν Πλάκα.

VIII. Χειροκίνητη λειτουργία τοῦ ἐκκρεμοῦς σὲ θέση «ἀνφὰς»

Ὅπως εἶχα συμπεράνει στὴν δεύτερη φάση τῆς μελέτης μου (μετὰ τὴν μελέτη τῶν τηγανόσχημων), οἱ ἐπιβάαινόντες καὶ καθήμενοι ἀντικρουστὰ στὰ πλοῖα τῆς τοιχογραφίας θὰ πρέπει νὰ ἦσαν κωπηλάτες. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ πλοῖα αὐτὰ ἐκινοῦντο αὐτοδύναμα, ὁ καλλιτέχνης γι' αὐτὸ τὸν λόγο ζωγράφισε τοὺς ἀνθρώπους μὲ ἐνδύματα, φροντίζοντας παράλληλα νὰ μὴν φαίνωνται οὔτε τὰ χέρια οὔτε τὰ πόδια τῶν κωπηλατῶν. Ἀλλωστε ἐδῶ ὑρίζεται καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ νήματος. Ἐὰν γιὰ παράδειγμα εἶχε τοποθετηθῇ ἓνας μοχλὸς μεταξὺ τῶν ἐπιβαινόντων (βλέπε καὶ σχῆμα 14), ὅποιο καὶ νὰ ἦταν τὸ σχῆμα τῶν κουπιῶν, θὰ μιλούσαμε γιὰ πλοῖα κωπήλατα καὶ ὄχι γιὰ μηχανοκίνητα.

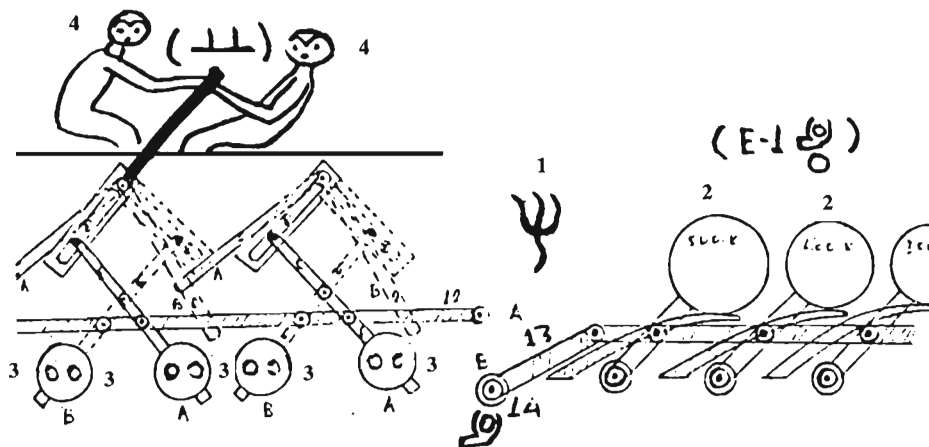
Εἶχα συμπεράνει ἐπίσης, πῶς, ὅταν τὸ σκάφος ἔπρεπε νὰ κινηθῇ χειροκίνητα,

Σχῆμα 14. (Βλέπε στὸ κείμενο).

ἀποσυνδέετο ὁ βραχίονας («ντίζα»), πού συνδέει τὸ ἐκκρεμές μὲ τὰ κάθετα ἀντί-δαρα (σημεῖο 11) καὶ ἀσφαλίζετο τὸ κάθετο μέρος τῶν ἀντιδάρων (σημεῖο 12). Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸ ἀπελευθερωνόταν τὸ ἐκκρεμές καὶ παλινδρομοῦσε ἐλεύθερα (βλ. καὶ σχῆμα 15).

Ἡ παγίδευση τοῦ καθέτου μέρους τῶν ἀντιδάρων συμβολίζεται στὴν Πλάκα μὲ τὴν «δαγκάνα» (𐀓) στὴν περιοχὴ ΔΕΖ-1, στὴν θέση Ε. Παράλληλα στὴν περιοχὴ ΔΕΖ-2 ὑπάρχει μία πλήρης περιγραφὴ σὲ ἀναπαράσταση ἐκκρεμοῦς σὲ λειτουργία (𐀓𐀓). Καὶ φυσικὰ στὶς θέσεις Ζ-1 καὶ Ζ-2 ὑπάρχουν οἱ 2 ὅμοιοι κύκλοι (𐀓), πού συμβολίζουν, ὅπως προανέφερα, τὰ ἀντίδαρα τοῦ ἐκκρεμοῦς (βλέπε

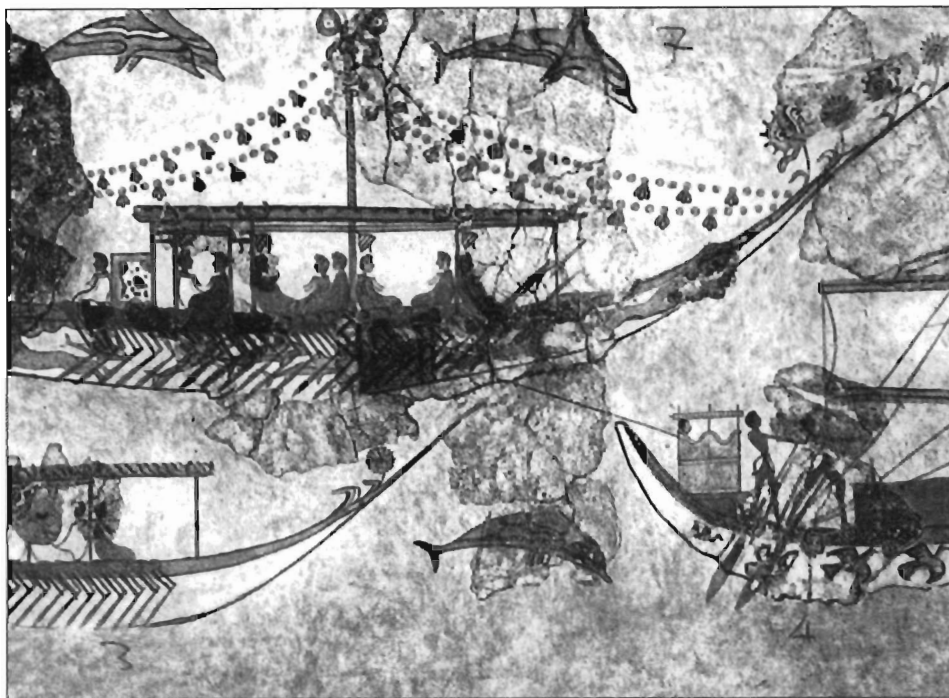

Σχήμα 15. (Βλέπε στὸ κείμενο).

καὶ τὰ ἀνάλογα σύμβολα στὴν ἀναπαράσταση τοῦ σχ. 15).

Ὅπως ἀντιλαμβάνεσθε, τώρα ἔχουμε μία πλήρη εἰκόνα τοῦ μηχανισμοῦ, πού ἔφεραν τὰ πλοῖα τῆς τοιχογραφίας τῆς Θήρας, ὅπως ἐπίσης καὶ τοῦ τρόπου χειρισμοῦ τοῦ μηχανισμοῦ. Μποροῦμε πλέον νὰ διαπιστώσουμε τὸν ἀκριβῆ ἀριθμὸ κωπηλατῶν, πού ἐχρησιμοποιοῦντο κατὰ τὴν χειροκίνητη λειτουργία τοῦ ἐκκρεμοῦς (βλέπε καὶ φωτογραφία ἀπὸ πλοῖο τῆς τοιχογραφίας τῆς Θήρας).

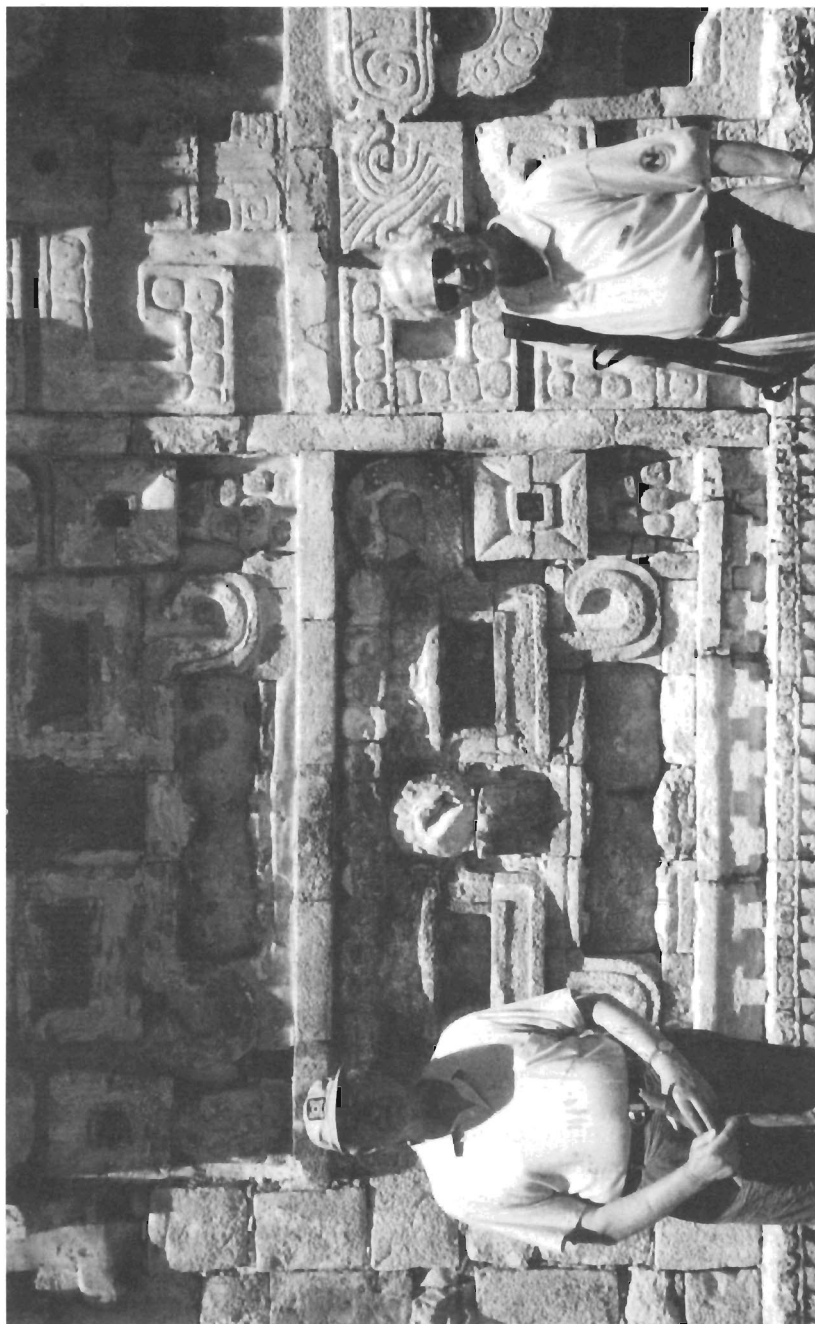
Ὁ καλλιτέχνης τῆς τοιχογραφίας ἔχει ζωγραφίσει πέντε διαμερίσματα στὸ κάθε σκάφος. Στὸ κάθε διαμέρισμα ὑπάρχουν τέσσερις ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι κάθονται ἀντικρυστά. Ἄρα τὸ σύνολο τῶν ἀνδρῶν εἶναι 20. Ἀνὰ δύο ἄνδρες χρησιμοποιοῦν ἓνα κοινὸ μοχλὸ. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ κάθε ἐξάρτημα τῆς χειροκίνητης λειτουργίας τοῦ ἐκκρεμοῦς, πού συνδέει τοὺς δύο ἄξονες τῶν μηχανοκίνητων κουπιῶν (𐀓) εἶχε ἀρμοσμένους δύο μοχλοὺς, τοῦτο σημαίνει, πῶς ἀπὸ τὰ 25 ζεύγη κουπιῶν μόνο στὰ 5 ζεύγη ἐτοποθετεῖτο τὸ παραπάνω ἐξάρτημα.

Λεπτομέρεια τῆς τοιχογραφίας τῆς Θήρας. Διακρίνονται τὰ «σπαστὰ κουπιὰ», πού ἐκινούντο αὐτόματα (χωρὶς κωπηλάτες) μὲ μηχανισμό, πού ἐξεμεταλλεύετο τὴν κίνηση τῶν κυμάτων (βλ. λεπτομερὴ περιγραφή στοῦ τεύχους 173 τοῦ «Δαυλοῦ»). Φυσικά κωπηλάτες ὄχι μόνο δὲν φαίνονται πουθενά, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχουν, λόγω τοῦ τρόπου κατασκευῆς τῶν σκαφῶν, οὔτε χώροι γιὰ νὰ καθίσουν. Σύμφωνα μὲ τοὺς καθηγητὲς Η. Μπίρη καὶ Κ. Πικρὸ οἱ ἐπισκέπτες κάθονται σὰ νὰ πίνουν τὸ πρωινό τους τσάι. Μήπως πρόκειται γιὰ τὰ «νοήμονα» πλοῖα, ἓνα ἐκ τῶν ὁποίων μετέφερε ἀπὸ τὴ νῆσο τῶν Φαιάκων τὸν Ὀδυσσεά στὴν Ἰθάκη, ὅπως τὸ περιγράφει ὁ Ὅμηρος στὴν Ὀδύσεια 0556 κ.έ.; «... τὰ πλοῖα τῶν Φαιάκων δὲν ἔχουν πηδαλιούχους οὔτε πηδάλια ὅπως τὰ πλοῖα τῶν ἄλλων λαῶν, ἀλλὰ τὰ ἴδια τὰ πλοῖα γνωρίζουν ἀπὸ μόνα τους τίς προθέσεις καὶ τίς σκέψεις τῶν ἀνθρώπων καὶ ξέρουν τίς πόλεις καὶ τὰ εὐφώρα ἐδάφη ὅλων τῶν ἀνθρώπων καὶ διασχίζουν μὲ γρηγοράδα τὸ χάος τοῦ πελάγους σκεπασμένα μὲ σύννεφα καὶ ὁμίχλη καὶ οὔτε ὑπάρχει ποτὲ φόβος νὰ πάθουν καμμιά ζημιὰ ἢ νὰ χαθοῦν»).

Νὰ λοιπὸν καὶ ἡ ἀπάντηση στοῦ ἐρώτημα, γιατί δὲν ὑπάρχει ἀντιστοιχία κουπιῶν-κωπηλατῶν στὴν τοιχογραφία τῆς Θήρας. Καὶ ἡ ἀπάντηση φυσικά εἶναι, γιατί τὰ κουπιὰ τῶν πλοίων τῆς τοιχογραφίας ἦσαν μηχανοκίνητα. Δὲν ἦταν δηλαδὴ ἀπαραίτητο, σὲ κάθε κουπιὶ νὰ ὑπάρχει καὶ ἓνας κωπηλάτης. Ἐκεῖνο πού εἶχε σημασία γιὰ τὴν σωστὴ καὶ ἀποδοτικὴ λειτουργία τοῦ συστήματος ἦταν, νὰ βρεθῇ ὁ κατάλληλος τρόπος, πού θὰ ἔθετε σὲ παλίνδρομη κίνηση τὸ ἐκκρεμές.

ΔΥΟ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΓΙΟΥΚΑΤΑΝ,

Το Γουόρνιο (Γουό - Μέδουσα) - ιερό σύμβολο της 'Αθηνάς - είναι η καλύτερη σφραγίδα, που άφησε ο Έλληνας Πολιτισμός πάνω στα έργα των Μάγια, 'Ολμέκων, Αζτέκων και 'Ινκας. Στην φωτογραφία αριστερά είναι ο 'Έλληνας γκαϊνός κ. Κ. Βόσνος από το Σικάγο και δεξιά ο συνεργάτης μας υποστράτηγος ε.α. Κ. Χ. Κωνσταντινίδης. Στο μέσον άνω και κάτω δύο Μέδουσες. Διακρίνονται τα τετράγωνα μάτια, η στρογγυλή μύτη, το ανοιχτό στόμα και ένθεν τα δύο κυρία δόντια.

ΤΗΣ «ΕΛΛΑΔΑΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΚΟΣΜΟΥ» (βλέπε «Δαυλόν», τ. 187)

Ἀρχαῖος περὶ στήλιος ναὸς τῶν Μάρια - Ὀλμέκων στὴν Ταϊσέν Ἰντζά, πλησίον τῆς Μέρντα, στὸ Μεξικό. Ἡ ὁμοιότης με τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνικοὺς ναοὺς τῆς Μινωικῆς καὶ Μυκηναϊκῆς ἐποχῆς εἶναι γὰρ παραπάνω ἀπὸ ἐκπληκτικὴ. (Ἡ φωτογραφία ἐλήφθη ἀπὸ τὸν συνεργάτη μας υποστράτηγο ἐ.α. Κωνσταντῖνο Χ. Κωνσταντινίδη τὴν 10 Μαΐου 1997).

Περί «Ἑλληνικῆς» Παιδείας

Ἄχ! Αὐτοὶ οἱ ὑποανάπτυκοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν ΗΠΑ ἀκόμη μὲ τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικά ἀσχολοῦνται. Γνώσεις θεδαίως περιττές καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς. Ἀλλὰ τί περιμένεις ἀπὸ λαούς, ποὺ δὲν μποροῦν νὰ φτιάξουν ἓνα αὐτοκίνητο ἢ ἔστω ἓνα πυρηνικὸ ἀντιδραστήρα. Ἔτσι πότε τὰ Γαλλάκια, πότε τὰ Γερμανάκια καὶ πότε τὰ Ἀμερικανάκια φιλοξενοῦνται στὴν χώρα μας ὡς ἐπιβράδευση τῆς καλῆς των γνώσεως στὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικά. Γιαχδέ μου! Τί ἀναχρονισμός...

Ἐνῷ ἐμεῖς μὲ τὰ πρωτοποριακὰ ἐκπαιδευτικὰ προγράμματα καὶ μὲ τὸν γνωστὸν ἀνὰ τὴν ὑφήλιον τεχνολογικὸ μας πολιτισμὸ αὐτὰ τὰ ἔχουμε πιὰ ξεπεράσει. Σιγὰ τώρα, ποὺ θὰ κουράσουμε τὰ παιδιὰ μας μὲ τὴν ἀρχαῖα Ἑλληνικὴ γραμματεία. Τί νὰ τὴν κάνουν μωρέ; Εἶναι ἐκτὸς τόπου καὶ χρόνου. Γκαρσό-νια τῆς Εὐρώπης εἴμαστε. Σὲ τί θὰ μᾶς ὠφελήσῃ ὁ Δημοσθένης, ὁ Πλάτων κι ὁ Ἡρόδοτος; Ἐκεῖνο ποὺ ἀπαιτεῖται εἶναι, νὰ συλλαβίζουμε ἔστω καὶ μὲ τὸ ζόρι δέκα κοντσοελληνικούλια καὶ τὶς μαγικὲς λέξεις Rooms to let, Musáca, greek salad καὶ I love you moustogria, ἂν τὸ «καμάκι» ἔχει πέσει σὲ γηραιὰ κυρία παραλοῦ.

Ἔτσι ἔρχεται ἡ ἀνάπτυξη καὶ ἡ πρόοδος. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ σεβαστὸν μας ὑπουργεῖον ἐπὶ τῆς παιδείας κατήργησε τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικά ἀπὸ τὸ ἐκπαιδευτικὸ του πρόγραμμα καὶ γέμισε τίς ὥρες του μὲ δυὸ-τρεῖς ξένες γλῶσσες. Οἰκοδομεῖ τὸ μέλλον τῶν παιδιῶν μας, ποὺ διαγράφεται λαμπρὸν ὡς καρπαζοεισπρακτορῶν σερβιτόρων. Διότι καὶ ἡ παραμικρὴ γνώση τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἀρχαίας μας γραμματείας εἶναι ἐπικίνδυνη. Ἀφοῦ καὶ νὰ σὲ θρῖσιν οἱ ξένοι πελάτες, ποὺ ἔχουν πάντα δίκιο, ἐσὺ πρέπει νὰ χαμογελᾷς καὶ νὰ εὐχαριστῇς τὴν τύχη σου, ποὺ καταδέχτηκε ὁ κάθε ἀλλοδαπὸς λεχρίτης νὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὴν ἄθλιά σου ὑπαρξη, ἔστω καὶ θρῖζοντάς σε.

Ἐμεῖς δὲν τολμᾶμε νὰ ἀμφισβητήσουμε τόσοις σοφοῦς, ποὺ ἐξεπόνησαν τὰ ἐκπαιδευτικὰ προγράμματα τῶν τελευταίων δεκαετιῶν, οὔτε μᾶς περνᾷ ἡ ὑποψία, ὅτι οἱ ἐπὶ τῆς παιδείας μας ὑπουργοὶ ὑπῆρξαν ἄνθρωποι τοῦ διεθνοῦς ἐξουσιασμοῦ, ποὺ ἔδρασαν κατόπιν ἐντολῶν του. Ἀπαπα! Τὸ καλὸ τῶν παιδιῶν ἤθελαν μόνο. Νὰ μὴ τὰ φορτώνουν μὲ ἄχρηστες γνώσεις καὶ νὰ ἔχουν περισσότερο χρόνο γιὰ σπουδαιότερες καὶ πιὸ ἐποικοδομητικὲς δραστηριότητες ὅπως τὸ ἀραλίκι στὴν καφετέρια, τὸ clubing, ἢ πρὲς καὶ ἄλλα τινά.

Γι' αὐτὸ καὶ διέλυσαν τὴν παιδεία καὶ κατήργησαν καὶ τὴν βαθμολογία σὲ δημοτικὸ καὶ γυμνάσιο. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ βαθμοὶ στὸ Λύκειο μοιράζονται ἀπλόχερα. Μετὰ ἀπ' ὅλα αὐτὰ σκέπτομαι, μήπως πρέπει νὰ καταργηθῇ ἡ φοίτησις καὶ νὰ στέλλωνται τὰ ἀπολυτήρια σπίτι ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 18ου ἔτους τοῦ ἐνδιαφερομένου.

Γιῶργος Πετρόπουλος

κ. Ἐμπεδοκλῆς

Ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἀποτελεῖ τὸν ἐκφραστικώτερο τύπο Ἑλληνος φιλοσόφου: Ἀριστοκρατικός καὶ μεγαλοπρεπής, ὀξυδερκής καὶ πολυμερής, ὑπεύθυνος πνευματικός ἡγέτης καὶ ῥωμαλέος ἀπέσπασε γρήγορα τὸν θανμασμό τῶν ἀνθρώπων, πού δικαίως τὸν κατέταξαν μεταξὺ τῶν μεγάλων ἡρώων τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Τὰ ὄργανα τῆς ἐξ-ουσίας ὥστόσο (θεοκράτες καὶ μυστικιστές), θέλοντας νὰ μειώσουν τὴν αἴγλη του, ἐπενόησαν ἀπλοϊκὰ μυθεύματα, ὅπου τὸν ἐμφανίζουν ὡς θεολόγο καὶ μάγο ἢ σαμάνο – συκοφαντίες πού καθόλου δὲν ἄγγιξαν τὸν Ἐμπεδοκλῆ.

Ὁ Ἀριστοτέλης φέρει τὸν Ἀκραγαντῖνο ὡς φυσιολόγον καὶ ἐπινοητὴ τῆς ῥητορικῆς τέχνης. Ὁ Σουΐδας τὸν ἀναφέρει ὡς φυσικὸν φιλόσοφο καὶ ἐποποιόν· ὁ Δημήτριος τὸν θέλει πολύφημο ἱατρό καὶ τραγωδοποιόν· ὁ Ἀθηναῖος τὸν θαυμάζει ὡς ὀλυμπιονίκην· ὁ Αἰλιανὸς μᾶς δεδαιώνει, ὅτι ἐντύνετο στὰ χρυσὰ καὶ φοροῦσε στέμμα· ὁ Διογένης Λαέρτιος ἐξαιρεῖ τὸν ἀνθρωπισμὸ καὶ τὸ δημοκρατικὸ ἦθος τοῦ ἀνδρός, προσθέτοντας μάλιστα ὅτι διέλυσε μιὰν ἄγνωστη κατὰ τὰ ἄλλα ὀργάνωσιν, πού ἀπεκαλεῖτο «Οἱ Χίλιοι»· ὁ Στράβων τέλος μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι «καθάλοιτο εἰς τὸν κρατήρα τῆς Αἴτης»!..

Τὰ ἔργα τοῦ Ἐμπεδοκλέους, ὅπως καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν προσωκρατικῶν, ἔχουν καταστραφῇ ἢ ἐξαφανισθῇ· ἐκ τῶν διασωθέντων ἀποσπασμάτων ὥστόσο συνάγεται, ὅτι ὁ Ἀκραγαντῖνος ὑπῆρξε αὐστηρὰ ἐπιστημονικός· ἀπέρριπτε ἀσυνζητῆ τίς εὐκολες θεωρίας καὶ τίς ἀναπόδεικτες ὑποθέσεις, ἐργαζόταν δὲ μὲ βάσι τὴν παρατήρησιν καὶ τὸ πείραμα πιθανόν. Τὰ ἐπιστημονικὰ ἐπιτεύγματα τοῦ ἀνδρός ὑπῆρξαν ἐκπληκτικά, ἀφοῦ ἔφθασε σὸ σημεῖο νὰ προσδιορίσῃ ἐπακριδῶς τὸ φωτόνιο τῆς συγχρόνου φυσικῆς. Ὁ αἰθὴρ τοῦ φιλοσόφου (= φωτόνια) εἶναι τὸ στοιχεῖο ἐκεῖνο, πού πληροῖ τὸ σύμπαν καὶ τοῦ ἐξασφαλίζει τὴν ἐνότητά του. «Ὁ αἰθὴρ ἀποτελεῖ μιὰ νέα ἐλπίδα γιὰ τὸ μέλλον, ἀφοῦ ἡ θεωρία τῆς σχετικότητος (πού τὸν ἐξοθέλισε) μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἐξαντλήσει πιά τίς ἱκανότητές της», παρατηρεῖ ὁ νομπελίστας φυσικός Παῦλος Ντυράκ.

Τὰ στοιχεῖα, δηλαδή τὰ ἀπώτερα θεμέλια, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ κοσμικὴ τάξις, εἶναι τέσσερα κατὰ τὸν Ἐμπεδοκλῆ. Λέγονται «ρίζωματα» καὶ φέρουν τὰ ὀνόματα τῶν σπουδαιότερων θεοτήτων: Ζεὺς (ἐκ τοῦ ζεῖν· πρόκειται γιὰ τὸ φλογῶδες πῦρ, πού ζωογονεῖ τὰ πάντα), Ἥρα (= γῆ φερέσβιος, πού μέσα της δηλαδή φέρει τὴν ζωὴ), Νῆστις (ἐκ τοῦ νάω = ῥέω· πρόκειται γιὰ τὸ ὕδωρ) καὶ Ἄιδης (ἐκ τοῦ στερητικοῦ ἄ + ἰδεῖν· πρόκειται γιὰ τὸν ἀόρατο «ἄερα»).

Τὰ τέσσερα αὐτὰ ρίζωματα προέρχονται βέβαια ἀπ' τὸ Ἕνα καὶ μοναδικὸ μικροσκοπικὸ σωματίδιο, τοῦ ὁποίου οἱ ιδιότητες ἔχουν περιγραφῇ σὲ προηγούμενες μας ἐργασίες. Ἡ «διάφυσις» (ἀποδόμησις ἢ διαχωρισμός) τῶν ριζωμάτων ἐπέρχεται ἐξαιτίας τῆς ἐπενέργειας τοῦ «Νείκους», πού ἐμφωλεύει στὰ σωματίδια, ὅπως ἐμφωλεύει καὶ ἡ «φιλότης», πού «τελειομένοιο χρόνιο» (= μὲ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου) ἀναλαμβάνει τὸ ἔργον τῆς «συμφύσεως» (συνδόμησις ἢ συνένωσις). Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ Ἐμπεδοκλῆς συναντιέται μὲ τὸν Ἡράκλειτο – «Τὸ ἀντίξουν συμφέρον καὶ ἐκ τῶν διαφερόντων καλλίστην ἁρμονίαν...» – ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν Ἀναξίμανδρο – «...κατὰ τὴν τοῦ χρόνου τάξιν».

Φιλότης ἢ Ἀρμονία ἢ Ἀφροδίτη καὶ Νεῖκος ἢ Ὑλῆς ἢ Δῆρις δὲν εἶναι ἀντίθετες ἢ ἐχθρικές μεταξὺ τους δυνάμεις ἀλλὰ ἀντίρροπες, πὺν ἐναλλάσσονται στὴν ἐξουσία μὲ τάξιν, ὅπως ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νύκτα ἢ τὸ θέρος καὶ ὁ χειμῶν: «Καὶ ταῦτ' ἀλλάσσοντα διαμπερὲς οὐδαμοῦ λήγει».

Ἡ περιοδικὴ ἐναλλαγὴ Φιλότητος καὶ Νείκους χαρακτηρίζεται «διαμπερὲς», ἥτοι συνεχὴς καὶ αἰώνια, πρᾶγμα πὺν σημαίνει, ὅτι συνεχὴς καὶ αἰώνια εἶναι καὶ ἡ ἐναλλαγὴ τῶν φαινομένων «σύμ-φυσας» (= γέννησις) καὶ «διά-φυσας» (= θάνατος). Κατὰ τὸν Ἐμπεδοκλῆ δὲν ἐννοεῖται καὶ θάνατος, πὺν νὰ μὴν ἄγῃ στὴν ζωὴ. Ἡ θεωρία αὐτὴ τοῦ φιλοσόφου οὐδόλως σχετίζεται μὲ τὴν μεταθανάτια ζωὴ τῶν Χριστιανῶν, ὅπως πολλοὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας διατείνονται γιὰ λόγους σκοπιμότητος, ὅπως δὲν σχετίζεται καὶ μὲ τὶς «μετεμψυχώσεις» ἢ «μετενσωματώσεις» τῆς Ἀνατολῆς. Ὁ Ἀκραγαντίνος κάνει λόγο γιὰ τὴν ζωὴ μὲ τὴν ἐννοια τῆς ἐνέργειας καὶ τῆς ἀνακνκλώσεως τῆς. Ὡς ἐνέργεια ἡ ζωὴ ὑφίσταται πέραν τῶν ὁρίων τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ θανάτου, ζωοποιῶντας διάφορα ὄντα κατὰ περιστάσιν. Αὐτὸ τοῦλάχιστον μαρτυρεῖ ὁ στίχος: «Ἦδη γὰρ ποτ' ἐγὼ γενόμεν κοῦρός τε κόρη τε, θάμνος τ' οἰωνός τε καὶ ἑξαλλος ἔμπορος ἰχθύς», ἓνας στίχος πὺν ἀπορρίπτει τὸ «ἐκλεκτόν» τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ὁδηγεῖ στοῦ φίλωμα καὶ τὸν σεβασμὸ ὅλων τῶν ὄντων τῆς φύσεως.

Ὅτι ἰσχύει γιὰ τὰ ἔμβια ὄντα ἰσχύει βέβαια καὶ γιὰ τὸν οὐρανὸ, τὸν ἥλιο, τὴν γῆ καὶ τὴν θάλασσα, ἀλλὰ καὶ τὸ σύμπαν στοῦ σύνολό του, τὸν «Σφαῖρον», ὅπως τὸ ἀποκαλεῖ ὁ φιλόσοφος. Ὅταν ἐπικρατῇ ἡ φιλότης, ὅλα γενικὰ τὰ ἐπιμέρους ὄντα συμφύονται καὶ δημιουργοῦν τὸν Σφαῖρον, πὺν ἀποτελεῖ ἓνα συνεχὲς ὅλον, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου βρισκονται ἀρροσμένα τὰ πάντα εὐτακτα καὶ ἀποτελεσματικά, ὥστε νὰ παρέχουν τὴν εἰκόνα τῆς ἐνιαίας ὁλότητος. Μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου ὡστόσο ἡ Φιλότης ὑποχωρεῖ, κατὰ τὸ μέτρο πὺν τὸ Νεῖκος αὐξάνεται, ὥσπου κάποτε φθάνει σταδιακὰ ὁ Σφαῖρος σὲ πλήρη διά-φυσιν τῶν στοιχείων του, δηλαδὴ στὴν κονιορτοποίησιν καὶ τὸ χάος. Ἡ λειτουργία τοῦ Νείκους γίνεται μὲ τὴν δημιουργία τοῦ «Δίνου» ἢ δίνης, ἥτοι τοῦ στροβιλισμοῦ, ὁ ὁποῖος οὐδέποτε σταματᾷ. Ἐξυπακούεται, ὅτι μετὰ τὸ στάδιο αὐτὸ ἡ Φιλότης ἐπαναδυναμώνει καὶ ὁ κύκλος τῆς «συμ-φύσεως» ἀρχίζει.

Γεννᾶται ἀσφαλῶς τὸ ἐρώτημα: Σὲ ποῖο στάδιο ἡ κύκλος βρισκόμαστε; Ὁ Ἐμπεδοκλῆς γινώριζε τοὺς νόμους τῆς θερμοδυναμικῆς: γινώριζε δηλαδὴ, ὅτι ἡ ἀ-ταξία στοῦ σύμπαν, πὺν λέγεται «ἐντροπία», αὐξάνει μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου: πρᾶγμα πὺν σημαίνει, ὅτι βαδίζουμε τὸ στάδιο τοῦ Νείκους καὶ τῆς συνακόλουθης «δια-φύσεως» τῶν στοιχείων, πὺν ὁδηγεῖ στοῦ χάος. Τὸ σύμπαν δὲν θὰ πεθάνῃ ἀπὸ θερμικὸ θάνατο, ἀλλὰ θὰ ξαναγίνῃ χάος, διασκορπισμένο καὶ κονιορτοποιημένο.

Ὁ Ἐμπεδοκλῆς δὲν περιέγραψε μόνο τὸ φωτόνιο, τὸν νόμο τοῦ Heisenberg ἢ τὸν ἄλλο τῆς θερμοδυναμικῆς τοῦ Καρνῶ. Περιέγραψε, λεπτομερῶς μπορεῖ νὰ πῇ κανεῖς, τὶς θεωρίες τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς καὶ τῆς ἐξελέξεως τῶν εἰδῶν ὡς συνέπειας μετασχηματισμοῦ τοῦ Δαρβίνου καὶ τοῦ Σπένσερ, πρᾶγμα πὺν τὸν καταξιώνει ὡς πατέρα τῆς βιολογίας. Ὅμως καὶ οἱ ἀστρονομικὲς κατακτήσεις του δὲν εἶναι μικρές: Γινώριζε, ὅτι ἡ Σελήνη εἶναι ἑτερόφωτος καὶ ὅτι οἱ ἐκλείψεις τοῦ Ἡλίου ὀφείλονται στὴν θέσι τῆς Σελήνης. Μεγαλύτερες ἀκόμη ἦσαν οἱ ἐπιδόσεις του στὴν φυσιολογία καὶ τὴν ιατρική.

Σαράντος Πάν

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΚΟΒΙΣΤΑΣ

Τὰ «μαῦρα» διεθνῇ παρασκήνια τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς

ΕΙΣΑΓΩΓΗ. Ἐφέτος συμπληρώνονται 75 χρόνια ἀπὸ τὴν Μικρασιατικὴν Καταστροφὴ καὶ 74 ἀπὸ τὴν ὑπογραφὴ τῆς Συνθήκης τῆς Λωζάννης. Ἡ ἱστορικὴ βαρὺτης τῆς πικρῆς ἥττας τοῦ 1922 καὶ τῆς παραπάνω συνθήκης τοῦ 1923 εἶναι κατὰ πολὺ μεγαλύτερη καὶ αὐτῆς τῆς πρὸ ἑκατονταετίας Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, ποὺ εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὴν δημιουργία ἑνὸς ἐλεύθερου κρατιδίου μετὰ ἀπὸ 2.000 χρόνια συνεχοῦς σκλαδιᾶς. Τότε παρὰ τὰ στενὰ ὄρια τοῦ ἐλεύθερου κράτους ὁ ἑλληνισμὸς δὲν εἶχε πάψει νὰ ζῇ καὶ νὰ προοδεύῃ ἐντὸς τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Ὅμως μετὰ τὴν ἥττα τοῦ 1922 καὶ τὴν ὑπογραφὴ τῶν πρωτοκόλλων γιὰ τὴν ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν τὸ 1923 οἱ Ἕλληνες ὑπεχρεώθησαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὶς προαιωνίες ἐστίες τους. Καὶ παρὰ τὴν ἐπέκτασι τῶν συνόρων μὲ τὴν προσάρτησιν τῆς Δυτικῆς Θράκης, ποὺ μετὰ τοὺς Βαλκανικοὺς Πολέμους εἶχε δοθῇ στὴν Βουλγαρίᾳ, στὴν οὐσία ὁ ἑλληνισμὸς συνερρικνώθηκε ἐντὸς τῆς νέας διευρυμένης ἐπικράτειας. Ἡ παραχώρησις στὴν Ἑλλάδα τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης καὶ τῆς περιοχῆς τῆς Σμύρνης μὲ τὴν Συνθήκη τῶν Σεβρῶν ἦταν χωρὶς ἀντίκρουσμα, ἀφοῦ δὲν εἶχε ἐπικυρωθῇ ἀπὸ τὰ συμβαλλόμενα μέρη. Σ' ἓνα ὑπόμνημά του ὁ Φραγκλῖνος Μπουϊγιόν, στέλεχος τοῦ γαλλικοῦ ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, προτείνοντας τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1920 σύναψιν συμφώνου μὲ τὸν Κεμάλ, ἔγραφε μεταξὺ ἄλλων: «Καθὼς μάλιστα ἡ Συνθήκη τῶν Σεβρῶν δὲν εἶχε ἀκόμῃ ἐπικυρωθῇ ἀπὸ κανέναν, ἡ γαλλικὴ κυδέρνησις μποροῦσε εὐκόλα νὰ δικαιολογήσῃ τὴν στάσι τῆς στοὺς ὑπόλοιπους συμμάχους» («Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν», τόμος Δ', 1983· Γ. Μουρέλου «Ἡ Γαλλοτουρκικὴ Προσέγγισις τοῦ 1921», σελ. 219). Πιὸ ἀποκαλυπτικὴ στὸ ἴδιο Δελτίο ἡ Βιργινία Σολομωνίδου γράφει σχετικὰ μὲ τὴν δημοσίευσιν ἑλληνικῶν καὶ ξένων ἀρχείων, ποὺ ἀναφέρονται σ' αὐτὴν τὴν περίοδο: «Ἔτσι γιὰ παράδειγμα γίνεται σαφὲς στὸν ἐρευνητὴ, ὅτι, ἀντίθετα μὲ ὅ,τι γενικὰ πιστεύεται, ἡ ἀναθεώρησις τῆς Συνθήκης τῶν Σεβρῶν σὲ θάρος τῆς Ἑλλάδος εἶχε ἀρχίσει νὰ συζητῆται στοὺς συμμαχικοὺς κύκλους πολὺ πρὶν τὴν ὑπογραφὴ τῆς καὶ τὶς ἐκλογὰς τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1920» («Ἡ Ἑλλάδα στὴ Μικρὰ Ἀσία, 1919-1922», σελ. 351). Εἶναι φανερό, ὅτι πέρα ἀπὸ τὶς συνθήκες ὑπῆρχε μία μυστικὴ διπλωματία, ποὺ ἄλλο σκοπὸ δὲν εἶχε παρὰ τὸν ἀφανισμό Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων ἀπὸ τὴν Μικρὰ Ἀσία. Ἡ «εὐαίσθητη» ὁδὸς πρὸς τὰ πετρέλαια τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἔπρεπε νὰ ἐκκαθαρισθῇ ἀπὸ τοὺς δύο αὐτοὺς λαοὺς, ποὺ παρὰ τὰ παραχωρηθέντα προνόμια σὲ ἄλλους ἐκράτουν σχεδὸν τὸ σύνολο τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας.

ΕΝΑ ΣΧΕΔΙΟ ΓΕΝΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΧΗΣ. Ὁ γενικὸς πρόξενος τῶν ΗΠΑ στὴν Σμύρνη ἀπὸ τὸ 1919 ἕως καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς Τζ. Χόρτον γράφει στὴν εἰσαγωγὴ τοῦ διδλίου του «Ἡ Μάστιγα τῆς Ἀσίας»: «Ἐνας τρίτος στόχος τοῦ διδλίου εἶναι νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ἡ καταστροφὴ τῆς Σμύρνης δὲν ἀποτελεῖ παρὰ τὴν τελευταία πρᾶξι τοῦ σταθεροῦ προγράμματος ἐξόντωσης τῆς χριστιανοσύνης ἀπ' ὅλο τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος τῆς παλαιᾶς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας...». Ὁ ἔμπειρος διπλωμάτης γιὰ τὶς βαλκανικὲς ἐξελίξεις (ὑπῆρξε ἀπὸ τὸ 1893 πρόξενος σὲ Ἀθήνα, Σμύρνη καὶ Θεσσαλονίκη), ποὺ εἶχε στὴν διάθεσίν του ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς φανερῆς καὶ μυστικῆς διπλωματίας, συνεχίζει λίγες γραμμὲς πῶς κάτω: «Αὐτὴ ἡ διαδικασία ἐξόντωσης ἀπαίτησε ἓνα σημαντικὸ χρονικὸ διάστημα, γιὰ νὰ συντελεσθῇ. Τὴν διέκριναν προκαθορισμένοι στόχοι, σύστημα καὶ μεγάλη προσοχή, ἔστω καὶ

στην *πιό μικρή λεπτομέρεια*. (Έκδοσις «βιβλιοπωλείου της «Εστίας», μετάφρασις καὶ σχόλια Β. Γ. Σολομωνίδου, Ἀθήνα 1996, σελ. 29). Ἡ ἀρχὴ ἐκτελέσεως τοῦ σχεδίου αὐτοῦ τοποθετεῖται στὸ 1880, ὅταν ἡ Τουρκία περνᾷ στὴν σφαῖρα ἐπιρροῆς τῆς Γερμανίας. Φανερά Βρετανία καὶ Γερμανία ἔχουν ἀντικρουόμενα συμφέροντα. Ὅμως: «...καὶ αὐτὸς ὁ Γλάδστων, ὅτε ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἀρχὴν τῷ 1880, ἐγκατέλιπε τὸ ἀρμενικὸν ζήτημα ἐπὶ ἀπλῶ νευμάτι τοῦ Βίσμαρκ». (Οὐίλλιαμ Μίλλερ, «Ἡ Τουρκία Καταρρέουσα», ἐκδότης Εὐ. Λάζος, ἀνατύπωσις 1994, μετάφρασις Σπ. Λάμπρου, σελ. 522). Μέχρι τότε ὁ Γλάδστων ἐνεφανίζετο ὑπέρμαχος τῶν χριστιανῶν τῆς Ὄθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκ παραδόσεως προστάτις τῶν χριστιανῶν Ρωσία δὲν εἶχε διάφορον συμπεριφορά. Στὸ τέλος τῆς ἴδιας σελίδος τοῦ βιβλίου τοῦ Μίλλερ διαβάζουμε: «*Ρῶσοι δὲ καὶ Τοῦρκοι ὡμολόγουν, ὅτι διέκρινον Ἀρμενικὸν κίνδυνον*». Λογικὴ συνέπεια αὐτῆς τῆς πολιτικῆς τῶν μεγάλων δυνάμεων ἦταν οἱ σφαγὲς 200.000 Ἀρμενίων κατὰ τὴν τριετίαν 1894-96, ὅταν πλέον οἱ Γερμανοὶ εἶχαν ἀναλάβει πλήρως τὴν διοίκησιν καὶ ἐκπαίδευσιν τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ. Ἀλλὰ ἡ συμπαίγνια τῶν ὑπολοίπων δυνάμεων φαίνεται ἀπὸ τὸν τρόπο, ποὺ ἀντεμετώπισαν τὶς σφαγὲς αὐτές. Ὁ Μίλλερ γράφει γι' αὐτὸ: «...ἀλλ' ἡ Ἀγγλία ἀπήτησε τὸν διορισμὸν ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, ἣν ἐμελλον νὰ συνοδεύσωσιν ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ρωσίας. Ἡ ἐπιτροπεία, ἥτις ἐχαρκτηρίζετο ἐπισήμως ὡς ἔργον ἔχουσα «νὰ ἐξετάσῃ τὰ τῆς ἐγκληματικῆς διαγωγῆς τῶν Ἀρμενίων ληστῶν»...». (ὁ.π., σελ. 523). Οἱ δυστυχεῖς Ἀρμένιοι καὶ ἐσφάγησαν καὶ ἐχαρκτηρίσθησαν «ληστὲς» μὲ ἐγκληματικὴν δράσιν, προκειμένου οἱ «μεγάλοι» νὰ ἐφαρμόσουν τὴν πολιτικὴν τους καὶ νὰ ἀναπαύσουν τὴν συνείδησίν τους.

Μερικοὺς μῆνες ἀργότερα ὁ ἐνωμένος συμμαχικὸς στόλος βομβαρδίζει τοὺς Ἑλλήνες ἐπαναστάτες στὴν Κρήτη· ἐνῶ ἡ Ἑλλὰς σύρεται στὸ «φιάσκο» τοῦ ἐλληνοτουρκικοῦ πολέμου τὸ 1897 (περισσότερα γιὰ τὸν πόλεμο τοῦ 1897 στὸν «Δαυλὸν» Ἰουλίου, τεύχος 187) καὶ ὑπάγεται στὸν διεθνῇ οἰκονομικὸν ἔλεγχον. Τὸ 1897 ὁ Θεόδωρος Χέρτζλ στὸ Συνέδριον τῆς Βασιλείας (Ἑλβετία) κηρύσσει τὶς ἀρχὲς τοῦ πολιτικοῦ σιωνισμοῦ. Ἀπὸ τὸ 1882 ἕως τὸ 1917, ποὺ ἡ Βρετανία παρεχώρησε μία ἐβραϊκὴ ἐστία στὴν Παλαιστίνη, φθάνουν 50.000 Ἑβραῖοι ἐξ αἰτίας τῶν διωγμῶν στὴν τσαρική Ρωσία καὶ τὴν Πολωνία. Βεβαίως οἱ περισσότεροι μεταναστεύουν στὶς ΗΠΑ, ποὺ τὸ 1898 ἀποκοτῶν προνόμια διομολογήσεων στὴν Τουρκία. Παράλληλα στὴν Μακεδονία καὶ τὴν Θράκη ἐπικρατεῖ ἀναταραχὴ μεταξὺ τῶν ἐθνοτήτων γιὰ τὴν ἀπόκτησιν φυλετικῶν δικαιωμάτων ἐπὶ τῆς χώρας. Ἡ ἄλλοτε κραταῖα Ὄθωμανικὴ Αὐτοκρατορία καταρρέει. Βρετανοὶ καὶ Γάλλοι ἐνισχύουν τὰ ἀποσχιστικὰ κινήματα τῶν περιοχῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ τὶς θέτουν ὑπὸ τὸν ἑλεγχόν τους. Στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνος μας φαίνονται πλέον καθαρὰ τὰ ἐθνικὰ σύνορα, ποὺ θέλουν νὰ ἐπιβάλουν.

Μεγάλον ἐμπόδιον στὶς ἐπιδιώξεις τῶν μεγάλων δυνάμεων εἶναι ὁ σουλτάνος. Ὁ Ἀβδουλ Χαμίτ, ὅπως ὅλοι οἱ σουλτᾶνοι, εἶχε τὴν αἴσθησιν τῆς πολυεθνικῆς αὐτοκρατορίας του, καὶ κύριον μέλημά του ἦταν ἡ διατήρησίς της. Τὸν ἐλλείποντα ἐθνικισμὸν τοῦ σουλτάνου ἦλθε νὰ τὸν συμπληρώσῃ ἡ ἐπανάστασις τῶν Νεοτούρκων τὸ 1908. Στὶς τάξεις τους εἶχαν σχηματισθῇ δύο τάσεις. Ἡ πρώτη εἶχε σκοπὸν τὴν διατήρησιν τῆς πολυεθνικῆς αὐτοκρατορίας μὲ προστασία τῶν μειονοτήτων καὶ συνταγματικὴν διακυβέρνησιν. Ἡ δὲ δευτέρα ἐστόχευε στὸν ἐκτουρκισμὸν τοῦ κράτους καὶ ἀπέρριπτε τὸν θρησκευτικὸν χαρακτήρα του. Γι' αὐτὸ τὸ κίνημα τοῦ «παντουρανισμοῦ», ὅπως ὠνομάσθηκε, σημειώνεται στὴν «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους» τῆς Ἐκδοτικῆς Ἀθηνῶν: «Ἡ κοσμικὴ αὐτὴ ἰδεολογία ταίριαζε περισσότερο μὲ τὸ νέο φυλετικὸ ἐθνικισμὸ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ νεοτουρκικοῦ κινήματος καὶ δὲν ἀντιμετώπιζε τὴν ἐχθρότητα τῶν εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων. Αὐτὴ τελικὰ ἡ ἰδεολογία ἐπι-

κράτησε καὶ ὑπαγόρευσε τὴν ἐξάλειψη τῶν μειονοτήτων στὴν πολυεθνικὴ ἐπικράτεια» (τόμος ΙΔ', σελ. 254). Ἐκφρασις τοῦ «παντουρανισμοῦ» ὑπῆρξε ἡ «Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν Ἑνωσὶν καὶ τὴν Πρόοδον». Ἡ ἑνωσις αὐτὴ ὄχι μόνον δὲν ἀντεμετώπισε τὴν ἐχθρότητα τῶν Εὐρωπαίων, ἀλλὰ ἐβοηθήθηκε ποικιλοτρόπως. Εἶναι γνωστὸ πλέον, ὅτι ψυχὴ τῆς ἐνώσεως ἦταν οἱ ἐξόριστοι Τοῦρκοι τοῦ Παρισιοῦ, ποὺ διεμόρφωσαν τὴν ιδεολογικὴν τῆς τάσιν. Σημαντικὴν ὁμως βοήθεια στὴν ἑνωσὶν ἔδωσαν οἱ Ἑβραῖοι, ἰδίως οἱ Ἑβραῖοι τῆς Θεσσαλονίκης. Σπουδαῖο ρόλο στὴν ἀνάπτυξη τοῦ κινήματος τῶν Νεοτούρκων διεδραμάτισαν οἱ ἐξιλαμισθέντες Ἑβραῖοι (*ντονμέδες*), ποὺ ἦσαν οἱ πιὸ φανατικοί. «Ντονμάς» δὲ ἦταν καὶ ὁ σφαγέας τῶν Ἑλλήνων Μουσταφᾶ Κεμάλ Ἀτατούρκ [βλέπε σχετικὰ στὸ βιβλίο τοῦ Ν. Παπαδόπουλου (Μεστούσκ), «*Τουρκικὰ Ντοκουμέντα γιὰ τὴν Μικρασιατικὴ Καταστροφὴ. Ἡ Ἀλήθεια ἀπὸ τὸ Στόμα τῶν Τούρκων*», Ἀθήνα 1995, χρυσὸ μετάλλιο τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν· Τσέ Σιρπί, «*Ἡ Ἐπανάσταση κατὰ τῆς Νέας Τάξης*» καὶ ἐπιστολὴ τοῦ ὑποστρατήγου ἐ.ἀ. Κ. Χ. Κωνσταντινίδη με παραπομπὴ στὸ βιβλίο τοῦ ἀρχιραββίνου Ἰωακείμ Πρίνζ, «*Κρυφοὶ Ἑβραῖοι*», Ράντομ Χάουζ, Νέα Ὑόρκη, στὴν ἐφημερίδα «Ἐστία», 30-12-96]. Γιὰ τὸν λόγον αὐτὸν τὸ κίνημα τῶν Νεοτούρκων ἐξεδηλώθηκε στὴν Θεσσαλονικί· ὁ καθαιρεθεὶς μετὰ τὴν ἀντεπανάστασιν σουλτᾶνος ἐτέθηκε σὲ περιορισμὸν στὴν πολυτελὴ οἰκίᾳ τοῦ Ἑβραίου Ἀλλατίνι στὴν Θεσσαλονικί. Χαρακτηριστικὴ δὲ εἶναι ἡ πορεία τοῦ Βουλγαροεβραίου Ἀδραᾶμ Μπεναρόγια. Ἀφοῦ συμμετεῖχε ἐνεργὰ στὴν ὀργάνωσιν τῶν Βουλγάρων σοσιαλιστῶν (Στενῶν), ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν Νεοτούρκων ἤλθε στὴν Θεσσαλονικί καὶ ἐστρατεύθηκε στὶς τάξεις τους. Ἀργότερα δέ, τὸ 1911, προσεκάλεσε καὶ ὠργάνωσε τὴν ὁμιλίαν τῶν ἐξεχόντων ἐκπροσώπων τοῦ πολιτικοῦ σιωνισμοῦ Ἰσαῆχ Τσὶ καὶ Μπὲν Γκουριὸν στοὺς Ἑβραίους τῆς πόλης. Γιὰ δὲ τὸν Κεμάλ ὁ Χόρτον σημειώνει: «*Ὁ Μουσταφᾶ Κεμάλ, αὐτὸς ποὺ πυρπόλησε τὴν Σμύρνη καὶ ὠλοκλήρωσε τὴν ἐξόντωσιν τῶν Χριστιανῶν, εἶναι δημιούργημα τῆς Εὐρώπης*» (ὁ.π., σελ. 163). Εἶναι αὐτός, ποὺ ὑλοποίησε τὴν ἐκφρασὶν μίσους τοῦ ἄλλοτε Βρεταννοῦ πρωθυπουργοῦ Ἑβραίου Ντισραέλι, ποὺ ὁ Γλάδστον ἔγραψε γι' αὐτὸν στὸν δούκα Ἀρτζιλ: «*Δὲν εἶναι τόσο φιλότουρκος, ὅσον ἐνόμιζα. Αὐτὸ ποὺ μισεῖ εἶναι ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ ἀνασυγκρότησις τῶν χριστιανῶν*».

Ἐπειδὴ ἡ ἱστορία δὲν συγκροτεῖται ἀπὸ μεμονωμένα γεγονότα, δὲν πρέπει ν' ἀποσυνδεθῇ ἡ μετὰ τὴν ἐδραΐωσιν τῶν Νεοτούρκων τὸ 1909 ἐπανάστασις τοῦ Γουδιου καὶ ἡ ἐμφάνισις τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου στὴν πολιτικὴ σκηνὴ τῆς Ἑλλάδος, ἕξι χρόνια μετὰ τὸν πρῶτο ἀφορισμὸ τοῦ ἐξ αἰτίας τῆς φιλοδρετανικῆς καὶ ἀνθενωτικῆς δράσεώς του. Ἄλλωστε γιὰ τοὺς ἴδιους λόγους καὶ ὁ πατέρας του εἶχε ἀναγκασθῇ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Κρήτη καὶ νὰ καταφύγῃ στὴν Σύρο, ὅπου ὁ Ἐλευθέριος ἐτελείωσε τὸ Γυμνάσιο. Οἱ ἀκολουθήσαντες Βαλκανικοὶ Πόλεμοι ἐδραΐωσαν τὸν ἐθνικιστικὸ χαρακτήρα τῶν βαλκανικῶν κρατῶν καὶ ἐχάραξαν περὶ τοὺς σημερινὰ τοὺς ὅρια. Παράλληλα δὲ ἐξαπελύθησαν μαζικοὶ διωγμοὶ ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὑπὸ γερμανικὴν καθοδήγησιν. Ὁ Χόρτον γράφει γιὰ τὶς εὐθύνες τῶν Γερμανῶν: «*Πραγματικὰ δὲν ὑπάρχει ἡ παραμικρὴ ἀμφιβολία, ὅτι ἡ Γερμανία ἐνέπνευσε τὸ μέτρο τῆς ἔξωσης τῶν Ἑλλήνων Ὁθωμανῶν ἀπὸ τὴν Μικρὰ Ἀσίαν σὰν ἓνα ἀπὸ τὰ προκαταρκτικὰ μέτρα γιὰ τὸν πόλεμον, ποὺ προετοίμαζε*» (ὁ.π., σελ. 51). Μετὰ τὴν ἐκρηξιν δὲ τοῦ πολέμου οἱ διώξεις ἐνετάθησαν ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Λίμαν Φὸν Σάντερς, ποὺ εἶχε ἀναλάβει τὴν διοίκησιν τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ. Ὁ ἴδιος ἐσχέδιασε τὶς διώξεις καὶ τοὺς ἐκτοπισμοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Δὲν ἔπαυε νὰ ὑπενθυμίζῃ στοὺς Τούρκους, ὅτι, ἐὰν δὲν ἐξοντώσουν τοὺς Ἕλληνας, τοὺς περιμένει μεγάλο κακό. Στὸ διάστημα ἀπὸ τὸ 1909 ἕως τὸ 1918 τὰ θύματα Ἑλλη-

νες ἔφθασαν περίπου τὸ 1.500.000, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ μισοὶ ἐθανατώθησαν ἢ ἀπέθαναν ἀπὸ τὶς κακουχίες, οἱ λοιποὶ δὲ ἐξεπατρίσθησαν. "Αν δὲ σ' αὐτὰ τὰ θύματα προσθέσουμε καὶ 1.500.000 νεκροὺς τῆς ἄρμενικῆς γενοκτονίας, τότε βλέπουμε τοὺς Γερμανοὺς νὰ εὐθύνονται γιὰ 3.000.000 ἐκτοπισμένους καὶ δολοφονημένους χριστιανοὺς τοῦ Πόντου καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

"Ομως ἑκατομμύρια "Ελλήνες ἐκατοικοῦσαν στὴν Τουρκία. Τὴν ἐξόντωσιν τοὺς ἀνέλαβαν νὰ κατευθύνουν οἱ ὑπόλοιποι σύμμαχοι μετὰ τὴν ἥττα καὶ τὴν διάλυσιν τῆς Γερμανίας. Τὸ 1919 ὁ Ν. Καζαντζάκης διωρίσθηκε γενικὸς διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας μὲ ἀρμοδιότητα τὴν μεταφορὰ Ἑλλήνων τοῦ Πόντου στὴν Μακεδονία. Ὁ ἴδιος μετέδωκε ἐκεῖ ἐπικεφαλῆς κλιμακίου. Στὸ βιβλίο του «*Ἀναφορὰ στὸν Γκρέκο*» γράφει γιὰ τὴν ἀποστολὴν του: «*Ἀπὸ τὸ νότο οἱ Κοῦρδοι πετάλῳσαν ὅσους "Ελλήνες ἔπιαναν, καὶ ἀπὸ βορρᾶ οἱ μπολσεβίκοι κατέβαιναν μὲ φωτιά καὶ μὲ τσεκούρι καὶ στὴ μέση οἱ "Ελλήνες τοῦ Μπατούμ, τοῦ Σοχούμ, τῆς Τυφλίδος, τοῦ Κάρς, καὶ ὅλο στένευε γύρω ἀπὸ τὸ λαμό τους ἡ θελιά, καὶ περιέμεναν, γυμνοί, πεινασμένοι, ἄρρωστοι, τὸ θάνατο*». Κοινὲς λοιπὸν ἐπιχειρήσεις Σοβιετικῶν καὶ Τούρκων ἐθνικιστῶν τοῦ Κεμάλ, ὅπως βεβαιώνει καὶ ὁ αὐτόπτης μάρτυρας Ν. Καζαντζάκης. Ἀλλὰ ἡ φιλοτουρκικὴ πολιτικὴ τοῦ Λένιν δὲν ἐσταμάτησε σ' αὐτὲς τὶς ἐπιχειρήσεις. Κατ' ἀρχὰς ἀπληρώθηκε τὰ ἐδαφικὰ κέρδη τῆς ΕΣΣΔ, ποὺ προέκυψαν ἀπὸ τὴν ἥττα τοῦ 1918. Ἦταν ἡ πρώτη χώρα ποὺ ἀνεγνώρισε «ντὲ φάκτο» τὴν κυβέρνησιν τοῦ Κεμάλ μὲ τὴν ἀνταλλαγὴν ἐπισκέψεων ἀποστολῶν γιὰ σύναψιν συμφωνίας. Ἐντύπωσιν δὲ προκαλεῖ, ὅτι μέχρι τὸ 1921, ὅταν οἱ ἄλλες δυνάμεις ἀνέλαβαν τὸ ἔργο, ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις ἦταν ἡ μοναδικὴ πηγὴ ἐξοπλισμοῦ καὶ ἀνεφοδιασμοῦ τῶν κεμαλικῶν στρατευμάτων. Ἦταν στὴν οὐσία ἡ μόνη δύναμις, ποὺ ἐβοήθησε τὸν Κεμάλ ν' ἀποκτήσῃ ἀξιόμαχον στρατό· μάλιστα σὲ μία ἐποχὴ ποὺ οἱ Ρῶσοι ἐλιμοκτονοῦσαν καὶ χιλιάδες ἀπέθνησκαν καθημερινὰ ἀπὸ τὴν πείνα. Τέλος δὲ μὲ τὴν ἴδρυσιν τῆς «ἀνεξάρτητης» Σοβιετικῆς Δημοκρατίας τῆς Ἀρμενίας προσέφερε τὸν χῶρο ἐξορίας στοὺς ἐναπομείναντες στὴν Τουρκία Ἀρμένιους.

Πρὶν ὅμως τὴν Σοβιετικὴ Ἐνωσιν ἡ χώρα ποὺ ἐβοήθησε στὴν δημιουργίαν τοῦ ἐθνικιστικοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ ἦταν ἡ Ἰταλία. Ὁ ὕπατος ἀρμοστής Σφόρτσα ἐνήργησε, ὅ ἐτοιμος γιὰ ἐξορία στὴν Μάλτα Κεμάλ ὄχι μόνον νὰ μὴν ἐξορισθῇ, ἀλλὰ καὶ νὰ διορισθῇ γενικὸς ἐπιθεωρητὴς στρατοῦ στὴν Ἀνατολία. Ἔτσι στίς 6 Μαΐου 1919 (τέσσερες ἡμέρες μετὰ τὴν ἀπόδασιν τῶν Ἑλλήνων στὴν Σμύρνη) ὁ Κεμάλ ἔφθασε στὴν ὑπὸ βρετανικὴν διοίκησιν Σαμψοῦντα καὶ ἀκολούθως ἐπέρασε στὸ Ἐρζερούμ, ὅπου ἔθεσε τὶς βάσεις γιὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ ἐθνικιστικοῦ στρατοῦ. Πολύτιμον προσφοράν στὴν δημιουργίαν τουρκικοῦ ἐθνικιστικοῦ πνεύματος προσέφερε ὁ Ἰταλὸς ταγματάρχης Καροσσίνι, διοικητὴς τῆς τουρκικῆς χωροφυλακῆς Σμύρνης. Ἡμέρες πρὶν τὴν ἄφιξιν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ στὴν Σμύρνη ὁ Καροσσίνι ὥργανωσε τοὺς ἑνοπλοὺς Τούρκους, ποὺ παρέμεναν στὴν πόλιν παρὰ τὶς συμμαχικὰς διαταγὰς, καί, ὅταν οἱ Ἕλληνες ἐβάδιζαν πρὸς τὸ διοικητήριον, γιὰ ν' ἀναλάβουν τὴν διοίκησιν, ἔδωσε ἐντολὴ νὰ τοὺς πυροβολήσουν. Αὕτῃ ἡ ἰταλικὴ «προδοκάτσια» ἦταν ἡ αἰτία τῶν γεγονότων τῆς Σμύρνης. Στὰ σχόλια τῆς ἡ μεταφράστρια τοῦ βιβλίου τοῦ Χόρτον σημειώνει γιὰ τὸ γεγονός: «*Ὅπως δὲ ὁ στόχος τῶν ὁργανωτῶν τῶν ἐπεισοδίων δὲν ἦταν νὰ ματαιώσουν τὴν ἑλληνικὴν ἀπόδασιν, ἀλλὰ νὰ δημιουργήσουν τὶς συνθήκες, ποὺ θὰ ὥθοῦσαν τοὺς Τούρκους σὲ ἀντίσταση κατὰ τῶν ἑλληνικῶν στρατευμάτων*» (ὁ. π., σελ. 279). Ἀλλὰ ἡ Ἰταλία δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ ἐπιβάλλῃ πολιτικὴν στὴν Μικρὰ Ἀσίαν χωρὶς τὴν ἀνοχὴν τῶν ὑπολοίπων δυνάμεων. Ἀλλωστε οἱ σύμμαχοι ἐπέτρεψαν τουρκικὰ δημοσιεύματα, ποὺ παρεπόιουν τὰ γεγονότα καὶ ἐξῆλπαν τὸ μίσος τῶν Τούρκων ἐναντίον τῶν Ἑλλή-

νων, χωρίς λογοκρισία. Ἐκτοτε οἱ Ἴταλοι ἀπεδύθησαν σὲ μία ἄνευ προηγουμένου κατασκοπία σὲ βάρος τῶν Ἑλλήνων ἀνεφοδιάσαν παντοιοτρόπως τοὺς Τούρκους ἐθνικιστές παρενέβαλαν μὲ τοὺς ἀσυρμάτους τοὺς ἐμπόδια ἐπικοινωνίας τῶν ἐλληνικῶν μονάδων στὴν διάρκεια τῶν ἐπιχειρήσεων· καὶ τέλος δὲν ἐδίστασαν νὰ συγκρουσθοῦν δυνάμεις τοὺς μὲ ἐλληνικές, προκειμένου νὰ γείρουν τὴν πλάστιγγα ὑπὲρ τοῦ Κεμάλ.

Χειρότερη ἦταν ἡ στάσις τῆς Γαλλίας. Οἱ ἀρχιτέκτονες τῆς Γαλλοτουρκικῆς Συμφωνίας δὲν ἐσεβάσθησαν τοὺς 6.500 Γάλλους νεκροὺς στὴν Κιλικία. Στις 26 Φεβρουαρίου 1921, ἐνῶ οἱ σύμμαχοι φανερά ἔψαχναν εἰρηνικὴ λύσι γιὰ τὴν Μικρὰ Ἀσία στὸ Λονδίνο, οἱ Γάλλοι προεχώρησαν σὲ μυστικὴ συμφωνία μὲ τοὺς Τούρκους. Λίγους μῆνες ἀργότερα συνήψαν ἀνοικτὴ συμφωνία γνωστὴ ὡς συμφωνία Κεμάλ – Μπουϊγιόν, στίς 7 Ὀκτωβρίου, μὲ τὴν ἔωλη δικαιολογία, ὅτι στὸν θρόνο τῆς Ἑλλάδος ἐπανῆλθε ὁ γερμανόφιλος Κωνσταντῖνος. Ἀλλὰ ὑπὲρ ποίου ἐχθροῦ ἡ δύνατο νὰ ἐργασθῇ ὁ Κωνσταντῖνος; Ἡ Γερμανία εἶχε διαλυθῇ, ὁ ἴδιος δὲ ἦταν σοβαρὰ ἄρρωστος καὶ ἀπέθανε μετὰ ἀπὸ 14 μῆνες στὴν ἐξορία. Μὲ τὴν ὑπογραφὴ τῆς συμφωνίας παρὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ πρωθυπουργοῦ Μπριὰν ὁ Μπουϊγιόν κατέλιπε στὸν Κεμάλ τὸν ἐλαφρὸ καὶ βαρὺ ὄπλισμό τῶν Γάλλων, ἱματισμόν, ὅλο τὸ τηλεπικοινωνιακὸ ὕλικο καὶ 10 ἀεροπλάνα μὲ τ' ἀνταλλακτικά τους. Ἐνῶ ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωση, νὰ ἀποστείλῃ ἡ Γαλλία ἱκανοὺς ἐκπαιδευτὲς τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ. Ἀργότερα δὲ παρέδωσε στοὺς Τούρκους 1.500 ὄπλοπολυβόλα, 400 φορητὰ αὐτοκίνητα 3 τόνων, 50 ἀεροπλάνα (ἀναγνωριστικά καὶ καταδιωκτικά) καὶ ἱδρυσε στὰ Ἀδανα ἐργοστάσιο πυρομαχικῶν. Ἀλλὰ ἡ πλέον ἀτιμωτικὴ πρᾶξι τῶν Γάλλων ἦταν ὁ ἀφοπλισμὸς Ἑλλήνων καὶ ἡ παράδοσις τους στὰ κεμαλικὰ στρατεύματα στὰ Μουδανιά. Τόσος δὲ ἦταν ὁ φιλοτουρκισμὸς τῶν Γάλλων, ὥστε ὁ Μπουϊγιόν *«ἀμέσως μετὰ τὴν πυρκαγιά τῆς Σμύρνης ἔτρεξε στὴν πόλη, πού τὰ ἐρεῖπιά της κάπνιζαν ἀκόμη, γιὰ νὰ ἀγκαλιάσῃ καὶ νὰ φιλήσῃ γεμᾶτος χαρὰ τὸν Μουσταφᾶ Κεμάλ»* (Τζ. Χόρτον, ὁ.π., σελ. 174).

Οἱ ΗΠΑ εἶχαν ἀρχίσει νὰ ἀποκοτῶν προνόμια στὴν Τουρκία ἀπὸ τὸ 1898. Ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα διετήρησαν μία ἐξόχως φιλοτουρκικὴ στάσιν καὶ ἐπισημῶς δὲν ἐκήρυξαν πόλεμον ἐναντίον συμμάχου τῶν Γερμανῶν τῆς Τουρκίας. Τὸ 1919 διωρίσθηκε ὕπατος ἀρμοστής στὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ μισέλληνας ναύαρχος Μάρκ Μπρίστολ. Ἐκανε δὲ ὅ,τι ἦταν δυνατό, γιὰ νὰ ἀποδείξῃ στοὺς Τούρκους, ὅτι ἡ διακηρυγμένη οὐδετερότητα τῆς χώρας του ἦταν μόνο φραστικὴ. Δὲν παρέλειπε στίς ἀναφορὰς τοῦ Χόρτον νὰ συμπληρώνῃ τίς δικές του ἐκτιμήσεις, διαστρέφοντας τελείως (καὶ ὑπὲρ τῆς Τουρκίας) τὰ γεγονότα. Ὅμως ὁ φιλοτουρκισμὸς τοῦ Μπρίστολ ἐγίνε ἄκρατος μὲ τὸν διορισμὸ τοῦ Τσάρλς Ἐβανς Χιούζ ὡς ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν τὸ 1921. Ὁ Χιούζ ἦταν διευθυντικὸ στέλεχος τῆς Στάνταρ Ὁйл τῶν Ἑβραίων Ροκφέλλερς. Ἐκτοτε καὶ μέχρι τὸ 1925, πού διετήρησε τὸ ἀξίωμα του, τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν ἐλειτούργησε παρὰ τίς ἀποφάσεις τοῦ Κογκρέσου. Ὅταν τὸ Κογκρέσο ἐψήφισε, νὰ μὴ ἐπικυρωθῇ ἡ Συνθήκη τῆς Λωζάννης, ὁ Χιούζ παρέκαμψε τὴν ἀπόφασιν συνάπτοντας διμερῆ συμφωνία μὲ τὴν Τουρκία, γνωστὴ ὡς «Σύμφωνο Φιλίας καὶ Ἐμπορίου». Χωρὶς μάλιστα νὰ ὑπάρχῃ ἰδιαιτέρος λόγος, ἀφοῦ πρὶν τὴν ὑπογραφὴν τῆς Συνθήκης τῆς Λωζάννης οἱ Βρεταννοὶ εἶχαν ἀναλάβει τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν πετρελαίων τῆς Μοσσούλης. Διώρισε στὴν Λωζάννη ὅλους τοὺς φιλότουρκους: τὸν πρέσβιν στὴν Ρώμην Τσάιλντ (ἐδόθησε καὶ τὸν Μουσσολίνι τὸ 1927 νὰ συγγράψῃ τὰ «Ἀπομνημονεύματά» του), τὸν ναύαρχο Μπρίστολ καὶ τὸ μόνιμο ἀνώτερο στέλεχος τῆς Στάνταρ Ὁйл Χέκ. Διώρισε ὑπεύθυνο τῆς πολιτικῆς γιὰ τὴν Ἑγγὺς Ἀνατολὴ τὸν φιλότουρκο Ἀλλεν Ντάλλες, πού ἀπὸ τὸ 1953 ἕως τὸ 1961 διετέλεσε ὑπαρχηγὸς καὶ ἀρχηγὸς τῆς ΣΙΑ. Ἐνῶ ὁ ἀδελφὸς του Τζῶν

Φόστερ ήταν ὁ ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῶν ΗΠΑ, ποὺ συμμετεῖχε στὴν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ. Τέλος ὁ Χιούζς ἦταν ὁ ἔμπνευστὴς καὶ ὁ κύριος μοχλὸς τῆς φιλοτουρκικῆς προπαγάνδας στὶς ΗΠΑ.

Μία ἄλλη «ἐταιρεία» μὲ φιλοτουρκικὴ δράσιν ἦταν ἡ «Ἀμερικανικὴ Περίθαλψις γιὰ τὴν Ἑγγὺς Ἀνατολή». Ἰδρυτικὸ μέλος τῆς ἦταν τὸ ἡγετικὸ στέλεχος τοῦ σιωνισμοῦ, ὁ Οὐγγρο-εβραῖος ραββῖνος Στέφεν Βάις (διετέλεσε καὶ πρόεδρος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἑβραίων) ἐνῶ ἀντιπρόεδρος τῆς διετέλεσε ἀπὸ τὸ 1919 ἕως τὸ 1921 ὁ Γερμανοεβραῖος πρῶτην πρέσβυς τῶν ΗΠΑ στὴν Τουρκία (1913-1916) Χένρι Μοργκεντάου. Ἡ ἐταιρεία αὕτη οὐδέποτε ἐκινήθηκε γιὰ τὴν ἐκκρίσιν τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τὴν Μικρὰ Ἀσία. Μάλιστα, γιὰ νὰ τοὺς διευκολύνῃ, εἶχε ἔλθει σὲ συμφωνία μὲ ναυτιλιακὰς ἐταιρεῖες, προκειμένου νὰ ἐξασφαλισθῇ φθηνὸς μεταναστευτικὸς ναῦλος. Ἐδημοσίευσε δὲ καὶ σχετικὴ διαφήμισιν στὸ κωνσταντινουπολίτικο περιοδικὸ «Ἑβδομάς» τῆς 29ης Μαΐου 1922. Ἰσως γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους νὰ ὤρισε ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν πρόεδρο γιὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν προσφύγων στὴν Ἑλλάδα τὸν Μοργκεντάου. Ὁ διεθνὴς ἐξουσιασμός ἤθελε νὰ εἶναι σίγουρος, ὅτι δὲν ἔμενε ἑλληνικὸ «ρουθούνη» στὴν Μικρὰ Ἀσία. Περιττὸν νὰ τονίσουμε, ὅτι οἱ ἐγκαταστάσεις τῆς Στάνταρτ Ὀϊλ στὴν Σμύρνη παρέμειναν ἄθικτες (ὅπως καὶ ἡ ἐβραϊκὴ συνοικία) καὶ ὅτι ὁ Χιούζς μετὰ τὴν θητεία του στὸ ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν ἐπανῆλθε στὴν διεύθυνσιν τῆς ἐταιρείας.

Γιὰ τὴν Βρεταννίαν ὁ Χόρτον γράφει: «*Μπορῶ ὅμως νὰ πῶ, πρὸς τιμὴν τῆς Μεγάλης Βρεταννίας, ὅτι ὑπῆρξαν στιγμὲς ποὺ παρὰ τρίχα θὰ συμπεριφερόταν σύμφωνα μὲ τὶς καλύτερες παραδόσεις τῆς. Ποτὲ δὲν ἔμαθα, τί ἦταν ἐκεῖνο ποὺ τὴν κρίσιμη στιγμή τὴν ἐμπόδιζε νὰ συμπεριφερθῇ, ὅπως ἔπρεπε*». (ὁ.π., σελ. 180). Αὕτη ἡ «τρίχα», ποὺ ἀναφέρει ὁ Χόρτον, εἶναι, ὅτι ἡ Βρεταννία δὲν εἶχε ἐνιαία κυβερνητικὴ πολιτικὴ ἀπέναντι τῶν Τούρκων. Τὴν φιλελληνικὴ πολιτικὴ τοῦ Λόυδ Τζώρτζς ἀντεστρατεύετο ὁ ἴδιος ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν Κῶρξον· ἄλλα μέλη τῆς κυβερνήσεώς του· στελέχη τοῦ ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν· οἰκονομικοὶ παράγοντες· καθὼς καὶ οἱ στρατιωτικοὶ τοῦ σύμβουλοι. Ὅλοι αὐτοὶ ἐπίστευαν, ὅτι γιὰ τὰ βρεταννικὰ συμφέροντα ἦταν προτιμώτερη μία συμφωνία μὲ τὸν Κεμάλ παρὰ ἡ στήριξις τοὺς στὴν Ἑλλάδα. Ἔτσι μὲ ἐκδηλώσεις συμπάθειας καὶ χωρὶς δεσμεύσεις ἀπὸ τὴν Βρεταννίαν ἀνέλαβε ἡ Ἑλλάς τὴν Μικρασιατικὴν Ἐκστρατείαν καὶ ἐπέμεινε σ' αὐτήν. Εἶναι χαρακτηριστικὸ, ὅτι στὶς 22 Ἰουλίου ὁ Λόυδ Τζώρτζς ἐξεφώνει φιλελληνικὸ λόγο στὸ κοινοβούλιο, ἐνῶ οἱ οἰκονομικοὶ παράγοντες τοῦ Λονδίνου ἡρνοῦντο σὺναψιν δανείου μὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ ὁ στρατιωτικὸς διοικητὴς τῆς Κωνσταντινουπόλεως Χάρντιγκτον ἀπηγόρευσε τὴν προέλασιν τοῦ ἑλληνικοῦ σώματος πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὥστε νὰ δημιουργηθῇ ἀντιπερισπασμός. Ἀλλὰ οἱ Βρεταννοὶ δὲν ἐπενέβησαν νὰ σώσουν τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τὶς σφαγὰς τῆς Σμύρνης, παρ' ὅλο ποὺ στὸ λιμάνι τῆς πόλεως ὑπῆρχαν 11 πολεμικά τους πλοῖα (ὑπῆρχαν ἀκόμη 7 γαλλικὰ καὶ 3 ἀμερικανικά). Ἐφυγάδευσαν ὅμως τὸν Ἕλληνα ἀρμοστή Ἀρ. Στεργιάδη. Ἐνα ἀμείλικτο ἐρώτημα προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀντιφατικὴν βρεταννικὴν πολιτικὴν· ὁ φιλελληνισμὸς τοῦ Λόυδ Τζώρτζς ἦταν εἰλικρινὴς ἢ ἦταν διατεταγμένος, ὥστε ν' ἀφανισθῇ ὁ ἑλληνισμὸς τοῦ Πόντου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας;

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τὶς εὐθύνες τοὺς γιὰ τὶς τουρκικὰς ἀγριότητες οἱ μεγάλες δυνάμεις προσεπάθησαν νὰ τὶς καλύψουν, ὅπως ἡ γάτα τὰ περιττώματά της. Γιὰ τὸ βιβλίον τοῦ Χόρτον γράφει ἡ Β.Γ. Σολωμωνίδου στὸ διογραφικὸ σημείωμα: «*Μάλιστα τὰ ἀντίτυπα του ἐξαφανίσθηκαν τόσο γρή-*

γορα, πὸν κυκλοφόρησε ἡ φήμη, ὅτι τὰ ἀγόραζε τὸ *State Department*, γιὰ νὰ τὰ ἀποσύρῃ ἀπὸ τὴν ἀγορά. Οἱ διπλωματικοὶ κύκλοι τῆς Οὐάσιγκτον τὸ χαρακτήρισαν “ἀνάρμοστο καὶ ἀπρεπές”. Ἀργότερα οἱ Βρεταννοὶ ἐκδότες, πὸν εἶχαν ἀρχικὰ δεχτῇ νὰ ἐκδώσουν τὸ βιβλίο στὴν Εὐρώπῃ, ἀπέσυραν τὴν πρότασι μὲ τὴν δικαιολογία, ὅτι “τὸ βρεταννικὸ κοινὸ ἔχει τὴ στιγμή αὐτὴ ἐπικεντρώσει τὸ ἐνδιαφέρον του στὰ πετρελαϊκὰ πράγματα τῆς Μοσσοῦλης καὶ δὲν θὰ θέλαμε νὰ θέσουμε σὲ κυκλοφορία ἓνα βιβλίο, πὸν θὰ μπορούσε νὰ προσβάλλῃ τοὺς Τούρκους». Καὶ ὁμως ἡ Μοσσοῦλη εἶχε πλέον προσαρτηθῇ στὸ Ἰράκ, πὸν ἦταν ὑπὸ βρεταννικὴ κυριαρχία. Στὶς ΗΠΑ παράλληλα μὲ τὸ βιβλίο τοῦ Χόρτον ὁ Τσάιλντ (πὸν συμμετεῖχε στὴν συνδιάσκεψιν τῆς Λωζάννης) ἐξέδωσε ἓνα βιβλίο μὲ τίτλο «*Ἡ συνθήκη μὲ τὴν Τουρκία*». Τὸ βιβλίο περιελάμβανε μία σειρά ἀρθρῶν τοῦ Τσάιλντ, τοῦ ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν Χιούζ, τοῦ γραμματέα τοῦ «Ἀμερικανικοῦ Συμβουλίου Ἐπιτροπῶν Ἱεραποστολῶν Ἐξωτερικοῦ» Μπάρτον, τοῦ ναύαρχου Μπρίστολ, καὶ τοῦ ἐξέχοντος μέλους τῆς «Ἀμερικανικῆς Ἐπιτροπῆς Περιθάλψεως γιὰ τὴν Ἑγγὺς Ἀνατολή» Τζ. Πλίμπτον. Σκοπὸς τοῦ βιβλίου ἦταν ἡ προπαγάνδα ὑπὲρ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς Συνθήκης τῆς Λωζάννης καὶ νὰ ἀποκρούσῃ τὶς κατηγορίες γιὰ τὶς τουρκικὲς θηριωδίες. Τόσος δὲ ἦταν ὁ φιλοτουρκισμὸς του, ὥστε δὲν ἐδίστασαν νὰ ἀποκαλέσουν τὸν Κεμάλ «Γ. Οὐάσιγκτον τῆς Τουρκίας», προκειμένου νὰ τὸν κάνουν συμπαθῇ στοὺς Ἀμερικανοὺς πολίτες.

Μέλη τῶν ἱεραποστολῶν καὶ τῆς ἐπιτροπῆς περιθάλψεως διέτρεχαν τὶς ΗΠΑ προπαγανδίζοντας τὶς παραπάνω θέσεις. Στὴν ἐφημερίδα «Οὐάσιγκτον Πόστ» κατεπνίγη σειρά ἀρθρῶν, πὸν ἀπεδείκνυναν τὶς σφαγὲς τῶν Τούρκων. Ἐδημοσιεύθηκε μόνον τὸ πρῶτο στίς 25/10/1925. Ὁ ναύαρχος Μπρίστολ ἀπέειλε ἓνα πρῶην στέλεχος τῆς ἐπιτροπῆς περιθάλψεως νὰ μὴ δώσῃ συνέντευξιν στοὺς λονδρέζικους «Τάιμς», ὅπου θὰ ἀπεκάλυπτε τὶς τουρκικὲς ὁμότητες (τελικῶς ἡ συνέντευξις ἐδόθη). Ὁ αἰδεσιμώτατος Ράλφ Χάρλοου, πὸν διεμαρτυρήθηκε γιὰ τὴν προσπάθεια ἀποκρύψεως τῆς ἀλήθειας, ὡδηγήθηκε σὲ παραίτησιν ἀπὸ τὴν θέσιν του στὸ Κολλέγιο Παραδείσου. Οἱ ἀγορασμένοι κονδυλοφόροι ἀπὸ τὸν Μπράουν διεβεβαίωσαν τὸ ἀμερικανικὸ κοινὸ μὲ τὶς ἀνταποκρίσεις τους, ὅτι δὲν ἔγιναν σφαγές. Ἐνῶ οἱ κονδυλοφόροι τοῦ Μπουϊγιὸν καὶ τῆς φασιστικῆς Ἰταλίας ἐπληροφόρουν Γάλλους καὶ Ἰταλοὺς, ὅτι τὴν φωτιά στὴν Σμύρνη τὴν εἶχαν βάλει οἱ Ἕλληνες. Τέλος ἡ ἔκθεσις τοῦ ἀγγλικανοῦ ἐφημερίου Τσάρλς Ντόμσον καὶ ἐπιτροπῆς Βρεταννῶν Σμύρνης, ὅπου κατηγογέλετο εὐθέως, ὅτι σκοπὸς τῶν Τούρκων ἦταν νὰ ἐκδιώξουν κάθε μὴ μουσουλμανικὸ καὶ μὴ ἐβραϊκὸ στοιχεῖο, ἐδημοσιεύθηκε 3 μῆνες ἀργότερα σὲ μιὰ ἐπιθεώρησιν τοῦ Γιβραλτάρ. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιχείρησις ἀποκρύψεως καὶ ἐλέγχου τῶν γεγονότων ἀνάγεται στίς ἴδιες ἀπαρχὲς τοῦ σχεδίου γιὰ τὴν ἐξόντωσιν τοῦ χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ. Ὁ Χόρτον διασώζει τὴν ἀγανάκτησιν ἐνὸς Βρεταννοῦ ἀνταποκριτῇ στὴν Βουλγαρία, ὅταν ἐσφάγησαν 14.000 κάτοικοι τοῦ Μπατάκ. Γράφει στὴν 42α σελίδα τοῦ βιβλίου του: «*Ἐνας γνωστὸς Βρεταννὸς ἀνταποκριτῇ, πὸν ἦταν φιλοδοῦλγαρος, ἔλεγε ἀνοιχτά, πὼς εἶχε στείλει ἀνταποκρίσεις γιὰ τοὺς διωγμοὺς στὸν βρεταννικὸ τύπο, ἀλλὰ δὲν μπορούσε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν δημοσίευσί τους. Εἶχε τὴν ἔμμονη ἰδέα, ὅτι ἡ αἰτία ἦταν, πὼς ὁλόκληρος ὁ βρεταννικὸς τύπος ἀνῆκε σὲ Ἑβραίους*». Καὶ πρωθυπουργὸς ἦταν ὁ Ἑβραῖος Ντισραέλι, συμπληρώνουμε ἐμεῖς.

Ἔτσι λοιπὸν οἱ μεγάλες δυνάμεις ἐσχεδίασαν καὶ ἐμεθόδευσαν τὴν ἐξόντωσιν τοῦ ἑλληνισμοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Μεγαλύτεροι ὑπεύθυνοι ὁμως ἦταν ὅσοι Ἕλληνες συνήργησαν στὸ νὰ ἐπιτύχουν τὰ σχέδια αὐτά. Καὶ τὶς εὐθύνες τῶν Ἑλλήνων θὰ ἐξετάσουμε σὲ προσεχεῖς ἀρθρο.

Σφήκες

Ἐνδίδων καὶ ἐγὼ στὸ πνεῦμα τῆς ἀρθρογραφίας τοῦ τύπου «Ἡ τάδε πού δὲν ἔγινε», δίνω ἐπιλεκτικὰ ἀποσπάσματα τῆς Ε.Ε.Ε.Π.Σ.Ε. (Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐθνικῆς Παιδείας & Συμπεριφορᾶς Ἑλληνοπαίδων), πού δὲν ἔγινε – ἄλλο ἂν αὐτὴ τοῦλάχιστον θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχη γίνε – ὅπως τὰ ἐξιστόρησα στοὺς γιούς μου.

Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέρα τῆς συνεδριάσεως παρευρέθησαν, προσκληθέντες (καὶ ὄχι), οἱ ἐξῆς ἔγκριτοι συμπολίτες μας (ἢ σειρὰ ἀναφορᾶς εἶναι τυχαία). • Ρένος Ἀποστολίδης: φιλόλογος, ἑλληνιστὴς καὶ ἀντιρρησίας. • Κ. Ζουράρις: καθηγητὴς, κοινωνιολόγος καὶ (αὐτοαποκαλοῦμενος) τέως γεννίτσαρος τοῦ Κ.Κ. • Α. Δήμου: διαφημιστὴς, συγγραφεὺς κάποιας μελέτης περὶ Ἑλλήνων καί ;;; • Πατὴρ Γεώργιος Μεταλληνός: διδάσκει περὶ Ρωμιουσύννης. • Γ. Βέλτσος: διδάσκει κατανοητὰ μὲν, (ἀκατ)ανοήτως δέ. • Γ. Πάντζαρης: οὐδὲν τὸ ἰδιαιτέρον, ἀπλῶς ἔχων ἓνα κοινὸν νοῦν καὶ δύο γιούς. • Κ. Πλεύρης: τοὺς περνᾷ ὅλους γενεές δεκατέσσερις. • Γ. Μπαμπινιώτης: σημιτιστὴς – φοινικιστὴς γλωσσολόγος, καθηγητὴς (ἢ τριπλῇ ἀπειλῇ). • Ὁ καφετζῆς τοῦ ὑπουργείου: πατὴρ τριῶν τέκνων. • Δ. Παπαγιαννάκης: εὐρωτάδε, διότι ἐμεῖς τὸν στείλαμε. • Τὸ πνεῦμα τοῦ Περικλῆ Γιαννόπουλου: κοινωνιολόγου Ἑλλήνος. • Ἡ γειτόνισά μου: χήρα καὶ μητέρα μιᾶς κόρης. • Ἡ Πῶς – τὴν – λένε: ἀρχαιολόγος λόγῳ Πανελληνίων καὶ ὄχι λόγῳ μερακιοῦ. • Ὁ καθηγητὴς Δέν – θυμᾶμαι – τὸ ὄνομά – του: ὡς μισθοσυντῆρητος. • Ὁ κλητὴρ τοῦ Ὑπουργείου: δημόσιος (μόνιμος) ὑπάλληλος. • Οἱ μᾶρ-γοῦμεν τοῦ μᾶρ «Σκηνή»: προβληματισμένες ἀπὸ τὰ σημερινὰ ἀγόρια. • Βασ, Βασιλικός: κριτικὸς (;) βιβλίων. • Ἡ κυρὰ-Κατίνα, ἡ θυρωρὸς: ὡς ἀτόχος συσκευῆς καταμετρήσεως ἀκροαματικότητος, ἐπομένως τυπικὸ δεῖγμα Ἑλλήνος καὶ Ἑλληνίδος τῆς σημερινῆς. • Ὁ πρῦτανος Δέν – θυμᾶμαι – τὸ – ὄνομά – του: ὡς πρῦτανος καὶ ὡς χαϊδολογῶν τοὺς φοιτητὰς, γιὰ νὰ ἐπανεκλεγῇ. • Ὁ ἐν Ἑλλάδι ἀντιπρόσωπος τῆς τσιχλόφουσας «Στιμορόλ»: ὡς ;;; • Κάποιος (ἀπρόσκλητος) ὑπουργός, τοῦ ὁποίου εἶδαμε μόνον τὴν πλάτη: ὡς ὑπουργός;

– Μπαμπᾶ, μοῦ εἶπε ὁ Νικόλας (ὁ μεγάλος μου γιός, ἐτῶν 12 καὶ κάτω), ἔχω μεγάλες μελαγχολίες. Ζήτησα ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρο (ὁ μικρὸς μου γιός, ἐτῶν 11 καὶ κάτω) «νὰ ἔρθῃ νὰ μελαγχολήσουμε μαζί», ἀλλὰ μὲ ἐξόρισε λέγοντάς μου: «Ἀντε φεύγα, ρε Λουδοβίκο, τίποτα δὲν διδάχθηκες ἀπὸ τὴν Γαλλικὴ Ἐπανάσταση».

– Καὶ τί θέλεις νὰ σοῦ κάνω, γιὰ νὰ διασκεδάσης;

– Νὰ μοῦ διηγηθῇς ξανά κουτσομπολιὰ ἀπὸ ἐκείνη τὴν σύσκεψη, πού κάνατε στὸ Ὑπουργεῖο καὶ ἦσουν πρόεδρος καὶ εἶχε πολλὴ πλάκα. Ἔπεσε πολὺ γέλιο, ἔ;

– Δέν λὲς τίποτα, ἀναπόλησα μὲ ἀγαλλίαση. Ἐγιναν μαραθῶνιες συνεδριάσεις. Ἐκείνη τὴν μεγάλη αἴθουσα, πού μᾶς παρεχώρησαν, τὴν καταντήσαμε τεκεδάκι! Οἱ φωνές μας ἀκουγόντουσαν μέχρι τὴν Μητρόπολη. Οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργείου, τρομοκρατημένοι, ἔκαναν πηγαδάκια στοὺς διαδρόμους. Δέν ἐγνώριζαν, ὅλεπεις, τὸ ἀντικείμενο τῆς συσκέψεως καὶ πίστευαν, ὅτι φτιάχναμε τὴν ἐπετηρίδα τους, καὶ τοὺς εἶχε πιάσει κολούμπρα. Ὁ καφετζῆς τοῦ κτιρίου θαρρέθηκε νὰ κονδολᾷ καφέδες καὶ τσιγάρα καὶ ἀπείλησε νὰ παραιτηθῇ. Δέν παραιτήθηκε ὅμως, παραδόπιτος γάρ. Ὁ κλητὴρας τοῦ Ὑπουργείου, πού ἐμφοροῦμενος ἀπὸ τὴν γνωστὴ ὑπαλληλικὴ νοοτροπία, τόλμησε νὰ ζητήσῃ νὰ περρωρίε, ἄκουσε τὰ ἐξ ἀμάξης ἀπὸ κάποιον θρωμόστομο καὶ ἠρέμισε πάραυτα. Ἡ αἴθουσα θύμιζε βιβλιοπωλεῖο στὸ Μοναστηράκι, γιὰτὶ ὥρισμένοι, ὅχι ὅλοι πού εἶχαν ἄποψη, τὴν ὑποστήριζαν κονδολῶντας βιβλία, πού ἄλλαζαν ταχύτατα χέρι, ἐνῶ παράλληλα ἐκραύγαζαν: «...δὲν σὲ πιστεύω... φέγο το ἐδῶ ρέ, νὰ τὸ διαβάσω ἐγώ... σὺ δὲν ξέρεις ὄχι μόνον ἀρχαῖα, ἀλλὰ οὔτε κἂν γράμματα... εἶσαι ἀστοιχείωτος... ποιὸς σ' ἔκανε, ρέ, καθηγητὴ... ὅλοι ξέρομε, ὅτι ἔγλειψες τὸν...»...

– ...πάντως, μπαμπᾶ, παραδέχομαι, ὅτι τέτοιο συνονθύλευμα ἀτόμων καὶ ἰδεῶν δὲν θὰ

ὑπάρξει ἄλλη φορά σὲ ἐπιτροπή. Πῶς σοῦ ἤρθε ὁμως καὶ τοὺς προσκάλεσαι ὅλους αὐτούς; Πῶς καὶ δὲν σφάχτηκαν μεταξύ τους; Πῶς καὶ δὲν ἔγινε ἡ Μάχη τῶν Ἐθνῶν καὶ Ἰδεῶν;

– Βεβαίως σφάχτηκαν, καὶ ἐκεῖ ἀποσκοποῦσα, ὅταν δημιουργησὰ αὐτὸν τὸν ἰδεολογικὸ ἀχταρᾶ, γέλασα ἐγὼ μὲ καμᾶρι. Ἐξ ἄλλου: «πόλεμος πατὴρ πάντων»...

– ...ἔλα τώρα, μπαμπᾶ, μιλᾶς σὲ μένα! Ἀφοῦ ξέρεις, ὅτι ἕτερον ἐννοοῦσε ὁ Ἡράκλειτος. Καὶ δέχτηκαν νὰ συμμετάσχουν ἀμισθί; ἀπόρησε ὁ (τέως παραδόσιτος) γιὸς μου.

– Ὅλοι τοὺς! Οἱ περισσότεροι ἀπὸ μεράκι γιὰ τὴν δουλειά τους, ὠρισμένοι γιὰ νὰ διαιωνισθῇ τὸ ὄνομά τους ὡς σύγχρονοι Κοραῖδες, ἄλλοι ἀπὸ ἐλληνικὴ περιέργεια καὶ τέλος ἓνας, μικρὸς ὁμως, ἀριθμὸς διακατεχομένων ἀπὸ τὸ Σύνδρομο τῆς Συσκευιάσεως.

– Καὶ δὲν μοῦ λές, ὁ Ἀποστολίδης ἄφησε κάποιον ἄλλον νὰ μιλήσῃ; δὲν τσακώθηκε μὲ ὅλους;

– Ὅχι μὲ ὅλους, μονάχα μὲ τὸν Βασ. Βασιλικό, τὸν ὁποῖο ἀπεκάλεσε «ἀμόρφωτο, ἀστοιχειώτο» καὶ κατὰ ἄλλα, πού δὲν θυμᾶμαι τώρα, μὲ τὸν πατέρα Μεταλληνό, στὸν ὁποῖον ἐκραύγασε πρὸς στιγμήν: «...πάρ' το πίσω, παπᾶ», μὲ τόν...

– ...καλά, καλὰ καὶ ὁ Ζουράρις πῶς ἔδεσε μὲ τὸν Δήμου; ἀλήθεια, τὸν Δήμου τί τὸν ἤθελες στὴν ἐπιτροπή, μπαμπᾶ, καὶ μάλιστα τὸν ἔβαλε νὰ καθίσῃ δίπλα του; τί θὰ προσέφερε στὸ ἔργο της;

– Νὰ πῶ ἐγώ; πετάχτηκε γελώντας ὁ Ἀλέξανδρος, πού μόλις εἶχε μῆτ' στὸ δωμάτιο, γιὰ νὰ τὸν ἐκδικηθῇ γιὰ τὴν ἀνθελληνικὴ του στάση.

– Ὅχι ἀκριδῶς Ἀλέξανδρε, τὸν διώρθωσα ἐγὼ μὲ πλήρη ὑποκρισία, ἀπλῶς ἤθελα νὰ ἀκουστῇ ἐπισήμως μία ἀκόμα ἀνθελληνικὴ θέση, ὥστε νὰ ἀποδυναμωθῇ ἀπὸ μόνη της...

– ...ἐννοεῖς νὰ ξεδοντιαστῇ ἀπὸ μόνος του. Μπράβο, μπαμπᾶ, πονήρηψες, διεπίστωσε ὁ Νικόλας. Λέγε μας τέτοια. Περιμένω μὲ ἀγωνία, νὰ ἀκούσω τὴν διαλογικὴ συζήτηση μεταξὺ Πλεύρη καὶ Μπαμπινιώτη γιὰ τὸ Ἀλφάθητο!

– Καὶ οἱ βουλευτές μας; πῶς ἀντέδρασαν, πού δὲν ἐκλήθησαν νὰ ἐκφέρουν γνώμη; ρώτησε ὁ Ἀλέξανδρος. Ὁμως τὸν Εὐρόλ... Παπαγιαννάκη, γιατί τὸν κάλεσες; Κατάλαβα, γιὰ νὰ μεταφέρῃ τὰ τῶν συσκέψεων στὴν Εὐρωδουλή. Δὲν σκέφθηκες ὁμως, ὅτι θὰ τὸν περιδοῦταγε ὁ Ζουράρις; ἐμπνέεται πού τὸν βλέπει...

Ἐδῶ, φίλε ἀναγνώστη, θεωρῶ σκόπιμο νὰ σὲ εἰσαγάγω στὴν προϊστορία τῆς συζητήσεως τοῦ μπαμπᾶ μὲ τὰ Παντσαροειδῆ. Ὁ καινούργιος ὑπουργός, ἀντιλαμβανόμενος ὅτι ἦταν «ὀλίγος» γιὰ τὴν θέση του, εἶχε τὴν ἀπρόσμενη γιὰ τὰ Ε.Υ.Δ. (Ἑλληνικὰ Ὑπουργικὰ Δεδομένα) εὐφῦα, νὰ ἀναθέσῃ στὸν μπαμπᾶ τὴν σύσταση «Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐθνικῆς Παιδείας & Συμπεριφορᾶς Ἑλληνοπαίδων». Ὁ μπαμπᾶς δέχτηκε ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ἀπαράδατους ὅρους: • Οὐδεὶς ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς θὰ ἡμεῖβετο. • Δὲν θὰ εἶχε πολιτικο-κομματικο-κουλτουριαρικὸ χαρακτήρα ἀλλὰ ἀποκλειστικῶς Ἐθνικό. • Οὐδεὶς καὶ καθ' οἰονδήποτε τρόπο θὰ ἐπενέβαινε στὸ ἔργο της. • Οἱ εἰσηγήσεις της θὰ εἶναι δεσμευτικὲς γιὰ ὅλα τὰ πολιτικὰ κόμματα καὶ γιὰ τὰ ἐπόμενα εἴκοσι χρόνια, καὶ τοῦτο θὰ κατοχυρωνόταν συνταγματικῶς. Ἀφοῦ λοιπὸν τὰ ἐξασφάλισε ἀπὸ τὸν ὑπουργό, ἔστειλε μία πρόσκληση σ' αὐτούς πού πίστευε, ὅτι θὰ μπορούσαν νὰ προσφέρουν οὐσιαστικῶς στὰ πλαίσια μιᾶς τέτοιας Ἐπιτροπῆς.

Ὁρισμένοι τὸν ἐρώτησαν: «Θὰ εἶναι σοβαρὴ ἐπιτροπή; θὰ ἀπαρτίζεται ἀπὸ σοβαρὰ πρόσωπα; βλέπω, ὅτι ἔχεις προσκαλέσει τὸν Τάδε, τὸν Δεῖνα, τὸν Δεινόπουλο κ.ἄ.». Ὁ μπαμπᾶς ἀπάντησε μὲ ἐντιμότητα: «Τὸ ἴδιο μὲ ρώτησε ὁ Τάδε, ὁ Δεῖνα καὶ ὁ Δεινόπουλος γιὰ σᾶς. Θὰ ἐξαρθῇ ἀπὸ σᾶς καὶ ἀπὸ αὐτὰ πού θὰ ὑποστηρίζετε, ἂν θὰ εἶναι σοβαρὴ ἢ ὄχι... Στὸ κάτω κάτω σᾶς προσκαλοῦμε, γιὰ νὰ σᾶς ἀκούσωμε νὰ ἐπαναλαμβάνετε στὰ πλαίσια διαλόγου καὶ ὄχι μονολόγου τίς δικές σας ἀπόψεις... Πάντως θὰ μιλήσετε ὅλοι, διότι πιστεύομε στὸ "Τίς ἀγορεύειν βούλεται" κλπ...». Τελικῶς ἔπεισε τοὺς περισσότερους, κυρίως αὐτούς πού δὲν διέποντο ἀπὸ σοβαροφάνεια. Ἀς ἐπιστρέψωμε ὁμως στὶς λεπτομέρειες (κουτσομπολιά) τῆς συσκέψεως.

– Πῶς λαμβάνετε, μπαμπᾶ, τίς ἀποφάσεις; μὲ ρώτησε πονηρὰ ὁ Νικόλας.

– Μὲ ἀπόλυτα δημοκρατικό τρόπο: διὰ βοῆς. Δηλαδή ὅποιοι φώναζε δυνατώτερα, ὑπερίσχυε καὶ πέρναγε τὴν ιδέα του. Ἄλλες φορές κρῖθηκε ἀναγκαῖο, δι' ἀνατάσεως τῆς χειρὸς. Ὁρισμένοι ὅμως τὸ παρερμήνευσαν, καὶ στὴν προσπάθειά τους νὰ γίνουν πιὸ πειστικοί, ἄνοιγαν τὰ δάχτυλα σχηματίζοντας ἓνα εἶδος βεντάλλιας. Ἄλλοι πάλι σχημάτιζαν γρόνθο καὶ τὸν κινούσαν μανιωδῶς καὶ ἀπειλητικῶς κατὰ τῆς κεφαλῆς τῶν ἀντιφρονούντων. Φαντάζεστε λοιπὸν τὴν Ο.Μ.Τ. (Ὁχλαγωγία Μεσογειακοῦ Τύπου) ποὺ ἐπικρατοῦσε.

Κάποια μοναδική στιγμή ἔπεσε «ἄκρα τοῦ τάφου σιωπῇ», ὅταν πῆρε τὸν λόγο, ἀπὸ μόνος του βέβαια, διότι οὐδεὶς τοῦ τὸν ἔδιδε, ποιὸς ξέρει γιατί, ὁ Γ. Βέλτσος. Ἡ συγῆ ὅμως δὲν δάστηξε γιὰ πολὺ. Πρῶτος χλμίντησε ὁ Κ. Ζουράρις, ὁ ὁποῖος φαίνεται, ὅτι δὲν ἄντεξε νὰ τὸν ἀκούῃ καὶ ὡς ἕτερος Φάουστ τοῦ φώναξε εἰρωνικῶς: «Βέλτσο, στάσου ἐκεῖ... εἶσαι ὑπέροχος ἔτσι...». Τὸ κακὸ συνεπλήρωσε ὁ Ρ. Ἀποστολίδης μὲ ἓνα θρονιώδη καγχασμό, παρασύροντας καὶ τοὺς ὑπολοίπους. Ἡ πρότασή του κατεψηφίσθη ὡς ἀκατάληπτος.

– Ἡ πρόταση περὶ «μὴ ἀπεργίας τῶν ἐκπαιδευτικῶν» πέρασε;

– Τὴν εἰσηγήθηκα μὲν ἐγὼ καὶ τὴν διετύπωσα μὲ τὴν γνωστή μου ὠμότητα καὶ (ἀ)κομψότητα, ἀλλὰ τελικῶς πέρασε, κυρίως διότι τὴν ὑπεστήριξε ὁ Ρ. Ἀποστολίδης μὲ μία σειρά ἐπιχειρημάτων τοῦ εἶδους: «...κόφτε τὸν λαμό σας, ρέ... προέχει ἡ παιδεία καὶ μετὰ ἡ τσέπη μας... δὲ μὲ ἐνδιαφέρει, πῶς θὰ ζήσουμε...» κλπ.

– Πές μου γιὰ τὴν διαμάχη Ζουράρι καὶ Δήμου. Θὰ ἔγινε ὠραῖος διάλογος, ἔ;

– Ποίους διάλογος; ποιά διαμάχη, Νικόλα μου; Μὲ τὸ πὺν ἄρχισε ὁ Δήμου νὰ ἀναπτύσσει μὲ τὸ γνωστὸ καὶ περισπούδαστο ὕφος του τίς ἀπόψεις του, τὸν διέκοψε πάραυτα ὁ Ζουράρις ρωτώντας τον: «Εὐὲ, Δήμου, μὲ ποιά ιδιότητα ἀγορεύεις; μὲ τὴν ιδιότητα τοῦ κονδυλοφόρου;». Ἐκεῖνος αἰφνιδιάστηκε καὶ ἔκανε τὸ λάθος νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ ἐλαφρῶς ἐνοχλημένος: «Μὲ τὴν ιδιότητα τοῦ φιλοσόφου», ὁπότε τὸν περιδούτηξε ὁ Ζουράρις (φαίνεται, ὅτι κάτι δὲν τοῦ πῆγε καλά, ἴσως αὐτὸ τὸ φιλόσοφος), ἄρχισε νὰ τὸν ρωτᾷ διάφορα Θουκυδιδεῖα, γενικῶς φιλοσοφικά, καὶ ἔγινε τὸ ἔλα νὰ δῆς. Νομίζω, ὅτι ἦταν ἡ τελευταία φορὰ ποὺ μίλησε ὁ Δήμου. Λίγο ἀργότερα σήκωσε τὸ χεράκι του, γιὰ νὰ πάρῃ ἄδεια νὰ πάῃ «πρὸς νεροῦ του» καὶ δὲν ἐπέστρεψε πλέον.

– Μὲ τὸ θέμα τῆς ὕλης τῶν Θρησκευτικῶν τί ἔγινε; Ὁ πατὴρ Μεταλληνὸς πέρασε τὸ δικό του;

– Ὁχι βέβαια, διότι τοῦ ἐπετέθη δριμύτατα ὁ Δὲν – θυμᾶμαι – ποιός. Ἔτσι ἀπεφασίσθη διὰ βοῆς τὸ μάθημα νὰ μετατραπῇ: «Ἡ Ἱστορία τῶν Θρησκειῶν τῆς ἀνθρωπότητος». Ἐπίσης νὰ ἀφαιρεθῇ ὁλόκληρος ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, ὡς μὴ ἔχουσα θέσιν στὴν ὑπὸ διδασκαλίαν ὕλη. Κάποιος ἄλλος καθηγητὴς Δὲν – θυμᾶμαι – τὸ – ὀνομά – του, ἐμφορούμενος προφανῶς ὑπὸ πνεύματος οἰκονομίας γιὰ τὸ Δημόσιο, πρότεινε: «Γιὰ νὰ μὴ πᾶνε χαμένα τόσα συγγράμματα, οἱ σχετικὲς σελίδες τους νὰ ἐνταχθοῦν στὸ μάθημα τῆς Ἱστορίας...», ἀλλὰ τὸν κυνήγησαν οἱ περισσότεροι λέγοντάς του: «Ἐδῶ δὲν προλαβαίνουν τὰ παιδιὰ μας νὰ διδαχθοῦν τὸ ἔπος τοῦ '40 καὶ θὰ τοὺς προσθέσουμε ὕλη γιὰ τὴν ἱστορία ἄλλων λαῶν;». Κάποιος μάλιστα τοῦ εἶπε: «Ἀντε ρέ, ποῦ τὰ πουλᾶς αὐτά; ξυπνήσαμε ρέεεεεεεε...».

– Τί ἔγινε μὲ τὸν Πλεύρη καὶ τὸν Μπαμπινιώτη; Ἐγινε διαλογικὴ συζήτηση;

– Ὅταν ὁ Μπαμπινιώτης ἄρχισε νὰ μιλᾷ γιὰ τὴν φοινικὴ προέλευση τοῦ ἀλφαβήτου, ὁ Πλεύρης ἄρχισε νὰ τὸν κοιτᾷ ἐπιμόνως καὶ μὲ εἰλικρινὲς ἐνδιαφέρον. Ἐκανε μάλιστα καὶ τὴν παρατήρηση στὸν διπλανό του, ποὺ θορυβοῦσε, λέγοντάς του: «Κάνε, σὲ παρακαλῶ, πιὸ σιγὰ, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσωμε, εἶναι ἡ πρώτη φορὰ, ποὺ συμμετέχει σὲ διάλογο...». Κάποια στιγμή ὅμως φαίνεται, ὅτι τὸν βαρέθηκε ἡ διαφώνησε μ' αὐτὰ ποὺ ἔλεγε καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ κοννᾷ ἀπὸ μακριὰ ἓνα βιβλίο καὶ μετὰ ἓνα ἄλλο καὶ μετὰ ἓνα ἄλλο καὶ μετὰ ἓνα ἄλλο... Τελικῶς τὸν πῆρε κατὰ μόνας, καὶ ἀπὸ τότε χάσαμε τὰ ἔχρη τοῦ Μπαμπινιώτη. Οὐδεὶς ὅμως τὸν ἀνεζήτησε, ἐξ ἄλλου ὁ Δήμου εἶχε ἤδη ἀποχωρήσει.

Γιῶργος Πάντζαρης

Μ.Η. ΕΙΔΙΚΟΣ

Τὰ χημικά στοιχεία δὲν ὑπερβαίνουν τὰ 20

Παρουσιάζω εἰς τὸν «Δαυλὸν» ἐντελῶς πρωτότυπον ἐργασίαν μου ἐξαιρετικῆς ἐθνικῆς – ἀλλὰ καὶ παγκοσμίου, πιστεύω – σημασίας, σχετικὴν μὲ νέαν μορφήν παρουσιάσεως τοῦ Περιοδικοῦ Πίνακος Στοιχείων (Π.Π.Σ.) τῆς Χημείας. Τὴν παραλλαγὴν αὐτὴν ὀνομάζω «*Ἑλληνικὴν*», ἐπισυνάπτω δὲ πρὸς σύγκρισιν τὰς μέχρι σήμερον γνωστὰς παραλλαγὰς (Εὐρωπαϊκὴν, Ἀμερικανικὴν, Γερμανικὴν).

Ὅπως θὰ διαπιστώσῃ ὁ ἀναγνώστης, ἡ «Ἑλληνικὴ Παραλλαγή τοῦ Π.Π.Σ.» πλεονεκτεῖ ἐναντι τῶν ἄλλων ὡς πρὸς τὸ εὐτακτον, ὡς πρὸς τὴν ἐναργεῆ παρουσίαν τοῦ τρόπου πληρώσεως μὲ ἠλεκτρόνια στοιβάδων καὶ ὑποστοιβάδων οἵουδήποτε χημικοῦ στοιχείου, ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν-προβλεψὶν περὶ τῶν μὴ εἰσέτι ἀνακαλυφθέντων στοιχείων, ὡς πρὸς τὴν ἐξαγωγήν κανόνων συσχετιστικῶν μεταξὺ στοιχείων εὐρισκομένων εἰς συμμετρικὰς θέσεις καὶ ἐνδεχομένως ὡς πρὸς ἄλλα θέματα, τὰ ὁποῖα ἀδυνατῶ νὰ προσεγγίσω ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Ὡς εἶναι γνωστὸν ἀπὸ τὴν Χημείαν, τὰ ἄτομα φέρουν τὰ ἠλεκτρόνια των κατὰ στοιβάδας (K, L, M, N, O, P, Q) καὶ ὑποστοιβάδας (s, p, d, f). Αἱ στοιβάδες χωροῦν θεωρητικῶς (καὶ κατ' ἀντιστοιχίαν πρὸς τὴν ἀνωτέρω σειρὰν ἀναγραφῆς των) 2, 8, 18, 32, 50, 72, 98 ἠλεκτρόνια. Αἱ ὑποστοιβάδες χωροῦν (κατ' ἀντιστοιχίαν πρὸς τὴν ἀνωτέρω σειρὰν ἀναγραφῆς των) 2, 6, 10, 14 ἠλεκτρόνια. Ἀλλὰ ὑποστοιβάδες πέραν τῆς f δὲν συναντῶνται εἰς τὰ μέχρι σήμερον ἀνακαλυφθέντα στοιχεία τῆς Χημείας. Ἐπομένως ὁ μέγιστος ἀριθμὸς ἠλεκτρονίων, ποὺ ἐμφανίζεται εἰς μίαν στοιβάδα, εἶναι κατ' ὄριον ἴσος πρὸς τὸ ἄθροισμα τῶν ἠλεκτρονίων τῶν ὑποστοιβάδων s, p, d, f, δηλαδὴ $2+6+10+14=32$. Ἐπὶ πλέον ἀπὸ τὴν μελέτη τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς διατάξεως τῶν ἠλεκτρονίων ὅλων τῶν στοιχείων προκύπτει, ὅτι τελικῶς αἱ στοιβάδες (K, L, M, N, O, P, Q) φέρουν κατὰ μέγιστον ἐν τῇ πράξει (καὶ κατ' ἀντιστοιχίαν) 2 (s), 8 (s+p), 18 (s+p+d), 32 (s+p+d+f), 32 (s+p+d+f), 18 (s+p+d), 8 (s+p) ἠλεκτρόνια καὶ ἐπομένως τὰ 50, 72, 98 ἠλεκτρόνια τῶν O, P, Q παραμένουν θεωρία καὶ μόνον. Σημαντικὴ παρατήρησις εἰς τὸ σημεῖον ἀκριδῶς τοῦτο δεικνύει, ὅτι ἡ φύσις τρέπεται μετὰ τὴν στοιβάδα N, ἀναδιπλουμένη πρὸς συμμετρικὴν διάταξιν, «ἐπὶ τὸ εὐτακτον». Διὰ τοῦτο ὑποθέτω καὶ προσθέτω μίαν ἐπιπλέον στοιβάδα κατὰ συμμετρίαν ὡς πρὸς τὴν K, τὴν R, ἡ ὁποία θὰ ἔχη μίαν ὑποστοιβάδα S.

{	(2)	K	s				
	(8)	L	s	p			
	(18)	M	s	p	d		
	(32)	N	s	p	d	f	
	(32)	O	s	p	d	f	
	(18)	P	s	p	d		
	(8)	Q	s	p			
	(2)	R	s				

Σχῆμα 1: Συμμετρία στοιβάδων, ὑποστοιβάδων

2	K	1	✓				
8	L	2	✓	3			
18	M	4	✓	5	7		
32	N	6	✓	8	✓	10	13
32	O	9	✓	11	✓	14	✓
18	P	12	✓	15	✓	18	
8	Q	16	✓	19			
2	R	20	✓				
120							

Σχῆμα 2: Ἑνιαία σειρὰ ἀριθμήσεως ὑποστοιβάδων βάσει τῆς σειρᾶς πληρώσεώς των.

Εἶναι ἐξ ἄλλου γνωστὸν, ὅτι αἱ ὑποστοιβάδες πληροῦνται κατ' αὐστηρὰν σειρὰν προτεραιότητος μὲ ἠλεκτρόνια. Ἡ σειρὰ αὕτη ἔχει σχηματικῶς ὡς ἑξῆς (σχῆμα 1):

καὶ συνεπῶς ἕκαστον ἐκ τῶν 120 ἠλεκτρονίων ἔχει εἰς τὴν ἀνωτέρω διάταξιν μίαν αὐστηρῶς καθωρισμένην καὶ μοναδικὴν θέσιν εἰς τὴν ὑποστοιβάδα, ὅπου ἐντάσσεται, ὅπως φαίνεται σὸ παραπλεύρως σχῆμα 2.

Ὁ συνδυασμὸς ὅλων τῶν προεκτεθέντων ἔδωκε κατὰ συναρμογὴν τὸν τελικὸν πίνακα, τὸν ὁποῖον ἐξ ἀρχῆς ὠνόμασα «*Ἑλληνικὴ Παραλλαγή τοῦ Π.Π.Σ.*». Εἰς τὸν πίνακα αὐτὸν ἐτοποθετήθησαν εἰς τὰς θέσεις ἀπὸ 1 ἕως 120 τὰ ταῦτά-

	Iα	IIα	IIIα	IVα	Vα	VIα	VIIα	VIII	IB	IIB	IIIB	IVβ	Vβ	VIβ	VIIβ	0		
1																He 2		
2	Li 3	Be 4										B 5	C 6	N 7	O 8	F 9	Ne 10	
3	Na 11	Mg 12										Al 13	Si 14	P 15	S 16	Cl 17	Ar 18	
4	K 19	Ca 20	Sc 21	Ti 22	V 23	Cr 24	Mn 25	Fe 26	Co 27	Ni 28	Cu 29	Zn 30	Ga 31	Ge 32	As 33	Se 34	Br 35	Kr 36
5	Rb 37	Sr 38	Y 39	Zr 40	Nb 41	Mo 42	Tc 43	Ru 44	Rh 45	Pd 46	Ag 47	Cd 48	In 49	Sn 50	Sb 51	Te 52	J 53	Xe 54
6	Cs 55	Ba 56	* 57-71	Hf 72	Ta 73	W 74	Re 75	Os 76	Ir 77	Pt 78	Au 79	Hg 80	Tl 81	Pb 82	Bi 83	Po 84	At 85	Rn 86
7	Fr 87	Ra 88	** 89-103	Rf 104	Ha 105													
* Σειρά Λανθανίου				La 57	Ce 58	Pr 59	Nd 60	Pm 61	Sm 62	Eu 63	Cd 64	Tb 65	Dy 66	Ho 67	Er 68	Tm 69	Yb 70	Lu 71
* Σειρά Ακτινίου				Ac 89	Th 90	Pa 91	U 92	Np 93	Pu 94	Am 95	Cm 96	Bk 97	Cf 98	Es 99	Fm 100	Md 101	No 102	Lw 103

Άνεπτυγμένη μορφή του περιοδικού συστήματος των στοιχείων.

κτρόνια εις τὰς θέσεις 1-78 ἔξαιρέσει τῆς θέσεως 56 καὶ ἀντ' αὐτῆς ὑπάρχει ἡλεκτρόνιον εις τὴν θέσιν 79.

γ) Τὰ στοιχεῖα ποὺ ἔχουν σήμανσιν 1 (ἢ 2) μαύρου (-ων) κύκλου (-ων), ἔχουν ἡλεκτρόνια καὶ εις 1 (ἢ 2) θέσιν (-εις) τῆς ἐπομένης (κατὰ τὴν σειρὰν πληρώσεως των) ὑποστοιβάδος ἀπὸ ἐκείνην, εις τὴν ὁποίαν ἀναγράφεται τὸ στοιχεῖον. Τὰ στοιχεῖα αὐτῆς τῆς ὁμάδος εἶναι ὅλα στοιχεῖα ἀναγεγραμμένα εις τὰς ὑποστοιβάδας f, καὶ «χάνουν» ἡλεκτρόνια ἀπὸ θέσεις τῆς f ὑπὲρ τῆς ἐπομένης d. Παράδειγμα: τὸ Th ἔχει ἡλεκτρόνια εις τὰς θέσεις 1-90 ἔξαιρέσει τῶν θέσεων 89, 90 καὶ ἀντ' αὐτῶν ὑπάρχουν ἡλεκτρόνια εις τὰς θέσεις 103, 104. Ἐν καταλείδει, ἔχων ὑπ' ὄψιν ὅλα ὅσα προεξετέθησαν, θὰ ἀποτολμήσω προτάσεις εὐλογες «κατὰ τό γε νῦν ἔχον». Ἄλλωστε ἡ ἐπιστήμη προχωρεῖ καὶ διὰ τῆς μεθόδου τῶν διαδοχικῶν προσεγγίσεων καὶ διὰ τῆς μεθόδου τῆς ἀποδοχῆς καὶ ἀπορρίψεως τῶν προτεινομένων. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν λοιπὸν αὐτὴν προκαλῶ ἐπ' ἀγαθῶ τὴν ἐνεργοποίησιν τῶν ἐπιστημόνων, διατυπῶνων τὰ ἐξῆς:

α) Τὰ στοιχεῖα εἶναι πεπερασμένα εις ἀριθμὸν, εἶναι δὲ 120.

β) Ὑπάρχει στοιβάς R μὲ μίαν μόνον ὑποστοιβάδα S.

γ) Δὲν ὑπάρχει ὑποστοιβάς ἀτόμου πέραν τῆς f.

δ) Ὑπάρχουν κανόνες συσχετιστικοὶ διὰ τὰς ιδιότητας στοιχείων, ποὺ ἔχουν συμμετρικὴν θέσιν εις τὸν «Ἑλληνικῆς Παραλλαγῆς Π.Π.Σ.» (π.χ. P-Bi, Ne-118, Br-I, κ.ο.κ.).

Καταθέτω πρὸς τοῦτοις, ὅτι ὅταν ἐνεθὲς ἐπρωτοαντίκρουσα τελειωμένην τὴν «Ἑλληνικὴν Παραλλαγὴν τοῦ Π.Π.Σ.», ἡ πρώτη σκέψις, ποὺ κατώρθωσα μέσα εις τὴν ἐκκληξίν μου νὰ κάμω ἀκαριαίως καὶ αὐτομάτως, δὲν ἦτο οἰαδὴποτε τεχνοκρατικὴ, λογοκρατικὴ, ἐξουσιαστικὴ ἢ ὕλιστικὴ σκέψις, ἀλλὰ ἦτο ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ φιλοσοφικὴ ρῆσις:

«Ο ΘΕΟΣ ΑΕΙ ΓΕΩΜΕΤΡΕΙ»

Βάσει τῶν ἀνωτέρω ἀξίαν πραγματικὴν θὰ ἔχη, ἂν ἐπὶ παραδείγματι ἀνακαλυφθοῦν καὶ ἄλλα στοιχεῖα, ὅχι θεθαίως ὡς ἐργαστηριακὰ κατασκευάσματα μόνον, ἀλλὰ κυρίως ὡς στοιχεῖα φυσικά, εὐρισκόμενα ἐλευθέρως ἢ εἰς ἐνώσεις.

Ἐπιστήμη – θρησκεία – θεοκρατία

Ποιά είναι ἡ ὑπέρτατη προσφορά τοῦ Ἑλληνα ἔναντι τῆς ἀνθρωπότητας; Ἀσφαλῶς τὸ γενεσιουργὸ αἶτιο τοῦ Πολιτισμοῦ: Ἡ συνειδήση· τὸ σκίρτημα τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ νοῦ, τοῦ ὁποίου πολλοὶ ἀνάγουν τὴν γέννηση στὸν μύθο τοῦ Προμηθέα. Ὁ Ἑλληνας γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία, πλαισιωμένος ἀπὸ τὴν θαυμαστὴ ἑλληνικὴ φύση, «ὄρα», «θεᾶται» καὶ «ἀπορεῖ». Ἡ δύναμη τῆς σκέψης μέσα ἀπὸ τὴν θέαση τοῦ Κόσμου καὶ τῆς Ζωῆς τὸν ὁδηγεῖ στὴν διατύπωση ἐρωτημάτων πρὸς κάθε κατεύθυνση. Ἡ «θεωρία» του ἀναζητεῖ κάθε φορὰ τὴν ἐπιβεβαίωσή της. Ὁ δρόμος πρὸς τὴν ἐπιβεβαίωση ὁδηγεῖ στὴν ἀνάγκη τῆς ἀποδείξεως καὶ στὸ κτίσιμο τῆς λογικῆς σκέψης. Αὐτὸ ἦταν τὸ πρῶτο συγκλονιστικὸ δῆμα, πὺν ἐπέφερε τὴν συνειδητοποίηση τῆς ὑπαρξῆς του, τὴν «ἀνθρωποποίηση» καὶ τὴν ἀφετηρίαν τοῦ Πολιτισμοῦ. Αὐτὸν τὸν μίτο τῆς λογικῆς ἔλαβαν οἱ Ἕλληνες φιλόσοφοι στρέφοντάς τον πρὸς κάθε ἐπίπεδο τοῦ ἐπιστήτου· μετὰ ἄλληλῃ τὴν Γνώση, δηλαδὴ τὴν ἐπιβεβαιωμένη διὰ τῆς λογικῆς ἀποδείξεως θεωρία.

Ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ θρησκεία δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ ἀναπτύχθῃ πέραν τοῦ ἄνω γνωσιολογικοῦ πλαισίου, ἀλλὰ ἀντιθέτως δημιουργήθηκε σταδιακὰ, γιὰ νὰ τὸ «περιφρουρήσῃ» ἰδεολογικὰ ἀπὸ πιθανὰς (καὶ καταγεγραμμένες ἱστορικὰ) παρεκτροπές, καὶ διὰ τοῦ συμβολισμοῦ τῆς νὰ τὸ καταστήσῃ διαχρονικὸ δάθρο τοῦ Πολιτισμοῦ. Τὸ «θεῖον» (ἡ Ἀλήθεια μετὰ τὴν ἔννοια τῆς ὑπερχρονικῆς καὶ διάχυτης στὸν κόσμον ἀξίας) ἀποδόθηκε καὶ στὶς τρεῖς παραμέτρους τῆς Γνώσης: στὶς ἀρχές – ἀξίες πὺν διέπουν τὴν διαδικασίαν πρὸς τὴν Γνώση (ἀρετές), στοὺς ξεχωριστοὺς ἀνθρώπους πὺν διάβηκαν τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς καὶ στοὺς καρπὸν τῆς Γνώσης (φυσικοὶ νόμοι, δίκαιο, ἁρμονία κ.ἄ.). Παράλληλα μετὰ τὴν ἀπόδοση τοῦ θεῖου δημιουργήθηκαν καὶ διάφοροι λατρευτικοὶ τύποι, πὺν ἀποσκοποῦσαν στὴν ἀπόδοση ὑψίστης τιμῆς στὴν ἀλήθεια, στὴν ὁδὸ πὺν ὁδηγεῖ σ' αὐτὴν καὶ σ' ἐκείνους πὺν τὴν ὑπηρετήσαν ἀνὰ τοὺς αἰῶνες. Στὴν ἀρχαιοελληνικὴ θρησκεία λοιπὸν τὸ θεῖο ἔπεται τῆς γνωσιολογίας, ὅπως καὶ ἡ λατρεία τοῦ θεῖου.

Σὲ ὅλες τὶς θεοκρατικὲς κοινωνίες ὅλων τῶν ἐποχῶν ἡ Γνώση καὶ ἡ Ἀλήθεια ὡς ἀνθρώπινες κατακτήσεις καταγοῦνται. Ἰδίως στὶς ἰουδαιογενεῖς θεοκρατίες ἡ Γνώση καὶ ἡ Ἀλήθεια ἀντικαθίστανται μετὰ τὸν ἐξωκόσμιον θεὸν (Γιαχβέ), ὁ ὁποῖος ἀποκαλύπτει τὸ θεῖον στοὺς δικούς του ἀνθρώπους καὶ ἐκεῖνοι δημιουργοῦν ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον τὸν τύπον λατρείας.

Ἡ ἰδεολογικὴ δομὴ τοῦ σύγχρονου (Δυτικοῦ) Πολιτισμοῦ παρουσιάζει ἕναν ἰδιόμορφο τύπον, στὸν ὁποῖο καὶ ὀφείλεται ἡ ἀντιφατικότης καὶ ἡ σύγχυσις τῶν προσανατολισμῶν του. Οἱ γνωστικὲς ἀρχές τῆς σύγχρονης σκέψης ἐπανῆλθαν στὴν Ἑλληνικὴ γνωσιολογία, καθὼς ἀναπαύσθηκαν στὰ χρόνια τῆς Ἀναγέννησης καὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Διαφωτισμοῦ. Αὐτὸ δικαιολογεῖ τὸν θρίαμβον τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς τεχνολογίας. Τὸ «θεῖον» ὅμως ἐξακολουθεῖ νὰ παρέχεται ἀπὸ τὸν ἐξωκόσμιον Γιαχβέ, διατηρῶντας ἔτσι καὶ τὸν ἀνάλογον τύπον λατρείας. Ἐτσι, ἀντὶ τῆς σύγχρονης θρησκείας νὰ ὑπηρετῇ ἰδεολογικὰ καὶ συμβολικὰ (λατρευτικὰ) τὴν ἀλήθεια, στρέφεται ἐναντίον της.

Αὐτὴ ἡ «ἀνωμαλία» τοῦ σύγχρονου Πολιτισμοῦ δὲν δύναται νὰ ἀποκατασταθῇ σὲ καμμία περίπτωση μετὰ τὴν ἐπαναφορὰ σὲ ἕναν ἀπ' τοὺς πολλοὺς λατρευτικοὺς τύπους τῆς ἀρχαιοελληνικῆς θρησκείας. Ἡ τυποκρατικὴ ἀντικατάστασις τοῦ χριστιανικοῦ ράσου μετὰ τὴν ἀρχαιοελληνικὴν χλαμύδα ἢ χιτῶνα, ἡ θεοκρατικὴ μεταμείψις τοῦ Γιαχβὲ σὲ Δία καὶ οἱ θυσιῆς ζώων ἐμπρὸς σὲ ἀγάλματα τῶν Ἑλλήνων θεῶν δηλώνουν ἴσως αἰσθήματα ἀντιγιαχθισμού ἢ ἀντιχριστιανισμοῦ, ἀλλὰ ἐκεῖνο πὺν πρῶτα ἀπ' ὅλα προέχει εἶναι ἡ πίστις στὴν γνώση, στὸν ἀνθρώπον καὶ στὶς δυνατότητές του. Προέχει ἡ ἀποβολὴ τοῦ θεοκρατικοῦ πέπλου, γιὰ νὰ φανῇ ξεκάθαρα ὁ θρίαμβος τοῦ ἑλληνικοῦ τρόπου σκέπτεσθαι καὶ νὰ ἐπεκταθῇ στὸ σύνολον τῆς ἀνθρώπινης συμπεριφορᾶς. Ἡ ἐπανασύνδεσις τοῦ «θεῖου» (θρησκεία) μετὰ τὶς δυνατότητες καὶ τὶς κατακτήσεις τῆς συνειδήσεως (ἐπιστήμη) νομοτελειακὰ θὰ ὁδηγήσῃ τὴν ἀνθρωπότητα σὲ ἕνα λαμπρότερον καὶ ἀληθινώτερον μέλλον.

Παν. Α. Κουβαλάκης

λς. Ἰωβ (II)

“Ὅπως εἴχαμε ὑποσχεθῇ σὲ προηγούμενο τεῦχος (ἰδὲ «Δ», τεῦχος 186), δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ ἐξαντλήσουμε τὴν περιγραφὴ αὐτῆς τῆς μεγάλης προσωπικότητος, τοῦ προπάτορά «μας» τοῦ Ἰωβ, μόνο σὲ ἓνα τεῦχος. Ἔτσι ξαναγυρίζουμε σ’ αὐτόν. Τὸν εἴχαμε ἀφήσει λοιπὸν τὸν προπάτορά μας ξεδράκωτο μαζί μὲ τοὺς ἄλλους, ξεδράκωτους κι αὐτούς, φίλους του, νὰ κάθωνται ὅλοι παρέα κάτω στὸ χῶμα καὶ νὰ κλαῖνε τὴν μοῖρα τους, κάνοντας ντοὺς μὲ χῶμα, γιὰ νὰ καθαρίσουν – ἀπὸ τί ἄραγε; Τί νᾶναι πιὸ βρώμικο ἀπὸ τὸ χῶμα; Καὶ καθόντουσαν ἐκεῖ ἑπτὰ μέρες καὶ ἑπτὰ νύχτες, χωρὶς νὰ ποῦνε μιὰ κουδέντα.

Ὡσποῦ κάποια στιγμή ὁ προπάτορας μίλησε. Καὶ τί εἶπε; «Εἴθε νὰ χαθῇ ἡ ἡμέρα, καθ’ ἣν ἐγεννήθην, καὶ ἡ νύξ, καθ’ ἣν εἶπον: ἐγεννήθη ἄρσενικόν. Ἡ ἡμέρα ἐκείνη νὰ εἶναι σκοτός» (Ἰωβ γ’ 3-4). Προσέξτε, τί εἶπε ὁ ἄνθρωπος μετὰ ἀπὸ ἑπτὰ μερόνυχτα σκέψης. Θέλει νὰ χαθῇ, λέει, ἡ ἡμέρα ποὺ γεννήθηκε καὶ μαζί της νὰ χαθῇ καὶ ἡ νύκτα, ποὺ εἶπε, ὅτι γεννήθηκε ἄρσενικό. Ἀλλὰ ἂν χαθοῦν καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη καὶ ἡ νύκτα μαζί, τότε πῶς στὸ καλὸ ἡ ἡμέρα ἢ χαμένη πιά θὰ εἶναι σκοτάδι, ἄρα νύκτα; Τί εὐφυῖα ὁ προπάτορας. Μᾶς μπέρδεψε ὅλους μας. Φαντασθῆτε, ὅταν δὲν σκέφτεται, τί λέει.

Καὶ ἀφοῦ εἶπε κι ἄλλα τέτοια πολλά, πῆρε τὸν λόγο ὁ Ἐλιφὰς ὁ Θαϊμανίτης, ποὺ κι αὐτὸς σκεφτότανε ξεδράκωτος ἑπτὰ μερόνυχτα καὶ τοῦ ἀπαντᾷ: «Ἐὰν ἐπιχειρισθῶμεν νὰ λαλήσωμεν πρὸς σέ, θέλεις δυσαρεστηθῇ; ἀλλὰ τίς δύναται νὰ κρατηθῇ ἀπὸ τοῦ νὰ ὁμιλήσῃ;» (Ἰωβ δ’ 2). Μὲ λίγα λόγια παίζανε τὰ στρατιωτάκια ἀμίλητα, ἀκούνητα καὶ στὸν τοῖχο κολλημένα, γιὰ τὸ ποιὸς θὰ μπορέσῃ νὰ κρατηθῇ περισσότερο, χωρὶς νὰ μιλήσῃ. Μὲ μία παραλλαγὴ ὁμως: Ἰουδαῖοι ἀμίλητοι, ἀκούνητοι καὶ στὸ χῶμα ξεδράκωτοι καθισμένοι.

Καὶ ὁ προπάτορας ἔχασε. Μίλησε πρῶτος, τώρα ἄφοδα μπορούσαν νὰ μιλήσουν καὶ οἱ ὑπόλοιποι. Ὁ Ἐλιφὰς ἐν τῷ μεταξὺ ἀρχίζει νὰ πλέκη τὸ ἐγκώμιο τοῦ Γιαχβέ. Ἄς ἀπολαύσουμε λίγο τὸ γνωστὸ τροπάριο τῶν λερωμένων ὀπισθίων, στὴν καθαρεύουσα, ὅταν ἀκοῦνε Γιαχβέ, σὲ μία ἀκόμα παραλλαγή: «Ἰδοῦ, μακάριος ὁ ἄνθρωπος τὸν ὅποιον ἐλέγχει ὁ Θεός· διὰ τοῦτο μὴ καταφρόνει τὴν παιδείαν τοῦ Παντοδυνάμου· διότι αὐτὸς πληγώνει καὶ ἐπιδένει κτυπᾷ καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἰατρεύουσιν» (Ἰωβ ε’ 17-18).

Ἦταν ἓνα μικρὸ ἀπόσπασμα καὶ μόνο, ἀλλὰ μὲ πόσο ὑψηλὰ νοήματα. Πρῶτα ἀπ’ ὅλα μᾶς ξεκαθαρίζει γιὰ τὰ καλὰ τὸ θέμα τῆς ἐκπαίδευσης τοῦ Γιαχβέ. Ἀναμφισβήτητα εἶναι μορφωμένος, πῆγαινε μάλιστα καὶ σὲ ἰδιωτικό.

Ἐκεῖ φαίνεται, ὅτι ἔμαθε καὶ πρῶτες βοήθειες. Ἔτσι, ὅταν δὲν ἔβρισκε ἄρρωστους, γιὰ νὰ θεραπεύσῃ, πρῶτα τοὺς βάραιγε, γιὰ νὰ τοὺς κάνῃ νὰ ἔχουν ἀνάγκη ἱατρικῆς περίθαλψης καὶ ὕστερα τοὺς φάσκιωνε. Ὅλα μὲ τὰ χεράκια του. Ὁ προπάτορας ὁμως δὲν καταλάβαινε ἀπὸ τέτοια. Ἦταν ἑτοιμος νὰ σκάσῃ:

«Ὁ δὲ Ἰὼδ ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν· εἴθε νὰ ἐξυγίζετο τῳόντι ἡ λύπη μου καὶ ἡ συμφορὰ μου νὰ ἐτίθετο ὅλη ὁμοῦ ἐν τῇ πλαστίγγι. Ἐπειδὴ τώρα ἤθελεν εἶσθαι βαρύτερα ὑπὲρ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. Διὰ τοῦτο οἱ λόγοι μου καταπίνονται. Διότι τὰ θέλη τοῦ Παντοδυνάμου εἶναι ἐντός μου, τῶν ὁποίων τὸ φαρμάκιον ἐκπίνει τὸ πνεῦμα μου» (Ἰὼδ στ' 1-4). Ἐδῶ, φαίνεται, τοῦ τὴν ἔρριξε τοῦ προπάτορα ὁ Γιαχβὲ καὶ ξέχασε νὰ τὸν ἐπιδέσῃ. Τί νὰ κάνῃ κι αὐτός. Θεὸς εἶναι, ὄχι ἀδελφὴ νοσοκόμα. Ἀσχετα τώρα, ἐὰν ἐλλείψει προσωπικοῦ ἀναγκάζεται νὰ κάνῃ καὶ ὑπερωρίες. Ὁ προπάτοράς «μας» ὅμως μᾶλλον τὸν εἶχε ταυτίσει μὲ ἀδελφὴ νοσοκόμα, ὅπως τὸ ἴδιο καὶ ὁ φίλος τοῦ προπάτορα, ὁ Ἐλιφάς. Φαίνεται, ἐκεῖ πὺν καθόντουσαν ξεβράκωτοι ἐπτὰ μερόνυκτα, πρέπει νὰ ἔπαθαν ὁμαδικὴ παράκρουση· καὶ νά, εἶδαν τὸν Γιαχβὲ ντυμένο στὰ ἄσπρα ἀπὸ πίσω καὶ τὸν πέρασαν γιὰ ἀδελφὴ νοσοκόμα τῆς ἐρυθρᾶς πεντάλφας. Μόνο ἔτσι ἐξηγεῖται. Ἡ κατάσταση δὲ τοῦ προπάτορα, ὅσο πέρναγε ὁ καιρὸς, ὅλο καὶ χειροτέρευε. Ἐτσι ἀναφωνεῖ: «Ἡμῖν ἐν ἡσυχίᾳ, καὶ μὲ κατεσπάραξε· καὶ πιάσας με ἀπὸ τοῦ τραχήλου μὲ κατεσυνέτριψε, καὶ μὲ ἔθεσε σκοπὸν αὐτοῦ. Οἱ τοξόται αὐτοῦ μὲ περιεκύκλωσαν· διαπερᾶ τὰ νεφρά μου, καὶ δὲν φεῖδεται· ἐκχέει τὴν χολὴν μου ἐπὶ τὴν γῆν. Μὲ συντρίβει μὲ πληγὴν ἐπὶ πληγὴν· ἔδραμεν ἐπ' ἐμὲ ὡς γίγας». (Ἰὼδ ιστ' 12-14).

Γιὰ ὅλα αὐτὰ τὰ καλὰ πὺν ἔπαθε συνεχίζει πιὸ κάτω ὁ προπάτοράς μας: «Ζῇ ὁ Θεός, ὁ ἀποβαλὼν τὴν κρίσιν μου καὶ ὁ Παντοδύναμος μας ὁ πικράνας τὴν ψυχὴν μου». (Ἰὼδ κς' 1-2). Σοβαρὴ ἡ περίπτωσή του.

Καὶ τότε εἶναι πὺν κάνει καὶ τὴν ἐμφάνισή του καὶ ὁ Γιαχβὲ σὰν ἀνεμοστροβίλος. Ἀσπρος σίφουννας Γιαχβὲ, τὰ κάνει ἀόρατα, δὲν ἀφήνει τίποτα ὀρθιο: «Τότε ἀπεκρίθη ὁ Κύριος πρὸς τὸν Ἰὼδ ἐκ τοῦ ἀνεμοστροβίλου καὶ εἶπε: τίς οὗτος ὅστις σκοτίζει τὴν βουλὴν μου διὰ λόγων ἀσυνέτων;» (Ἰὼδ λη' 1-2). Φαντασθῆτε καὶ νὰ τὸν ἔδριξε δηλαδὴ. Κι ἀφοῦ ἐν συνεχείᾳ τοῦ ἀποδεικνύει πόσο ἀνώτερος τοῦ προπάτορά μας εἶναι, γιὰ νὰ ἀκοῦνε καὶ οἱ ἄλλοι, πὺν βρῖσκονταν κοντά του, μήπως καὶ τολμήσῃ κάποιος νὰ τὸν ἀμφισδητήσῃ, ἔρχεται ἡ πλήρης ὑποταγὴ τοῦ προπάτορά μας στὸν Γιαχβὲ.

«Ἐξεύρω ὅτι δύνασαι τὰ πάντα, καὶ οὐδεὶς στοχασμός σου δύναται νὰ ἐμποδισθῇ... Ἀκουσον, δέομαι· καὶ ἐγὼ θέλω λαλήσει· θέλω σε ἐρωτήσῃ καὶ σὺ διδάξόν με. Ἦκουον περὶ σοῦ μὲ τὴν ἀκοὴν τοῦ ὠτίου, ἀλλὰ τώρα ὁ ὀφθαλμός μου σὲ βλέπει· διὰ τοῦτο βδελύττομαι ἐμαυτόν, καὶ μετανοῶ ἐν χώματι καὶ σποδῷ» (Ἰὼδ μβ' 1-6). Τέτοια ἅμα τοῦ κάνεις τοῦ Γιαχβὲ, δὲν θέλει τίποτα ἄλλο. Γι' αὐτό: «Καὶ ἔδωκεν ὁ Κύριος εἰς τὸν Ἰὼδ διπλάσια πάντων τῶν ὅσα εἶχε πρότερον» (Ἰὼδ μβ' 10).

Ἡθικὸν δίδαγμα: Στὸν κόσμον τοῦ Γιαχβὲ μόνο οἱ γλύφτες καὶ οἱ ἄλλοι, οἱ ὀπισθεν ὄζοντες, ἔχουν ἐλπίδα νὰ διαπρέψουν. Ἀλήθεια ὁ σημερινὸς μας κόσμος εἶναι ἐλληνικὸς ἢ ὁ κόσμος τοῦ Γιαχβὲ; Καὶ ἂν εἶναι οὕτως ὁ κόσμος τοῦ Γιαχβὲ, δὲν θάπρεπε νὰ ἀναρωτηθοῦμε, τί κάνουμε, γιὰ νὰ τὸν ἀλλάξουμε;

Ὁ Ἀπόγονος

Ὁ Πλήθων ὡς πρόδρομος τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐλληνικότητος καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ

Για τὸν Γεώργιο Γεμιστό ἢ Πλήθωνα, ὅπως αὐτοαπεκαλεῖτο, πολλοὶ πολλὰ καὶ ἄξια ἔχουν γράψει. Ὅμως, ὅσο καὶ νὰ ἀσχοληθῇ μαζί του, πρόκειται γιὰ προσωπικότητα τέτοιας ἐμβελείας, ποὺ πάντα κάτι νέο θὰ βρῇς νὰ γράψῃς. Προσωπικὰ μόνο μερικὰ σχόλια καὶ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ τεράστιο ἔργο του θὰ ἐκθέσω, φωτίζοντα (ἐλπίζω) λίγες ἄγνωστες πτυχές τῆς ζωῆς ἐνὸς ἀνθρώπου, τοῦ ὁποῖου οἱ ιδέες, ἂν ἐξορίσκαν ἀπήχηση στὸ Βυζαντινὸ κατεστημένο, ἢ μοῖρα τοῦ Βυζαντινοῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ κόσμου ὁλόκληρου θὰ ἦτο τελείως διαφορετικὴ.

Γεννήθηκε κάπου μεταξύ των ετών 1355-1360 στην Κωνσταντινούπολη, από γονείς που ανήκαν στην μεσοαστική τάξη (στην Πόλη υπήρχε και τέτοια τάξη, στην υπόλοιπη επικράτεια όχι) και πέθανε το 1452, ένα χρόνο πριν την Άλωση, σε ηλικία εκατό περίπου ετών. Άνηκε στην κατηγορία των ανθρώπων εκείνων, που επιβλάλλονται λόγω της πολυμαθείας τους. Ήτο φανατικός υποστηρικτής των Νεοπλατωνικών και αντίπαλος του Άριστοτέλη όχι για κανένα άλλο λόγο, αλλά γιατί η φιλοσοφία του Πλάτωνα είχε παραμορφωθεί από τους θεολόγους σύμφωνα με τα συμφέροντα της Έκκλησίας. Άνηκε στους λεγόμενους «άνθωνωτικούς», σ' αυτούς δηλαδή που δεν ήθελαν την ένωση των εκκλησιών. Ή στάσις του αυτή ώφειλετο σε δύο λόγους. Ό ένας ήτο, ότι θεωρούσε τους Φράγκους σάν τους κυρίους υπευθύνους για την συρρίκνωση της αυτοκρατορίας· ο άλλος ήτο, ότι πίστευε, πώς ο Παπισμός θα δημιουργούσε προβλήματα στην θρησκευτική ήρεμία, που χρειαζόταν ο τόπος, για να πάη μπροστά.

Πολυμαθεύτατος καθώς ήταν, διέφερε από τους άλλους λόγιους της εποχής του στο ότι ήτο ο μόνος ίσως, που προσέφερε λύσεις για το τελματωμένο οικονομικό-κοινωνικό Βυζαντινό σύστημα. Ή ευκαιρία να προωθήσει τις ιδέες του του δόθηκε το έτος 1407, όταν ο αυτοκράτωρ Μαυρομήλ ο Β΄ Παλαιολόγος τον διώρισε πολιτικό σύμβουλο και «*Φύλακα τῶν Νόμων*» στο πλευρό του ἀνηλικίου γιου του, ο οποίος ανέλαβε την Δεσποτεία του Μυσταῖ (τὸν ἀργότερα τελευταῖο αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Παλαιολόγου). Θὰ προτεῖνῃ λοιπὸν ὁ Πλήθων ἓνα σχέδιο γιὰ μὰ νέα –προσέξτε– Ἑλλάδα (δχι Βυζάντιο). Προέβλεπε λοιπὸν αὐτὸ τὸ σχέδιο τὴν ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς δουλοπαροικίας ὧν τῶν φτωχῶν ἀκτημόνων καὶ μετὰ ἀπὸ ἀναδιανομὴ τῶν γαιῶν τὴν ἐξέλιξιν τους σὲ ἐλευθεροὺς ἀγρότους. [Τὸ σχέδιο αὐτὸ, ἀφοῦ τὸ τροποποίησαν στὰ μέτρα τους, τὸ ἐφήρμοσαν ἀργότερα οἱ Τοῦρκοι σὲ ὅσους χριστιανικοὺς ἐγκυμοσουλμανίζοντσσαν, μὲ ἀποτέλεσμα μὰ ἄνεν προηγούμενον αἱμορραγία γιὰ τὸ ἔθνος μας].

Προχωράει όμως ο Πλήθων πολύ πιά πέρα, όταν λέγει: «*Τὴν γῆν ἅπασαν ὥσπερ ἔχει κατὰ φύσιν κοινὴν ἅπασιν τοῖς ἐνοικοῦσιν εἶναι...*». Για τὴν φράση του αὐτὴ πολλοὶ τὸν εἶπαν «πρόδρομο τοῦ Μάρξ», «πρῶτο σοσιαλιστὴ» κ.λπ. Ἀποψὴ μου εἶναι, ὅτι ὁ Πλήθων πίστευε, πῶς οἱ ἐξαθλιμμένοι καὶ ἀδιάφοροι στὶς ἀλλαγές φεφκτικῶν κολλήγῳι θα ἀποκοτοῦσαν ἕνα ἔρεισμα, γιὰ τὸ ὁποῖο θὰ μπορούσαν νὰ ἀγωνισθοῦν, ἀλλὰ καὶ νὰ πεθάνουν ἀκόμα, ἂν χρειαζόταν.

Στήν κοινωνική διάρθρωση τῆς πολιτείας προβλέπει τρεῖς τάξεις:

α) Τους παραγωγούς (γεωργούς – κτηνοτρόφους – χειροτέχνες).

6) Αὐτοὺς ποὺ φροντίζουν γιὰ τὴν καλὴ οἰκονομικὴ κατάστασιν τοῦ κράτους (ἐμπόρους – πραγματευτὲς – βιοτέχνες – τεχνίτες).

γ) Αὐτοὺς ποὺ φροντίζουν γιὰ τὴν ἀσφάλεια τοῦ κράτους (κυβέρνηση – κρατικοὶ ὑπάλληλοι – στρατὸς μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν βασιλιά – αὐτοκράτορα). Στὸ θέμα τοῦ στρατοῦ εἶναι ριζοσπαστικός, ἀφοῦ εἰσάγει τὸν ὄρο «*Εθνικὸς Στρατὸς*» καὶ θέλει ὑποχρεωτικὴ θητεία ὅλων τῶν πολιτῶν, ἐκπαιδευομένων στὴν τέχνη τοῦ πολέμου ἀπὸ σῶμα μονίμων ἀξιωματικῶν. Τρέφει ἀπέχθεια γιὰ τὸν μισθοφορικὸ στρατὸ, ποὺ τὸν θεωρεῖ πολυδάπανο καὶ ἀναξιοπύστο.

Γνήσιος Ἕλληνας ὁ Πληθὺν ἀποδίδει στὴν δημιουργία ἐνὸς ἔθνους πολιτῶν καὶ ὄχι ὑπηκόων: «*Εὐμέν γάρ οὐν ὧν ἠγείσθῃ τε καὶ βασιλεύῃ*» Ἕλληνας τὸ γένος, ὥς *ἢ τε φωνῇ καὶ ἡ πατρίδος παιδεία μαρτυρεῖται*. Σὰν μέσο ἐπιβολῆς τῶν στόχων τὸν προτείνει ἐκλογὴ ἀρχόντων ἀπὸ τὴν μεσαία τάξη, γιὰ: «*οὐθ' οἱ πάμπλουτοι οὐθ' οἱ ἀπορώτατοι*. (ἔχουν τὸ ἠθικὸ σθένος). Προφανῶς εἶχε ὑπ' ὄψιν τὸν κὼδ Λυκούργου. Ἀλλὰ στὰ χρόνια τὸν ἡ κατάπτωση τῶν ἀκρῶν τῆς Βυζαντινῆς κοινωνικῆς δομῆς εἶχε φτάσει σὲ «γκροτέσκα» ἐπίπεδα. Ἡ θέσις τῶν πτωχῶν ἦταν σὲ πολὺ χειρότερο ἐπίπεδο ἀπὸ ἐκεῖνο τῶν δούλων τῆς προχριστιανικῆς ἐποχῆς. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά

οί πλούσιοι σάν μόνο ενδιαφέρον τους είχαν την αύξηση του πλούτου τους, δηλώνοντας πίστη σε όποιον τους την εξασφάλιζε. Κάτω από αυτές τις συνθήκες Βυζαντινό κράτος δέν ἦτο δυνατόν νά συνεχίξη νά υφίσταται. Μόνο πού κανείς δέν τὸ ἔβλεπε αὐτό. "Ἡ μάλλον κανείς δέν ἤθελε νά τὸ δῇ.

Στὶς μεταρρυθμίσεις τοῦ Πλήθωνα ὑπάρχουν καὶ μερικὲς ἀνθρωπιστικὲς φύσεως, ἐκκλησιαστικὲς γιὰ τὰ ἤθη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ὄχι μόνο. "Ο μέγας αὐτὸς σοφὸς ἦτο καὶ μέγας ἀνθρώπος. Θὰ πῇ λοιπόν: «*Ἡ τῶν ἀκροτήτων λωδή, βαρβαρικὸν τε καὶ οὐχ ἑλληνικόν, οὐδὲ τῷ ἡμετέρῳ γένει πάτριον, αἰσχιστόν τε διὰ τῆς χώρας ὀρώμενον τὸ πάθος*». Μάλιστα! "Ακόμα καὶ τὸ νά βλέπης τὸ μαρτύριο τοῦ ἀκρωτηριασμοῦ κάποιου φουκαρά, πού γίνεται σὲ δημόσιο χωρὶ, εἶναι αἰσχρό. Τὸ ἤξεραν αὐτοὶ οἱ «φωτισμένοι» τῆς γαλλικῆς ἐπανάστασης, ὅταν τετρακόσια χρόνια μετὰ εἶχαν ἀναγάγει τοὺς ἀποκεφαλισμοὺς σὲ θέαμα πρὸς τέρψη τοῦ λαοῦ; Πολλοὶ ἀπὸ ἐμᾶς ἔχουν τὴν ἐντύπωση, ὅτι τὸ Βυζάντιο ὡς χριστιανικὸ κράτος καὶ σὲ ἀντίθεση μὲ τὰ ἄλλα βαρβαρικά κράτη σεδόταν τοὺς ὑπηκόους του. Λάθος. Τὸ παραπάνω ἐδάφιο τοῦ Πλήθωνα ἀλλὰ καὶ χαρακτηριστικὰ ἐπιθετα ἀνθρώπων, πού ἔχουν διασωθῇ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, δείχνουν, ὅτι οἱ ἀκρωτηριασμοὶ ἦσαν σύνθηρες φαινόμενο. Παραθέτω μερικὰ ὀνόματα, εἶσαι γιὰ νά θυμοῦμαστε: Κοτσαύτης, Κοφομήτης, Κοψαχίλης, Κοψοχέρης, Κοψαρίδας, Κοψαρχίδης, Καψῆς, Καψάλης, Καμμένος κ.λπ. "Αβυσσος χωρίζει τὸ ἀναγεννώμενο "Ελληνικὸ Πνεῦμα, τὸ ὁποῖο δέν ἀνέχεται τέτοιες βαρβαρότητες, ἀπὸ τὸ Βυζαντινὸ θεοκρατικὸ κατεστημένο, πού τὶς ἐφαρμόζει. Μία ἀβυσσος, πού τὴν ἔκαναν θαύτηρη οἱ Τούρκοι κληρονομώντας ἀπὸ τοὺς βυζαντινοὺς καὶ ὅλα τὰ «σύνεργα» ἐπιβολῆς τῆς ἐξουσίας. Πολέμος τῆς θανατικῆς ποινῆς ὁ Πλήθων προτιμᾷ ἀντ' αὐτῆς τὴν χρησιμοποίησιν τῶν θανατοποινιτῶν σὲ κατασκευὴ δημοσίων ἔργων.

"Ο Μανουὴλ ἀλλὰ καὶ οἱ μετὰ αὐτὸν Παλαιολόγοι εἶδαν θετικὰ πολλὰ ἀπὸ τὶς μεταρρυθμίσεις του, γιὰ ἀρκετὲς ἀπὸ τὶς ὁποῖες πῆρε «τὸ πράσινο φῶς» καὶ ἄρχισε νά τὶς ἐφαρμόξῃ στὸ Δεσποτάτο τοῦ Μυστρά. Γιὰ τὴν ὑπόλοιπη ὁμως ἐπικράτεια ἦτο ἤδη πολὺ ἄργα. "Η κεντρικὴ ἐξουσία μπορεῖ μὲν νά εἶχε τὴν βούληση, δέν εἶχε ὁμως τὴν δύναμη, γιὰ νά ἐπιβάλῃ τὶς ἀπόψεις τῆς ἐναντία στὰ ὀργανωμένα συμφέροντα "Εκκλησίας-γαιοκτημόνων.

Οἱ ἀπόψεις του, ὅσον ἀφορᾷ στὴν ὀνομασία τοῦ γένους μας, εἶναι ξεκάθαρες καί, ὅπως οἱ περισσότερὲς του ἀπόψεις, πολὺ σύγχρονες. Δέν εἴμεθα Ρωμαῖοι οὔτε Γραικοί, εἴμεθα "Ελληνες. Ποιοὶ εἶναι "Ελληνες κατ' αὐτόν; Νά ἡ καταπληκτικὴ ἀπάντησις: «*Ἐλλῆσι δὲ οὐκ ἔστιν εὐρεῖν ἥτις ἄλλη οἰκειότερα χώρα μάλλον προσήκουσα ἢ Πελοπόννησός τε καὶ ὅση δὲ ταύτῃ τῆς Εὐρώπης προσεχῆς τῶν τε αὐτῶν νήσων ἐπικείμεναι. Ταύτην γὰρ δὴ φαίνονται τὴν χώραν "Ελληνες ἀεὶ οἰκοῦντες οἱ αὐτοὶ ἐξ ὅτου περ οἱ ἄνθρωποι διαμνημονεύουσιν οὐδένων ἄλλων προεμφηκῶτων οὐδὲ ἐπὶ λυδὲς κατέχοντες*». Πελοπόννησος λοιπόν, ἡπειρωτικὴ "Ελλάδα καὶ νησιὰ εἶναι ἡ κοιλίς τοῦ "Ελληνισμοῦ. "Απὸ πού ἄραγε εἶχε ἀντλήσει τὶς γνώσεις αὐτές; Κατὰ προσωπικὴ μου ἀποψη πρέπει εὐλαβικὰ χεῖρα νά εἶχαν κρῦψει μεγάλο μέρος τῆς ἑλληνικῆς γραμματείας σὲ ἀποκρυφα σπηλαία, σώζοντάς τα ἔτσι ἀπὸ τὴν μαγία τῶν ἀνθελλήνων. Τὰ παρουσίαζαν ὁμως μόνο σὲ ὅσους θεωροῦσαν ἀξιους.

Εὐτυχῶς γιὰ τὸν Πλήθωνα πού ἄφησε τὸν μάταιο τοῦτο κόσμον ἕνα χρόνο πρὶν τὴν "Αλωση, γιατί, ἂν ζοῦσε λίγο ἀκόμα, ἴσως νά τὸν ξέραμε σάν Καμμένο ἢ Καψῆ, ἀφοῦ ὁ τότε πατριάρχης Γεώργιος Γεννάδιος ἢ Σχολάριος, μὴ μπορῶντας πλέον νά κάνῃ κακὸ στὸν ἴδιο, διέταξε σάν ἄλλος Χίτλερ νά καοῦν τὰ ἔργα του δημόσια. Δέν θὰ μπορούσε βέβαια κανεὶς νά περιμένῃ διαφοροτικὴ συμπεριφορὰ ἀπὸ ἕνα πατριάρχη, πού ἤθελε νά περάσῃ «ἐν στόματι μαχαίρας», ὅποιον τολμοῦσε νά πῇ, ὅτι ἦτο "Ελληνας. "Αλλωστε ἕνα χρόνο μετὰ τὴν "Αλωση δέν ὑπῆρχαν Παλαιολόγοι, γιὰ νά ὑποστηρίξουν τὸν Πλήθωνα καὶ τοὺς "Ελληνες: ὑπῆρχε πλέον σουλτάνος.

Νά γιὰ μετὰ τὴν "Αλωση ὁ ἀναγεννώμενος "Ελληνισμὸς κατέφυγε στὴν Δύση. Οἱ Τούρκοι σάν μουσουλμᾶνοι μόνο τὸν ἰουδαϊσμὸ καὶ τὸν χριστιανισμὸ μπορούσαν νά ἀνεχθοῦν. "Η κατηγορία «εἰδωλολάτρης» ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς "Εκκλησίας γιὰ ὅσους δῆλωναν "Ελληνες ἐπέφερε τὴν κοινωνικὴ καὶ φυσικὴ τους ἐξόντωση. "Ας μὴ μᾶς λένε λοιπόν, ὅτι "Ελληνισμὸς καὶ "Ορθοδοξία πάνε μαζί. Αὐτὰ πού πάνε μαζί εἶναι Ρωμοσύνη καὶ "Ορθοδοξία. "Ας μὴ ξεχνᾶμε ποτέ, ὅτι ὁ ἔθνομάρτυρας αὐτοκράτορας Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος, γαλουχημένος μὲ τὶς ἰδέες τοῦ Πλήθωνα, ἔπεσε σάν "Ελληνας καὶ δέν ἐπέζησε σάν Ρωμῶς. Δέν παρέδωσε τὴν Πόλη στοὺς βαρβάρους, ἀλλὰ ἐπέγραψε μὲ τὸ τίμιο αἷμα του τὴν διάλυσιν τοῦ Βυζαντίου, ἀφήνοντάς μας μόνο ἕνα ὄρο: Μόνον ὅταν ἐπόμενες γενεὲς συνειδητοποιήσουν τὴν ἑλληνικότητά τους, νά διεκδικήσουν ξανά ὅ,τι τοὺς ἀνήκει: χωρὶς ἑλληνικότητα ὅλα εἶναι ἀνάξια καὶ ἀσήμαντα.

Ἀλδανορρωμοσύνη

Οὐδείς θὰ μποροῦσε νὰ προβλέψῃ, ὅτι τὸ Ρωμαῖκο ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ὁλοκληρωτικὴ ὑποταγὴ του στοὺς «παραδοσιακοὺς» ἀφεντάδες του –Εὐρωπαίους καὶ Ἀμερικανούς– θὰ ὑποτασσόταν καὶ στὴν ἀλδανικὴ τυραννία. Ἐδῶ καὶ ἔξι περίπου χρόνια τὸ ἄξεστο πλῆθος ἐνὸς καταδικασμένου λαοῦ ἀπομυζᾷ τὴν ἑλλαδικὴ οἰκονομία μὲ ἀντάλλαγμα τὴν κατατρομοκράτηση τῆς κοινωνίας καὶ τὴν καταστροφὴ τῆς νεολαίας. Τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀλδανικοῦ ζυγοῦ εἶναι ἡ εἰσαγωγή καὶ διακίνηση στὴν Ἑλλάδα χιλιάδων τόνων παντὸς εἶδους ναρκωτικῶν καὶ οἱ ἐγκληματικὲς ἐνέργειες (ληστείες, φόνοι, διασμοὶ) μὲ χιλιάδες θύματα. Πῶς ἀντιδρᾷ τὸ Ρωμαῖκο; Ὅπως κάθε ὑποταγμένος καὶ φόρου ὑποτελεῖς λαός: Δωρίζει δεκάδες δισεκατομμύρια στοὺς ἀθλίους πολιτικάντες τῶν βορείων τυράννων του, γιὰ νὰ ἐνδυναμώσῃ τὶς δολοφονικὲς συμμορίες, ποὺ τοὺς στηρίζουν, ὥστε νὰ συνεχίσουν ἰσχυρότεροι τό... ἐκπολιτιστικὸν τὸν ἔργον. Αὐτοὶ οἱ πολιτικάντες τῆς «ἀλδανικῆς βασιλεύουσας» ἐπιλέγουν τὸ κέντρο τῶν Ἀθηνῶν, γιὰ νὰ διοργανώσουν τὶς προεκλογικὲς τοὺς ὁμιλίες, καὶ τὸ ἑλληνικὸ κράτος σὰν φερέφωνο τοῦ κατακτητῆ παραχωρεῖ ἀσυλία σὲ δεκάδες χιλιάδες ἐγκληματίες (μεταφέροντάς τοὺς μάλιστα δωρεάν), γιὰ νὰ μεταδοῦν στὴν «βασιλεύουσα» γιὰ τὶς ἐκλογές. Τὰ ὄργανα τῆς τάξης, ποὺ ἀρνοῦνται νὰ κάνουν «τὰ στραβά μάτια» στὸν κατακτητὴ, θυσιάζονται μὲ εὐχαρίστηση ἀπὸ τὸ Ρωμαῖκο: Λιμενικοί, ἀστυνομικοί, στρατιῶτες τῆς μεθορίου ἐξοντώνονται καθημερινὰ ἀπὸ τὶς ληστρικὲς συμμορίες τῶν κατακτητῶν.

Οἱ ἀμόρφωτες μάζες τῶν Ἀλδανῶν διδάχθηκαν ἐπαρκῶς, τί σημαίνει δημοκρατία: ἡ ἐξόντωση τῶν δῆθεν πολιτισμένων. Καὶ γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο αὐτὴ ἡ ἑξαετία συνύπαρξης μὲ τὴν «δημοκρατία τοὺς ἔκανε περισσότερο ἀπαιτητικούς, ἄξεστον καὶ δολοφονικοὺς, ἐνδυναμώνοντάς ἀκόμη περισσότερο τὰ τυχοδιωκτικὰ τοὺς ἐνστικτα. Καὶ τὸ πλεονεξία δυσάρεστο ὅλων δὲν εἶναι ἡ ἀποδοχὴ τῶν Ἀλδανῶν ἀπὸ μιὰ χούφτα Γραικύλων ἐργοδοτῶν, ποὺ εὐφραίνεται μπροστὰ στὸ φτηνὸ μεροκάματο, ἀλλὰ ἡ γενικώτερη ἰδεολογικὴ παραλυσία τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων, ποὺ ὁδηγεῖ στὸν φόβο καὶ στὴν σιωπὴ, κλείνοντάς τὰ αὐτιά στὸ αἷμα τῶν χιλιάδων ἀθῶων θυμάτων, ποὺ φωνάζει ζητώντας δικαιοσύνη.

Π.Α.Κ.**Δισπηλιό**

Ἄχ! κύριε Χουρμουζιάδη,

Ὁ Μανωλιὸς στὰ λόγια κτίζ' ἀνώγεια καὶ κατώγεια.

Καλὰ τὰ σχέδια, καλὲς οἱ μακέττες γιὰ τὴν ἀναπαράστασιν τοῦ λιμναίου οἰκισμού τοῦ Δισπηλιοῦ Καστοριάς. Μόνο νὰ δοῦμε τ' ὄραμά σας νὰ πραγματοποιηθῇ. Γιατὶ στὸν τόπο μας ἀπὸ σχέδια καὶ μακέττες ἄλλο τίποτα. Βεβαίως ἡ χρηματοδότησις μέρους τοῦ ἔργου ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἐνωση ἐνισχύει τὴν ὑλοποίησίν του. Ἀλλὰ πονηροὶ Ἑλληναῖδες εἴμαστε: τοὺς κοροϊδεύουμε εὐκόλα τοὺς κουτόφραγκους. Γι' αὐτὸ τὸ νοῦ σας! Κι εὐχομαι νὰ μὴ ἰδῇτε τὸν κύριο Μοσχῶφ νὰ διορίζεται νομάρχης ἢ περιφερειάρχης. Ἐχει μιὰ κάποια ἀντιπάθεια γιὰ τὶς ἀνασκαφές καὶ τὶς ἀρχαιοθῆτες. Ἐκτὸς ἂν ἀνακαλύψετε κι ἄλλη πινακίδα στὸ Δισπηλιό, ἀλλὰ μὲ τὶς 10 ἐντολές.

Α.Κ.**Μοναστικὸς οἰκονομισμός**

Μὲ πέντε δισεκατομμύρια δραχμὲς ἐπιδοτεῖται τὸ Ἅγιο Ὄρος ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἐνωση μὲ στόχο «τὴν ἀνάπτυξη ὑψηλοῦ ἐπιπέδου πολιτιστικοῦ τουρισμοῦ». Μ' ἄλλα λόγια οἱ Εὐρωπαῖοι δημιουργοῦν στὴν γεμάτη ἀπὸ φυσικὴ ὁμορφιὰ χερσόνησο τοῦ Ἁθῶ ἓνα κοσμοπολίτικο τουριστικὸ θέρετρο, ποὺ φυσικὰ οὐδεμία σχέση πλέον θὰ ἔχῃ μὲ τὸν χρι-

στιανικό μοναχισμό και άσκητισμό. Μὲ ποιό σκεπτικό λοιπὸν οἱ ἰθύνοντες τοῦ Ἀγίου Ὁρους μετατρέπουν ἕναν χῶρο κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς ἀπομόνωσης σὲ κοσμικὸ κέντρο; Ἡ ἀπάντηση εἶναι ἀπλή: Ὁ τουρισμὸς θὰ ἀποφέρῃ πολλὰ ἑκατομμύρια. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἀποκαλύπτονται οἱ πραγματικὲς ἐπιδιώξεις τους, πὺν κάθε ἄλλο παρὰ πνευματικὲς εἶναι.

Π.Α.Κ.

Παλαιοδιαθηκὸς ἀθλητισμὸς

Ἀσφαλῶς δὲν θὰ γνωρίζετε, ὅτι οἱ «πολεμικὲς τέχνες» προέρχονται ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Κι ἐμεῖς προσφάτως τὸ πληροφορηθήκαμε ἀπὸ τὸ Ἀμερικανικὸ περιοδικὸ «ΤΑΕ KNOW DO TIMES» (τ. Μαῖου 1997) εὐρείας κυκλοφορίας καὶ στὴν Ἑλλάδα, τὸ ὁποῖο ἐτέθη ὑπ' ὄψιν μας ἀπὸ τὸν ἀθλητὴ ἀναγνώστη μας κ. Παν. Ἰωαννίδη.

Πιστὸς στὰ δόγματα τοῦ Πανσυνμερισμοῦ καὶ τοῦ Ἀφροκεντρισμοῦ ὁ συντάκτης τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου κ. Kent Haralson, ἀφοῦ συνοδεύει μὲ τὴν δημοσίευσή ἑλληνικῶν εἰκόνων (!) τὰ γραφόμενά του περὶ Μεσοποταμιακῆς καὶ Αἰγυπτιακῆς προελεύσεως τῆς πάλης καὶ ἀφοῦ ἐλέγχει ὡς ἀνακριθεῖς τὶς θέσεις τοῦ Τσὸι Χὸγκ Χί περὶ Ἑλληνικῆς προελεύσεως τῶν ἀσιατικῶν πολεμικῶν τεχνῶν, λέγει τὰ ἐξῆς ἐκπληκτικά: «Ἡ Βίβλος τεκμηριώνει μία ποικιλία πολεμικῶν δραστηριοτήτων στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ (2.000 π.Χ.), ὁ ὁποῖος χρησιμοποίησε 318 ἐκπαιδευμένους ὑπηρετές σὲ κάποια ἀποστολὴ (Γένεση 14). Στὴν ἱστορία τοῦ Γεδεὼν, ὅπου, καθὼς λέει, ἡ νίκη τῶν 300 ἔναντι στρατοῦ 120.000 εἶναι ἀπόδειξη τῆς χρησιμοποίησης κλασσικῶν πολεμικῶν τεχνῶν [...] Στὸ διβλίο τοῦ Σαμουὴλ περιγράφεται, ὅτι ἐφόνενσε 20 Φιλισταίους ἄσπλους».

Ἐπειδὴ τὰ παραπάνω ἐκτὸς ἀπὸ σκηνὲς κινηματογραφικῶν ταινιῶν τοῦ Τσὰκ Νόρις θυμίζουν καὶ τὴν γνωστὴ λαϊκὴ παροιμία: «Δέκα σκοτῶν καθιστός, σκέψου νὰ σηκωθῇ κι ὀρθός!», θὰ ζητούσαμε ἀπάντησιν σὲ ὠρισμένες ἀπορίες μας. Ἐφόσον οἱ πρωταγωνιστές καὶ οἱ συμμετέχοντες στὰ γεγονότα τῆς Π. Διαθήκης γνώριζαν σὲ τέτοιο βαθμὸ τὶς πολεμικὲς τέχνες, πὼς ἐξηγεῖται τὸ γεγονός, ὅτι οἱ ἀρχαιολόγοι, πὺν ἐπὶ σειρὰν δεκαετιῶν ἀνασκάπτουν τὸ Ἰσραήλ, δὲν ἔχουν ἐντοπίσει οὔτε ἕχνος ἰουδαϊκῆς παλαίστρας ἢ γυμναστηρίου καὶ οὐδεμία μαρτυρία περὶ ἰουδαϊκοῦ ἀθλητισμοῦ;

Μ.Μ.

Οἰκολογικὸς ἐξουσιασμὸς

Ἡ παγκοσμίως γνωστὴ ὀργάνωσις Γκρήν-Πῆς δὲν ἔχει μόνον... οἰκολογικὰ ἐνδιαφέροντα, ἀλλὰ ἐπίσης –καὶ κυρίως– ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν ἀνάληψιν ἀπὸ ἀμερικανικὲς ἐταιρεῖες τῶν ἔργων πὺν σχετίζονται μὲ κατασκευὲς νέων μονάδων παραγωγῆς ἐνέργειας σ' ὅλες σχεδὸν τὶς χῶρες τοῦ πλανῆτη. Αὐτὴ ἡ εὐαισθησία τῆς ἐν λόγω ὀργάνωσης ἔγινε αἰσθητὴ καὶ στὴν Ἑλλάδα, ἀφοῦ ἔπεισε τὴν κυδέρνησιν νὰ παραχωρήσῃ στὴν ἀμερικανικὴ ἐταιρεία IWECO τὴν κατασκευὴ φωτοβολταϊκοῦ σταθμοῦ στὴν Κρήτη, παρότι ἡ ἀναφερόμενη στὸ παραπάνω ἔργο μελέτῃ τῆς IWECO ἀπορρίφθηκε ἀπὸ τὴν σχετικὴ ἐπιτροπὴ τῆς ΔΕΗ. Παρὰ τὶς σοβαρώτατες ἐνστάσεις τῶν ἀρμοδίων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης καὶ παρὰ τὴν κοινῶς ὁμολογούμενη χαμηλὴ ἐνεργειακὴ ἀπόδοση μιᾶς τέτοιας μονάδος, ἡ... οἰκολογικὴ Γκρήν-Πῆς ἐξανάγκασε τὴν κυδέρνησιν νὰ ἀποδεχθῇ τὴν κατασκευὴ τοῦ ἔργου. Ὅπως σημειώνει ἡ ἐφημερίδα «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» (15-6-97), ἡ Γκρήν-Πῆς μέσῳ τῶν πανίσχυρων μηχανισμῶν προβολῆς πὺν διαθέτει, κατορθώνει νὰ δλεάζῃ, νὰ ἐξαναγκάζῃ καὶ τελικῶς νὰ πείθῃ τοὺς ἐκάστοτε κυδερνητικὸς παράγοντες. Τὸ γνωστὸ πλοῖο τῆς ὀργάνωσης «ΣΕΙΡΙΟΣ» (ὀνομάστηκε ἔτσι, προφανῶς γιὰ νὰ μᾶς θυμίσῃ τὴν... καταγωγὴν μας ἀπὸ τὸ ἄστρο τοῦ Σείριου) ἀποτελεῖ τὸ κέντρο διεξαγωγῆς τῶν μηχανογραφιῶν.

Π.Α.Κ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΣΠΙΩΤΗΣ

Τὸ μυστικὸ τοῦ Ἀντιόχου: Γιγάντιες ἑλληνικὲς ἀρχαιοτῆτες στὸ Νεμρούδ-δὰγ τοῦ Κουρδιστὰν

Μία ἐκ τῶν περιόδων, ἡ ὁποία δὲν ἔχει ἐξετασθῇ ἐπαρκῶς, ὅπως ἄλλαι περίοδοι τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, καὶ συνήθως τὴν διεξέρχονται ἐν συντομίᾳ οἱ ἱστορικοὶ, εἶναι ἡ περίοδος τῶν διαδόχων καὶ ἐπιγόνων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καθὼς καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτῶν ἐν Περσίᾳ, Συρίᾳ, Παρθίᾳ, Βακτρίᾳ, Ἰνδίᾳ, ὅπως καὶ ἡ δράσις τῶν ἡγεμόνων τῶν: Μένανδρος, Δημήτριος, Εὐκρατίδης, Εὐθύδημος, Ἀπολλόδοτος, Σελευκίδαι κ.λπ. Ἰδιαίτερον κλάδον τῶν Σελευκιδῶν ἀπετέλουν οἱ βασιλεῖς τῆς Κομμαγενῆς μετ' αὐτοῦσαν τὰ Σαμόσατα, πατρίδα τοῦ Λουκιανοῦ.

Εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ ὁ πρῶτος τῆς δυναστείας ἦτο Ἀντίοχος ὁ Α', ὁ ἐπονομασθεὶς «Θεὸς – Δίκαιος – Ἐπιφανής». Ἦτο υἱὸς Μιθριδάτου τοῦ Α' τοῦ Καλλινίκου καὶ τῆς Λαοδίκης Θεᾶς – Φιλαδέλφου, ἐγγονὸς ἐκ μητρὸς Ἀντιόχου τοῦ Η' τοῦ τῆς Συρίας, ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸν θρόνον τῷ 98 π.Χ. καὶ ἐβασίλευσεν αὐτοτελῶς ἀπὸ τοῦ 69 μέχρι τοῦ 38 π.Χ. Τῷ 64 ἀντέστη κατὰ τοῦ Πομπηίου, μετὰ δὲ συνῆψε φιλίαν· ὑπεστήριξε δὲ αὐτὸν κατὰ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους. Ἀπέθανε τῷ 31 π.Χ.

Ἐν ἔτει 1881 Γερμανὸς τις μηχανικὸς ἀνακαλύπτει τυχαίως ἐν Κομμαγενῇ, κοντὰ εἰς τὴν Μεσοποταμίαν καὶ τὴν ὁροσειρὰν τοῦ Ταύρου, εἰς τὴν τοποθεσίαν Nemrud Dagh, ὕψο- μέτρου 2.150 μ., εἰς ἑνὰ λόφον πλάτους 130 μ. καὶ ὕψους 50 μ., ἐπιδελτικὸν μνημεῖον μετ' ἀγάλματα εἰς τὰς δύο πλευρὰς ὕψους 9.50 μ., δυστυχῶς κατεστραμμένα ἀπὸ σεισμοὺς καὶ λεηλασίας. Ἐν συνεχείᾳ τῷ 1883 δύο Γερμανοί, ὁ Karl Humann, ὁ ἀνασκαφεὺς τῆς Περ- γάμου, καὶ ὁ Otto Puchstein, ἐπισκέπονται τὴν περιοχὴν τοῦ μνημείου, καὶ ὁ πρῶτος χαρ- τογραφεῖ καὶ σχεδιάζει τὴν περιοχὴν καὶ τὸν λόφον. Ἐπίσης ἐρευνᾷ τὸν χώρον καὶ ἀνα- καλύπτει ἐπιγραφὰς τοῦ Ἀντιόχου, γραμμένας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν.

Πεντήκοντα ἔτη ἀργότερον ἐπισκέπονται τὴν περιοχὴν ὁ ἀρχιτέκτων Rudolf Naumann καὶ ὁ Friedrich Karl Dörner. Ὁ δεῦτερος δὲ μετὰ τῆς Ἀμερικανίδος Τερέζας Goell εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς δεκαετίας τοῦ '50 ἀνασκάπτουν τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ λόφου, ὁπισθεν τῶν ἀγαλμάτων. Αἱ ἀνασκαφαὶ δυστυχῶς δὲν εἶχον κανένα ἀποτέλεσμα.

Τὸν Αὐγούστον τοῦ '63 Ἀμερικανοὶ καὶ Ἴταλοι τῆς National Geographic Society Washington μετ' ἐπικεφαλῆς τὸν C. M. Lerici ἐκ Ῥώμης, ἀνακαλύψαντα Ἑτρουσκικοὺς τά- φους ἐν Ἰταλίᾳ, ἐρευνοῦν τὴν τοποθεσίαν τοῦ μνημείου χωρὶς νέα ἀξιόλογα ἀποτελέ- σματα.

Τελικῶς τὸ καλοκαίρι τοῦ 1989 μία ἀποστολὴ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἀρχαιοτήτων τοῦ Πα- νεπιστημίου τῆς Κολωνίας διὰ τῆς ὑποστηρίξεως τοῦ ὑπουργείου Τεχνολογίας καὶ Ἑρευνῶν, ἀποτελουμένη ἐκ γεωφυσικῶν καὶ Κούρδων ἐργατῶν τῆς περιοχῆς, ἀναλαμ- βάνει νὰ ἐρευνῇ τὸν λόφον-μυστήριον μετ' ἐπιβλεψὴν τῆς γεωφυσικῆς ἐπιστήμης.

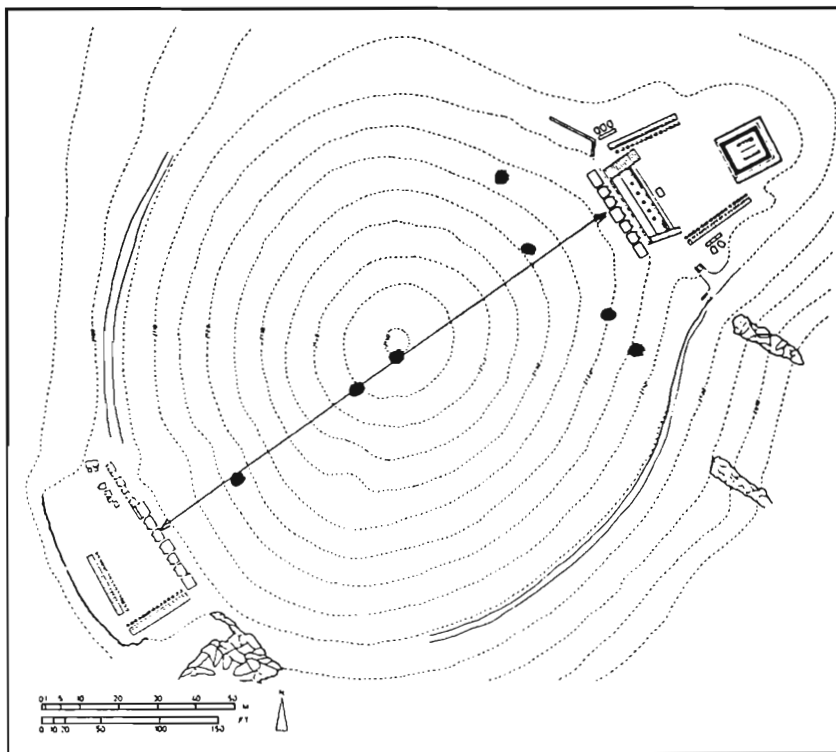
Ὁ λόφος, ὅπως ἐγράφη ἀνωτέρω, ἔχει πλάτος περὶ τὰ 130 μ. καὶ ὕψος περὶ τὰ 50 μ. (εἰκ. Α). Αἱ ἀνασκαφαὶ παρουσιάζουν προβλήματα, διότι ὁ λόφος καλύπτεται ἐκ χάλικος πά- χους 15 ἕως 25 μ., καὶ ὅποιαδήποτε προσπάθεια εἶναι ματαίᾳ λόγῳ τῆς πτώσεως τοῦ χάλικος. Ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ τοῦ λόφου ὑπάρχουν ἀγάλματα τοῦ Ἀντιόχου καὶ θεῶν. Ἐξ ἀριστερῶν πρὸς δεξιὰ παρουσιάζονται: Ἀπόλλων – Μίθρας – Ἥλιος, Τύχη, Ζεὺς, Ὠρο- μάσδης, Ἀντίοχος, Ἀρτάγνης – Ἡρακλῆς – Ἀρης, τῶν ὁποίων τὸ ὕψος φθάνει τὰ 9.50 μ.

Εἰκ. Α.: Διακρίνονται ὁ λόφος καὶ ἡ Ν.Δ. πλευρὰ μετὰ τῶν πέντε ἀγαλμάτων ὕψους 9.50 μ., κατεστραμμένων ἀπὸ σεισμοὺς καὶ λεηλασίας.

Εἰκ. Β.: Ἐπιδλητικὴ γιγαντιαία κεφαλὴ ἀετοῦ φυλάσσει ἐπὶ δύο χιλιετίαι τὸ μνημεῖον τοῦ Ἀντιόχου.

Εἰκ. Γ.: Ὁ ἄξων Ζεὺς – Κορυφή – Ζεὺς· τὰ μαῦρα σημεῖα εἶναι οἱ θάλαμοι.
Κατὰ τὸν S. Sahin δὲν δύναται νὰ εἶναι τυχαία ἡ νοητὴ εὐθεΐα.

Εἰκ. Δ.: Κατὰ τὸν O. Neugebauer ὁ λέων, οἱ ὀκτάκτινοι ἀστέρες καὶ τὸ μισο-
φέγγαρον συμβολίζουν τὸ ὥροσκόπιον τῆς ἐβδόμης Ἰουλίου τοῦ ἔτους 62 π.Χ.

(**εἰκ. Α**). Ἐπίσης τὸ ὅλον μνημεῖον πλαισιώνουν ἐπιβλητικοὶ λέοντες καὶ ἀετοὶ (**εἰκ. Β**), βωμοὶ καὶ ἐπιγραφαὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν.

Ἡ πρώτη φάσις τῆς ἐρεῦνης ἐγένετο μὲ τὴν βοήθειαν εἰκοσιτεσσάρων «γεωφώνων» καὶ εἰκοσιτετρακανάλου σειсмоγράφου. Τὰ «γεώφωνα» λειτουργοῦν ὡς μικρόφωνα, τοποθετημένα εἰς ὠρισμένας ἀποστάσεις ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ λόφου, καὶ μὲ κρούσεις σφυρῶν ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν τοῦ λόφου καταγράφουν τὰς δονήσεις. Ἀποτέλεσμα αὐτοῦ τοῦ πειράματος ἦτο ἡ ἐξακριβωσις καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῶν στρωμάτων καὶ τῶν κοιλοτήτων ἐντὸς τοῦ λόφου.

Ἡ δευτέρα φάσις ἐπραγματοποιήθη μὲ τὴν βοήθειαν κυμάτων ραντάρ· ἐγένοντο ἡχογραφήσεις ἐπὶ συνόλου 11.000 μέτρων ἐπιφανείας τοῦ λόφου.

Ἐνα ἔτος ἀργότερον, τῷ 1990, ἐν Κιέλφ ἔχομεν τὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ τοὺς ἡλεκτρονικούς ὑπολογιστάς· οἱ Helmut Lütjen, Volker Hagen καὶ Tomm Utecht («Thor-Geophysik») βεβαιοῦν τὰ ἑξῆς:

α) Ὑπάρχουν τρεῖς διαφορετικαὶ ἐπιστρώσεις λίθων σχήματος δακτυλιδίων, ἀρχίζουσαι ἐκ τῆς βάσεως καὶ τελειώνουσαι εἰς τὴν κορυφήν.

β) Ἐπὶ αὐτῶν τῶν ἐπιστρώσεων ἐτοποθετήθη ὑπὸ τοῦ Ἀντίοχου σωρὸς χάλικος πάχους 15-25 μ. καὶ ὄγκου συνολικοῦ 100.000 κυβικῶν μέτρων.

γ) Ὑπάρχουν ἀνωμαλίας τινές, φυσικαὶ ἢ τεχνηταί, τύπου κοιλοτήτων – κενῶν θαλάμων, μία ἐξ αὐτῶν εἰς βάθος 25 μ., ὅπισθεν τῶν ἀγαλμάτων· σύνολον δέκα τοιαῦται κοιλότητες – θάλαμοι.

Καὶ γεννᾶται ἡ εὐλογος ἐρώτησις· διατί ἐπραγματοποίησεν ὁ Ἀντίοχος ὅλα αὐτά; Νὰ διαφυλάξῃ τί;

Ὁ Dr. Sencer Sahin, ἀρχηγὸς τῆς ἀποστολῆς, βεβαιοῖ, ὅτι τινὲς τῶν κοιλοτήτων – θαλάμων δὲν εἶναι φυσικαὶ ἀλλὰ τεχνηταί, κατεσκευασμένοι ὑπὸ τοῦ Ἀντίοχου. Εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἔφθασε, διότι: οἱ περισσότεροί θάλαμοι εὐρίσκονται εἰς τὴν ἰδίαν εὐθειαν–ἄξονα: Ζεὺς (ἀριστερὴ πλευρά) – κορυφὴ λόφου–Ζεὺς (δεξιὰ πλευρά). Ὅπως ἐπίσης εἰς τὴν ἰδίαν εὐθειαν βάσις–κορυφὴ (**εἰκ. Γ**). Καὶ διότι δὲν θὰ ὑπῆρχε λόγος, ὁ Ἀντίοχος νὰ καλύψῃ τὸν λόφον διὰ τῶν τριῶν λιθίνων ἐπιστρώσεων καὶ τοῦ τεραστίου ὄγκου χάλικος (100.000 κυβ. μ.)!

Ἐξ ἄλλου ὁ εἰδικὸς Otto Neugebauer βεβαιοῖ, ὅτι οἱ ὀκτάκτινοι ἀστέρες εἰς τὸ σῶμα τοῦ λέοντος, ἐμπροσθεν καὶ ἄνω αὐτοῦ, ὅπως καὶ τὸ μισοφέγγαρον κάτω ἀπὸ τὸν λαιμόν του συμβολίζουν τὸ ὠροσκόπιον τῆς ἐβδόμης Ἰουλίου τοῦ ἔτους 62 π.Χ. (**εἰκ. Δ**).

Τέλος οἱ ἀρχαιολόγοι καὶ οἱ γεωφυσικοὶ προειδοποιοῦν διὰ τὴν συνεχῆ καταστροφὴν τοῦ μνημείου ἀπὸ τὸ περιβάλλον καὶ κυρίως κατὰ τὰ τελευταῖα δέκα ἔτη περίπου ἀπὸ τοὺς ἐπισκέπτας.

Τελικῶς εἶναι ἐκεῖ θαμμένος ὁ Ἀντίοχος ἢ ὄχι; Ἡ μᾶς περιμένει κάποια ἄλλη ἐκπληξίς μετὰ τὸ ἀνοιγμα τῶν θαλάμων τοῦ λόφου; Ὁ χρόνος θὰ τὸ δείξῃ, διότι μᾶλλον λίαν συντόμως, μετὰ τὴν πάροδον δύο χιλιετιῶν, θὰ μάθωμε τὸ «Μυστικὸν τοῦ Ἀντίοχου».

Βιβλιογραφία:

- A. W. Dittenberger, «*Orientis Graeci Inscriptiones Selectae*» (Hildesheim 1970 – G. Olms).
B. W. Dittenberger, «*Sylloge Inscriptionum Graecarum*» (Hildesheim 1960 – G. Olms).
Γ. Henri Stierlin, «*Kleinasiatishes Griechenland von Pergamon bis Nimrud Dag*» 1986/1996.

- Δ. «*Das Geheimnis des Antiochos*», ταινία μικροῦ μήκους (Τηλεοπτικὸς Σταθμὸς NDR), 1992.

Η ΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

ΚΩΝ. ΚΥΡΙΑΚΟΥ, *Ἐλεύθερος Φυλακισμένος*

“Όταν ἡ προσωπικὴ μαρτυρία γιὰ ἱστορικὰ γεγονότα ἀποτυπώνεται στὶς σελίδες ἐνὸς βιβλίου, τότε τὸ ἔργο καθίσταται πειστικώτερο σὲ σύγκριση μὲ ἄλλα περὶ τοῦ ἰδίου θέματος, τῶν ὁποίων τὴν βασιμότητα εἶναι δύσκολο νὰ ἀξιολογήσουμε. Ὁ Βορειοηπειρώτης κ. Κων. Κυριακοῦ στὸ πολυσέλιδο σύγγραμμά του κάνει μιὰ ἐκτενὴ καὶ ἀντικειμενικὴ ἀναφορὰ στὶς συνθήκες ζωῆς τῶν Ἑλλήνων τῆς Βορείου Ἠπείρου. Τόσο τὰ στοιχεῖα ποὺ παραθέτει ὅσο καὶ τὸ ἐντονο ἀφηγηματικὸ ὕφος του κυριολεκτικὰ καθηλώνουν τὸν ἀναγνώστη. Πρόκειται γιὰ κάτι περισσότερο ἀπὸ μιὰ ἀπλὴ παρουσίαση τῆς προσωπικῆς πορείας καὶ δραστηριότητος τοῦ συγγραφέα τὰ τελευταῖα εἴκοσι πέντε χρόνια, μολονότι τὸ προσωπικὸ ὕφος καταλαμβάνει τὸ πλεῖστον τοῦ βιβλίου. Μέσα ἀπὸ τὶς ἐμπειρίες καὶ τὰ διώματα τοῦ κ. Κ. Κυριακοῦ ἀπεικονίζεται ἀνάγλυφα σὲ ὅλο τὸ φρικαλέο «μεγαλεῖο» τῆς ἡ σκοταδιστικῆς κατάστασης ποὺ ἐπικρατοῦσε στὴν γειτονικὴ χώρα κατὰ τὰ χρόνια τοῦ σταλινικοῦ καθεστώτος. Ἡ ἀφήγηση ξεκινᾷ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς νεαρῆς ἡλικίας τοῦ συγγραφέα καὶ τῶν συντρόφων του, οἱ ὁποῖοι ὀδηγοῦνται στὶς φυλακὲς ἐξ αἰτίας τοῦ μεγάλου πόθου τους γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ γιὰ κάθε τι ἑλληνικόν. Κατόπιν ἔρχεται ὁ ἐγκλεισμός τους στὰ στρατόπεδα ἐξοντωτικῆς καταναγκαστικῆς ἐργασίας, ὅπου κατὰ τὴν διαδικασία τῆς «ἀναμορφώσεως», ὅπως τὴν ἀποκαλοῦσαν οἱ Ἀλβανοὶ ἐξουσιαστές, ἄλλοι ἀποθνήσκουν, ἄλλοι ὑφίστανται σοβαρὰ σωματικὰ καὶ ψυχικὰ δάδες καὶ ἄλλοι διασκεδάζουν τὴν ἀπελπισία τους περιμένοντας μιὰ ἀόριστη λύτρωση. Ἡ ἀλλαγὴ τοῦ καθεστώτος στὶς ἀρχὲς τῆς τρέχουσας δεκαετίας ἐπιφέρει μιὰ ἀπατηλὴ ἐπίφαση ἐλευθερίας, ἡ ὁποία σφραγίζεται τόσο μὲ τὴν ἐξακολουθούσα κακοπάθεια τοῦ ἀλβανικοῦ καὶ βορειοηπειρωτικοῦ λαοῦ ὅσο καὶ μὲ τὴν περίφημη γνωστὴ «Δίκη τῶν Πέντε», μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦταν καὶ ὁ συγγραφέας. Ἡ ἀξιοπιστία στὴν συγγραφικὴ πραγμάτευση τοῦ ὅλου θέματος καθίσταται ἀναμφισβήτητη τόσο ἀπὸ τὴν παρουσία-

Στὸν ἴσκιο τοῦ Ὀλύμπου

Ὁ Ὀλυμπος σκοτείνιαζε καὶ χανόταν στὸ σκοτάδι. Ὁ ἥλιος ἔγειρε, τὰ πονεὶα ἄρχισαν νὰ κουρνιάζουν στὶς φωλιές τους, τὸ σκοτάδι σιγὰ-σιγὰ ἀπλωνόταν. Οἱ μεγαλύτεροι ἄναβαν φωτιὲς σὲ διάφορα σημεῖα, γιὰ νὰ προστατέψουν τὰ ζωντανὰ ἀπὸ τὰ θηρία. Τὰ σκυλιὰ μας κοπάδια-κοπάδια κυνηγοῦσαν κάπου κάπου μέσα στὸ σκοτάδι, ἀνακουφίζοντας ἐμᾶς καὶ τοὺς φύλακες τῶν κοπαδιῶν.

Οἱ γέροι μαζεμένοι γύρω ἀπ' τὴν μεγάλη φωτιά. Οἱ ἄσπρες γενειάδες καὶ τὰ ἄσπρα μαλλιά στὸ φῶς τῆς φωτιᾶς μᾶς ἐνέπνεαν τὸν σεβασμό· μᾶς εὐχαριστεῖ νὰ καθίσουμε μαζί τους καὶ νὰ τοὺς ἀκούσουμε. Κάθε βράδυ ὅλο καὶ κάτι παραπάνω μαθαίνουμε· τὰ λόγια τους λίγα καὶ μετρημένα. Ἡ προσοχὴ ὅλων μας στραμμένη στὸν γέροντα, τὸν ἀρχηγὸ τῆς φυλῆς. Ὅταν ἡ φωτιὰ ἡρέμησε, ὁ γέροντας ἄρχισε νὰ μιλᾷ: Συχνὰ μᾶς παραπονιόταν, ὅτι τὰ βράδια

ση ἐγκύρου καὶ ἀντικειμενικοῦ ὕλικου ἀποδείξεων ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιλογή φωτογραφικοῦ ὕλικου.

Διαφαίνεται ὡστόσο ἡ προσπάθεια στὸ τελευταῖο μέρος τοῦ ἔργου ἀπὸ τὸν συγγραφέα γιὰ προσέγγιση μὲ τὸ ἀχαρκτήριστο ρωμαϊκο κράτος. Προφανῶς ἡ ἄσθεστη ἐλπίδα τοῦ κ. Κ. Κυριακοῦ καὶ οἱ ὁραματισμοὶ του τὸν ἔχουν παρασύρει, ὥστε νὰ περιμένη λύση ἀπευθυνόμενος σὲ ὅτα μὴ ἀκουόντων, οἱ ὅποιοι ἐπιβεβαιώνοντας τὴν ἐπονείδιστη ἀδελτηρία τους συντελοῦν στὸν μαρασμὸ καὶ τὴν συρρίκνωση τῆς Βορείου Ἡπείρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς.

Μάριος Μαρμανέας

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΣΑΒΡΑΜΗΣ, *Θρησκεία καὶ Σεξουαλικότητα*

Εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχη ἁρμονία στὶς σχέσεις μεταξὺ θρησκείας καὶ σεξουαλικότητας; Ἄν ἀπαλλαγούμε ἀπὸ τὴν γνωση καὶ οἰκεία σὲ μᾶς χριστιανικὴ ἠθικὴ καὶ στραφοῦμε στὸν ἀρχαιοελληνικὸ κόσμον, ἡ ἀπάντηση εἶναι θετικὴ: ἡ Ἀφροδίτη καὶ ὁ Ἔρωτας εἶναι τὰ παγκόσμια σύμβολα τῆς ἁρμονίας, πὺν μπορεῖ νὰ ὑπάρχη ἀνάμεσα στὴν θρησκεία καὶ στὴν σεξουαλικότητα. Γιὰ τὸν συγγραφέα «ὁ Ἔρωτας καὶ ἡ Ἀφροδίτη παραμένουν αἰώνια σύμβολα ἐνὸς κόσμου, πὺν δὲν ἔχει ἀκόμη ἀκολουθήσει τὸν δυϊστικὸ τρόπο σκέψης (ῥλη – πνεῦμα) καὶ ὁ ὅποῖος μπορεῖ γι' αὐτὸν τὸν λόγο νὰ ἔχη μιὰ πνευματικὴ στάση, πὺν θὰ ἤθελα νὰ τὴν χαρακτηρίσω ὡς φιλικὴ ἐναρμόνιση μὲ τὴν φύση, σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν ἐχθρικὸ γιὰ τὴν φύση δυϊσμό».

Ὁ δυϊσμός αὐτὸς ἐρχεται στὸ προσκήνιο τῆς ἱστορίας ἀπὸ τὴν Ἀνατολή, ἀλλὰ ἐντοπίζεται καὶ στὰ Πλατωνικά κείμενα: «Ὁ «ἐχθρικὸς» δυϊσμός εἶναι δημιούργημα μᾶς μὴ ἐλληνικῆς φιλοσοφικῆς θεωρήσεως, πὺν ἔχει ἐπηρεαστῇ ἀπὸ στοιχεῖα τῆς μακρινῆς Ἀνατολῆς, ἡ ὁποία θυσιάζει στὸν δυϊσμὸ τὴν Ἀφροδίτη καὶ κατὰ συνέπεια τὴν φυσικὴ ἐναρμόνιση. Πολὺν πὺν καθαρὰ διακρίνουμε τὴν ἀποδυνάμωση τῆς Ἀφροδίτης στὸ «Συμπόσιον», ὅπου ὁ Πλάτων κάνει λόγο γιὰ τὴν οὐράνια Ἀφροδίτη καὶ γιὰ τὴν πάνδημο Ἀφροδίτη. Καὶ ἀφοῦ ὑπάρχουν δύο Ἀφροδίτες, σημαίνει πὺς ὑπάρχουν δύο εἶδη ἔρωτα. «Ὁ ἔρωτας πὺν συντροφεύει τὴν κοινὴ Ἀφροδίτη εἶναι πράγματι κοινὸς καὶ ἐκμεταλλεύεται κάθε εὐκαιρία. Αὐτὸν τὸν ἔρωτα ἀγαποῦν οἱ κατώτεροι ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ». Ἐδῶ λοιπὸν συναντᾶμε ἓνα πρότυπο ἐχθρικῆς στάσεως πρὸς τὴν σεξουα-

εῖχε πονοκεφάλους· ὅτι ἡ δύναμη τῆς σκέψεως τοῦ ἔφερε πονοκεφάλους. Μία ἀόρατη δύναμη, μᾶς ἔλεγε, τὸν ἔσπρωχνε νὰ σκέφτεται πράγματα ἀπίστευτα, ἴσως θεϊκά, καὶ μερικὰ ἀνεξήγητα. Μετὰ τὴν ἡρεμὴ ἐξιτόρηση τῶν γεγονότων ἡ ἡρεμία ἐρχόταν πάλι στὸ πρόσωπό του· ὡς διὰ μαγείας μία ἀνώτερη δύναμη τὸν ἔσπρωχνε νὰ μιλήσῃ, γιὰ νὰ ἡρεμήσῃ στὴν συνέχεια ἡ κούραση τοῦ ἐγκεφάλου του.

Δίπλα σὲ μία πέτρα εἶχε ζωγραφίσει κάτι παράξενες γραμμὲς παρμένες ἀπ' τὴν φύση. Κυττώντας μὲ προσοχὴ τὴν πέτρα ξεχωρίσαμε τὸ Z-0-0. Μᾶς ἐξήγησε, ὅτι αὐτὰ τὰ σύμβολα κάτι θέλουν νὰ μᾶς ποῦν. Τὸ πρῶτο τὸ πῆρε ἀπὸ τοὺς κεραυνοὺς τοῦ Ὀλύμπου ὡς θεϊκὸ σύμβολο Z. Τὸ δεύτερο συμβολίζει τὴν Σελήνη καὶ τὸ τρίτο τὸν ἥλιο. Μᾶς μιλοῦσε γιὰ μία ἀόρατη μεγάλη δύναμη, μᾶς μιλοῦσε γιὰ πνεῦμα, μᾶς ἔλεγε, ὅτι ἔπρεπε νὰ στολίσουμε τὸν λόγο μας μὲ γραπτὰ θεϊκά σύμβολα. Πόσες ἀλήθεια νύχτες πέρασαν ἔτσι κάτω ἀπ' τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ καὶ δίπλα ἀπὸ τὰ ζωντανά μας.

Πέρασαν κάμποσες γενιές, ἑκατοντάδες χρόνια. Πιστοὶ μαθητὲς τοῦ γέρο-

λικότητα τῆς ἀνδροκρατούμενης κοινωνίας, δηλαδή τὴν πεποίθηση πὼς ὑπάρχουν ἄνθρωποι μὲ ἀνώτερη συνείδηση, πὺν σημάδεψε ἀπὸ πολὺ παλιὰ τὴν σεξουαλικὴ συμπεριφορὰ τῶν ἀνδρῶν ἀπὸ τὸν Πλάτωνα μέχρι τοὺς ὑποστηρικτὲς τῆς ὑποχρεωτικῆς ἀγαμίας τοῦ κλήρου στὴν Καθολικὴ Ἐκκλησία».

Ἡ παρὰ φύσιν στάση τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔναντι τῆς σεξουαλικότητος (ἡ ἀπόδοση διαβολικῶν ιδιοτήτων στὴν γυναῖκα, ἡ μαρότητα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἡ σεξουαλικὴ πράξις ὡς ἁμαρτία καὶ ἀκολασία) δὲν ἔχει τίς ρίζες τῆς μόνο στὸν ἀφύσικο διῆισμὸ ἢ στὸν τυραννικὸ Μωσαϊκὸ νόμο, ἀλλὰ γιὰ τὸν συγγραφέα καθοριστικὸ ρόλο ἔπαιξε ἡ ψυχροσωματικὴ κατάστασις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «Ὁ *Stern* ἐρμηνεύει τὴν ἀθήση τοῦ Παύλου, πὺν ὁ ἴδιος χαρακτηρίζει ὡς “ἀγκάθι στὸ σῶμα του”, σὰν ἀσθένεια “ψυχογενοῦς φύσεως”, ἡ ὁποία προϋποθέτει ἄνθρωπο σωματικὰ ἀδύνατο, νευροπαθῆ, πὺν πέφτει πολὺ εὐκόλα σὲ κατάστασις ἔκστασις. Ἡ ἀθήση τοῦ Παύλου, τὰ ὁράματά του καὶ ἡ τύφλωσή του, πὺν κράτησε τρεῖς μέρεις, φανερῶνουν ἄνθρωπο μὲ μυστικιστικὰ καταβολὰς, πὺν πολὺ λίγο νοιάζεται γιὰ τὰ πράγματα αὐτοῦ τοῦ κόσμου». Ὁ Παῦλος ἦταν γιὰ τὸν συγγραφέα ἄνθρωπος μὲ «προσωπικὰς ἀδυναμίες, συναισθηματικὰς ἐντάσεις, σεξουαλικὰς ἀπογοητεύσεις», ὅπως ἄλλωστε καὶ ὁ ρωμαιοκαθολικὸς Αὐγουστίνος, πὺν διεμόρφωσε τὴν χριστιανικὴ ἠθικὴ τῆς Δύσης: «Ἡ ἀνικανότητα τοῦ Αὐγουστίνου ν’ ἀντιμετωπίσῃ τὰ προσωπικὰ σεξουαλικὰ τὸν προβλήματα συνέβαλε στὴν δημιουργίαν μιᾶς θεολογίας, πὺν ἐπικεντρῶνεται στὰ γεννητικὰ ὄργανα τοῦ ἀνθρώπου, ἀφοῦ βλέπει τὸ γεννητικὸ ὄργανο τοῦ ἀνδρὸς (φαλλὸ) ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο ὡς σύνολο, θεωρῶντας τὸ μάλιστα ἐχθρό του».

Στὸ τέλος τοῦ ἔργου τοῦ αὐτοῦ ὁ συγγραφέας ὑπερβαίνει τὴν θρησκευτικὴ ἠθικὴ καὶ ἐντάσσει τὴν σεξουαλικότητα στὴν σφαῖρα τῆς πολιτικῆς. Ὅλα τὰ ἀνελεύθερα, δογματικὰ καὶ ὀλοκληρωτικὰ καθεστῶτα συντηροῦν τίς ἀπαγορεύσεις καὶ τίς ἐνοχὲς στὸν χῶρο τῆς σεξουαλικότητος. Καὶ φέρνει δύο χαρακτηριστικὰ παραδείγματα: Τὸν χιτλερικό ἐθνικοσοσιαλισμὸ καὶ αὐτὸν τὸν δῆθεν «προοδευτικὸ» σοβιετικὸ σοσιαλισμὸ: «Ἡ σεξουαλικὴ ἐλευθερία προσαρμόζεται στὰ μέτρα τῶν ἐξουσιαστῶν καὶ μάλιστα μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ φαίνεται, πὺς ἡ λιγοστὴ αὐτὴ σεξουαλικὴ ἐλευθερία ἱκανοποιεῖ μὲ τὸν καλύτερο δυνατὸ τρόπο τοὺς ὑποτακτικούς. Ὅσο μεγαλύτερη εἶναι ἡ ἀπαίτηση τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν κυριαρχία του πάνω στοὺς ἄλλους,

ντὰ μας μὲ ἄσπρη γενειάδα πλέον καὶ ἄσπρα μαλλιά παλεύουμε μὲ νέους μαθητὲς καὶ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ πνεύματος νὰ στολίσουμε τὸν λόγον μας. Οἱ νεώτεροι μᾶς ὀνόμασαν Σελλούς, διότι συζητᾶμε κάτω ἀπ’ τὸ φῶς τῆς Σελήνης.

Ὁ θεὸς μᾶς ἔδωσε τὸν νοῦ καὶ τὸ πνεῦμα· ἐμεῖς δημιουργήσαμε τὸ ἀνθρώπινο πιστεύω. Ζεὺς εἶναι τὸ ὀνομά του καὶ τοποθετήσαμε τὸν θρόνον του στὴν κορυφὴ τοῦ Ὀλύμπου, ἄπιαστο ὄνειρο γιὰ μᾶς ἡ θεϊκὴ μορφὴ του. Τὰ χρόνια πέρασαν, οἱ γενιὲς ἀλλάζουν, τὸ πνεῦμα παραμένει καὶ μᾶς ὀδηγεῖ στὸ πιστεύω μας. Ἐτοῖς δημιουργήθηκε τὸ πρῶτο ἑλληνικὸ θρησκευτικὸ κέντρο ἀπέναντι ἀπ’ τὸν Ὀλυμπο, στὴν δυσχεῖμερη Δωδώνη.

Τὰ χρόνια πέρασαν, οἱ γέροντες πνευματικοὶ Σελλοὶ τοποθέτησαν στὸν Ὀλυμπο τοὺς 12 θεοὺς, πὺν ὁ καθένας τοὺς ξεχωριστὰ προστάτενε δραστηριότητες τοῦ ἀνθρώπου πάνω στὸν γήινο πλανήτη. Οἱ χιλιετίες ἄλλαξαν, ὁ λόγος στολίστηκε μὲ τὴν ἐξέλιξη τῆς γραφῆς, ἡ θρησκεία ἔχει πλέον τὴν γραφὴν στὰ χέρια της. Τὸ πρῶτο ἑλληνικὸ ἀρχαῖο μαντεῖο τῆς Δωδώνης, ἀπέναντι ἀπ’ τὸν

τόσο περισσότερο ὑποτιμᾷ τις γυναικὲς καὶ τόσο λιγότερο ἀνέχεται τὴν σεξουαλικὴ ἐλευθερία».

Ἡ σπουδαιότητα τοῦ παρόντος ἔργου συνίσταται στὴν δυνατότητα ποὺ δίνει στὸν ἀναγνώστη νὰ κατανοήσῃ (καὶ νὰ σχετικοποιήσῃ) τὴν ἐκάστοτε θρησκευτικὴ ἠθικὴ, τὶς φιλοσοφικὲς τῆς βάσεις, τὶς ἐπιδιώξεις τῶν δημιουργῶν τῆς καὶ τὶς πολιτικὲς σκοπιμότητες, ποὺ πάντοτε καλεῖται νὰ ὑπηρετήσῃ.

Παν. Α. Κουβαλάκης

ΓΕΡ. ΡΗΓΑΤΟΣ, Ὀμηρικὲς λέξεις στὴ σύγχρονη Ἱατρικὴ

Τὸ συγγραφικὸ ταλέντο καὶ τὸ ἐρευνητικὸ αἰσθητήριό δένουν ἀρμονικὰ μὲ τὴν ἱατρικὴ ἰδιότητα τοῦ συγγραφέα στὸ παρουσιαζόμενο βιβλίο καὶ ἀποδίδουν ἓνα ἀξιολογώτατο ἀποτέλεσμα. Ὁ κ. Γεράσιμος Ρηγάτος ἔχει παρουσιάσει ἓνα προσιτὸ σὲ ὅλους σύγγραμμα, καθὼς ἔχει καταγράψῃ «Ὀμηρικὲς λέξεις, οἱ ὁποῖες εἴτε χρησιμοποιοῦνται στὰ ἔπη ὡς ὅροι εἴτε ὡς κοινὲς καθημερινὲς λέξεις, ἐξακολουθοῦν ὅμως νὰ λειτουργοῦν στὴν ζωντανὴ ἱατρικὴ γλῶσσα καὶ ὀρολογία» (σ. 12). Ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας ὁμολογεῖ, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν 680 λέξεων ποὺ καταγράφει κρίνεται μὲν ἱκανοποιητικὸς, ἀλλὰ εἶναι ἄγνωστος ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν Ὀμηρικῶν λέξεων, ποὺ σώζονται ἕως σήμερα. Ἐπειδὴ ὡστόσο τὸ ζητούμενο ἐν τῷ παρόντι εἶναι τὰ λήμματα ποὺ σχετίζονται ἄμεσα μὲ τὴν ἱατρικὴ ὀρολογία, ἃς παρουσιάσουμε ὡς παραδείγματα ὠρισμένα ἀπ' αὐτά:

- ἀντιάω (= ἀντικρύζω) → «ἀντιάδες» (λέγονται οἱ ἀμυγδαλές, ἐπειδὴ εἶναι ἀντικρυστές).
- ἄσθμα (ἐκ τοῦ ἄσ = φουσῶ) (ἢ ἀλλεργικῆς αἰτιολογίας δύσπνοια).
- ἄορ (ἐκ τοῦ «ἀείρω» = σηκώνω) → «ἀορτή» (λέγεται τὸ μεγάλο ἀρτηριακὸ στέλεχος, ἀπὸ τὸ ποῖο φέρεται ὡς κρεμάμενὴ ἡ καρδιά).
- γλωχίν· κάθε γλωσσοειδὴς προβολή (στὴν ἀνατομία οἱ «γλωχίνες τῆς καρδίας»).
- κατάγνυμι (= σπάζω, συντρίβω) → «κάταγμα»
- κυφός (καμπούρης) → «κύφωσης»
- στέαρ (λίπος) → στεάτωσις (ἡ αὐξημένη ἐναπόθεση λίπους στὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα).
- τένων (ὁ τείνων) → «τένοντες» τῶν μυῶν.

᾽Ολυμπο, χάνει τὴν ταυτότητά του, οἱ ἄνθρωποι μεταναστεύουν καὶ ἀκολουθεῖ ἡ Ἱστορία.

Δὲν μᾶς ἀπομένουν παρὰ τὰ κείμενα ἀπὸ τὰ ὀμηρικὰ ἔπη, ποὺ εἶναι τρία (3), τὸ κείμενο τοῦ ᾽Ησιόδου, ποὺ ἀναφέρεται στὸ πρῶτο ἐλληνικὸ ἀρχαῖο μαντεῖο τῆς Δωδώνης, καὶ ἡ «Μυθολογία», γιὰ νὰ φιλοσοφήσουμε τὴν «προϊστορία» μας καὶ τὴν ζωὴ γύρω ἀπ' τὸν ᾽Ολυμπο.

Κυττώντας τὸν ᾽Ολυμπο ἀπ' τὰ μέρη τῆς δυσχεύμερης Δωδώνης –ἐκεῖ ποὺ δέσποζαν ἡ ᾽Αἰώρας, ἡ Δολίχη, τὸ Πύθιον, ἡ Κύφος, σημερινὰ παρατημένα ὑπολείμματα τῆς ἀρχαίας μας κληρονομιάς, - μοῦ ῥχεται στὸ νοῦ μου ἡ δόξα τῆς Ὀλύμπιας Δωδώνης, ὁ ᾽Ομηρος, ὁ ᾽Ησιόδος, ὁ πηδαλιούχος τῆς Ἀργουῆς ᾽Αἰώρας...

Καὶ ξαφνικὰ θυμᾶμαι ποὺ εἶμαι Ἕλληνας, καὶ μοῦ ῥχεται νὰ κλάψω, θαρρῶ, πάνω ἀπ' τὴν θαμμένη ἱστορία μας.

᾽Αθανάσιος Δαρδούμπας

Φαρμάκη – Ἑλασσόνος

Ἡ γλωσσικὴ συνέχεια καὶ παράδοση εἶναι προφανεῖς καὶ ἀναμφισβήτητες. Τὰ πανάρχαια γλωσσικά μορφώματα τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου εἶναι ἄπειρα καὶ διαχρονικά, καθὼς συνδέουν τὸ παρελθὸν μὲ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον. Γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ Ὀμηρικὴ γλῶσσα δὲν ὑπῆρξε ἀρχὴ μιᾶς ἐποχῆς στὴν γλωσσικὴ ἱστορία, ἀλλὰ τὸ μόνο ἀκέραιο μνημεῖο μιᾶς μακρᾶς προγενέστερης περιόδου, κατὰ τὴν ὁποία ἡ γλῶσσα συνετέθη, γιὰ νὰ «ὀνομάσῃ» τὰ ἐπιτεύγματα καὶ τὶς γνωστικὲς κατακτήσεις ἐνὸς μεγάλου, χαμένου γιὰ μᾶς, πολιτισμοῦ.

Μάριος Μαμανέας

Κ. Ι. ΔΙΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ, *Τὸ Χρονικὸ μιᾶς Μεγάλης Ἀπάτης*

Τὸ ὅτι ἡ χώρα μας ἦταν, εἶναι καὶ θὰ εἶναι ὁ παράδεισος τῆς πάσης φύσεως ἀπάτης, λοβιτοῦρας, κατάχρησης καὶ διαφθορᾶς ἀποτελεῖ γεγονὸς ἀδιαμφισβήτητο. Καὶ μάλιστα ὑπὸ τὶς εὐλογίες τῶν πολιτικῶν μας ταγῶν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν ἀλήστου μνήμης Κωλέτη καὶ Βουλγαρη μέχρι καὶ σήμερα. Ἐσχετα ἂν τὰ μεγέθη διαφέρουν ποσοτικά κατὰ ἐποχὴ. Ἡ ἔκφραση μάλιστα τοῦ Κωλέτη, ὅταν τοῦ κατήγγειλαν, ὅτι γίνεται ἀπὸ τοὺς ἡμετέρους ἀλόγιστη διασπάθιση τοῦ δημοσίου χρημάτος, εἶναι χαρακτηριστικὴ: «*Ε! Καὶ τί ἔγινε; Τὰ τρῶνε οἱ Ἑλληνιάδες μου*» καὶ ἐκφράζει τὸ πνεῦμα ὧσων κυβέρνησαν τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τότε μέχρι καὶ σήμερα.

Στὸ τελευταῖο τοῦ αὐτοῦ βιβλίου ὁ Κυριάκος Ι. Διακογιάννης ἀσχολεῖται διεξοδικὰ μὲ ἓνα «καρμπινάτο» οικονομικὸ σκάνδαλο, ποὺ συνετελέσθη μὲ τὴν ἐπίνευση, τὴν σύμπραξη καὶ τὴν ἀνοχή ὅχι μόνον ὧσων τῶν πολιτικῶν μερίδων τοῦ κοινοβουλίου ἀλλὰ καὶ τὴν βοήθεια τῆς Δημοσίας Διοίκησης. Πρόκειται γιὰ τὸ «Ἴδρυμα Παπαγεωργίου». Οἱ δυὸ λαμπροὶ αὐτοὶ λοιπὸν ἀδελφοὶ Παπαγεωργίου, ἀφοῦ κατάρθωσαν νὰ ἐξαπατήσουν τὴν Βουλὴ καὶ ὅλους τοὺς ἀρμόδιους φορεῖς μὲ τὴν βοήθεια τῶν πολιτικῶν πατρῶνων τους, εὐρέθησαν ἐν μιᾷ νυκτὶ κλινικάρχες μὲ οἰκόπεδα καὶ χρήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ δημοσίου (!), γενόμενοι ἔτσι «πέταινοι» εὐεργέτες διαθέτοντας γιὰ τὸ ἔργο ἐλάχιστα κεφάλαια (20%), ποὺ προήρχοντο κατὰ πᾶσαν δεβαιότητα ἀπὸ τὸ «ξέπλυμα» ὀρρωμικοῦ χρημάτος (μίζες). Οἱ ἀντιδράσεις τοῦ ἡμερήσιου τύπου γιὰ τὸ σκάνδαλο αὐτὸ ὑπῆρξαν μεγάλες. Ὅμως σὲ γενικὲς γραμμὲς ὁ ἄμεσα ἐνδιαφερόμενος Ἑλληνικὸς λαὸς «ἀγρὸν ἠγόρασε» ἀποχαυνωμένος ἀπὸ τὰ διάφορα πολιτικὰ παιγνίδια, τὴν τηλεόραση, τὶς ροζ ἀγγελίες καὶ ὅ,τι ἄλλο ἀποσπᾷ τὴν προσοχή του ἀπὸ τὸ δημόσιο συμφέρον, ποὺ τὸ διαχειρίζονται οἱ νυσταλέοι πολιτικοὶ μὲ τὶς ἀνοιχτὲς ὅμως τσέπες καὶ ἡ πάντα πειθήνια κρατικὴ γραφειοκρατία. Ἐτσι τὸ σύστημα γεννᾷ ἀπατεῶνες ὅλης ὅπως οἱ ἀδελφοὶ Παπαγεωργίου καὶ ὁ Κοσκωτᾶς, ποὺ καλύπτονται πολιτικά καὶ νομικά ἀπὸ νόμους, οἱ ὁποῖοι στὴν καλύτερη περίπτωσιν εἶναι χαριστικοί. Κι ὅμως ὁ λαὸς τῆς Θεσσαλονίκης θὰ ἔπρεπε νὰ ἦταν αὐτὸς ποὺ θὰ ἐπαιρνε τὴν θρεγμένη σάνιδα, γιὰ νὰ μετρήσῃ τὰ παῖδια ὧσων παίζουν μὲ τὴν υγεία του καὶ τὴν υγεία τῶν παιδιῶν του. Ἡ χλιαρὴ του ὅμως ἀντίδραση ὑποδηλώνει ὅχι μόνον ἑλλειψὴ κοινωνικῶν ἀναγκαστικῶν, ἀλλὰ καὶ ἀδιαφορία γιὰ ὅσα τεκταίνονται εἰς βάρος του, πρᾶγμα ποὺ σημαίνει τὴν ἀπώλεια τῆς συνείδησης τοῦ ἐνεργοῦ πολίτη καὶ συνεπῶς τὴν ἐπιτυχία τοῦ συστήματος γιὰ περιθωριοποίησιν τοῦ λαοῦ καὶ τῶν δίκαιων διεκδικησέων του.

Τὰ συντριπτικά καὶ μὴ ἐπιδεχόμενα καμμία ἀμφισβήτηση στοιχεῖα καὶ ντοκουμέντα, ποὺ μᾶς παρουσιάζει ὁ Κυριάκος Ι. Διακογιάννης καταδεικνύουν μὲ τὸν πιὸ ἐναργεῖ τρόπο τὴν κατάντια τῶν πολιτικῶν ταγῶν τοῦ Ρωμαιοῦ κρατιδίου, ποὺ εἴτε ἐκ προσωπικῶν συμφερόντων ὁρμώμενοι εἴτε ἐξ εὐθιείας κινούμενοι γίνονται τοῦλάχιστον ἐπικίνδυνοι καὶ γιὰ τὴν ἀπλὴ ἀκόμη διαχείριση τῆς ἐξουσίας.

Γιώργος Πετρόπουλος

ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΑ:

- Στὸ τεῦχος 187, σελῖς 11519, στὴν δευτέρη γραμμὴ ἀπὸ τὸ τέλος, ἡ λέξις «ἐκσυγχρονισμός» νὰ διορθωθῇ: «ἐκχριστιανισμός».
- Στὸ τεῦχος 186, σελῖς 11470, στὴν 16ῃ γραμμὴ ἀπὸ τὸ τέλος, ἡ παραπομπὴ στὸν προφήτη Ζαχαρία «Θ20» νὰ διορθωθῇ: «Θ13».

ΤΑ ΑΠΙΣΤΕΥΤΑ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

FM GES
TO RKCLJJJ/SDD RKCL//OLEB TIS MONADES - YPHRESIES TOY STRATOY JHRAS/.
PAGE 04 RKQDCAA0350 E M P I S T E Y T I K O
UEMA : ADEIES STRATIVTIKOU PROSVPIKOU
SXET : F.446/143553/S.2613/27-8-97/GEUA/DIDYP/PRS/B
ΚΑΤΟΡΙΝ ΣΧΕΤΙΚΟΥ ΧΟΡΗΓΗΕΙ ΑΔΕΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΜΕΝΕΣ ΣΤΟΥΣ
ΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΕΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΤΟ ΟΡΗΣΚΕΥΜΑ ΕΛΛΗΝΕΣ ΟΠΛΙΤΕΣ ΜΕΓΑ ΣΤΑ
PLAISIA TYN YPHRESIAKVN DYNOTHTYNA KATA TH ΔΙΑΚΡΕΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΑΤΥ
ΕΟΡΙΤΩΝ ΤΟΥ ΕΒΡΑΙΣΜΟΥ!
Α. ΠΡΩΤΗ ΟΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ (RVS ASANA) ΑΠΟ 1ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ΚΑΙ
ΑΠΟ ΥΡΑ 17:50 ΕΥΣ ΚΑΙ 3 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1997.
Β. ΗΜΕΡΑ ΕΞΙΛΑΣΜΟΥ (GIOM KIPOYR) ΣΤΙΣ 10 ΚΑΙ 11 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1997.

Ἡ ἄνω φωτοτυπία εἶναι σῆμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ, χαρακτηριζόμενο ὡς «ἐμπιστευτικό», με ἡμερομηνία 02.09.97 «πρὸς ὅλες τὶς Μονάδες- Ὑπηρεσίες τοῦ Στρατοῦ Ξηρᾶς» (καί, ὑποθέτουμε, πρὸς ὅλες τὶς Μονάδες- Ὑπηρεσίες τοῦ Ναυτικοῦ καὶ τῆς Ἀεροπορίας τῆς Ἑλλάδος, ἐφ' ὅσον τὸ σῆμα προέρχεται ἀπὸ σχετικὸ τοῦ ΓΕΕΘΑ). Με τὸ σῆμα αὐτὸ διατάσσονται ὅλοι οἱ διοικητὲς νὰ χορηγήσουν ἄδεια «στοὺς Ἑβραίους τὸ θρήσκειμα Ἑλληνες ὀπλίτες κατὰ τὴν διάρκεια τῶν ἐορτῶν τοῦ Ἑβραϊσμοῦ: α. Πρώτη Θρησκευτικοῦ Ἑτους (RVS ASANA) ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου καὶ ἀπὸ ὥρα 17:50 ἕως καὶ 3 Ὀκτωβρίου 1997. β. Ἡμέρα Ἐξίλασμοῦ (GIOM KIPOYR) 10 καὶ 11 Ὀκτωβρίου 1997».

Ἀπὸ τὸ σῆμα αὐτὸ προκύπτουν ἐξ ἀντικειμένου σοβαρώτατα ἐρωτήματα, τὰ ὁποῖα ἀπευθύνουμε πρὸς τὴν πολιτικὴ καὶ στρατιωτικὴ ἡγεσία τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων τῆς Ἑλλάδος ἀναμένοντας μιὰ ἀπάντηση:

1ον ἐρώτημα: Ἀπὸ πότε οἱ Ἐνοπλες Δυνάμεις τῆς Ἑλλάδος κατήργησαν στὰ σήματά τους τὸ Ἑλληνικὸ Ἀλφάβητο καὶ καθιέρωσαν τὸ Λατινικόν;

2ον ἐρώτημα: Γιατί τὸ σῆμα, ποὺ διατάσσει τὴν χορήγηση ἀδειῶν στοὺς Ἑβραίους «κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἐορτῶν τοῦ Ἑβραϊσμοῦ» (καὶ μάλιστα δύο φορὲς μέσα σὲ 11 μέρες, συνολικῆς διάρκειας 5 ἡμερῶν), δὲν προβλέπει καὶ χορήγηση ἀδειῶν π.χ. καὶ στοὺς Ἑλληνες γιὰ τὶς «ἐορτὲς τοῦ Ἑλληνισμοῦ» ἢ στοὺς Καθολικοὺς (π.χ. γιὰ τὸ Πάσχα τῶν Καθολικῶν) ἢ στοὺς Μουσουλμάνους (π.χ. γιὰ τὸ Ραμαζάνι);

3ον ἐρώτημα: Τί νόημα ἔχει ἡ ἀναφορὰ τοῦ ὀνόματος τῶν δύο ἐορτῶν στὴν Ἑβραϊκὴ γλῶσσα («RVS ASANA») καὶ («GIOM KIPOYR»), ὅταν αὐτὲς ἔχουν ἀναφερθῇ προηγουμένως, στὰ Ἑλληνικά («Πρώτη Θρησκευτικοῦ Ἑτους» καὶ «Ἡμέρα Ἐξίλασμοῦ»); Γνωρίζουν Ἑβραϊκὰ οἱ παραληπτές τοῦ σήματος καὶ δὲν γνωρίζουν Ἑλληνικά;

4ον ἐρώτημα: Γιατί τὸ ἐγκύκλιο αὐτὸ σῆμα χαρακτηρίζεται ὡς «ἐμπιστευτικό»; (Ὑποκρύπτεται ἐδῶ αἶσθημα ἐνοχῆς στοὺς ἐκδότες τοῦ ἢ πνεῦμα μυστικότητος γιὰ μὴ ἀντιληπτὸς στοὺς «κοινὸς θνητοὺς» λόγους;

5ον ἐρώτημα: Ἡ μνημονεύμενη στὸ σῆμα σχετικὴ διαταγὴ τοῦ ΓΕΕΘΑ δὲν εἶναι περιεργό ὅτι φέρει ἡμερομηνία 27-8-97, δηλαδὴ ἐξεδόθη μόλις 6 ἡμέρες πρὶν ἀπὸ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ ἀνωτέρω σήματος τοῦ ΓΕΣ; Τί τὴν προκάλεσε;

Θὰ μπορούσε κανεὶς (χωρὶς νὰ εἶναι «ἀντισημίτης...») νὰ διατυπώσῃ καὶ πλειάδα ἄλλων αὐτονόητων ἐρωτημάτων, ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὴν ἀπίστευτὴ αὐτὴ φωτοτυπία. Ἀς περιορισθοῦμε ὅμως ἐπὶ τοῦ παρόντος σ' αὐτὰ τὰ πέντε.